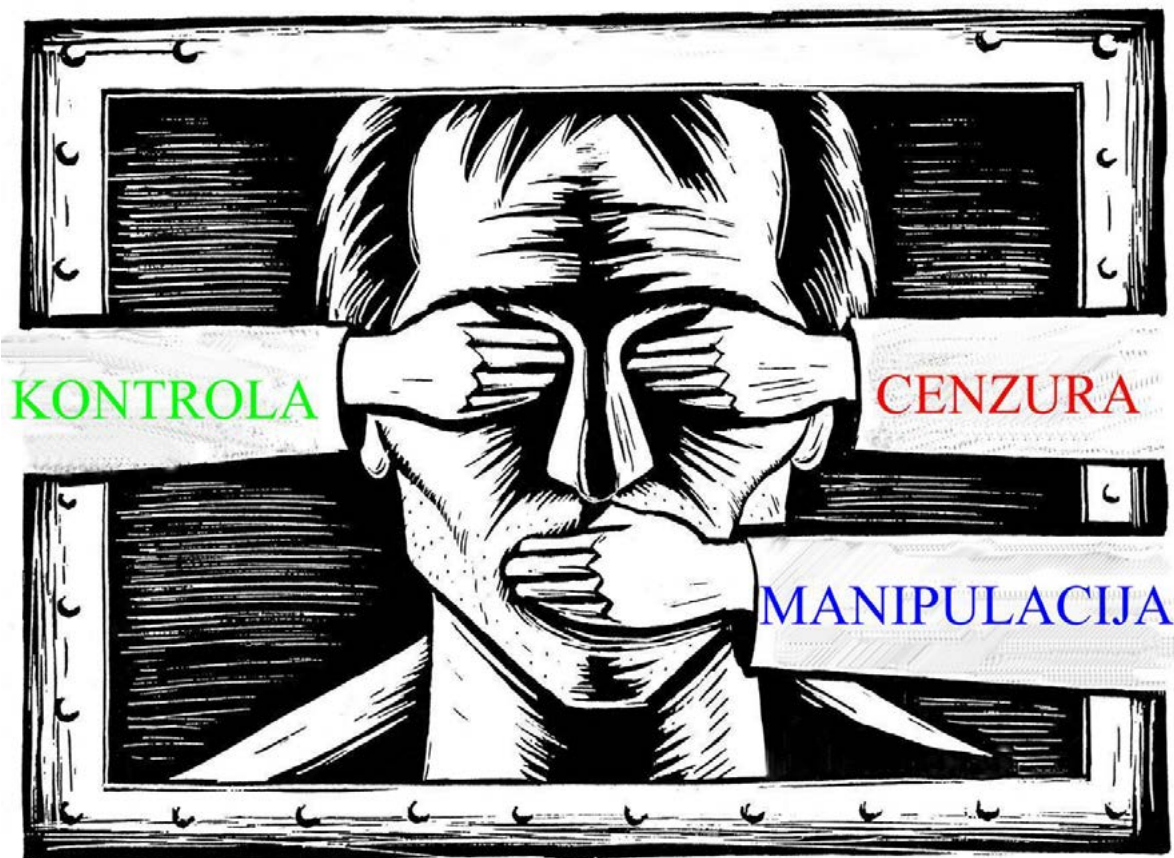

Bojan Ž. Bosiljčić

VELIKA ILUZIJA

Bojan Ž. Bosiljčić

VELIKA ILUZIJA
(ZABLUDE „POLITIČKE KOREKTNOSTI“)

Bojan Ž. Bosiljčić

VELIKA ILUZIJA

(ZABLUDE „POLITIČKE KOREKTNOSTI“)

Izdavač: WIZART

Subotica, 2023

ISBN 978-86-88209-19-9

Sumnja je nagoveštaj Prosvetljenja!

Posvećeno Odvažnima koji slede vlastite vizije

Preludijum za knjigu (Piščeva uvertira)

BELOSVETSKA PODVALA (DRŽ' TE LOPOVE!)

Sve je počelo u “Modernim vremenima”, koja su potom izazvala “Sjaj u očima”, što je, na kraju, donelo “Veliku iluziju”!

Ova knjiga je finalni deo moje trilogije zasnovane na prethodno objavljenim novinskim člancima, koji su, ispostavilo se, bili aktuelniji mnogo duže nego samo jedno leto. Sabrani zapisi iz Novog Sveta!

Za razliku od ranije dve, moja nova knjiga objedinjuje filmske kritike, eseje i intervjuje koji su, direktno ili indirektno, posvećeni samo jednoj tematici – sveprisutnoj “političkoj korektnosti”, koja se nametnula kao najkontroverzniji sociološki fenomen u poslednjih desetak godina, izazivajući brojne polemike i oprečne stavove. Uz svesrdnu podršku Holivuda i bučnu medijsku agitaciju, zašla je u sve pore života i rada, kao instrument za podjarmljivanje, usmeravanje i upravljanje masama i “ispiranje” njihovih mozgova.

To je Tiranija u dugim belim rukavicama sa izveštačenim manirima i nameštenim smeškom! “Učtivost bez granica” je dobila novu (demagošku) formu, kojom se, suštinski, ograničava mogućnost i pravo da otvoreno kažete šta mislite i da to nazovete svima razumljivim rečima, a ne “uvijenim” vokabularom.

Po samoj svojoj ideji, “politička korektnost” možda može da bude zavodljiva, ali je u svojoj realizaciji postala odbojna, “izraubovana”, profanisana, degutantna, komercijalizovana i selektivna. Pretvorila se u zatvor za slobodne misli i oruđe koje služi da se učutkaju oni koji govore istinu. (Samo)ubistvo za intelekt! “Politička korektnost” vas tera da budete slepi iako vidite, gluvi iako čujete, nemi iako govorite i glupi iako ste inteligentni.

Koliko je “politička korektnost” spontana, iskrena i produktivna, a u kojoj meri je isfabrikovana, licemerna i manipulativna, promovišući uravnilovku na uštrb kriterijuma vrednosti? Da li je to svojevrsno globalizacijsko “Sveto pismo” javnog ophođenja i ponašanja, ili je zapravo zamaskirano sredstvo za kontrolu uma i izražavanja, pa čak i zastrašivanja, koje u glavama ljudi izaziva “auto-cenzuru”?

Ko i zašto stoji iza “političke korektnosti” i koliko njihovi zajapureni propagatori zaista doprinose proklamovanim promenama? Krije li se iza nje još jedan globalni lukrativni biznis? Da li su oni koji se vatreno verbalno zalažu za “političku korektnost” u stvarnosti izmenili stanje stvari, ili je, suštinski, to

---

ipak samo privid i farsa!? Je li to sve jedna Velika Iluzija? “Opijum za narod” i Obmana najperfidnije vrste!?

Ne čini li vam se da su oni koji su “politički korektni” zapravo “politički koketni” pozeri koji masama bacaju “prašinu u oči”? Oni su demagoški majstori velikih (praznih) reči ali su zato samo šegrti neplodotvorne političke akcije. Je li oni “koketiraju” sa “političkom korektnosti” samo u svrhu vlastitog političkog marketinga, da stvore prijemčivi “imidž” u javnosti?

Ko je zapravo (o)smislio tu jezičku kovanicu “politička korektnost”? U “Velikom rečniku stranih reči i izraza” (autori Ivan Klajn i Milan Šipka, 2007.) ne postoji termin “politička korektnost” već samo odvojeni pojmovi – Politički: oprezno, lukavo, razborito, promišljeno; Korektnost: ispravnost, tačnost, pravilnost, učtivost, uljudnost, pristojnost.

“Onlajn” “Wikipedia” definiše jezičku sintagmu “Political Correctness” (popularna skraćenica PC) kao “termin koji se upotrebljava da opiše jezik, praktične politike ili mere koje su usmerene da se izbegne vređanje ili stavljanje u nepovoljan položaj određenih grupa u društvu”.

Da li je “politička korektnost” otišla predaleko i da li je njena pretnja bazičnim ljudskim slobodama stvarna ili imaginarna? Ima dosta onih koji smatraju da se u tome preteralo do samog praga (ne)izdržljivosti. “Politička korektnost” je, izgleda, naprosto – pomahnitala! Što je previše, previše je. Prešlo je iz jedne krajnosti u drugu. “Đavolski smo besni i to više nećemo da trpimo”! – ljutito poručuju mase parafrazirajući lik razgoropađenog tv–proroka (u izvanrednom tumačenju Pitera Finča, posthumno nagrađenog “Oskarom”) u lucidnom filmu Sidnija Lameta “TV mreža” (1976.), po vizionarskom scenariju Pedija Čajefskog.

Da li “politička korektnost” zamenjuje stare predrasude novima, kojima su neka pitanja zabranjena? Da li ona zapravo “uzima meru” takozvanim “privilegovanim” socijalnim grupama i nastoji da smanji njihov društveni upliv?

Jedni egzaltično tvrde da je “politička korektnost” vrhunac civilizacijskog napretka, a drugi sumnjičavo vrte glavama i smatraju da je to perfidni način razračunavanja sa onima koji se usuđuju da drugačije misle i govore. Nešto kao “Sveta inkvizicija” iz 21.–og veka, čije žrtve “spaljuju” na medijskoj lomači srama, potpaljenoj od strane “CNN”–a i njegovih “filijala”.

Da li je “politički korektno” žigosati one koji su označeni kao “politički nekorektni”? Samo zato što imaju drugačiji diskurs i različiti stav od propisanog “bontona” Novog Svetskog Poretka (ili ispravnije rečeno: Nereda), automatski im se daju isključivo negativne konotacije. Nešto što je okvalifikovano kao “politički nekorektno” sve više zadobija dimenziju “verbalnog delikta”! Govoriti istinu poprima obeležje revolucionarskog akta!

Zar nije apsurdno, paradoksalno i ironično da “politička korektnost” poziva protiv diskriminacije bilo kakve vrste, a istovremeno diskriminiše one koji imaju vlastito viđenje stvari?

U kojoj meri je “politička korektnost” zaista korektna? Da li je anatemisanje neistomišljenika usklada sa toliko insistiranim diverzifikacijom, inkluzivnosti, pluralizmom ideja i osnovnim ljudskim pravima? Da li “politička korektnost” ima dvostruke standarde, to jeste vredi za jedno, ali ne i za drugo, odnosi se samo na jedne, ali ne i na druge? Metaforično rečeno, da li ovo sve pomalo liči kao kad kradljivci upiru prstom u druge i glasno uzvikuju: “Drž’te lopove”!? Deluje li sve to kao jedna Belosvetska Podvala?

Izgleda da zapadna “politička korektnost” ne važi za zvanično najboljeg teniskog igrača na svetu, srpskog super–asa Novaka Đokovića. Kad god nastupa na turnirima na Zapadu, gotovo svi su mu, najblaže rečeno, nenaklonjeni, ne samo rivali na terenu: i mediji, i publika, i sudije, čak i elektronsko “Oko sokolovo”, i britanska kraljevska porodica i holivudske zvezde... Sam protiv svih! Zaista nimalo “politički korektno”. Ali, iz kojeg razloga? Gde se izgubila ta (hipokritska) “politička korektnost” prema vrhunskom sportisti i pravom džentlmenu Novaku Đokoviću, istinskom ambasadoru tenisa, koji i u brojnim poredama i u retkim porazima osvaja svojim kosmopolitskim stavom, odmerenošću, dostojanstvenošću, elokventnošću i duhovitošću. Da li je možda problem u tome što se Šampion Nole, koji dolazi iz male balkanske zemlje kao što je Srbija, drznuo da zagospodari sportom koji se smatrao “rezervisanim” za odabrane i privilegovane?

Holivud se sada pompezno zalaže za polnu jednakost i protiv ženske neravnopravnosti. U tom smislu, zar ne bi bilo “politički korektno” da, na primer, konačno snimi film o velikoj srpskoj naučnici Milevi Marić–Ajnštajn (1875–1948), fascinantnoj ženskoj ličnosti na prelazu između 19 i 20 veka, koja je bila klasični primer žrtve diskriminacije od strane ekskluzivnog “muškog kluba”. Ona je bila briljantna matematičarka, vrhunska naučnica, požrtvovana majka troje dece i odana (prva) supruga Alberta Ajnštajna, koji je, po novim otkrivenim dokazima, omaložavao, ponižavao i iskorištavao.

Milevina pokornost prema Ajnštajnu ne može se razumeti bez poznavanja vremena kad se njihova veza odvijala. Tada žene nisu imale samostalnu profesionalnu karijeru, naučnim istraživanjima su se u to vreme bavile samo tri žene u Evropi. Po sve raširenijim tvrdnjama ne malog broja eksperata–naučnika i akademskih istraživača (na čelu sa norveškom istoričarkom Anastasijom Hajdi Larvol), Mileva Marić je bila pravi “genije iz senke” čije je delo u stvari nagrađeno Nobelovom nagradom! Ona je bila genijalni naučni um, koja je rešavala postavljane zadatke i davala Albertu Ajnštajnu matematičke proračune i instrukcije koji su bili osnova famozne Teorije

---

relativiteta. Da li je Albert Ajnštajn bio veštiji zavodnik nego fizičar, naučni genije ili genijalni manipulator?

Privatna istorija Alberta i Mileve prošla je mnogo cenzura da bi se po svaku cenu održao mit o Ajnštajnu, koji je marketinško-politički proizvod moćnih grupa koje kontrolišu i Holivud, koji je hronično “slep” prema inspirativnoj i, ujedno, gorkoj životnoj priči Mileve Marić. Ne čini li vam se da holivudska “politička korektnost” ima duple aršine?

Da li je koincidencija slučajna ili namerna (prosudite sami!) da su, pored Mileve Marić, bez zaslužene Nobelove nagrade ostali i dvojica njenih savremenika i kolega-genijalnih naučnika i izumitelja srpskog porekla – Nikola Tesla (1856–1943) i Mihajlo Pupin (1858–1935)? Kako to da su svi oni bili potisnuti u stranu i marginalizovani?

Zar nije apsurdna i šokantna činjenica da Nobelovu nagradu nije dobio Nikola Tesla, moderni Prometej, poeta i sanjar među naučnicima, čovekoljubac a ne srebroljubac, čiji doprinos čovečanstvu nosi mitske dimenzije i čiji pronalasci i ideje su udarili temelje današnjoj civilizaciji? On je bio ekscentrični vizionar, čovek budućnosti koji je osvetlio planetu. Nikola Tesla je bio pronalazač električnog doba koji je stvorio 21. vek kao eru elektriciteta i elektronike i svojim izumima omogućio novu tehnološku revoluciju.

On je čovečanstvu podario svetlost i napredak. Ukrotio je vodopade, izvršio biblijski zadatak da bude svetlost i u mraku, podario je inovacije na kojima se danas zasniva sve što je nekada bila fantastika i domen pisaca i maštara: put u svemir, televizija, internet, telekomunikacija, medicinski aparati...

Paradoksalno, Holivud još nije snimio dugometražni film posvećen Nikoli Tesli! Tek 2020. godine je u nezavisnoj američkoj filmskoj produkciji realizovana niskobudžetska biografska drama “Tesla” (sa Itanom Houkom u naslovnoj ulozi), neafirmisanog scenariste i reditelja Majkla Almerejda. To je film osrednjeg kvaliteta, koji je prošao gotovo nezapaženo od strane šire publike, jer je prikazan samo u ograničenom broju bioskopa, bez adekvatnog medijskog publiciteta.

Pre toga, Nikola Tesla je bio prikazan kao sporedan lik (u tumačenju engleskog glumca Nikolasa Hulta) u sukobu Edisona i Vestinghausa, koji su zapravo prisvojili njegove pronalasci, u još jednom “indi” ostvarenju pod nazivom “Current War” (2017.), američkog reditelja Alfonsa Gomeza-Rehona.

I u mađioničarskom psihološkom trileru “Prestiž” (2006.) engleskog autora Kristofera Nolana, Nikola Tesla (koga otelotvoruje niko drugi nego čuveni “rok star” Dejvid Bouvi!) se pojavljuje samo kao epizodista.

Po nalogu “političke korektnosti”, Nobelova nagrada za mir (!) je 2009. godine naprosto poklonjena Baraku Obami, prvom crnačkom predsedniku u

---

istoriji SAD, koji je tek bio zakoračio u Belu kuću. Nešto zaista (već odavno!) “smrdi” oko te Nobelove nagrade, baš kao i oko holivudskih “Oskara” koji su sve više plod “politički korektni” uravnolovke.

Na stogodišnjicu od završetka Prvog svetskog rata, srpskog patriotu Gavrila Principa, koji je svojim pucnjevima u Sarajevu, 28. juna 1914. godine, najavio kraj Habsburške monarhije –“Velike tamnice naroda”, i dalje u zapadnom svetu prikazuju kao “teroristu”. Ali, zar ne bi trebalo, po merilima i principima sadašnje “političke korektnosti”, Gavrila Principa označiti zapravo kao velikog heroja i hrabrog borca za slobodu, ljudska prava, diverzifikaciju i civilizacijski progres, a protiv tiranije, autoritarnih režima i aristokratskih privilegija, koji je svojim odvažnim aktom pokrenuo lanac događaja koji su, ultimativno, vodili do uzdizanja i afirmacije malih naroda i definitivnog raspada feudalnog i kolonijalnog sistema u Evropi i lančane propasti četiri velika carstva (ruskog, austro-ugarskog, turskog i nemačkog), a peto (britansko) doveli u stanje odgođenog, ali neizbežnog kolapsa?

Na pomenuta i druga srodna pitanja i dileme oko “političke (ne)korektnosti” i njene (zlo)upotrebe, sa posebnim fokusom na Holivud i severno-američko društvo, posredno i neposredno pokušava da odgovori ova nepretenciozna knjiga, napisana u mom prepoznatljivom (sarkastičnom) tonu i (polu) dokumentarnom stilu, na starosarajevski duhoviti način! Podeljena u osam poglavlja, ona sadrži zbirku od ukupno 55 tekstova različitih žurnalističkih formi i izraza, koji iz raznolikih aspekata i višeznačnih perspektiva okvirno dotiču temu knjige, kroz koju se prepliću film i politika, kao odrazi i nezaobilazni sastavni delovi naših života. Oni su i refleksija ovog vremena koje se sunovratilo u ambis dekadentnosti, devijantnosti, licemernosti, korumpiranosti, manipulativnosti, vulgarnosti, stupidnosti, inertnosti, pohlepnosti i nasilnosti. Sve glasnjiji skeptici politički (ne)korektno upozoravaju: “Biće skoro propast sveta!”

Svi članci, objavljeni u šestogodišnjem periodu (2013.–2019.) u “Novinama-Toronto”, najvećem listu srpske dijasporu u Severnoj Americi, su napisani pojedinačno i posle uklopljeni kao sastavni delovi jedne skladne tematske celine. Integrišući široki spektar opservacija iz različitih uglova, knjiga izražava promišljanja eksperata i glas naroda, donoseći jedinstveni pristup u prikazivanju savremenog sveta kroz optiku aktuelne holivudske produkcije “pokretnih slika”, koja je kolonizovala snove publike širom planete.

“Inspirisana” od strane Holivuda i “CNN”-a , kao hronika aktuelnih vremena, u kojoj se prelamaju holivudski filmovi i udarne medijske vesti i teme, “Velika iluzija” razotkriva laži, obmane i gorke istine, te iluzije i zablude, kako kolektivne, tako i moje lične! Niko nije savršen!

Umesto bleštave spoljašnjosti, ova knjiga apostrofira skrivenu i tamniju

stranu “političke korektnosti”. Prosudite i sami koliko sam bio “politički (ne) korektan” u elaborisanju zadate teme.

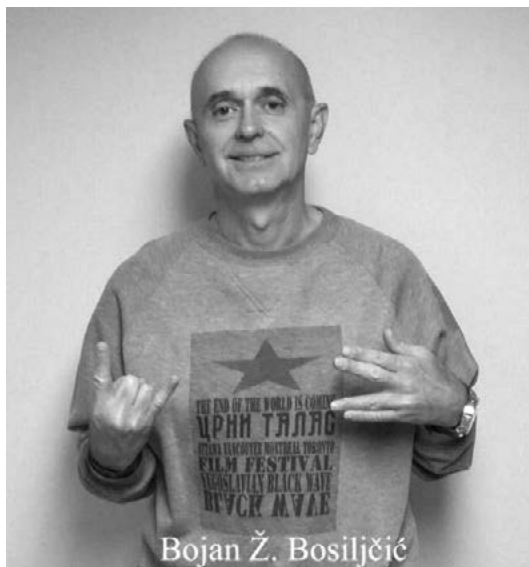
Najiskrenije sam zahvalan svima onima koji su mi, na svoj način, dali postreka i podršku da napišem ovu knjigu: posebno čitaocima lista “Novine–Toronto”, koji su me svojim komentarima ohrabivali, te mojim najmilijim – Gordani, Nebojši, Nevenu i Sylvie, kao i mojim nikad zaboravljenim roditeljima, dedi Žiki i nani Uti, koji su mi uvek ukazivali da su mnoge stvari sasvim drugačije od onoga kako deluju na prvi pogled i učili da stalno preispitujem sve što mi se nalaže sa pozicije autoriteta. Sumnjam, dakle postojim! ”Opozicionarski” (slobodarski!) duh je u genima moje porodice.

27–godišnje iskustvo življenja u zapadnoj demokratiji mi je razbistrilo vidike i izoštrilo optiku. Definitivno sam progledao kristalno jasno, širom otvorenih očiju! Ako se čitajući ovu knjigu u nedoumici možda zapitate kojeg sam ideološko–političkog usmerenja, otkriću vam samo ovo: ja sam, pre svega, nezavisni komentator i nepristrasni realista, to jeste – otrežnjeni optimista!

Ni Istina više nije poštena!

Bojan Ž. Bosiljčić

Gatino, Kvebek, Kanada, jun 2023.

NAPOMENA: Ovo je preuređeno i dopunjeno štampano izdanje moje ranije objavljene elektronske knjige pod naslovom “Politički (ne)korektno!”(2019.). (ISBN: 978–86–6259–088–6).

(foto: Neven Bosiljčić)

Prvo poglavlje

BEZ DLAKE NA JEZIKU (BEZ ”UVIJANJA”, MOLIM!)

“POLITIČKA KOREKTNOST” JE OBLIK TOTALITARNE KONTROLE

Dr Srđa Trifković je jedan od najminentnijih savremenih srpskih političkih mislilaca i komentatora, čije reči se sa interesovanjem slušaju i čije misli se sa dubokim respektom prihvataju. On je uvaženi publicista, istoričar, konsultant i univerzitetski profesor sa bogatim međunarodnim iskustvom. Čvrsto ukorenjene u proverenim činjenicama, njegove političke analize su lucidne, visokoumne, britke, precizne, tačne, ”neuvijene”, svima razumljive i dalekovidne! Njegovo merilo je Istina, a ne ”politička korektnost”. Briljantnog uma, on je elokventni vizionar koji otkriva šta se krije ”iza brega”.

Ovog vrhunskog političkog eksperta sam zamolio da iznese svoje mišljenje o agresivno nametnutoj (odnosno podmetnutoj!) ”političkoj korektnosti”, od koje se mnogima samo prevrće u stomaku!

– Gromoglasna “politička korektnost”, euforično propagirana od strane ”CNN”–a i Holivuda, je u poslednjih nekoliko godina postala medijski fenomen i neka vrsta ideološke dogme Novog svetskog poretka, nešto kao

---

sinonim za "moralno-političku podobnost" u zapadnoj demokratiji. Deluje kao globalizacijska "bečka škola" ponašanja, sa skupom dirigovanih pravila kojih se treba pridržavati, šta je zabranjeno reći u javnosti, a šta je dozvoljeno, ne samo u politici, nego i u svim drugim sferama života i društva. Da li postoji neka precizna definicija šta je, u stvari, ta "politička korektnost" i odakle potiču njeni koreni?

"Reč je o obliku totalitarne kontrole koja teži da kroz nametanje jezičkih formula za odraz ideoloških principa nametne i određeni način mišljenja. Mogu vam dati i konkretan primer iz Srbije ovih dana. Iz razloga 'političke korektnosti' insistira se od strane države na promeni jezičkih normi u potpunoj suprotnosti sa duhom srpskog jezika, tako da se zadovolje zahtevi vrlo aktivnog feminističkog lobija i njihovih zapadnih podržavalaca. Oni insistiraju da se, recimo, usvoje termini kao što su *ministrica, advokatica, sudijica*, što su potpuni jezički apsurdni, jer nameću princip da su rodna i polna pripadnost istovetne i da moraju da budu diferencirane da bi se izbegao navodni oblik muške dominacije u jezičkoj praksi.

Međutim, sa stanovišta neideologizovanog diskursa, sasvim je jasno da imenice *sudija, ministar ili profesor* nemaju svoju rodnu a kamoli seksualnu konotaciju. To su funkcije koje nemaju nikakvu, kako bi to feministkinje rekle, dominirajuću pozadinu. Ako poznajete neku žensku osobu koja je profesor, i oslovljavate je prezimenom, naravno da ćete reći, na primer, 'profesorka Petrović', a ne 'profesor Petrović'. Profesor je generički termin. Na isti način, ako imamo, recimo, ministra Zoranu, nećete joj valjda reći 'ministrice'! To bode uši i vređa zdrav razum. To nije u duhu ni srpskog, ni iz srpskog izvedenog hrvatskog ili ma kog drugog jezika. To je, naprosto, jedna rogozatnost koja teži da nominalistički nametne nove principe jezičke upotrebe kao preduslova za novi oblik mišljenja. A taj novi oblik mišljenja u svojoj pozadini ima zapravo uništenje svih oblika tradicionalnog postojanja.

Tu se vraćamo na odgovor na vaše pitanje. 'Politička korektnost' je oblik nametanja novog diskursa koji teži da izbriše sve granice: granice između nacija, vera, rasa, država, između muškarca i žene, roditelja i deteta, učitelja i đaka, koji teži, zapravo, da sve oblike autoriteta relativizuje. Prvo, i pre svega, teži da ustanovi princip da *istina* ne postoji i da je 'istina' sama stvar dogovora.

Iz toga je izveden jedan za društvo razorni princip da je svako od nas neka manjina koja zaslužuje specijalni tretman. Iz čega je onda izvedena i apsurdna teza da koliko ima ljudi toliko ima i oblika seksualne orijentacije.

Zato imamo 'LGBTQ Plus'. Maltene, dete kad se rodi je 'tabula rasa', nije ni muško ni žensko, pa će onda samo tokom vremena da odluči kom će se prikloniti carstvu. Dakle, to je jedna ne samo lažna, već nadasve zlokobna ideologija koja, međutim, u 'političkoj korektnosti' ima svoju sasvim opipljivu i konkretnu konotaciju".

– Koje političko-lobističke grupe stoje iza ove "političke korektnosti" koja u sebi obuhvata široki pojam diverzifikacije, i koji je njihov cilj?

"Ovo je složeno pitanje. Osnovna ideološka pozadina 'političke korektnosti' jeste spoj marksizma i liberalizma. Dakle, tu imamo nasleđe 1968. godine, pre pola veka, kada je kroz kaos studentskih protesta – počev sa Parizom, potom se to proširilo i na Berkli, i na Hajdelberg, i tako dalje – došlo do zlokobnog spoja dva oblika ideologije. Liberalizam, koji insistira na individualnom samoispunjenju tj. hedonizmu i razbija društvo u atomske jedinice, dobio je partnera u *kulturnom marksizmu* koji je mutirao u jedan novi oblik ideologije. U klasičnoj marksističkoj političkoj ekonomiji, motor istorije bila je suprotnost između proizvodnih snaga i proizvodnih odnosa, između proletera koji je eksploatisan i vlasnika sredstava za proizvodnju-kapitaliste, koji ga eksploatiše.

U kulturno-marksističkom modelu, koji je u pozadini 'političke korektnosti', proleter je zamenjen seksualnim, rodnim, rasnim, migrantskim i svim drugim manjinama. Dakle, idealni model proletera u postmoderno interpretaciji jeste crna, jednonoga muslimanska lezbejka koja govori španski, a kapitalista je beli, heteroseksualni hrišćanski muškarac!

Dakle, 'a priori' se belcu pripisuje takozvana *bela privilegija*, bez obzira da li je on na nivou zarade od 25 hiljada dolara godišnje ili od 2,5 miliona dolara. Samim tim što je belac, on je navodno privilegovan. Sa druge strane, recimo, crni igrač košarke ili američkog fudbala, koji zarađuje desetine miliona dolara godišnje, po definiciji je zbog svoje rase ugnjetena strana!

U tom modelu izvršena je zamena teza, tako da je u klasičnom marksističkom modelu proleter zamenjen jednom od navodno ugnjetenih manjina, a kapitalista je zamenjen demonizovanim oblikom belog, heteroseksualnog hrišćanskog muškarca. Pritom, stalno se širi dijapazon tih navodno ugnjetenih manjina kojima je potrebna specijalna zaštita, bez obzira koliko one u suštini bile privilegovane. Tako sada imate razne oblike obrnute diskriminacije kojima talentovana deca, i to ne samo evropskog već pre svega daleko-istočnog orijentalnog porekla, bivaju

---

diskriminirana pri prijemu na elitne koledže i visoke škole ili pri dodeli stipendija, zato što treba da se pravi uravnilovka – ne u pogledu jednakosti šansi, već u pogledu jednakosti ishoda. To je jedan oblik zlokobnog totalitarnog socijalnog inženjeringa koji iziskuje da, bez obzira na to koliko je ko talentovan i koliko ko ulaže napora, truda i rada, ishodi na kraju moraju da budu isti za sve. To je jedna vrlo sumorna i za društveni napredak porazna vizija”.

– Mnogi su skeptični prema tvrdnjama da ova glorifikovana “politička korektnost” zaista donosi pomak u civilizacijskom smislu i ukazuju da je ona, u stvari, oruđe za perfidno cenzurisanje, kontrolu i manipulisanje slobode izražavanja i mišljenja, pa čak i sredstvo zastrašivanja. Koliko “politička korektnost” zapravo doprinosi afirmaciji i zaštiti ljudskih prava i sloboda i koliko ona praktično znači u proklamovanom širenju razumevanja, tolerancije i međusobnog poštovanja među ljudima?

“Politička korektnost”, daleko od toga da pogoduje jačanju ljudskih prava, predstavlja najveću pretnju ljudskim pravima u savremenom svetu. Polazi od teze da bez obzira da li je nešto istinito ili nije, ukoliko neko zbog te izjave može da se oseti uvređenim ili marginalizovanim, onda je ta izjava zabranjena. Ovo je veoma značajno imati u vidu, jer je reč o obliku bukvalno totalitarne kontrole nad ljudskim umom.

Konkretan primer: U Nemačkoj vi sada možete zapasti u velike nevolje ako izrazite skepsu prema multirasnom modelu ili sumnju u zdravorazumsku zasnovanost migrantske politike Angele Merkel, koja je prethodne godine širom otvorila nemačke granice za preko milion migranata sa raznih strana sveta i sa neizvesnim identitetom. Među njima je, naravno, i mnogo pobornika džihada i ljudi koji su sad već izvršili i brojna silovanja i ubistva, što se sve zataškava, takođe u interesu političke korektnosti. Setite se samo jezivih scena na Novu 2016. godinu na kelnskoj stanici i medijske zavere ćutnje!!

Izraziti, dakle, neslaganje sa takvom politikom, 'a priori' biva proglašeno za *ksenofobiju*, *islamofobiju*, *netolerantnost* i tako dalje. Iako nije formalno kriminalizovan, takav stav – koji odražava i težnje nekih 13% nemačkih birača koji su glasali za partiju 'Alternativa za Nemačku' – može da vas stavi u nepovoljan položaj na planu zapošljavanja. U Karlsruheu imamo slučaj jednog univerzitetskog profesora kome nije bio obnovljen ugovor na ograničeno vreme, uprkos njegovom savršenom akademskom rekordu, iz prostog razloga što se drznuo da na svom 'Fejsbuk' profilu kaže da ga brine migrantska politika Angele Merkel. Znači, ne morate čak ni da je

---

kritikujete, dovoljno je da niste sa dovoljnim entuzijazmom podržavali politiku otvorenih vrata, inkluzije itd, i bićete brutalno kažnjeni na način koji ugrožava vašu egzistenciju i profesionalnu reputaciju.

Pomenuo bih i slučaj iz Australije. Jedan protestantski pastor, u državi Novi južni Vels, bio je optužen za islamofobiju zato što je izneo sasvim tačnu tvrdnju da u Kur'anu imate čitav niz citata, sura i ajeta, u kojima se poziva na ubijanje nevernika, tj. nemuslimana, na njihovo istrebljenje, kao i jezive citate o Jevrejima kao deci majmuna i pasa, itd... Iako je pastor svoje pisanje podržao direktnim kur'anskim citatima, sudija je zabranio da on to koristi kao odbranu, jer je navodno bila reč o 'korišćenju tačnih podataka u pogrešne svrhe', tj. u svrhu navodnog podsticanja islamofobije i odbojnosti prema imigrantima.

Ne samo da 'politička korektnost' ne doprinosi jačanju ljudskih prava već ih bitno ugrožava i pritom čini diskurs zasnovan na racionalnim premisama apsolutno nemogućim, jer postulira stav da emotivna reakcija neke druge strane – da li će se neko osećati uvređenim ili poniženim ili marginalizovanim – treba da odluči šta je dopušteno, a šta ne, u javnom diskursu. Istina pada u vodu! Umesto nje treba promovisati laž da bi se stvorio lažni i iskrivljeni utisak socijalne harmonije.

To je oblik, zaista, 'Hrabrog novog sveta' Aldusa Hakslija ili '1984'-te Džordža Orvela, ali u liberalnoj oblandi. Imate potpuno apsurdnu situaciju da liberalno-demokratsko društvo savremenog Zapada proizvodi duh totalitarizma koji je daleko zagušljiviji i daleko više sputava ljudski um i ljudske emocije nego što je bio slučaj bilo sa fašizmom ili sa komunizmom”.

– U kojoj meri “politička korektnost” nosi hipokrizijsku dimenziju njenih vodećih propagatora?

“Imate interesne grupe koje itekako profitiraju od te cele priče. 'Politička korektnost' je stvorila teren za nastanak interesnih grupa koje propagiraju politizovanu homoseksualnost i politizovani feminizam do nivoa gde oni zgrću velike svote u obliku raznih donacija i gde takođe dobijaju garantovane kvote ne samo za prijeme na univerzitete, već takođe i u komercijalne kompanije.

Ne zaboravite da mnoge velike firme sada imaju funkciju koja se zove 'Direktor za raznolikost', vrstu ombudsmana ili nadzora za diverzifikaciju. Postoje čak i formalne smernice i uputstva da moraju da se zadovoljavaju kvote u prijemu novih zapošljenika, a pogotovo u promovisanju na menadžerske i rukovodeće pozicije, tako da bude

---

zadovoljena široka lepeza 'manjinskih prava'.

Onog trenutka kada su na sceni i državne pare i raspodela funkcija koje nose kako moć tako i finansijsku podršku, tog trenutka na sceni stupa i bespoštedna politička borba. Scena se promenila na štetu meritokratije, na štetu onih koji su svojim trudom, talentom i zalaganjem težili da nešto postignu.

Konkretan primer: U Njujorku postoji elitna privatna škola 'Stajvesent', koja nosi ime po Holanđaninu koji je osnovao Novi Amsterdam, kako se Njujork zvao pre dolaska Britanaca. U toj školi dosada je isključivo funkcionisao princip meritokratije. Znači, ko postigne najbolji rezultat na testovima, taj će biti primljen uz puno oslobođenje od školarine, bez obzira na rasu, pol, seksualnu orijentaciju itd.

Iako u Njujorku Kinezi i drugi pripadnici manjina sa Dalekog istoka – Korejanci, Japanci, čine veoma mali procenat (recimo za razliku od Kalifornije), njihovo učešće u toj školi je oko nekih 35%, čak više nego i belih studenata.

E sad, gradonačelnik Njujorka je rekao da je to sramota i da ta škola mora da odražava lice Njujorka takvog kakav jeste. Drugim rečima, ta privatna škola, zasnovana na principu meritokratije odnosno merljivih postignutih rezultata, mora da štимуje svoje uslove prijema i svoje standarde za prijem đaka shodno ideološkom cilju nivelizacije, odnosno unapred zacrtanom cilju da škola mora da odražava rasnu, i svaku drugu socijalnu strukturu grada Njujorka.

To je idiotarija! To je, da ponovim, oblik totalitarne kontrole gde više nije bitno da li ti primaš federalne pare ili ne, da li si potpomognut iz državnog budžeta ili ne, ako si sasvim samostalan opet ti neće dozvoliti da slediš svoje već uhodane i decenijama dokazano ispravne principe ukoliko se suprotstavljaju ideološkim normama kontrolora javnog diskursa”.

– Ova “politička korektnost” je svojevrsno “Bratstvo i jedinstvo” na globalizacijski način. Ona deluje kao zapadno–demokratska verzija “nacionalnog ključa” eks–Jugoslavije, koji je, ironično, i doprineo njenom raspadu! Koliko je, u tom svetlu, “politička korektnost” efikasna i stvarna, a koliko je neproduktivna i nameštena?

“Na izvestan način još je gore! Po principima 'političke korektnosti' ključevi se razdvajaju ne samo po rasama i po rodnosti, već takođe i po seksualnoj orijentaciji i po religiji: na primer, koliko imamo muslimana ili budista, a da već ne govorimo po seksualnoj orijentaciji, gde sad imate desetine oblika opredeljenja, ne samo gejeve i lezbejke i transvestite i

---

transdžendere i kvirove...

Sledi potpuna atomizacija društva u kome se gubi osećaj grupne koherentnosti i zajedništva i teži se njegovom razbijanju na individualne manjine sa individualnim specijalnim pravima. Time se podriva osećaj društvene kohezije i solidarnosti. Istovremeno, uspostavlja se daleko lakša kontrola na svim nivoima i daleko se lakše manipuliše ljudima.

Ukoliko je svako od nas neka 'manjina' koja se bori za specijalne privilegije, u većitoj trci za manjinske privilegije izražene kroz federalne budžete i stipendije ili kroz kvote za prijeme na univerzitetu ili u državne stanove ili privatne firme, onda je onima koji su ideološki nosioci te matrice daleko lakše da tim razgrađenim i disfunkcionalnim društvom upravljaju.”

– Mnogima je već dozlogrdila “politička korektnost” zato što ne mogu slobodno iskazati šta misle i nazvati ono što ih tišti i frustrira pravim imenom i svima razumljivim rečnikom, jer im se momentalno i neizostavno “lepi” etiketa rasiste, ksenofoba, šoviniste, bigota, mizoginiste, seksiste...

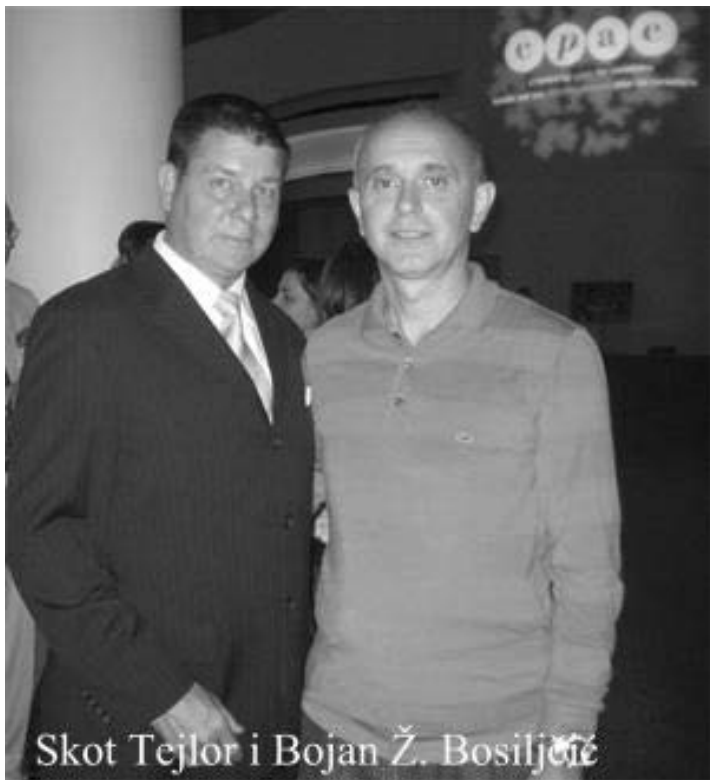
Ispitivanje javnog mnjenja u Kanadi koje je u avgustu 2016. godine obelodanio nezavisni “Angus Rid Institut” pokazalo je da čak 76% anketiranih smatra da je “politička korektnost” otišla predaleko i da je preterala, pogotovo na polju slobode izražavanja. Pri tome, čak sedam ljudi na svakih deset kažu da cenzurišu same sebe da bi izbegli da eventualno uvrede druge.

Donald Tramp je pobedio na američkim predsedničkim izborima upravo zato što je bio maksimalno “politički nekorektan”. Da li “politička korektnost”, često zloupotrebljena, izaziva još dublje stereotipne podele na takozvanu “Liberalnu elitu” i konzervativne “Populiste”

“To je nesumnjivo slučaj. Amerika bar za sada uživa jednu prednost pred drugim zemljama post-modernog liberalnog Zapada, a to je da i dalje ima Prvi amandman o slobodi govora koji sprečava divljanje kontrole nad javnim diskursom, kakav, na žalost, recimo imamo u Kanadi i u Zapadnoj Evropi. Za Kanadane, Nemce ili Skandinavce put je teži, moraće da budu spremni da izdrže i 'hod po mukama' u borbi za povratak elementarnih prava racionalnog diskursa i brisanja nametnutih stega koje zapravo uništavaju kvalitet života na obe strane Atlantika.

Ipak, ja nemam sumnje da će, pre ili kasnije, racionalnost i normalnost pobediti, ali u međuvremenu predstoji isto onako mučan put oslobađanja tih naroda liberalno-demokratskog Zapada koji je predstojao narodima Istočne Evrope pre pada Berlinskog zida”- zaključio je dr Srđa Trifković.

(14. septembar 2018.)

Skot Tejlor i Bojan Ž. Bosiljčić

SKUPA CENA RATA

U teatru “Kanadskog muzeja civilizacije” u Gatinou (u kvebečkom regionu kanadske prestonice) 28. maja je održana premijera dokumentarnog filma “Povratak kući: Žrtve rata” (**“Homecoming: The Casualties of War”**), autora Skota Tejlora (Scott Taylor) iz Otave, eminentnog ratnog izveštača-veterana i izdavača vojnog lista “Espri d kor” (“Esprit de Corps”).

Njegovi objektivni pogledi i odmereni stručni stavovi često odudaraju od onoga što se javnosti prezentuje u zvaničnim medijima. Bez “dlake na jeziku”, Skot Tejlor ne sledi “kanone” establišmenta i ne libi se da iznese svoje vlastite, nezavisne komentare, ma kako oni bili etiketirani kao “politički nekorektni”. On je dragoceni glas savesti i beskompromisni borac za istinu, koji je svojim izveštavanjem o ratu u bivšoj Jugoslaviji stekao ogromno uvažavanje među srpskom dijasporom u Kanadi, posebno sa svojom knjigom “Inat” o NATO bombardovanju SR Jugoslavije, 1999. godine.

Projekciji novog Tejlorovog dokumentarnog ostvarenja prisustvovala su zvanice iz diplomatskog kora u Otavi, među kojima su bili i Đorđe Čiklovan, otpravnik poslova Ambasade Republike Srbije, Biljana Gutić-Bjelica, ambasadorica Bosne i Hercegovine, Džejms Biset, poslednji kanadski ambasador u bivšoj Jugoslaviji, te brojne ličnosti iz političkog i javnog života,

predstavnicima kanadskih oružanih snaga, kao i ranjeni vojnici-veterani rata u Avganistanu, koji su protagonisti ovog filma. “Povratak kući: Žrtve rata” je potresno svedočanstvo o dugotrajnim bolnim posledicama koje je kanadsko vojno angažovanje u Avganistanu (od 2002. do 2012.) ostavilo na vojnike-veterane i na njihove porodice, neutešne majke, rodbinu i prijatelje.

U prepoznatljivom maniru Skota Tejlora, ovaj film otkriva onu drugu, skrivenu, tužnu i mračnu stranu rata. Film ne priča o bitkama i slavi, niti donosi izlitanu političku retoriku o “doprinosu širenju demokratije i zaštiti ljudskih prava”, kako to mnogi mediji običavaju, već govori o fizičkim, psihičkim i emocionalnim ožiljcima i još nezaceljenim ranama na telima i dušama kanadskih vojnika poslatih u Avganistan. U proteklom desetogodišnjem periodu, tamo je poginulo 185 kanadskih vojnika, dok su se mnogi vratili kući kao invalidi ili pate od psiholoških trauma. Zvanično, oko 3.400 vojnika-veterana rata u Avganistanu je podvrgnuto tretmanu sindroma post-traumatičnog stresa (“Post Traumatic Stress Disorder”-PTSD).

Kroz tipični Tejlorov izbalansirani pristup, prikazujući individualne sudbine, ovaj jednočasovni film prati nastojanja ranjenih vojnika da se reintegrišu u društvo i ponovo uključe u civilni život, što za mnoge nije nimalo lako. Uprkos pruženoj finansijskoj i medicinskoj pomoći vladinih organizacija i agencija, jedan broj vojnika ne uspeva da se vrati u normalnu svakodnevnicu. Obrevši se ponovo kući sa fronta, njihovi brakovi i porodice su se naprečac rasturili, neki su postali beskućnici, alkoholičari i ovisnici od droge, a zabeleženi su i slučajevi samoubistava veterana... Ove gorke posledice ratnih trauma i preživljenog šoka na borbenoj liniji najupečatljivije je u filmu izrazio Romeo Deler (Romeo Dallaire), kanadski senator i penzionisani general, glavnokomandujući snaga Ujedinjenih Nacija u građanskom ratu u Ruandi, 1994.: “Ja nisam više onaj muž za kojeg se moja supruga udala, niti sam onaj otac koji sam nekad bio, niti ću to ikad više biti!”

Primivši od prisutnih brojne čestitke i pohvale za svoj film, kojeg će šira kanadska publika imati priliku da uskoro pogleda na parlamentarnom tv-kanalu “CPAC”, Skot Tejlor je nakon projekcije dao ekskluzivnu izjavu za “Novine”- Toronto. – Ovo je već Vaš treći dokumentarni film. Od dugogodišnjeg novinara-ratnog izveštača preobratili ste se sada u filmskog autora. Da li to možda znači da nameravate da novinarsko pero zamenite kamerom, odnosno da umesto pisane reči ubuduće prevashodno koristite pokretne slike!?

“Mi živimo u elektronskom dobu, u kojem sve više prevladava taj vizuelni aspekt. Ja sam počeo da pravim dokumentarne filmove jer smatram da tako mogu lakše i brže da sa svojom porukom prodrem i

---

doprem do očiju i ušiju najšire javnosti. Naravno, ja i dalje ostajem po vokaciji novinar, i dalje ću nastaviti da pišem članke i knjige, jer su oni najbolja forma za seriozno i dubinsko žurnalističko sagledavanje stvari”.

– Kako je nastala ideja za ovaj film i šta ste sa njim hteli da poručite gledaocima?

“Nakon prošlogodišnjeg povlačenja kanadskih borbenih trupa iz Avganistana u medijima se gotovo više i ne govori o tom ratu! Ja sam hteo da sa ovim filmom podsetim na sve podnesene žrtve kanadskih vojnika i na tragične lične konzekvence koje im je rat doneo. Oni su kanadski ratni veterani modernog doba. Film je napravljen u produkciji 'CPAC'-a. Snimili smo kompletno nov filmski materijal na lokacijama od atlantske do pacifičke obale Kanade. Sa ovim filmom sam hteo zapravo da ukažem na cenu koštanja rata u Avganistanu. Ne radi se tu samo o potrošenom novcu, već o izgubljenim mladim životima i fizičkom, psihološkom i emocionalnom bremenu kojeg sada podnose i plaćaju kanadski vojnici-veterani i njihove porodice, ali, na kraju krajeva, i celokupno društvo. Za razliku od Srba, Kanađani žive veoma komforno i bezbedno i često ne mogu da u potpunosti shvate sve užase rata i bolne posledice koje on prouzrokuje” – kazao mi je Skot Tejlor.

(31. maj 2013.)

Drugo poglavlje

HOLIVUDSKA ŠARADA

BIZARNA KOMEDIJA

2016. godina u svetu “pokretnih slika” počela je sa šetnjom zvezda po crvenom tepihu. Holivud obožava da slavi i hvali samoga sebe! 10. januara “Zlatni globusi” su otvorili sezonu nagrada, koja će kulminirati sa velikom “oskarovskom” noći 28. februara.

Minula 73. dodela “Zlatnih globusa” protekla je u znaku povratnika! Ovaj tročasovni tv–šou obeležio je svojim, kao žaoka oštrim, komentarima na račun prisutnih komičar Riki Žerves, koji je posle dvogodišnje pauze ponovo bio domaćin dodele “Zlatnih globusa”, ukupno po četvrti put. Između ostalog, u par navrata je učtivo razmenio uvrede sa oronulim Melom Gibsonom.

”Ne uzbuđujte se puno. Niko ne mari za ove nagrade osim vas!”–poručio je ”politički nekorektni” Žerves “bogatim i divnim”, kako ih je nazvao. Naravno, to nije sprečilo laureate da u svojim zahvalnim govorima ushićeno veličaju jedne druge, a naročito same sebe. Uglavnom, prisutne zvezde i zvezdice su se ludo zabavljale te noći, tako da je u jednom momentu predstavljajući nagradu Tom Henks morao da ih pozove da se utišaju!

“Ovaj šou traje predugo. Najbolji je bio one godine kada je bio štrajk pisaca pa je trajao samo pola časa, da se samo pročitaju imena pobednika!”– kazao je sarkastični Žerves. Sa njegovom ocenom bi se složili mnogi neutralni posmatrači, koji su nekako preživeli ovu holivudsku predstavu, u kojoj je najvažnije pitanje bilo “Koje svečano odelo ili haljinu nosite?”, umesto da u fokusu budu artistska dostignuća filmskih glumaca i autora.

Bilo kako bilo, pobednik večeri postao je “Povratnik”, priča o preživljavanju u divljini, sa tri osvojena “Zlatna globusa” – za najbolju dramu, režiju i glavnu mušku ulogu (Leonardo Di Kaprio). “Bol traje privremeno, a film zauvek!”– izjavio je nagrađeni meksički reditelj, scenarista i producent Alehandro Gonzales Injaritu, govoreći o ogromnim izazovima, posebno teškim vremenskim uslovima, prilikom snimanja “Povratnika” u snežnim nedodijama kanadske Alberte i Britanske Kolumbije.

“Zlatni globusi” se smatraju glavnim testom pred dodelu “Oskara”, pa se

samim tim i "Povratnik" nameće kao glavni kandidat za najprestižniju filmsku nagradu. Da li će se desiti da Alejandro Gonzales Inaritu dva puta zaredom osvoji "Oskara", nakon prošlogodišnjeg trijumfa sa "Čovekom pticom"?

Ili će mu račune možda pomrsiti "Marsovac", kosmička drama o preživljavanju, proslavljenog reditelja Ridlija Skota, koja je osvojila nagradu za najbolju komediju!!! Zvuči paradoksalno, apsurdno i zaista komično da su članovi Udruženja stranih novinara u Holivudu nominovali "Marsovca", u tumačenju nagrađenog "najboljeg komičara" Meta Dejmona, u ovoj kategoriji.

73. dodela "Zlatnih globusa" se pretvorila u svojevrsnu bizarnu komediju, u kojoj je i pevačica Lejdi Gaga nagrađena za najbolju ulogu(!) u tv-šouu "Američka horor priča". Kada je iznenađena izašla na scenu da dobije nagradu, ni ona sama nije verovala šta se to događa. Užas i komedija na holivudski način!

Ali, to nije kraj! Primajući počasnu nagradu za životno delo "Sesil B. De Mil", crnopusi glumac Denzel Vošington je, pola u šali, pola u zbilji, otkrio tajnu kako zapravo osvojiti "Zlatni globus". "Na početku moje karijere, iskusniji su me savetovali da pozovem novinare iz Udruženja, da ih dobro ugostim i najedem, da se slikam sa njima držeći novine za koje pišu. Zaista, to je funkcionisalo, dobio sam "Zlatni globus"! – rekao je slavni Denzel, koji je ovu nagradu dosad osvojio tri puta.

Najemotivniji momenat večeri je priredio vremešni Silvester Stalone, koji je nakon skoro pune četiri decenije ponovo osvojio "Zlatnog globusa", opet igrajući legendarnog boksera Rokija Balbou u filmu "Krid". "Imaginarni Roki Balboa je moj najbolji prijatelj kojeg sam imao" – kazao je Stalone, uz duge ovacije prisutnih koji su stajali na nogama. Yo, Adrian!

Dodela "Zlatnih globusa" je delimično dobila i pečat Severnog Holivuda. Nagrada za najbolju žensku dramsku ulogu pripala je Bri Larson, u filmu "Soba" reditelja Lenija Abrahamsona. Snimljena po best-selleru ontarijske spisateljice Eme Donohju, ova potresna drama o dugogodišnjem prisilnom zatočeništvu jedne majke i njenog malog sina (u autentičnoj interpretaciji vankuverskog glumačkog "čuda od deteta" Džekoba Tremblija) nastala je u kanadsko-irskoj koprodukciji.

"Zlatni globusi" su i ove godine imali naglašeni britanski akcenat, ne samo zbog voditelja Rikija Žervesa. Naime, "vaskrsnuta" Kejt Vinslet je ponovo dobila "Zlatnog globusa", ovog puta za epizodnu rolu u biografskom filmu "Stiv Džobs", dok je džembondovskom "Spektru" pripala nagrada za najbolju originalnu pesmu.

Još jednoj miljenici Udruženja stranih novinara u Holivudu, sveprisutnoj Dženifer Lorens je dodeljena nagrada za najbolju komičnu ulogu u crno-

---

humornom filmu “Džoj”, u režiji Dejvida O. Rasela.

Kakvi–takvi, 73–ći “Zlatni globusi” su prošli, oči Holivuda i celog filmskog sveta su sada uperene u “Oskara”, koji ove godine slavi svoj 88.–mi rođendan! Znaite onu izreku: “Oskar” ili – propast!

(15. januar 2016.)

VELIKA OPKLADA

88.–ma dodela holivudskih “Oskara”, u nedelju naveče 28. februara, donosi veliku opkladu! Naime, kao retko kad pre, vlada ogromna neizvesnost koji film će postati “oskarovski” pobednik. Čak tri ostvarenja imaju podjednake šanse. “Favorit” na papiru je “Povratnik” (“The Revenant”), drama o preživljavanju u divljini, sa 12 nominacija (uz ranije osvojene “Zlatne globuse” i “BAFTA”–e). Međutim, “Opklada veka” (“The Big Short”), crnohumorna komedija o “vukovima sa Vol Strita”, je naglo uskočila u prvi plan, nakon osvajanja nagrade za najbolji film koju dodeljuje američko cehovsko udruženje producenata, što se često smatra najboljom preporukom za “Oskara”. Listu ravnopravnih kandidata zaključuje “Pod lupom” (“Spotlight”), novinarska drama o istraživanju seksualnog zlostavljanja dece od strane katoličkih sveštenika u Bostonu. Zbog težine i značaja svoje teme, ovaj film je od mnogih označen kao zapravo najozbiljniji pretendent za “Oskare”. Dakle tri filma, ali samo jedan izbor. U Holivudu i na kladionicama će vladati napeto iščekivanje. Samo se pobednik pamti i donosi veliki novac! Završiti drugi nije ništa nego samo biti prvi od onih koji su gubitnici!

U glumačkim kategorijama, međutim, sve kao da je gotovo jasno! Osvajači “Oskara” se sa velikom sigurnošću mogu predvideti. Nagrada za najbolju mušku glavnu ulogu “rezervisana” je za Leonarda Di Kaprija, za rolu nesalomljivog i “vaskrsnutog” lovca na krzna–osvetnika iz 19. veka, koji je bio napadnut i teško povređen od grizlija i potom ostavljen da umre u divljini od strane svojih “kompanjona”. Njemu će šesta “oskarovska” nominacija u filmu “Povratnik” konačno doneti sreću! Za najbolju sporednu mušku ulogu neprikosnoveni favorit je 69–godišnji Silvester Stalone, koji u bokserskoj drami “Creed” ponovo tumači neprolazni lik Rokija Balboe, kojeg je lansirao još pre punih 40 godina! Ako zaista i pobedi, biće to trenutak nostalgije u holivudskoj “noći zvezda”. Nakon što je prethodno osvojila brojne nagrade, mlada američka glumica Bri Larson je glavna kandidatkinja i za “Oskara” za najbolju žensku glavnu ulogu,

---

u zatočeničkoj drami “Soba”, snimljenoj u irsko–kanadskoj produkciji. Predstojeće “oskarovsko” veče će proteći i u znaku “duginih boja”, jer se očekuje da Švedanka Alisija Vikander prigrli pozlaćenu statueta za najbolju žensku sporednu ulogu, u transeksualnoj drami “Danska devojka”, koja na 88.–moj dodeli predstavlja takozvanu “LGBT” zajednicu. Među rediteljima, najveće šanse se daju prošlogodišnjem pobedniku, Meksikancu Alehandru Gonzalesu Injarituu, autoru filma “Povratnik”. Ako se on ponovo popne, drugi put za redom, na “oskarovski” podijum, postaće treći reditelj u dosadašnjoj istoriji “Oskara” kojem je to uspelo. Ali, možda iz drugog plana te noći uskoči još jedan veteran, 70–godišnji Australijanac Džordž Miler, kreator furizonog i apokaliptičnog “Pobesnelog Maksa: Autoput besa”!? 88.–moj dodeli najprestižnijih filmskih nagrada u svetu prethodio je skandal zbog neuvrštanja crnih glumaca na listu od 20 nominovanih, iako su, na primer, Idris Elba i Vil Smit to svakako zaslužili. Već drugu godinu zaredom, nijedan crni glumac se nije našao među kandidatima za “Oskare”!

To je izazvalo žučne polemike i oštre osude. Izjavljujući da je “Oskar beo kao sneg”, eminentni, društveno angažovani crnački umetnici– reditelj Spajk Li i glumica Džejda Pinket Smit (inače supruga Vila Smita) su najavili da će bojkovati predstojeću dodelu “Oskara”, pozivajući i druge kolege da to učine. Tim povodom, američka Akademija filmskih umetnosti i nauka je najavila da će intenzivirati napore za diverzifikaciju i rasnu i etničku raznolikost, kako bi šansu dobile i takozvane “vizuelne i ranjive manjine”. Vreme je za velike promene unutar konzervativne i okoštale Akademije, koja se sastoji od 6 hiljada članova, od kojih su 94 odsto belci, od čega su 77 odsto muškarci, sa prosečnom starošću od 62 godine.

Da bi koliko–toliko ublažila nastalu štetu, naprasno “politički korektna”

Akademija je imenovala crnputog komičara brzog i oštrog jezika Krisa Roka za domaćina–voditelja “oskarovskog” šoua, pa se mogu očekivati njegovi brojni duhoviti i zajedljivi komentari na ovu temu. Biće to, izgleda, predstava koju vredi gledati, ne samo zbog toga da bi saznali od zvezda “koje svečano odelo ili haljinu nose? Inače, gledanost prošlogodišnje ceremonije koju je vodio “gej” komičar Nil Patrik Haris je bila za 16 odsto niža u odnosu na prethodnu godinu, i na šestogodišnjem minimumu. Vremešni “Oskar” sve više gubi na popularnosti!

(26. februar 2016.)

IZDUVANI BALONI

U “La La Lendu” je počela hektična “rodeo” sezona dodele nagrada, kada Hollyweed, pardon Holivud, veliča i hvali samog sebe! Minule nedelje, 8. januara, lov na trofeje otvorili su, po tradiciji, “Zlatni globusi”, koji se smatraju prvim vesnicima famoznih “Oskara”.

Dok sam, između dva “lopatanja” snega u sibirskom ambijentu Otave, okovane ledom, u direktnom tv–prenosu sa zavišću pratio paradu elegantno razgolićenih zvezda po crvenom tepihu ispred “Beverli Hiltona”, neizbežno mi se nametnulo pitanje koje, verujem, i vas tišti: Kako to da je Kanada u nekim anketama proglašena za “najbolje mesto za življenje na svetu”? Ili je, zapravo, prava reč – preživljavanje?

Je li nas to cinično zaviljavaju ili, još gore, zaista tako misle!? Pa, od 20. novembra u Otavi se naizmenično smenjuju sneg, ledena kiša i polarni “vorteks”. I tako unedogled... Ko preživi, evociraće uspomene!

Sa protokom godina, uvideo sam da upravo oni koji se patriotski i bučno busaju da su “ponosni i pravi Kanadani” i sanjaju o “White Christmas” u stvari prvi uteknu u južne “Sunny States” i ne vraćaju se do početka maja! Uostalom, ni dva nominovana kanadska glumca za ovogodišnje “Zlatne globuse” – Rajan Gosling i “Deadpool” Rajan Rejnolds ne žive ovde, nego u toplom i zvezdanom “Gradu anđela”. Ova zemlja je zapravo jedno veliko sabirno mesto za nesrećnike sa svih strana sveta koje je Zlo što ih je zadesilo nateralo da napuste svoja ognjišta i da dođu u ovaj hladni “Severni raj”, gde su i pristigli doktori nauka primorani da budu taksisti, jer nekog izbora u poslovima – nema!

74.–ta dodela “Zlatnih globusa”, mlađe braće vremešnih “Oskara”, okupila je na jednom mestu “najbolje od najboljih” u holivudskoj filmskoj i tv

---

produkciji, koji su od tri časa popodne gustirali pića, nervozno iščekujući ko će ostati zapamćen kao dobitnik, ili biti brzo zaboravljen kao gubitnik.

Bili su tu i Goldi Houn, Kurt Rasel, Hju Grant, Nikol Kidman, Majkl Kiton, Džef Bridžiz, Anet Bening, Voren Biti i druge slavne holivudske žene i muškarci sa kraja 20–og veka.

Bio je to još jedan defile starih imena sa novim, kao struna zategnutim licima, bez ijedne bore! Holivudska “botoks” maskarada! Da ih malo štipnete po obrazu, lice bi im momentalno izduvalo kao probušeni balon! Ruku na srce, bio je to dosadan i suhoparan šou, kojem nije pomogao ni novoangažovani voditelj Džimi Falon.

Nije ni čudo što tv–rejting “Zlatnih globusa” i “Oskara” iz godine u godinu drastično opada. Ko još hoće da gleda ono navodno spontano a, u suštini, izveštačeno izražavanje zahvalnosti svakome i svačemu, koje počinje sa neizostavnim: “Oh, Yeah!, Oh, My God!, Oh, My Boy!...”

Priznajem da i meni sve više ponestaje entuzijazma da pratim ovakve holivudske šarade, ma kako one izgledale glamurozne. Po običaju, najvažnije pitanje večeri je bilo “Who are you wearing”, kao da je reč o modnoj reviji a ne o filmskoj i tv produkciji, koja prošle godine i nije baš bila za posebno ushićenje i pamćenje.

“Zlatne globuse” dodeljuje Udruženje stranih novinara u Holivudu, koje se pokazalo maksimalno “političkim korektnim” raspodeljujući nagrade po sistemu “za svakoga po nešto”, da ne bi neko, iz takozvanih “ranjivih

manjina”, slučajno ostao izostavljen i uvređen. Tokom šoua je bio uočljiv anti-trampovski sentiment, iako ime novoizabranog američkog predsednika nije bilo direktno spomenuto.

Najglasnija u tome je bila ona koja je te večeri ostala gotovo bez glasa – velika i neponovljiva Meril Strip, koja je dosad čak 30 puta nominovana za “Zlatne globuse” (osvojila je osam) i kandidovana 18 puta za “Oskara” (osvojila tri). Glumica za –nezaborav!

Kao dobitnica nagrade za životno delo “Sesil B. De Mil”, ona je (zlo) upotrebila podijum za vrlo oštri politički govor usmeren protiv Donalda Trampa. Meril Strip je delovala kao da je portparolka Hilari Klinton! Umesto da, shodno prilici, govori o svom umetničkom radu koji se proteže već pet punih decenija, ona se ustremila na Trampa, koji još nije ni započeo svoj predsednički mandat! Ako je i od jedne Meril Strip, previše je!

Pobednik večeri je postao film “La La Lend”, koji je postigao stopostotni učinak. Od ukupno sedam nominacija osvojio je isto toliko nagrada: za najbolji mjuzikl, režiju, scenario, mušku (zemljak Rajan Gosling) i žensku glavnu ulogu (Ema Stoun), muziku i originalnu pesmu.

Ovo delo mladog američkog sineaste Dejmiijena Šazela je savremeni originalni mjuzikl, smešten u dremljivi ambijent Los Anđelesa. To je, ujedno, i priča o ljubavi između talentovanog džez pijaniste i ambiciozne glumice i njihovoj posvećenosti uspehu u karijerama. Sve su prilike da će i “Oskar” na predstojećoj 89.–oj dodeli biti duboko privržen matičnom “La La Lendu”.

Trijumf Rajana Goslinga je koliko–toliko utešio kanadsku javnost koja je bila razočarana što je njena ljubimica Tatjana Maslani, iz Regine, Saskačevan (sada živi takođe u Los Anđelesu!) bila grubo previdena i izostavljena sa

Tatjana Maslani i Bojan Ž. Bosiljčić

liste nominovanih, za sjajnu glumačku kreaciju nekoliko likova kloniranih genetičkim inženjeringom, u popularnoj naučno–fantastičnoj seriji “Orphan Black”. Nakon što je bila nominovana za 71.–ve “Zlatne globuse”, Tatjana Maslani je prošle godine osvojila i najvišu tv nagradu –“Emi” i bila je smatrana jednom od vodećih pretendentkinja za ovogodišnje “Zlatne globuse” u kategoriji za najbolju dramsku tv–glumicu, u kojoj je pobedila Kler Foj (“Kruna”).

Diverzifikovana i kosmopolitska dimenzija ovogodišnjih “Zlatnih globusa” naglašena je dodelom dve nagrade (za najbolji strani film i najbolju žensku dramsku ulogu) ostvarenju pod nazivom “Ona”. To je francuski film u režiji holandskog reditelja Pola Verhoveana, sa belgijskom glumicom–veterankom Izabel Iper, koja je, između ostalog, izjavila: “Ne očekujte od filma da postavlja zidove i granice”!

Jesu li i ove reči bile upućene Donaldu Trampu, koji je i na “Zlatnim globusima” bio “dežurni zloća”, premda tu nije ni prisustvovao?! Zar ne bi bilo “politički korektno” da čoveku prvo daju šansu, jer još nije zvanično postao Prvi stanar Bele kuće!

(13. januar 2017.)

MESEČINA NAD “LA LA LENDOM”

U nedelju, 26. februara, Los Anđeles će ponovo postati ono što obećava favorizovani film “La La Lend” – Grad zvezda! Holivud je zakazao svoj godišnji, 89.–ti po redu, sastanak sa famoznim “Oskarom”. Ali, avaj, sve više je onih koji nimalo ne mare za to! Ostareli holivudski “zlatni dečko” je sve manje privlačan i uzbudljiv za publiku. Interes javnosti za ovu nagradu iz godine u godinu rapidno opada.

Američka Akademija filmskih umetnosti i nauka očajnički pokušava da popravi “rejting” “oskarovskog” šoua, koji je prošle godine dostigao novi minimum od 34,4 miliona gledalaca, što je najmanje za proteklih 11 godina. Domaćini ceremonije se menjaju, ali ni to ne donosi željene rezultate.

Nakon Nila Patrika Harisa i Krisa Roka, sada je Džimi Kimel, voditelj komičnih večernjih tv– šoua, dobio priliku da “Oskara” izvuče iz stanja indiferentnosti tv–gledalaca, što će biti vraški težak i nezahvalan zadatak. Gotovo sizifovski posao! Tu više ne pomaže ni glamurozna “oskarovska” uvertira, u vidu modne revije, sa najvažnijim pitanjem večeri “Who are you wearing?”, koja se pretvorila u defile blaziranih, starih imena sa novim

licima! Možda bi pravo pitanje bilo: “Kojeg plastičnog hirurga nosite”? Vremešni “Oskar” nije više seksi i zavodljiv, nego je dosadan i suhoparan. I ne samo to! Nije mali broj onih koji smatraju da je “Oskar” nepopravljivo korumpiran i okoštao, da nije pravo merilo artističkih vrednosti i odraz stvarnih zasluga, nego često rezultat političkih marifetluka iza kulisa. Rečeno u trampovskom žargonu, to je skoro nešto kao “Rigged and Fake Awards”! Bilo kako bilo, Hollyweed, to jeste Holivud, nastavlja da veliča i hvali samog sebe!

Nakon prošlogodišnjih žestokih kritika da je “Oskar” beo poput Sneška Belića, Akademija filmskih umetnosti i nauka je proklamovala spasonosnu politiku diverzifikacije i rasne, etničke i polne raznolikosti.

Masovni pokret protesta u socijalnim medijima prisilio je Akademiju da napravi dramatične promene i osveži svoju konzervativnu organizaciju od 6,687 glasajućih članova. U kratkom periodu, ekspresno je regrutovala u svoje redove nova 683 člana, većinom žena i mlađih “obojenih” filmskih poslenika. To se sve, posledično, odrazilo na ovogodišnju listu nominovanih. Posle dve godine u kojima su svih 20 nominovanih glumaca bili belci, 89.–ti “Oskari” su doneli drastične promene. Desilo se čudo neviđeno! Rekordnih sedam “obojenih” glumaca (šest Afro–Amerikanaca i jedan Indijac – Dev Patel), te jedan crnački reditelj (Beri Dženkins), su se našli na spisku odabranih kandidata za nagrade američke filmske Akademije. Po prvi puta, u kategoriji

za najbolju žensku sporednu ulogu, prevladavaju crnačke glumice. Od pet nominovanih, tri su Afro–Amerikanke – Vajola Dejvis, Oktavija Spenser i Naomi Haris. Takođe, čak tri crnačka ostvarenja – “Mesečina”, “Ograde” i “Sakrivene figure” – su nominovani za najbolji film godine! Holivud je naprečac postao šampion “političke korektnosti” i time se ponosi. Ali, mnogi poručuju da sve to nije dovoljno i da je učinjen samo prvi korak. Naime, šta je sa drugim rasnim i etničkim grupama i takozvanim “ranjivim i ugroženim zajednicama”, koje su i ovoga puta ostale zaboravljene? Kritičari upozoravaju da Amerika nije samo belo–crni svet! Gde su se “izgubile” druge boje kože – žuta, smeđa, crvena, bakarna...? “Oskar” ne predstavlja isključivo belo–crno izleveno u zlatu.

Statistički podaci ukazuju da crnački glumci čine 3,9% ukupno nominovanih i 4,4% dosadašnjih osvajača “Oskara”. (Afro–Amerikanci predstavljaju 12,6% celokupnog stanovništva SAD). Latinosi (neevropskog porekla), koji čine 16,3% američke populacije, imaju dosad samo 1,3% glumačkih nominacija i 1,2% “oskarovskih” pobeda! Azijati (4,8% populacije) imaju 0,5% nominacija i 0,9% pobeda, dok je “LGBT” zajednica (4,1% američkog stanovništva) dosad imala 0,2% nominacija i 0% pobednika. Mutanti, zombiji i ostale grupe za sada još nisu uzete u razmatranje...

“Politička korektnost” je dvosekli mač koji “Oskar” drži u svojim rukama. Kad jednom započne, kraja joj nema, sa nesagledivim negativnim konzekvencama. To je vrsta holivudskog “nacionalnog ključa”, sa kojim je pojam istinske vrednosti potisnut u stranu. “Oskar” se sve više pretvara u uravnilovku i nagradni sistem “za svakoga po nešto”, ali zato sam kvalitet postaje obezvređen. Uostalom, zar taj “nacionalni ključ” nije jedan od glavnih razloga što je ondašnja Jugoslavija postala – bivša!?

Da li će “Mesečina” zasijati nad “La La Lendom”? To je ključno pitanje pred 89.–tu dodelu “Oskara”. Sa rekordnih 14 nominacija, lepršavi mjuzikl “La La Lend” autora Dejmiijena Šazela je neprikosnoveni favorit i već viđeni pobednik. U dosadašnjoj istoriji “Oskara” mjuzikli su trijumfovali čak deset puta!

Hoće li se Holivud još jednom prikloniti romantičnom eskapizmu, ili će izabrati serioznu intimističku “indi” dramu “Mesečinu” (8 nominacija), sa zlih ulica Majamija? Ovaj mikrobudžetski film, podeljen u tri poglavlja, je lirčna meditacija o rasnom, polnom i seksualnom identitetu, koji traga za odgovorom na pitanje: šta znači biti neprivilogovani crnac–homoseksualac? Ovo transcendentno delo Berija Dženkinsa zapravo sadrži sve ono za šta se anti–trampovski Holivud zalaže sa svojom “političkom korektnošću”.

“Mesečina” predstavlja savršeni tematski model filma koji klintonovski Holivud podržava na rečima. E, sasvim druga stvar je sad da li će zaista

---

“stisnuti petlju” i izabrati “Mesečinu” za najbolji film godine? Ili će opet biti u prepoznatljivom stilu: puno slatkih, praznih reči, a malo pravih dela!

(24. februar 2017.)

LAKRDIJAŠKA NOĆ

“Mesečina, mesečina, joj, joj!” Sećate li se ove urnebesne muzičke numere iz Kusturičinog antologijskog “Undergrounda”? Premda je 26. februara bila mračna faza Meseca, na 89.–oj dodeli “Oskara” “Mesečina” je široko zasijala nad “La La Lendom”! Kakva bizarna noć! Godišnji sastanak zvezda sa “holivudskim zlatnim dečkom” je kulminirao sa dosad neviđenim fijaskom, koji je doneo veliku bruku američkoj Akademiji filmskih umetnosti i nauka. Zar je to moguće? Ceremonija dodele “Oskara” je najuvežbaniji šou na planeti gde se svaki detalj pažljivo proverava i precizno utvrđuje. Kako se onda moglo desiti da se za pobjednika prvo proglasi jedan, a nakon par minuta drugi film? Nečuveno! To sve nekako deluje kao nameštena filmska lutrija! Ovo je krunski dokaz za one koji tvrde da su “Oskari zapravo “Fake and Rigged Awards“!

Američka filmska Akademija tvrdi da je u pitanju samo banalna “tehnička greška”, koja se, eto, slučajno dogodila u najvažnijem momentu šoua, kada se dodeljuje glavna nagrada! Verovali ili ne? Pristalice Hilari Klinton bi želele da se tako nešto desilo i na dan predsedničkih izbora u SAD. Eh, sanak pusti! Ispostavilo se da je ostarelim “Boniju i Klajdu”, Fej Danavej i Vorenu Bitiju, kojima je poverena počasna dužnost da proglase najbolji film godine, bila data pogrešna koverta sa imenom pobjednika. Iskusni majstori ceremonije američke filmske Akademije pokazali su se kao najveći diletanti, svodeći “Oskare” svojom neprofesionalnošću na nivo amaterske priredbe! Holivudska “Velika Noć” se pretvorila u Veliku Blamažu!

Tako je prvo ispalo da je pobjednik večeri postao favorizovani mjuzikl “La La Lend”. I dok su se producenti ovog filma na podijumu uveliko euforično zahvaljivali svemu i svakome, bili su naprasno prekinuti! Avaj, ispostavilo se da je sve to greška, i da je najbolji film godine “Mesečina”! Kakav kaos! Svi su konfuzno i sa nevericom gledali jedni u druge, u lakrdijaškoj noći kada su zbunjeni zajedno “mesečarili” sa zblanutim!

89.–ta dodela je donela klimaktično finale koje je ušlo u “oskarovsku” istoriju sramote. Bilo kako bilo, ova gala–priredba se završila po najzbuđljivijem holivudskom scenariju, proizvodeći najveću dramu doslovno u poslednjim

---

sekundama šoua. Ima onih koji tvrde da je sve to bila smišljena igra Akademije, u nameri da poveća tv–rejting ove ceremonije, koja iz godine u godinu gubi sve više gledalaca. Pokazalo se da to nije nimalo pomoglo, jer su “Oskari” u prošlu nedelju naveče privukli samo 32,9 miliona tv–gledalaca, što je drugi najgori “rejting” svih vremena!

Istraživanja javnog mnjenja ukazuju da čak 60% publike ne zna uopšte koji su filmovi i artisti nominovani za “Oskare”. TV–gledaoci zapravo pomno prate samo reviju zvezda na crvenom tepihu, a ne samu dodelu nagrada, obraćajući uglavnom pažnju na izveštaje “modne policije” ko je izgledao najbolje odeven. Sa pretežno oronulim licima u novom pakovanju, holivudski “Dolbi Teatar” je i ove godine ličio na izložbu u Muzeju voštanih figura!

Posle se pokazalo da proglašenje pogrešnog pobjednika za najbolji film nije bio jedini “gaf” aljkavog organizacionog tima Akademije, koji je doživeo mega–debakl. Naime, tokom odavanja počasti umrlim glumcima i stvaracima, prikazana je fotografija žene koja je i dalje među živima! Umesto slike preminule kostimografkinje Dženet Paterson, stavljena je fotografija njene prijateljice, australijanske producentkinje Džen Čepmen, koja je, tako, “živa sahranjena”!

Ironično, sva ova šarada koja se dogodila prošle nedelje dala je za pravo tvrdnjama novog predsednika SAD Donalda Trampa koji je još pre godinu dana “tvitovao” da su “Oskari” šou sa “puno pogrešnih stvari”. Minula ceremonija pružila je Trampu punu satisfakciju! Kao što se i očekivalo, 89.–ta dodela pretvorila se u pozornicu na kojoj su se sudarili film i politika. Holivud protiv Donalda Trampa! Na njegovu adresu su tokom cele večeri bile

upućene brojne, nimalo “politički korektne” poruke, satirične žaoke i cinični komentari, kako od strane voditelja Džimija Kimela, tako i od samih osvajača i predstavljača nagrada. Izgledalo je kao da je to bio svojevrstni sudski tv–šou posvećen “prvooptuženom” Donaldu Trampu, bez njegovog prisustva, sa kratkim pauzama u kojima su dodeljivani “Oskari”!

U politički naelektrisanj atmosferi, Holivud se “demokratski” zalagao za slobodu izraza, ali izgleda samo za onu koju on zastupa! Ali, šta je sa mišljenjem svih onih Amerikanaca koji su svojim glasovima dali Trampu ubedljivu pobedu na predsedničkim izborima? Ako je i od Holivuda, previše je!

Niko nije te večeri ni spomenuo da “populista” Donald Tramp nije kriv za žalosno stanje u kojima se Amerika i svet nalaze. On nije nikad pre bio na vlasti, nije vojno napadao druge zemlje, niti silom svrgavao postojeće vlade, što su činili njegovi prethodnici, prouzrokujući kaos, anarhiju, stvaranje ISIS–a i nezapamćenu migrantsku krizu. Ono što je Tramp rekao, za mnoge je sušta istina: da su “CNN”– “Lažne vesti””, da “Ni mi (to jeste Amerikanci) nismo nevini” i da su ”Oskari”– “Tužna šala”! 89.–ta dodela nagrada američke filmske Akademije protekla je po prkosnom anti–trampovskom sinopsisu diverzifikacije i raznolikosti. Za svakoga po nešto, za svakoga po malo! “Nacionalni ključ” u holivudskoj verziji, koji je pozlaćenom “Oskaru” dao crno–beli ton. Prvih 11 “Oskara” su uručeni različitim filmovima, stvaracima i glumcima, iz raznolikih etničkih, rasnih i polnih grupa. Među dobitnicima su bili i imigranti, ”obojeni” i stranci. Uravnilovka bez granica!

Nagrada za najbolji strani film pripala je iranskom delu “Trgovački putnik”, čiji reditelj Ašgar Farhadi je, u znak neslaganja sa Trampovom imigracionom politikom, odbio da dođe na ceremoniju.

Po prvi puta u “oskarovskoj” istoriji, nagrade za sporednu ulogu u obe kategorije su osvojili crnački glumci – Vajola Dejvis u “Ogradama” i Maheršala Ali u “Mesečini”, koji je ujedno postao i prvi Musliman koji je dobio “Oskara”.

Holivud je čak oprostio grehe i “pokajniku”–reditelju Melu Gibsonu, čiji ratni film “Hacksaw Ridge” je dobio nagrade za montažu i zvučne efekte. Na spisku pobednika našao se i jedan Kanađanin– Silven Belmer iz Kvebeka, koji je osvojio “Oskara” za montažu zvuka u naučno–fantastičnom filmu “Dolazak”, montrealsko–holivudskog reditelja Denija Vilneva.

Na kratko proklamovani pobednik, romantično–eskapistički mjuzikl “La La Land” je osvojio najviše “Oskara”, ukupno šest, među kojima i Ema Stoun za najbolju žensku glavnu ulogu, te 32–godišnji Dejmižen Šazel za režiju, čime je postao najmlađi dobitnik nagrade u ovoj kategoriji. Kejsi Aflek se u “oskarovskom” klubu sada pridružio svom slavnijem bratu Benu, osvojivši nagradu za najbolju mušku ulogu u savremenoj drami

“Manchester pored mora”, reditelja Keneta Lonergana, kojem je pripala i nagrada za najbolji originalni scenario.

Iako je osvojila samo tri “Oskara”, pobednik 89.–te dodele je, nakon šokantnog preokreta u produžecima, postala “Mesečina” crnačkog reditelja Berija Dženkinsa, koji je dobio i nagradu za adaptirani scenario. To je mali film, ne baš atraktivan za širu publiku, snimljen za samo 25 dana sa budžetskim “sitnišem” od jedva 1,5 miliona dolara, koji je iznenada trijumfalno uskočio iz drugog plana na “oskarovki” podijum. Nakon potresnog dela “12 godina ropstva” (2013.), “Mesečina” je drugo ostvarenje sa crnačkom tematikom koje je osvojilo “Oskara” za najbolji film.

Podeljeno u tri poglavlja, Dženskinsovo oporo delo o dečaštvu u getu Majamija je crnačka verzija ”Odrastanja” (2014.) Ričarda Linklejtara. Ova intimistička “indi” drama o sazrevanju marginalizovanog crnačkog dečaka–homoseksualca je zapravo idealni primer filma koji je izrazio i ispunio sve ovogodišnje proklamovane težnje američke filmske Akademije ka diverzifikaciji. U tome i leži tajna njegovog senzacionalnog uspeha. Kao poetična opservacija o rasnom, polnom i seksualnom identitetu, “Mesečina” je neprikosnoveni prvak holivudske “političke korektnosti”!

(3. mart 2017.)

VELIKE MALE LAŽI (NOVO LEDENO DOBA)

Muškarci, (pri)pazite se! Isteklo vam je vreme dominacije. Prohujalo sa vihorom! Svanuo je novi dan na horizontu. Definitivno je došlo Doba Žena! Ili iz muškog aspekta shvaćeno: “Novo Ledeno Doba”!

“Zlatnim globusima” je trebalo tri četvrtine veka da to napokon gromoglasno najave. Prošlonedeljna 75.–ta dodela ovih filmskih i tv nagrada pretvorila se u košmarni horor za sve “mačo–mene”. Bilo je to kao da gledaju film “Noćna jeza u plesnoj dvorani Beverli Hiltona”. Notorni mizoginisti će nakon ovoga još više mrzeti žene!

Prema predskazanju glamuroznih holivudskih žena obučenih u crno, muškarcima izgleda sledi “Najcrnji dan”, tamniji i od “Najmračnijeg časa” Vinstona Čerčila, za čiju impersonifikaciju je Gari Oldman nagrađen za najbolju dramsku ulogu.

“Zlatni globusi” su 7. januara 2018. bili pretvoreni u feministički šou dosad neviđenih dimenzija.

Bila je to svojevrsna politička manifestacija solidarnosti žena, a ne dodela nagrada, koja je prerasla u “bitku polova” u kojoj su od samog početka prednost imale samo žene. Pobjednik se unapred već znao, kao u klasičnom holivudskom scenariju, s tim da su “gud gajsi” isključivo žene, a “bed gajsi” – naravno muškarci. Nije ni važno da li je to štetno, ali je zato “politički korektno“!

“Seksisti” poručuju: Ako je i od žena, suviše je! Te večeri holivudske dame su kao nikad dosad stajale zajedno uspravno, što nije baš omiljeni položaj na koji su navikli neki muški holivudski moguli i zvezde. Od Harvija Vajnstina do Dastina Hofmana, i tako redom, lista seksualnih “predatora” je izgleda beskonačna, pogotovo što se sve sagledava retroaktivno.

Na kraju, uvek se ispostavi račun, koji će im biti previsok. Tako im i treba, komentarišu trezvenjaci, kad nisu razmišljali glavom, nego... (znate već i sami!) Nije ni čudo što okorele feministkinje tvrde da su muškarci, u suštini, “(pri)glupa dvoglava stvorenja”. Oni su kao autobusi gradskog prevoza, nikad ne trči za njima, uvek će doći drugi!

Još od onog fatalnog momenta kada je Eva podmetnula Adamu “jabuku greha” muškarci se nisu puno opametili. Erekcija im je poremetila i usporila evoluciju!

“Dobro večer dame i preostala gospodo (muškarci)!” – ovim zlosutnim rečima je voditelj–komičar Set Mejer najavio sled događaja na 75.–toj dodeli “Zlatnih globusa”, koji se smatraju predvorjem famoznih “Oskara”. Ali, ovoga puta,

nagrade nisu čak ni bile važne, nego samo preteća bučna poruka koje su slavne holivudske žene odaslale “jačem polu”.

Od Nikol Kidman, preko Opre Vinfri, do Frensis Mek Dormand, Lore Dern, Džesike Čestejn i Riz Viterspun, one su snažno podigle glas protiv polne nejednakosti, seksualnog uznemiravanja, iskorištavanja i zlopotrebe moći. Defilovale su na crvenom tepihu obučene u crno, solidarišući se sa aktivistkinjama pokreta “Me Too”, koji je poslednjih meseci mnogim muškarcima u Holivudu uterao strah u kostima i naprečac im oduzeo potenciju. Seksualna ženska “inkvizicija”!

“Mi smo postale Priča Godine! Stigla je nova era u “Tinseltaunu”! Marihuana je napokon dozvoljena, ali seksualno uznemiravanje više nije!” Ovim upozoravajućim rečima su na ženskom mitingu 75.–tih “Zlatnih globusa” najavile dolazak doba Matrijarhata.

Ipak, sva ova orkestrirana retorika je delovala isforsirano i namešteno. Famosne i “ledene” dame iz privilegovane holivudske elite su bile brze i oštre na rečima, ali od toga nema puno vajde ako ne usledi i adekvatna promptna akcija.

One su prekinule “(ne)kulturu tišine, tajni i laži” u Holivudu, ali da li je to dovoljno da se zaista korenito promeni (korumpirani) sistem u celom društvu, koji bi slušao i uvažavao glas nejakih, zlostavljanih i zapostavljenih? Od pamtiveka, bogati su nedodirljivi! Bojim se da će sve te krupne reči na kraju ispasti nešto kao “Velike male laži”, što je zapravo naziv jedne višestruko nagrađene tv–serije.

Kad je već reč o nagradama, shodno celom tonu ceremonije, bilo je to potpuno “žensko veče”, u stilu “Girls Night Out, Having Fun”! Sve glavne nagrade su podeljene filmovima i tv–serijama sa ženskim temama i likovima: “Tri bilborda izvan Ebinga, Misuri”, “Oblik vode”, “Handmaid’s Tale” ...

Prestižna specijalna nagrada za životno delo “Sesil B. De Mil” je dodeljena po prvi put jednoj crkinji – kome drugom nego Opre Vinfri, koja je predstavljena kao “jedna od najuticajnijih žena našeg vremena”. U svemu tome ima dosta ironije, jer je Opra Vinfri snimila dvadesetak (uglavnom prosečnih) filmova, a slavu i velike pare je stekla u svom “talk showu” čija suštinska ideja je da je jedno javno žensko ispovedanje pred tv–kamerama dovoljno da se reši problem! Stvarno???

Bilo kako bilo, agitatorski anti–trampovski krugovi su u javnosti već pokrenuli agresivnu medijsku kampanju sa ciljem da na narednim izborima postave upravo Opru Vinfri za predsednika SAD!!! Da li će se Bela kuća od pozornice “rijaliti” šoua pretvoriti u jednu veliku pričaonicu–ispovedaonicu?

(11. januar 2018.)

STARAC I ŽENE

U svojoj devetoj deceniji, "Oskar", taj glamurozni simbol Holivuda, izgleda voli žene više nego ikad. Starac i – žene! Ovo bi mogla da bude "reklamna" najava za predstojeću dodelu famoznih nagrada Američke akademije filmskih umetnosti i nauka.

Četiri dana pre Međunarodnog praznika žena, "Oskar" će prirediti svoju grandioznu proslavu ženskih prava i dostignuća. U nedelju, 4. marta, u "Dolbi teatru", vremešni holivudski "zlatni momak" će obeležiti svoj 90-ti rođendan, organizujući veliku "žensku žurku". Da li će "Vijagra", poznati seksualni stimulans za onemoćalu gospodu, biti generalni sponzor večeri?!

Šalu na stranu, ovako nešto još nije zabeleženo u dosadašnjoj istoriji ovih najprestižnijih nagrada u svetu "pokretnih slika". Čak četiri "ženska" filma su vodeći kandidati za "Oskare": "Oblik vode", "Tri bilborda ispred Ebinga u Misuriju", "Lady Bird" i "The Post". To se još nikad ranije nije desilo.

U neka prejašnja vremena, prvi pretendent i verovatni pobednik bi bio "Danker", monumentalni istorijski ratni filmski ep. Ali, Holivud je ovoga puta ostavio tradiciju na stranu, jer je stiglo novo Doba Žena! Sviće crna zora na horizontu "mačo–mena".

Ko je, u stvari, "Oskar"? Nepopravljivi ženskaroš? Manipulativni trgovac snovima? Majstor kamuflaže? "Namešteni" kavaljer i džentlmen? Novopečeni feministi i borac za ženska prava? Jedno je sigurno: "Oskar" je sada postao Šampion "političke korektnosti"!

On ne želi da bude nazvan rasistom i seksistom, jer, pre svega, to nije dobro za biznis! Naime, "rejting" gledanosti "oskarovskog" šoua se poslednjih godina nezaustavljivo strmoglavio.

Prethodna 89.–ta dodela nagrada, koja je upamćena po velikom debaklu i lakrdiji oko proglašenja najboljeg filma, privukla je samo 32,9 miliona tv–gledalaca, To je drugi najgori "rejting" svih vremena!

Ovoga puta, "Oskar" uveliko računa na žene da mu podignu – popularnost! One postaju sve jače, nezavisnije, uticajnije i društveno organizovanije. Žene čine polovinu populacije, važna su glasačka baza, značajna potrošačka grupa i brojna publika!

Zbog svega toga, "Oskar" neće da bude u raskoraku sa vremenom, jer bi ga to debelo koštalo. Biti feministi je danas "kul" i u "visokoj modi"! To donosi velike poene u domenu "pablik rileyšna" i stvaranju pozitivnog "imidža" u javnosti. I predsednik kanadske vlade Džastin Trudo je to mudro "prokužio"! Kao i prošle godine, domaćin ceremonije je "talk show" komičar Džimi Kimel. 90.–ta dodela "Oskara" odvijaće se po sinopsisu kojeg su samo mogle sanjati aktivistkinje ženskih pokreta "Me Too" i "Time's Up". Njima se sada

---

zdušno pridružio i famozni "mali, ćelavi Amerikanac sa mačem", u borbi protiv diskriminacije, uznemiravanja, zlostavljanja i iskorištavanja žena, sa glasnom porukom muškim seksistima: Iscurilo vam je vreme!

Pre dve godine, "Oskar" je bio optužen da je rasista i da je "beo kao sneg", jer među 20 nominovanih u glumačkim kategorijama nije bilo nijednog crnačkog artiste, što je izazvalo veoma žučne negativne reakcije, posebno u društvenim medijima.

U Akademiji filmskih umetnosti i nauka, koja dodeljuje "Oskare", panično je bilo upaljeno crveno alarmno svetlo. Promptno su najavljene velike promene, sa ciljem da se osveži okoštali sastav Akademije. Do 2020. godine, broj ženskih članova i "vizuelnih manjina" biće udvostručen!

Samo prošle godine, primljena su nova 774 člana, od čega su 39 procenata žene, a 30 procenata "obojene kože". To je samo tek početak u drastičnom "resetovanju" Akademije. U Holivudu je zapuhnuo snažni vetar diverzifikacije!

"Oskari" su oduvek bili predmet zakulisnih političkih igara, što je poslednjih godina sve uočljivije. Da bi koliko–toliko ispravila ranije "grehove" i stišala nezadovoljstvo javnosti, naročito crnačkih filmskih autora i glumaca, Akademija je na prošlogodišnjoj 89.–oj dodeli priredila "afro–američko veče".

"Mesečina", "indi" drama o odrastanju marginalizovanog crnog dečaka–homoseksualca je proglašena za film godine, premda je ovo delo crnačkog reditelja Berija Dženkinsa (nagrađen za adaptirani scenario) malo ko od šire publike i gledao! Takođe, po prvi put u "oskarovskoj" povesti, nagrade za sporednu ulogu u obe kategorije su osvojili crnački glumci – Vajola Dejvis u "Ogradama" i Maheršala Ali u "Mesečini", koji je ujedno postao i prvi Musliman koji je dobio "Oskara".

Sada su na red došle – žene! 90.–ti jubilej nagrada Akademije filmskih umetnosti i nauka proteći će u njihovom znaku. I ne samo to! "Oskar" je ujedno pripremio i smenu garde u Holivudu.

Posle dekada "dežurnih" miljenika i parade starih, istih imena sa novim (zategnutim) licima, što je i prouzrokovalo zamor i nezainteresovanost publike, ovogodišnja "klasa nominovanih" ubrizgava sveži vazduh. Na "oskarovskoj" pozornici pojavili su se novi likovi, sa prefiksom "Prvi put".

Trideset četvorogodišnja debitantkinja Greta Gervig ("Lady Bird") je postala tek peta žena koja je zavredila rediteljsku nominaciju za "Oskara". Di Ris je prva crnkinja koja je nominovana za adaptirani scenario. Njena saradnica u filmu "Mudbound" Rejčel Morison je postala prva žena nominovana za najbolju fotografiju. Džordan Pil ("Get Out") je prvi afro–američki sineasta koji je istovremeno nominovan za najbolji film, režiju i originalni scenario.

U kategoriji za najbolju režiju, po prvi put su nominovana čak četiri autora, što je isti broj i novih kandidatkinja za najbolju žensku sporednu ulogu!

Među glumačkim veteranima, lista je spala na dva legendarna imena. Jedna, jedina i neprolazna, 68-godišnja Meril Strip je zaslužila svoju rekordnu 20 nominaciju! To se desilo u filmu "The Post", za kojeg, gle čuda, nisu

nominovani ni "večni" Stiven Spielberg ni Tom Henks!!!

U svojoj 88-oj godini života, Kristofer Plamer iz Toronta je postao najstariji nominovani glumac u "oskarovskoj" istoriji! Kandidaturu je dobio za sporednu ulogu u filmu sera Ridlija Skota "Sav novac na svetu", igrajući naftnog magnata-milijardera Džona Pola Getija, kojem je bogatstvo bilo mnogo bliže srcu od njegove vlastite porodice. Zanimljivo, ovu ulogu je on naknadno "ekspresno" nasnimio, zamenjujući diskreditovanog "oskarovca" Kevina Spejsija, koji je nakon optužbi za seksualno zlostavljanje jednostavno bio "izrezan" iz već završenog filma. Inače, Kristofer Plamer je pre šest godina u filmu "Početnici" osvojio nagradu za sporednu ulogu, kao najstariji glumac u dosadašnjoj povesti "Oskara".

"Zavesa još nije potpuno pala na scenu, zapela je!" – duhovito mi je kazao o svojoj izuzetno dugoj i plodotvornoj karijeri harizmatični Plamer.

Dakle, "Oskar" ili – propast, pitanje je sad! Ko će prevagnuti u ženskom odmeravanju snaga: "Melijesovci" ili "Lumijerovci"? Članovi Akademije

treba da se odluče između fantazije i zbilje – filmova "Oblik vode" i "Tri bilborda ispred Ebinga u Misuriju".

Nagrada za režiju najverovatnije će otići u ruke još jednog meksičkog reditelja, Giljerma Del Toroa – "poete filmskih čudovišta", za film "Oblik vode".

Neprikosnoveni favorit za "Oskara" za najbolju žensku ulogu je Frensis Mek Dormand, kao furiozna majka u drami "Tri bilborda ispred Ebinga u Misuriju", a neodoljivo tragi-komična Alison Dženi ("Ja, Tonja") je predvodnik u kategoriji za epizodnu ulogu. U muškoj konkurenciji, "Oskara" za glavnu ulogu će prigriliti Gari Oldman, za maestralnu ulogu nepokolebljivog Vinstona Čerčila u filmu "Najmračniji čas", dok je Sem Rokvel ("Tri bilborda ispred Ebinga u Misuriju") vodeći kandidat za najbolju sporednu ulogu, kao konfuzni, rasistički "žaca" koji pokušava da postane bolji čovek. Kako god bude, "Oskar" je "kriv" za – sve!

(28. februar 2018.)

"OSKARI" PO "KLJUČU"

Jeste li gledali na televiziji 90.-tu dodelu nagrada američke Akademije filmskih umetnosti i nauka? Ako niste, budite spokojni: niste jedini i niste ništa propustili! Bila je to još jedna šarada po unapred pripremljenom, "beskrvnom" scenariju.

To publika neće više da gleda! 90.-ti "oskarovski" šou je zabeležio najgori tv "rejting" svih vremena (samo 26,5 miliona gledalaca!) i pao je za 16% u odnosu na prošlu godinu.

Bila je to noć dosade u kojoj je sve od početka bilo predvidljivo. Joj, što mi se zevala!

Donald Tramp je izgleda bio u pravu. "Oskari" su "nameštene" nagrade! Ako je i od famoznog holivudskog "zlatnog momka", preterao je.

Naime, nagrade su deljene po principu: za svakoga po nešto, za svakoga po malo, da niko ne bude uvređen, zapostavljen, zaobiđen i previđen i da svi budu zadovoljni. Uravnilovka "po narudžbi"! Forsirana "politička korektnost" se "Oskaru" obila o – glavu!

Politika je postala važnija od filma, premda je Akademija najavljivala upravo suprotno. Minula "oskarovska" ceremonija se odvijala po sinopsisu novoproklamovane holivudske politike diverzifikacije i inkluzivnosti – etničke, rasne, polne, seksualne...

Po svojoj inicijalnoj nameri, tu nema ništa loše, ali je sve to delovalo režirano

i veštačko. Kako se šou približavao svom kraju, tako se moglo i prepoznati kome će preostale nagrade biti dodeljene, ali ne prevashodno po zaslugi, već pre svega po svojevrsnoj protekciji. Niko nije ostao zaboravljen, preskočen i izostavljen! Dirigovani "Oskari"!

Publici je sa 90.–te "noći zvezda" poslata licemerna poruka da je u Holivudu i Americi još uvek sve moguće, da je Amerika i dalje "obećana zemlja" u kojoj je moguće ostvariti onaj čuveni "američki san", koji se i za mnoge Amere već odavno pretvorio u – košmar!

"Oskar" se na svoj 90.–ti rođendan transformisao u manipulativnog političara koji je pozlaćene statuete uručivao po novoizrađenom holivudskom "ključu". Nagrade su dobile različite polne, etničke, rasne i socijalne grupe. Izgledalo je kao da su "Oskari" bili rezultat unapred napravljene selekcije, a ne stvarni izraz i merilo umetničkih i kreativnih dostignuća filmskih autora i glumaca. Uravnilovka na "oskarovski" način!

Bilo kako bilo, iznenađenja nije bilo! 90.–ti "Oskari" su opravdali očekivanja da će to biti "žensko veče", shodno aktuelnoj političkoj klimi u Holivudu.

čak je i voditelj šoua Džimi Kimel na podijumu izjavio: "Voleo bih da sam žena!" Većina predstavljača nagrada su bile žene, dobrim delom crkinje. Naravno, bila je tu i susperherojska "Čudesna žena" Gal Gadot. Nagrada za najbolji strani film uručena je čileanskom delu "Fantastična žena".

"Oskara" za najbolji film osvojila je fantazija "Oblik vode" (ukupno 4

nagrade), sa vodećim ženskim likom, nemom čistačicom, zaljubljenom u amfibijsko čudovište! I marginalizovana bića u društvu imaju pravo na ljubav, ma kako čudna ona bila. Diverzifikacija se odnosi i na čudovišta!

Reditelj i producent ovog filma, Giljermo Del Toro, nagrađen je sa dva "Oskara", predvođeci brojni meksički kontigent (dva "Oskara" je osvojio i dugometražni animirani film "Koko") na 90.–toj "gala priredbi". "Viva Mexico" – odzvanjalo je "Dolbi teatrom". Holivud je već unapred porušio zid kojeg predsednik SAD Tramp namerava da podigne prema južnim susedima. I komšije sa severa, Kanađani, nisu ostali zaboravljeni. Njima su uručene nagrade u filmovima "Oblik vode" (za scenografiju) i "Blejd Raner 2049" (za vizuelne efekte).

Favorit ženskih pokreta "Me Too" i "Time's Up" – film "Tri bilborda ispred Ebinga u Misuriju" osvojio je dva glumačka "Oskara": maestralna Frensis Mek Dormand za glavnu žensku i Sem Rokvel za sporednu mušku ulogu. U klizačkoj drami "Ja, Tonja", veteranka Alison Dženi je zaslužila "Oskara" za najbolju žensku epizodnu ulogu.

"Oskar" nikako ne može da se oslobodi kolonijalnog nasleđa, pa ni Britanci, naravno, nisu ni ovog puta bili izostavljeni sa liste laureata. Ratni ep "Danker" je osvojio tri nagrade (za zvuk, zvučne efekte i montažu), a "Najmračniji čas", sa Garijem Oldmanom u roli Vinstona Čerčila, dva "Oskara" (za glavnu mušku ulogu i "mej-k-ap").

Džordan Pil je postao prvi crnački autor u "oskarovskoj" istoriji koji je dobio nagradu za najbolji originalni scenario, u međurasnoj horor-komediji "Get Out".

Afro–Amerikanci su dobili i još jednog pobednika – legendarni "Lejkerovac" Kobe Brajant osvojio je "Oskara" kao scenarista (verovali ili ne!) kratkog animiranog filma "Moja draga košarka".

Svakako, ni "LGBT" zajednica nije ostavljena po strani: ljubavnoj "gej" drami "Zovi me tvojim imenom" dodeljena je nagrada za najbolji adaptirani scenario, koju je osvojio veteran Džejms Ajvori i time postao, u svojoj 89.–oj godini života, najstariji laureat u istoriji "Oskara".

Da sve bude u super–korektnom tonu ceremonije, ni Voren Biti i Fej Danavej, koji su opet bili pozvani da proglase najbolji film godine, ovog puta nisu pogrešili kada su objavili ime pobednika. Ponavljanje je majka učenja, kaže jedna stara poslovice!

S obzirom na katastrofalni "tv rejting", ovo jubilarno 90.–to izdanje nagrada pretvorilo se za "Oskara" u: "Bilo, ne ponovilo se!"

(7. mart 2018.)

Treće poglavlje

(SUPER)HEROJI SU ZAMORNI!

BAŠ JE “KUL” BITI LOŠ!

Gde se izgubila ta famozna ”politička korektnost”? Holivud se okrenuo mračnoj strani Sile! Ove godine, super-zloće vladaju ”multipleksima”, baš kao što nitkovi gospodare svetom. Zlikovci su u velikoj modi! Ovo je postao masovni fenomen pop-kulture. Na velikim ekranima je počela sezona kontradikcija i komplikacija. Super-heroji menjaju strane u večnoj borbi Dobra protiv Zla.

Više se ne zna ko je ”Gud gaj”, a ko je ”Bed gaj”. Baš je ”kul” biti loš! To su publici prvi poručili Betmen i Supermen, u njihovom istorijskom duelu u filmu ”Zora pravde”, koji je prolog u novu holivudsku super-herojsku franšizu nazvanu ”Liga pravednika” (”Justice League”). Mračni vitez nasuprot Čoveka od čelika, Brus Vejn (Ben Aflek) naspram Klarka Kenta (Henri Kejvil), Gotam Siti kontra Metropolisa, maskirani osvjetnik protiv kostimiranog spasioca sveta! Ovaj sudar dve ikone iz stripovskog ”DC univerzuma” postao je ”mega-blokbaster”.

Uprkos lošim kritikama, film ”Zora pravde” je za 12 dana prikazivanja ostvario prihod od čak 700 miliona dolara na blagajnama bioskopa širom sveta, što je skoro dva i po puta više od cene njegove proizvodnje (250 miliona dolara). Da li je to nova vrsta super-herojskog filma skrojenog ”po meri” gledalaca? Kritičari i publika gledaju filmove iz različitih razloga. Za prve, to je posao, a za druge to je ultimativno bekstvo od posla! ”Zora pravde” reditelja Zaka Snajdera poseduje sve ono što izluđuje kritičare, ali isto tako ima i sve elemente koje publika želi da vidi!

Kritičari su sa svojim ”palcem dole” rekli svoje, ali su bili ignorisani. To je predugi, dvoipčasovni film, prenatrpan specijalnim efektima, likovima i zapletima, bez humora, nade i radosti. ”Zora pravde” stavlja naglasak na super-snagu svojih junaka i njihove čudesne sprave, a eliminiše sve one ključne ljudske elemente koji ih definišu kao heroje.

Ipak, milionska publika uživa u ovom filmu, koji je, zanimljivo, više zaradio

---

na prekomorskom tržištu (435 miliona dolara) nego na domaćem terenu (265 miliona dolara). Holivudizacija gledalaca je definitivno poprimila globalne razmere.

Iz ”DC” radionice ”Vornera Brosa” 5.-og avgusta na repertoar stiže i ”Samoubilački odred” (”Suicide Squad”), koji predstavlja skup ”najgorih od najgorih”. To je tim ludih, nasilničkih zloća koji koračaju divljom anti-superherojskom stranom. Oni su pušteni iz zatvora pod uslovom da obavljaju najopasnije prikrivene misije za dobrobit čovečanstva. Notorni nitkovi postaju spasioci sveta! Ne čini li vam se možda ova priča poznata iz stvarnog života? Nije loše biti loš! Ovo je anti-teza holivudskih super-herojskih filmova. Rđavi i zli u službi Dobra! Da li neko ko je ”bed gaj” može da uradi nešto dobro? Odgovor na ovo pitanje pruža ova bizarna ekipa ”Di Si Komiksa” poslata u tajnu samoubilačku misiju. Među njima se nalaze i Betmenov zakleti neprijatelj Džoker (”Oskarovac” Džared Leto), ”Deadshot” (Vil Smit) i luckasta i seksepilna Harli Kvin (Australijanka Margo Robi). Oni su tako dobri u tome što su tako loši! ”Odred otpisanih” je još jedan ”CGI” spektakl na popularnu holivudsku temu ”Kad zloće nastoje da urade nešto dobro!” ”Na čijoj si ti strani?” Ovo centralno pitanje ključa u filmu ”Kapetan Amerika: Građanski rat”, koji dolazi na srebrene ekrane 6. maja. To je 13.-ti po redu film iz ”Diznjevsko-Marvelovskog” studija, koji okuplja elitni tim super-heroja zahvaćenog podelama i podozrenjima. Super-heroji su umorni i besni! Posle osam godina provedenih u borbi protiv vanzemaljaca, robota, svakojakih ludaka, monstruma i ostalih ”bed gajsa”, ”Marvelovi” junaci čine ono što većina istrošenih i preopterećenih profesionalaca rade kad zapadnu

u krizu: okreću se jedni protiv drugih. Sa velikim moćima dolazi i veliki animozitet.

Predstoji vatromet kompjuterskog inženjeringa! "Građanski rat" je dosad najveća predstava u super-herojskoj istoriji "marvelovskog" univerzuma, u kojoj Kapetan Amerika (Kris Evans) i Ajron Men (Robert Dauni junior) predvode svoje kolege podeljene u dva neprijateljska tabora. Ovo je nešto poput "Crveni protiv Plavih, Republikanci protiv Demokrata, Donald Tramp protiv Hilari Klinton".

Šta je najbolje za narod? Ko će čovečanstvo učiniti bezbednijim? Članovi tima "Osvetnika" imaju dijametralno različita mišljenja o tome. Toni Stark odnosno "Ajron Men" (Robert Dauni junior) smatra da je potrebno regulisati i nadgledati super-herojske aktivnosti. Stiv Rodžers, čiji "alter ego" je "Kapetan Amerika" ("Star-spangled Man with a Plan!") zauzima stav da "Osvetnici" treba da budu potpuno samostalni u svom delovanju.

"Čovek pauk" (Tom Holand), "Čovek mrav" (Pol Rud), "Crna udovica" (Skarlet Johanson), "Oko sokolovo" (Džeremi Rener) i ostale kolege treba da izaberu stranu u ovom filmu gde niko nije u pravu.

Ove dileme dovešće do sukoba među super-junacima, koji, braneći celu planetu, istovremeno uništavaju svako mesto u koje po zadatku idu. To je samo "kolateralna šteta"! Dakle, koliko sveta treba uništiti "spašavajući" ga od Zla? Joj, "Marvelovci", nemojte nam više "pomagati", ako Boga znate!

(8. april 2016.)

APOKALIPSA S.A.D.

"Iks-Men: Apokalipsa" (*"X-Men: Apocalypse"*)

režija: Brajan Singer, glavne uloge: Oskar Ajzak, Majkl Fasbender, Džems Mek Evoj, Dženifer Lorens

Ako je suditi po brojnoj publici u "multipleksima", Ameriku ne može više da spasi ni famozni "politički nekorektni" Donald Tramp, nego samo filmski super heroji-mutanti! Bekstvo od sumorne stvarnosti je dobilo dimenzije kolektivne terapije. "Holivudlend" se pretvorio u "Marvelend"!

Junaci komičnih stripova iz "Marvelove" radionice Stena Lija i Džeka Kirbija su u poslednjih 15 godina postali zvezde velikih ekrana i pljačkaši

bioskopskih blagajni. Spajder-men, Ajron-men, Ant-men, Iks-men, Kapetan Amerika, Hulk, Tor, Volverin, Dedpul, Crna udovica, Oko sokolovo, Zimski vojnik, Nebojša, Elektra, Oštrica, Osvetnici, Čuvari galaksije, Fantastična četvorka...

Pojedinačno ili grupno, oni su pokrenuli super-lukrativne franšize i osnovali filmske dinastije. To su holivudska marvelovska božanstva kojima se poklanjaju gledalačke mase širom sveta.

Film "Kapetan Amerika: Građanski rat" je upravo ostvario milijardu dolara prihoda, za samo 17 dana prikazivanja, postavši prvi mega-"blokbaster" tekuće letnje sezone. Inače, studio "Marvel", koji se nalazi pod kišobranom "Diznija", je dosad zaradio 10 milijardi dolara na "boks-ofisima"!

U petak, 27. maja, u "multiplekse" dolazi još jedan "marvelovski" hit, ovog puta iz studija "Foks", koji je okupio celu kohortu mutanata sa nadprirodnim sposobnostima. Nakon pauze od dve godine, legendarni profesor Iks, Magneto, Mistik i ostala družina se ponovo vraćaju na srebrne ekrane!

U stilskoj režiji mutantima privrženog Brajana Singera, "Iks-Men: Apokalipsa" je završni deo "prikvel" trilogije i ujedno deveti film ovog serijala, koji je započeo 2000.-te godine i dosad inkasirao preko 3,8 milijardi dolara. Ova franšiza se pokazala kao inteligentni "miks" lucidnosti i akcije i ne spada u tipičan model holivudskog "blokbasterskog" super-herojskog spektakla.

Za razliku od drugih "marvelovskih" kolega, likovi "Iks-Mena", izuzev možda Volverina, nisu toliko privlačni i poznati širokoj publici. Oni su kopilad i pastorčad komičnog stripa! Minule zimsko-prolećne sezone iz "Iks-menovskog" drugog plana je uskočio eksplozivni i zločesti Dedpul, anti super-heroj, u tumačenju kanadskog glumca Rajana Rejnoldsa, koji je svojim lošim ukusom i vulgarnim rečnikom naprečac osvojio gledaoce i "opelješio" njihove džepove, zaradivši čak 783 miliona dolara na "boks-ofisima".

"Apokalipsa" se dešava deset godina posle "Dana buduće prošlosti" i predstavlja novog, naslovnog junaka filma. To je prvi i najmoćniji mutant od svih drugih, koji shodno svom imenu planira da izazove Apokalipsu na Zemlji.

Nakon što je u egipatskoj grobnici ležao 4.600 godina, Apokalipsa (uloga Oskara Ajzaka) se ustaje i odlučuje da uništi, kao i mnoge druge civilizacije pre toga, i čovečanstvo iz Reganove ere, koje po njemu ne zaslužuje da više postoji na ovoj planeti. "Politički nekorektni" zlobni cinici bi rekli da nije jedini koji tako razmišlja! On sebe smatra Bogom i regrutuje u svoje redove megalomanijskog Magneta (Majkl Fasbender), koji se okreće mračnoj strani, u zajedničkoj nameri da izgrade novi poredak na ruševinama čovečanstva.

Njihovim zlim htenjima se suprotstavljaju telepatski Čarls Ksavijer (Džejsms Mek Evoj), sa svojim "kompanjom" – superkompjuterom Cerebrom, i kameleonska Mistik ("Oskarovka" Dženifer Lorens). Oni mobiliju najsposobnije mutante iz mlade generacije: Kiklopa (Taj Šeridan), Džin Grej (Sofi Tarner), Oluju (Aleksandra Šip)... Sledi odlučna borba između Dobra i Zla, vođena najskupocenijim "softverom" kompjuterskog inženjeringa.

Nakon građanskog rata "Osvetnika", kojeg su zapodeli Kapetan Amerika sa jedne i Ajron-men sa druge strane, poslednje izdanje "Iks-mena" donosi građanski rat među mutantima, koji započinje na američki "Memorijal dej" vikend. U tom smislu, ovi filmovi se mogu shvatiti kao neka vrsta socijalnog komentara. Oni su svojevrsta alegorija o tome šta se trenutno dešava u Americi, gde sa žestokom predsedničkom kampanjom podeljenost između Crvenih (Republikanaca) i Plavih (Demokrata) postaje sve naelektrisanija i nepremostivija. Apokalipsa S.A.D.!

(3. jun 2016.)

GROTESKNA PETORKA

"Čuvari galaksije 2" ("*Guardians of the Galaxy vol.2*")

režija: Džejsms Gan, glavne uloge: Kris Prat, Zoe Saldana, Vin Dizel, Bredli Kuper, Dejv Bautista, Kurt Rasel, Silvester Stalone

Došao je dugo očekivani magični datum 5/5. Holivudska letnja groznica je počela da "trese" publiku! Petog maja u "multipleksima" startuje četvoromesečno "blokbastersko" doba reciklaže. To je svojevrstni holivudski maraton koji traje od Međunarodnog do severno-američkog Praznika rada. Ovoga leta, Holivud računa na vas čak 110 puta! Svakog petka, od početka maja do prvih dana septembra, na repertoaru će se smenjivati hitovi – "sikveli", "prikveli", "rimejci" i "ributi" – koji treba da isprazne džepove publike do poslednjeg centa i zatupe mozgove do poslednje vijuge. "Blokbusterski" festival!

Dakle, stigla je duga sezona za kratko pamćenje, rezervisano vreme svakojakih preterivanja i zaglupljivanja na velikim ekranima. Dugo, glupo leto! Uputstvo za gledanje: isključite mozak i poštedite sebe od sistematskog "brejnvošinga". Nastupajuća letnja sezona je svojevrstna holivudska "majka svih bombi", sa bučnim i zaslepljujućim "blokbasterskim" filmovima koji izazivaju duboku penetraciju u čula sluha i vida publike. Vatromet kompjuterskog inženjeringa! Sezonu lova na "boks-ofisima" otvaraju niko drugi nego marvelovski "Čuvari galaksije", koji su pre tri godine zaradili širom sveta čak 773 miliona

dolara! Oni su "politički nekorektni" skitnice i lopovi, super-herojske bitange i dobročinitelji po narudžbi, koji poručuju publici: Baš je "kul" biti rđav!

"Čuvare galaksije" sačinjava bizarni kvintet kultura-atsajdera koji su u Holivudu "preko noći" osnovali novu lukrativnu franšizu: Piter Kvil, zvani "Gospodar Zvezda" (Kris Prat), Gamora (Zoe Saldana), Draks Razbijač (Dejv Bautista), rakunska Raketa (Bredli Kuper) i džinovsko hodajuće čovekoliko drvo Grut (Vin Dizel), koji je u drugom delu sveden na veličinu grančice, kao "beba Grut". Oni su proširili granice "Marvelovog" univerzuma, postavši "Osvetnici" kosmičkih proporcija. Sa novim zloćama, rasama, planetama i zapletima, "Čuvari galaksije 2" nude svojim milionskim obožavaocima sve ono što se od njih i očekuje. Reditelj i ko-scenarista Džejms Gan je upleo međuzvezdanu akciju, "uvrnuti" humor i klasične pop-melodije u potencijalno najveći "blokbasterski" hit 2017. godine! Prvi film je bio priča kako su ove sebične super-protuve naprečac postali porodica, a ovaj nastavak govori o tome kako oni sada trebaju da deluju kao složna porodica, što je mnogo teže! Dobar glas se brzo proširio galaksijom. Zahvaljujući tome što su u prvom delu spasili planetu Ksandar od genocidnih namera zlikovca Ronana, Čuvari Galaksije su postali "velike zverke". Oni su heroji! Svi ih traže i unajmljuju njihove usluge da ih spase od "bed gajsa". Ali, avaj, teško se odreći loših starih navika, što će petorku super-herojskih plaćenika dovesti u mnoge neprilike. Nove galaktičke avanture ovih super-protuva započinju na šumovitoj planeti Berhart, gde se njihov svemirski brod "Milano" srušio. Oni moraju da ga poprave, baš kao i njihove međusobne odnose, koji su na ivici kolapsa zbog stalnih trvenja. Kvil i njegova družina pate od istog sindroma kao i njihove kolege "Osvetnici"!

Čuvari galaksije tu sreću svoje nove poslodavce, rasu Suverena, "zlatnokošce" opsednute genetskim inženjeringom, predvođene Visokom sveštenicom Aješom (Elizabet Debicki). Kada Raketin neizlečivi lopovski poriv zabrlja stvari, oni moraju da beže od Suverena, koji za njima šalju bandu Razarača, čiji vođa je Jondu, Kvilov iskvareni mentor (Majkl Ruker)... Uz neprestanu akciju sa mnogo zbrke i mutantskih likova, furiozni "Čuvari galaksije 2" okupljaju i dva holivudska veterana-snagatora, Kurta Rasela i Silvestera Stalonea (koji su zajedno igrali u filmu "Tango i Keš", 1989.).

Staloneova uloga je svedena na nivo epizode, dok je Kurt Rasel dobio veću minutažu u ulozi misterioznog Kvilovog oca zvanog Ego Živa Planeta, astralnog tela koje uzima ljudsku formu, zahvaljujući njegovoj sposobnosti da kontroliše molekule.

Uprkos svim izazovima, porodični lanac "Čuvara galaksije" neće biti raskidan, jer ih iduće godine čeka pojavljivanje u sledećem marvelovskom super-

filmu "Osvetnici: Rat beskraj", kao i nove epizode njihove vlastite franšize. Za njih ima još mnogo galaktičkih zloća koje treba pobediti i još više novca sa bioskopskih blagajni koje treba pokupiti!

(5. maj 2017.)

"OL STAR" ŠOU

"Liga pravednika" ("*Justice League*")

režija: Zak Snajder, glavne uloge: Ben Aflek, Henri Kejvil, Gal Gadot

U "sinepleksima" se vodi ogorčena super-herojska borba za poslednji cent iz džepova publike! Dva rivalska tabora super-delija se nadmeću za prevlast na "boks-ofisima".

"Marvel" protiv "Di Si Komiksa". Studio "Dizni" naspram "Vornor Brosa". "Osvetnici" vs. "Lige pravednika". Koga vi preferišete?

Poslednjih godina, super-herojski filmovi, vešto međusobno povezani i

---

isprepleteni, su postali globalni "blokasteri" i neprikosnoveni gospodari velikih ekrana. Stripovski super-junaci su se preobrazili u holivudske "zlatne koke", sa licencom za spasavanje sveta i pravljenje velikih para na bioskopskim blagajnama.

U osnovi ovih ostvarenja je istrošena priča o večnoj borbi Dobra protiv Zla. Već viđeno mnogo puta, ali predstavljeno na novi način, zahvaljujući specijalnim "CGI" efektima najsavremenijeg kompjuterskog inženjeringa. U ova mračna i sve tegobnija vremena, Holivud eskapistički poručuje gledaocima da su mutanti nadprirodnih moći jedina nada posrnulom čovečanstvu, u kojem su istinski heroji postali umorni ili su iščezli!

Bilo kako bilo, u "multipleksima" se nastavlja velika parada kostimiranih Dobročinitelja, regrutovanih iz redova "Marvela" i "Di Si Komiksa". Da bi privukli što veće mase gledalaca i time povećali profite, studija "Dizni" i "Vornor Bros" sve više praktikuju da u filmovima udružuju snage svojih super-junaka. Pre dve sedmice, "marvelovskom" Toru se u "Sudnjem danu" pridružio njegov besno-zeleni kolega Hulk, što se pokazalo kao pun pogodak, sa dosadašnjom zaradom od čak 212 miliona dolara na severno-američkim "boks-ofisima".

17. novembra, kao odgovor na marvelovske "Osvetnike" (Ajron Men, Spajdermen, Hulk, Kapetan Amerika, Tor, Crna udovica, Oko Sokolovo), na velike ekrane stiže "Liga pravednika". To je super-herojska "ol-star" ekipa "Di Si Komiksa". Famosni "Dream Team"!

Svi aduti su sada bačeni na sto, kojeg je "Vornor Bros" još ranije postavio publici sa filmovima "Betmen protiv Supermena: Zora pravednika" i "Čudesna žena". Oni su imali zadatak da razdraže apetite gledalaca za ovu super-herojsku gozbu.

"Liga pravednika" ujedinjuje na jednom mestu legendarne "Do-Gooderse"-Betmena (Ben Aflek), vaskrslog Supermena (Henri Kejvil) i Čudesnu ženu (Gal Gadot), kojima se pridružuju Fleš (Ezra Miler), Akvamen (Džejson Momoa) i Kiborg (Rej Fišer). Šestorka veličanstvenih! Iz super-postave "DC Comics"-a jedino je izostavljena Zelena lampa, možda zato što na "boks-ofisima" nije baš jarko zasjala u svom filmskom debiju (2011.).

Sve njih je u betmenovskoj pećini okupio Mračni Vitez, koji im sa ponosom pokazuje svoju najnoviju "igračku"- "Leteću lisicu", gigantski avion dovoljno veliki da izdrži celi ego-univerzum super-heroja. Njihov zadatak je da odbrane Zemlju od kosmičke pretnje, iza koje stoji podli super-zlikovac Stepenvulf (Siaran Hinds). Naravno, nastaje bitka epskih proporcija...

"Liga pravednika" je neodoljivi magnet za milionske mase koje nalaze bekstvo od stvarnosti u čudno obučenim holivudskim "polu-bogovima". Kritičke reči su ovde suviše. Ko voli, neka izvoli!

Da ovo ne bude još jedan čisto "muški šou" pobrinula se Čudesna žena. Ona je od mnogih mačo-sledbenika "Di Si Komiksa" bila unapred označena kao Joko Ono "Lige pravednika", ženska koja će upropastiti super-herojski tim dasa.

Ali, njen letošnji impresivni debi u "multipleksima", sa basnoslovnom zaradom od 820 miliona dolara širom sveta, ustanovio je sada Čudesnu ženu kao "udarnu iglu" super-herojskog tima. Holivudska "politička korektnost" u vidu diverzifikacije i polne jednakosti je stigla i u superherojske sfere!

Šta je sledeće na redu? Kako bi to samo izgledalo da na srebrenom ekranu "Osvetnici" sretnu "Ligu pravednika"? Nešto kao Dan nezavisnosti, "Super Bowl" i "Indy 500" zajedno! Obožavaoci stripovskih filmova ekstatično sanjaju taj momenat sinematičkog orgazma!

(16. novembar 2017.)

ZOV AFRIKE

"Crni Panter" (*"Black Panther"*)

scenario i režija: Rajan Kugler, glavne uloge: Čedvik Bouzman, Majkl B. Džordan, Endi Serkis, Forest Viteker, Lupita Nijongo, Danai Gurira

Februar se obično naziva "mesecom mačke". U Severnoj Americi, to je i "Black History Month". Slučajno ili ne, februar 2018. godine je u Holivudu zabeležen kao "istorijski mesec velike crne mačke"!

U "multiplekse" je uskočio "Crni panter", koji je probio barijere i rekorde na "boks-ofisima", postavši nova instant ikona pop-kulture. Za premijerni vikend prikazivanja, inkasirao je zaradu od čak 241 milion dolara. To se zove "Black Power"!

Marvelozni "Crni panter" je "politički korektni" odgovor Holivuda na zov Afrike, koja je sada označena kao "zlatna meta" za gramzive lovce na blaga sa bioskopskih blagajni. U svetskoj prestonici "pokretnih slika" se desila svojevrsna revolucija, nešto što je dosad bilo nezamislivo.

Napokon se pojavio prvi crni super-heroj koji je dobio vlastiti film i osnovao svoju "franšizu". Zar je to moguće? Supermene, Spajdermene, Betmene, Ajronmene i ostala družino, pomaknite se u stranu, stigao je novi junak u ekskluzivnom superherojskom svetu, spreman da ispraši vaše "bele tureve"! Americi je trebalo punih 220 godina da izabere svog prvog crnog predsednika

Baraka Obamu, a Holivudu 110 godina da publici predstavi svog prvog crnačkog super-heroja - Crnog Pantera. Sve su glasnjiji nagoveštaji da će i Džejms Bond, legendarni britanski tajni agent 007, uskoro promeniti boju kože (bar privremeno) i postati crnac!!!

Rastuća plima “političke korektnosti” i diverzifikacije u svetskoj prestonici ”pokretnih slika” donela je u poslednje vreme uočljive promene. Ostaje da se vidi da li su one samo privremene, kozmetičke prirode ili su zaista duboke i trajne?

Pre samo osam meseci, Holivud je iz “DC” stripa lansirao na srebreni ekran “Čudesnu ženu” (“Wonder Woman”), prvi ženski super-herojski lik. Film je ostvario prihod od 820 miliona dolara širom sveta, a režirala ga je, kako i priliči, jedna žena - Peti Dženkins.

Sada je u bioskope došao “Crni panter”, koji je proširio “Marvelovski” svet, doskora rezervisan samo za bele muške super-delije. To je prvi crni “Osvetnik” iz Afrike, sa primarno crnačkom glumačkom ekipom (među kojima su i “oskarovci” Forest Vitker i Lupita Nijongo) i crnim rediteljem – Rajanom Kuglerom, koji se afirmisao sa boksterskom “rokijevskom” dramom “Creed” (2015.).

Po sledu stvari, neminovno se nameće pitanje da li je “LGBT” populacija iduća na redu da dobije svog prvog holivudskog super-heroja? Bilo bi to zaista nešto super-senzacionalno!

Crnog Pantera otelotvoruje Čedvik Bouzman, koji je u filmu “42” (2013.) portretisao prvu afro-američku legendu bejzbola Džekija Robinsona. On je u svetu bejzbola bio isto ono što je Crni Panter u superherojskom žanru.

Afro-američka zajednica euforično poručuje da je bilo već krajnje vreme da takozvana “vidljiva manjina” preuzme vođstvo u “Marvelovom” sinematičkom univerzumu.

Istina, i ranije su se u “megapleksima” sporadično pojavljivali crnački stripovski super-heroji kao što su “Blejd” (1998.), sa Veslijem Snajpsom kao lovcem na vampire, te “Oluja” sa Hali Beri u ulozi mutanta koja kontroliše vreme (trilogija “Iks Men”, 2000.-2006.). Ali, sada je po prvi put jedan crni super-heroj postao gospodar u vlastitoj kući, sa ogromnim proizvodno-propagandnim budžetom od 200 miliona dolara. Mega produkcija za mega uspeh!

Ko je, zapravo, “Crni Panter”? Onaj ko je čitao “Marvelove” komične stripove tokom 1950-tih sve do sredine 1960-tih znao je unapred dve “Bogom dane” stvari: gotovo svi super-heroji su bili beli muškarci, koji su imali svoju “bazu” u Njujorku: Spajdermen/Piter Parker, Ajron Men /Toni Stark, Kapetan Amerika/Stiv Rodžers, “Fantastična četvorka”... Njujorški kontekst mogao se lako naslutiti i u Betmenovom “Gotam Sitiju”.

U julu 1966. godine kanadski pisac Stan Li i crtač Džek Kirbi su predstavili čitaocima sasvim novi lik: on je bio crnac i nije imao nikakvu vezu ni sa Njujorkom ni sa Amerikom! Sa crnim kostimom izlivenim od neuništivog vibranijuma, on je čelični super-heroj i istovremeno mudri vođa, pronalazač i pionir-fizičar.

Crni Panter, odnosno Kralj T’Čala, je postao prvi crni super-junak u istoriji stripa, koji potiče iz fiktionalne afričke zemlje Vakanda. Za oči spoljašnjeg sveta, to je siromašna nacija, ali je u stvari jedna od tehnološki najnaprednijih, zahvaljujući svom pronalasku retkog elementa zvanog vibranijum, neprobojnog metala koji absorbuje i zvuk (štit Kapetana Amerike je napravljen od vibranijuma!). Patriotski narodni usklik ”Vakanda zauvek!” sada glasno odzvanja u ”multipleksima” širom planete.

Crni Panter je predugo čekao da se iz stripa protegne do velikih ekrana, što se sa aktuelnom klimom “političke korektnosti” u Holivudu konačno sada desilo. Pre dve godine, Crni Panter, je debitovao, sa kratkom minutažom, u marvelovskom “ol star blokbusteru” “Kapetan Amerika: Građanski rat”, što je u stvari bila neka vrsta reklamne najave za ono što će potom uslediti.

“Crni Panter” je takozvani “nulti film” u kojem su po prvi put afrički kontinent i njegove brojne tradicionalne kulture zauzele centralnu pozornicu u jednom masivnom holivudskom super-herojskom delu. Crni Panter, koji je ujedno i Kralj T’Čala, je rastrzan “dvojtstvom ličnosti”.

On pokušava da definiše svoju ulogu unutar razlomljene porodice marlovskih “Osvetnika”, ali njegov prioritet je da sačuva narod Wakande, kojem se zakleo da služi. On ima ogromnu odgovornost da vlada zemljom i odbrani je od napada beskrupuloznog trgovca oružjem (Endi Serkis) i osvetoljubivog izgnanika (Majkl B. Džordan), koji krivi T’Čalu za smrt njegove porodice. U tom smislu, Wakanda, koja se odupire kolonizaciji, služi kao simbol otpora i pruža inspirativnu alternativnu istoriju za kontinent čiji su prirodni resursi i ljudi prečesto surovo iskorištavani i opustošeni.

Deluje cinično da ovakvu ideju sadrži film čija cena koštanja je veća od godišnjih budžeta mnogih afričkih zemalja, i čiji prvi i osnovni cilj je da napravi što više novca na blagajnama bioskopa. Notorna je činjenica da se u Holivudu sve meri prevashodno novcem. U tom pogledu, i njegova famozna “politička korektnost” ima limite i vredeće sve dok je finansijski rentabilna. Drugim rečima, dinastija afričkog kralja T’Čale će trajati u “multipleksima” onoliko dugo koliko bude donosila profite producentima.

Bilo kako bilo, on je postao trenutno najmoćniji crni super-čovek u Holivudu, koji je otvorio vrata novog afričkog tržišta. Već označen od najvatrenijih obožavalaca kao “klasik” i “inteligentni blokbuster”, “Crni Panter” je, u svojoj osnovi, ipak samo superherojski film, sa svim prepoznatljivim elementima najkomercijalnijeg žanra novog milenijuma.

Još davno, u urnebesnoj muzičkoj “evergrin” komediji “Artisti i modeli” (1955.), lakrdijaš Džeri Li Luis je pokazao kako stalno praćenje komičnih stripova može retardirano da deluje na um, svest i stvarnost. Od tada, publika je protračila puno vremena, a izgleda nije ništa naučila!

(22. februar 2018.)

SUDAR TITANA

“Osvetnici”: Rat beskraja” (“Avengers: Infinity War”)

režija: Antoni i Džoe Ruso, glavne uloge: Robert Dauni junior, Kris Hemsvoert, Kris Evans, Mark Rafalo, Tom Holand, Čedvik Bouzman, Kris Prat, Džoš Brolin

Vašington, Pentagon i Holivud su sve češće na istoj talasnoj dužini. U orkestriranom delovanju, upućuju narodu poruku: Rat je rešenje za sve probleme! Rat je “Fun”!

Ali, pre svega rat je “Big Biznis”, jer donosi velike pare. Ujedno, globalni rat je i najbrža solucija za akutnu planetarnu prenaseljenost. O tome su svoju “zabrinutost” nedavno iskazali i prinčevi Čarls i Vilijam, kojeg to nimalo nije pokolebalo da upravo dobije i treće dete. Kraljevska porodica je iznad obične “raje”!

Uspavane mase, “haj tek pagani” digitalnog doba, sistematski zaglupljeni njihovim “pametnim telefonima” i ne shvataju šta im se dešava. Od sadašnje reprize Hladnog rata do onog Sudnjeg, trećeg svetskog sukoba, maticu Zemlju deli zapravo samo jedan suludi potez.

Jo, tata, samo da ne bude rata! Jer, onda nema više ni tekstiranja, ni “onlajn časkanja”, ni “rijaliti šoua”, ni superherojskih “Osvetnika”... Kraj sveta!

Svaka imperija ima svog “dežurnog” palikuću. U davna vremena, Neron je zapalio Rim, a “politički nekorektni” Donald Tramp, prema kojem su mnogi pritajeni simpatizeri u međuvremenu revidirali svoju entuzijastičnu podršku, sada pretili da zapali celu planetu svojim “novim, pametnim i lepim bombama”. Sigurno i ne zna šta se pre desilo i Napoleonu i Hitleru kad su krenuli na Rusiju.

Američki Neron igra blefersku partiju vojno-političkog pokera u kojoj su, ultimativno, svi gubitnici! Mudra izreka kaže: Ne čačkaj mečku...” Jer,

---

ako se ona razgoropadi, biće velikog belaja. “Biće skoro propast sveta, nek’ propadne, i nije šteta!” – proročanski refren iz istoimenog kultnog crnotalasnog filma Aleksandra Saše Petrovića, snimljenog one nezaboravne i burne 1968. godine, sve glasnije odjekuje planetom.

Beskrajni ratovi se nastavljaju i u “multipleksima”. Nikad tako ranije, Holivud započinje svoju letnju sezonu (čitaj: žetvu dolara) sa “Big Bengom”!

27. april 2018. je datum koje su gledalačke mase tako željno iščekivale. To je veliki praznik za sve super–herojske “adikte”. Na velike ekrane stižu “Osvetnici” da vode “Rat beskraja”. Ovo je ponuda koju podanici “Marvelovog” carstva jednostavno ne mogu da odbiju!

Nakon što su prethodno međusobno zapodenuli “Građanski rat” (2016.), kostimirane super–delije sa holivudskog Olimpa su sada zajedno angažovane u “Ratu beskraja”, da spasu svet od kataklizme.

“Koalicione snage” super–heroja protiv jednog super–zloće. Ova priča deluje nekako poznata iz realnosti, zar ne?

“Osvetnici: Rat beskraja” je već 19.–ti film proistekao iz marvelovskog stripovsko–sinematičkog univerzuma. To je, ujedno, poslednje poglavlje trilogije započete sa “Osveticima” (2012.) i nastavljene sa “Dobom Ultrona” (2015.)

U stvari, svaki raniji film iz Marvelovsko–diznjevskog studija je vodio ka ovom “Ratu beskraja”, koji je klimaks super–herojskih podviga u Holivudu. Maraton dug 18 filmova je sada ušao u svoju finalnu etapu. Međutim, ako ste naivno pomislili da je tu kraj, grdno se varate, jer nastavak “Rata beskraja” stiže već u maju sledeće godine!

To je rat koji će narednih leta doneti nove filmske bitke. Holivudske ratne igre će trajati sve do “poslednjeg centa” iz džepova gledalaca. “Ad infinitum”!

Otkako su se, pre ravno jednu deceniju (debitantski “Ajron Men”, 2008.) prebacile sa stripa na veliki ekran, “marvelozne” super–dase su na svetskim “boks–ofisima” dosad inkasirale preko 14 milijardi dolara!!! Produkcioni budžet “Rata beskraja” je iznosio preko 300 miliona dolara i očekuje se da donose prihod od najmanje milijardu i po “zelenih novčanica”.

Publika, čija većina nije ni iskusila pravi rat, obožava da gleda super–herojske ratove. Nešto kao virtuelna stvarnost uz kokice, gumirane bombone i gazirana pića!

Holivudsko–kanadski vizionar Džejms Kameron je nedavno upozorio da publika postaje zamorena od maskiranih super–junačkih “Osvetnika”. To je serijal u kojem je svaki novi film kao zarez, iza kojeg sledi još jedan, sa mnogo sličnog.

U suštini, to je jedna te ista priča o super–dasama, samoljubivim individualistima bez porodice, ali sa nadprirodnim moćima, koji prkose zakonima fizike,

---

u večnoj borbi Dobra protiv super–zlih “Bed Gajsa”, uništavajući pritom i cele gradove...

U “Ratu beskraja”, taj ultra–zlikovac je Tanos (Džoš Brolin), sa planete Titan, koji nastoji da sakupi šest večnih kamenova koji imaju nezamislivu moć da rebalansiraju stvarnost, sa ciljem da svoju despotsku volju nametne celom univerzumu. Ali, ne treba da brinete! U spas čovečanstvu stiže “ol star” ekipa Marvelovskih super–delija predvođenih Ajron Menom (Robert Dauni junior), Torom (Kris Hemsvert), Spajdermenom (Tom Holand), Kapetanom Amerika (Kris Evans), Crnim Panterom (Čedvik Bouzman), Hulkom (Mark Rafalo), kojima se ovog puta pridružuju čak i uvrnuti “Čuvari galaksije”!

Vodeći beskonačni super–rat za supremaciju na “boks–ofisima”, “Osvetnici”: Rat beskraja” donosi apokaliptični sudar holivudskih Titana, sa šokantnim i traumatičnim finalom za obožavaoce. U režiji složne braće Antonija i Džoa Rusoa, to je gargantuanski 150–minutni spektakl “CGI” inženjeringa koji, u osnovi, kopira holivudsku formulu superherojskih mega–“blokbastera”, ostavljajući seme za narednu epizodu ratnih igara u “Marvelovom” univerzumu.

(27. april 2018.)

PERFEKTNI IDIOT

“Dedpul 2” (*“Deadpool 2”*)

režija: Dejvid Lič, glavne uloge: Rajan Rejnolds, Džoš Brolin, Stefan Kapičić, Džulijan Denison

Holivudski anti–superheroj Dedpul se vratio, jer su to gledalačke mase zahtevale! 18. maja, ovaj brbljivi mutant sa lascivnim vokabularom i uvrnutim smislom za humor započinje još jednu osvajačku misiju u “multipleksima”. Pre dve godine, on je za svoje loše ponašanje dobio maksimalnu ocenu od publike. Sa zaradom od 783 miliona dolara na svetskim “boks–ofisima” (uz umereni produkioni budžet od 58 miliona dolara), “Dedpul” je momentalno postao globalni fenomen.

Senzacionalni uspeh ovog filma je promenio superherojska pravila i ubrizgao novine u ovaj već okoštali žanr. Pokazalo se, naime, da nema ništa loše u tome ako se u superherojsku priču dodaju “prljave” šale i prostački “maniri”. To je dobro za biznis!

“Dedpul” je prvi superherojski film sa restriktivnim bioskopskim “rejtingom” koji je postao “blokbaster”. Ima dosta ironije u tome da ovaj film nije za porodični odlazak u bioskop, iako se glavni junak često ponaša u stilu pubertetlije.

Gledanje “Dedpula” se čini kao da sedite zajedno sa tinejdžerom koji veruje da ako psuje dugo i dovoljno glasno da će šokirati odrasle u toj meri da ga prihvate kao jednog od njih.

Bilo kako bilo, Dedpul je naprečac izrastao u savremeni model super–junaka sa brojnim manama, skrojenog po meri publike. Nešto kao “Perfektni Idiot” za drugu deceniju 21. veka! On je holivudski idol i uzor za brzo rastuću populaciju morona i mutanata na ovoj planeti.

Klovnovski Dedpul priređuje svojevrzni “Freak Show“. On ima dugi jezik i lajava usta, neučtiv je, vulgaran, infantiln, sarkastičan, agresivan, anarhičan i sebičan. Psovke su mu poštapalica, a srednjoškolske seksualne šale vrhunac duhovitosti.

On je prvi “politički nekorektni” holivudski superheroj u ovom cirkuzantskom Trampovskom dobu. Oh, kako je divno biti loš!

“Dedpul” je kreiran u “marvelovskom” stripu 1991. godine, ali ga je njegov filmski impersonifikator i koscenarista Rajan Reynolds prilagodio zahtevima vremena i tržišta. Nakon što je prethodno sa “Zelenom lampom” (2011.) brzo

sagoreo, seksepilni Kanađanin Reynolds je sa Dedpulom sada konačno našao svoje mesto pod superherojskim suncem.

Dedpul je sve ono što druge holivudske super–dase nisu. On je gerilac iz superherojskog “undergrounda”. Premda nosi sličan radni kostim kao Spajdermen, on je njegova sušta suprotnost. Dedpulov superherojski moto je: “Sa velikom moći dolazi i velika neodgovornost”!

On ima baletsku agilnost i super regenerativne sposobnosti, ali to nije ono što ga čini posebnim. Njegova popularnost se temelji prevashodno na njegovoj crnohumornoj profanosti.

Dedpul je jedan od osnivača mutantskog tima “Iks–mena”, čiji univerzum se konstantno širi, poput samog kosmosa. Nastavak “Dedpula” je već jedanaesta epizoda u ovom serijalu. On je učinio da “Iks–meni” izgledaju kao “Eks–meni”!

Pokrenuvši vlastitu franšizu koja je na samoj ivici “Marvelovog” sinematičkog univerzuma, Dedpul ima nameru da se u “multipleksima” bori protiv Zla sve dok je to profitabilno, u stilu svog “alter ega” plaćenika Vejda Vilsona.

U ovom drugom delu, u režiji bivšeg kaskadera Dejvida Liča, on predvodi tim mutanata koji se suprotstavljaju zloći iz budućnosti Kejblu, koji putuje kroz vreme sa ciljem da zarobi njihovog nadarenog mladog člana zvanog Vatrene pesnica (maorski tinejdžer Džulijan Denison). Relacija između Dedpula i Kejbla, koji na kraju čak i udružuju snage(!), podseća na dinamiku odnosa likova Nika Noltea i Edija Marfija u urnebesnom filmu Voltera Hila “48 sati” (1982.).

Kejbla tumači Džoš Brolin, koji se kao Tanos još uvek “maklja” u “multipleksima” sa marvelovskim “Osvetnicima” u “Ratu beskraj”. Brolin je u Holivudu izgleda postao “dežurni nitkov” u superherojskim spektaklima. Na role divova se pretplatio gorostasni Stefan Kapičić, sin nekadašnjeg čuvenog “Zvezdinog” košakaša Dragana Kapičića, koji igra Kolosa, mutanta sa sposobnošću da transformiše svoje telo u organski čelik. Kao iskusni član “Iks–men” družine, Kolos deluje kao stariji brat koji hoće da Dedpula učini boljim stvorenjem. E, to će ići malo teže. “Mission impossible”!

Dedpulove zaceliteljske moći su spasile i superherojski biznis u Holivudu. I ova njegova nova dvosatna “sajens–fikšn” akciona fantazija je u službi Njegovog veličanstva Dolara. Time je sve rečeno!

(17. maj 2018.)

“Čovek-mrav i osa” (“*Ant-Man and the Wasp*”)

režija: Pejton Rid, glavne uloge: Pol Rad, Evandželin Lili, Majkl Daglas, Mišel Fajfer

Leto je puna sezona raznih insekata i “mušica“. Pravo vreme da se u “multipleksima“ pojavi “Čovek-mrav i osa”!

Među “Marvelovskim” delijama, Skot Leng, odnosno Ant-men, je sigurno “politički najkorektniji” super-heroj. On nije nametljiv kao Kapetan Amerika, niti je samoljubiv kao Ajron-men, niti je agresivan kao razljučena zelena gromada-rmpalija Hulk, niti je razbijač kao Tor, niti je vulgaran kao Dedpul. Ant-men je gospodar insekata i kavaljer!

Nesiguran u svojoj ulozi super-heroja, duhovit i luckast, Čovek-mrav ima drugačiji super-DNK. On je David među super-herojskim Golijatima. Liliputanac po svojoj telesnoj veličini, ali zato Guliver po svojim junačkim podvizima.

U “Marvelovskom” sinematičkom univerzumu Ant-men je oličenje običnog čoveka sa kojim se publika može lako identifikovati i saosećati sa njegovim patnjama, izazovima, porazima i pobedama. On je sićušni čovek velikog srca. Super mini-men!

Povrh toga, Ant-men se sada pokazao i kao istinski džentlmen. Naslov svog filma podelio je sa ženskom partnerkom-Osom. Ona je prvi ženski super-heroj koji se pojavljuje u nazivu jednog dela proizvedenog u “Marvelovom” studiju”!

Zahvaljujući kavaljerstvu popularnog Antija, desila se istorija. U dvadesetom po redu “marvelovskom” filmu, žene su konačno kroz velika vrata zakoračile u strogo rezervisani muški svet super-heroja. Ima onih koji se pitaju da li od toga u javnosti prave planinu od mravinjaka?

Osa/Houp Van Dajn odslikava žensku snagu predstavljenu ne kroz njenu besprekornu gracioznost, već kroz njenu energiju, posvećenost, saosećajnost, ranjivost, plemenitost i milosrdnost. Ona nije sva u šminci i urednoj frizuri, nosi “konjski rep“ i čak je, na momente, i znojava!

Osa je “Marvelov” odgovor na “Čudesnu ženu” suparničkog superherojskog tabora “Di Si Komiksa”, koja je prošle godine trijumfalno zagospodarila svetskim “boks-ofisima”. Ujedno, Osa služi i kao svojevrсна najava za “Kapetana Marvela”, prvi superherojski film u celosti sa ženskim likom, sa “oskarovkom” Bri Larson u naslovnoj ulozi, koji stiže na repertoar “multipleksa” u martu 2019.

Da li dolazi vreme kada će se Čudesna žena i Kapetan(ica) Marvel čupati za kose (pardon, za prestiž!), na zadovoljstvo onih zloradih “mačo-mena” koji su doskora šovinistički i uvredljivo etiketirali žene “kozama”, koje su u ovo doba zahuktalog feminizma postale furiozne “osice” koje kod zaplašanih “seksista” izazivaju samo jezu, a ne erekciju!

Nastavak “Ant-mena” pruža “marvelovskim” obožavaocima toliko potrebno oraspoloženje nakon dramatičnih i devastirajućih događaja iz “Osvetnika: Rat beskraja”, gde nije bilo ni traga ni glasa Čoveku-mravu. Film se dešava u periodu nakon “Građanskog rata” Osvetnika ali pre njihovog apokaliptičnog “Rata beskraja”. Zvuči pomalo “zamršeno” za tako prozaičnu stvar, za ne?

Anti, trebamo te! Vapaj milionskih obožavalaca je uslišan od strane “marvelovskih” mogula, jer to donosi veliki novac.

Za one koji su se pitali gde se Ant-men nalazio u vreme sveopšteg džumbusa koji su “Osvetnici” izazvali u “Ratu beskraja”, što je donelo zaradu od preko dve milijarde dolara na “boks-ofisima”(!!!), odgovor je vrlo prozaičan: on je bio u kućnom pritvoru! Ali, kako to njegova služba nalaže, Čovek-mrav mora da opet postane super-heroj, uvučen u akciju spasavanja.

“Reformisani“ sitni lopov i nevoljni heroj, marvelovski najtanušnji šampion Skot Leng/Ant-men (uloga simpatičnog Pola Rada, koji je i ko-scenarista filma), je sada dobio ženskog partnera u borbi protiv Zla, sa kojom deli moć minijaturizacije i za koju postaje i romantično vezan. To je Houp Van Dajn/

Osa (Kanađanka Evandželin Lili), lepa i pametna kćerka originalnog Čoveka-mrava, naučnika i mentora Henka Pajma (Majkl Daglas), koji je kreirao super-odelo koje mu omogućava da smanjuje i povećava telesnu veličinu.

Njih troje se upuštaju u potragu za Dženet Van Dajn, Henkovom suprugom i Houpovom majkom, koja se “zaglavila” u “Carstvu kvantuma”, subatomskom svetu iz kojeg je Skot Leng volšebno uspeo da se “iskobelja” u prvom “Ant-menu” iz 2015. godine. Ulogu Dženet tumači niko drugi nego veteranka Mišel Fajfer, bivša “Ket vumen” iz “Povratka Betmena” (1992) reditelja Tima Barton.

Njihov glavni protivnik je Duh (Hana Džon-Kamen), super-zloća sa zastrašujućom maskom, koja je, avaj, žena, premda je u komičnim stripovima ovaj lik bio muškarac. Polna diverzifikacija u Holivudu više ne poznaje limite! U režiji Pejtona Rida, koji je rukovodio i prvim “Ant-menom”, ovaj dvočasovni film donosi kombinaciju humora i drame, uz upotrebu neizbežnih vizuelnih efekata. Ali, oni nisu gledaocima “nabijeni” u lice, kako to već biva u ovakvim super-herojskim spektaklima, nego su, gle čuda, pažljivo i nenametljivo uklopljeni u celu priču tako da publika može da razazna šta se tu zapravo dešava iz kadra u kadar. To se zove super-herojska estetika!

Za početni vikend prikazivanja “Ant-men i osa” je ostvario prihod od 76 miliona dolara, što je 20 miliona dolara više u odnosu na original od pre tri godine. Sasvim je izvesno da će i ovo ostvarenje doprineti uvećanju basnoslovnih profita “Marvelovog” studija, koji je na pravom putu da sa 20 filmova zaradi čak 17 milijardi dolara! Super-herojski filmovi za super-profite!

(2. avgust 2018.)

GOSPODAR RIBA

“Akvamen” (“*Aquaman*”)

reditelj: Džejms Ven, glavne uloge: Džejson Momoa, Ejmber Herd, Patrik Vilson, Nikol Kidman

U okeanu “blokbasterskih” ajkula tekuće praznične sezone, na površinu “multipleksa” je kao šampion isplivao čovek-amfibija! Za samo sedam dana prikazivanja, “Akvamen” je zaradio širom sveta basnoslovnih 600 miliona dolara!!!

Po prvi put, jedan vodozemac je postao vladar “boks-ofisa”. Da li je ovo neka vrsta crnog predskazanja da matici Zemlji uskoro predstoji – Veliki potop!? U holivudskom Pantenonu kostimiranih i maskiranih superherojskih (polu) bogova nalaze se i Supermen, Spajdermen, Betmen, Ajron Men, Ant Men, mutantski “Iks meni”, “Čuvari Galaksije”... Oni su gospodari na Zemlji, Kriptonu, u vazduhu i kosmičkim prostranstvima. Njima se sada konačno pridružio i Akvamen, prvi super–junak koji je vladar vode, njenih dubina i stvorenja.

Ovaj neustrašivi mutantski delija iz Atlantide je postao najnovija ikona holivudske diverzifikacije, po diktatu “političke korektnosti”, koja je minule 2018. godine publici pokazala i prvog crnog super–heroja – “Crnog pantera”. Akvamen je vladar više od dve trećine planete (oko 70% površine Zemlje prekriveno je vodom), ali je tek sada zavredio globalnu pažnju.

77 godina nakon što je “Kralj sedam mora” bio predstavljen u stripu “Di Si Komiks”, Akvamen je napokon dobio i svoj prvi samostalni film, sa namerom da ga pretvori u lukrativnu franšizu, sa mnogo budućih “sikvela i “prikvela”, kako to već nalaže neutaživa holivudska pohlepa.

Prethodno, ovaj čovek–amfibija je u prošle dve godine bio samo epizodni super–prijatelj u “blokabsteru” “Betmen protiv Supermena: Zora pravde” i “Ol star” “Ligi pravednika”. Sada mu je ukazana prilika da u vlastitoj predstavi zavredi holivudsku slavu i time ravnopravno stane rame uz rame sa

---

ostalim super-junacima “DC” univerzuma.

Akvamena impozantno otelotvoruje 39-godišnji Džejson Momoa, havajsko-nemačkog porekla, gromada od čoveka, koji je bio zvezda popularne televizijske “Igre Prestola” i proglašen za “najseksepilnijeg muškarca na svetu”. Plima se za vreme božićno-novogodišnjih praznika potpuno okrenula na njegovu stranu. Džejson Momoa je aktuelni “pljačkaš“ planetarnih bioskopskih blagajni!

U svom premijernom šouu, Akvamen ponire u dubine njegovog super-herojskog početka. On je rođen kao Artur Keri, sin svetioničara (Temuera Morison) i kraljice Atlantide (niko drugi nego Nikol Kidman!). Odrastao na “tvrdoj” površini, on otkriva svoje mutantske “vodene” korene kad ga “kraljica u čekanju” Mira (Ejmbler Herd) pozove da pomogne da zaustavi zlog Orma (Patrik Vilson), Akvamenovog polu-brata, koji namerava da povede akvatičku armiju protiv ljudske rase. To je šansa za Akvamenom da po izlizanom holivudskom “blokbasterskom” sinopsisu spasi svet i usput osvoji devojkicu.

“Daleki rođaci” ovog dela Džejsma Vena (“Furiozni 7”), su ruski naučno-fantastični film “Čovek –amfibija” (1962), reditelja Vladimira Čobotarjova i Genadija Kazanskog, kao i holivudski futuristički spektakl “Svet vode” (1995), u režiji Kevina Rejnoldsa, sa Kevinom Kostnerom kao ljudskim mutantom sa škrigama i perajama.

“Akvamen” više deluje kao porodična “sajens-fikšn” avanturistička “matine” fantazija nego kao super-herojski film. Uprkos svom ogromnom finansijskom uspehu, ovo ostvarenje je zapravo jedna Velika Besmislica!

To je lakrdijaška kombinacija holivudske šarade i grčke mitologije, sa naslovnim junakom koji komanduje i razgovara sa ribama i drugim morskim stvorenjima(!!!) i drži u ruci legendarni trozubac mitološkog boga Posejdona! To, valjda, samo Holivud može da smisli i snimi, uz izdašnu upotrebu kompjuterskog inženjeringa. Ošamućen od sve te stupidnosti, zdravorazumski čovek ostane bez reči i – zanemi!

“Akvamen” je postao “super-hit” božićne sezone, koja je sve donedavno bila rezervisana za mnogo serioznija, dramska ostvarenja. Ali, vremena i ukus publike, podložnoj i odgojenoj na holivudskom kiču, se rapidno menjaju i strmoglavljaju.

U aprilu 2019. godine na velike ekrane stiže i prvi tinejdžerski superheroj Bili Batson alias Šazam. Priznajem, i meni se (ne)svesno uvukla u glavu ova holivudska super-herojska šema. Sve češće mi dolazi pusta fantazija da i ja nekako postanem super-mutant pa da kao i ovaj novi delija iz filmske radionice “DC Komiksa” na uzvik “Šazam! (ili onako po sarajevski: “Sikter!”) dobijem nadprirodnu moć i zauvek oduvam iz “sinepleksa” sve te

---

superherojske “Osvetnike” i “Ligu pravедnika”. Ipak, ne samo zbog toga da budem “politički korektan”, ne bih imao ništa protiv da ostavim Kapetan(icu) Marvel i naročito Čudesnu ženu da mi prave društvo!

(4. januar 2019.)

SMENA GARDE

“Osvetnici: Kraj igre” (“*Avengers: Endgame*”)

režija: Antoni i Džoe Ruso, glavne uloge: Robert Dauni junior, Bri Larson, Džoš Brolin, Kris Evans, Kris Hemsvort, Skarlet Johanson, Pol Rad

Ko se to žali da je loše vreme i da je zima preduga? Pa, ljudi, zar ne vidite da je leto već stiglo? Bar tako nas uveravaju holivudski producenti - prepredeni trgovci filmskim snovima, odnosno lažima.

Da, leto je stvarno počelo, ali samo u obližnjim “multipleksima”! Po kalendaru pohlepnog Holivuda, letnja ”blokbasterska”sezona na repertoaru bioskopa praktično startuje već ove sedmice, sa pred-premijerom u kojoj su glavni protagonisti ”Osvetnici”- marvelovski ”dežurni spasioci sveta”.

Dakle, sledi frontalni napad na čula vida i sluha i na moždane vijuge publike.

Ko preživi ovu četvoromesečnu tiradu CGI “brejvošinga” zaslužuje Orden prvog reda za izdržljivost.

Holivudska gnjavaža, pardon ”reciklaža” je vrlo unosan biznis, koji je prošlog leta producentima donio prihod od čak 4,8 milijardi dolara! Naravno, sada se očekuje još veći profit, jer u protivnom Holivud će, ne daj Bože, skliznuti u “recesiju”!

Koliko god da je basnoslovna zarada, alavim producentima to nikad nije dosta, uvek treba još više. Sa novom epizodom ”Osvetnika” studio ”Marvel” planira da nadmaši i “Avatar” (2009.) Džejmsa Kamerona, koji je vodeći na “večnoj” listi najkomercijalnijih filmova svih vremena, sa prihodom od 2,8 milijardi dolara.

Po precizno utvrđenom ”voznom redu”, nakon ravno godinu dana, u “Marvelovom” sinematičkom univerzumu je stigao Dan Sudbine! U petak, 26. aprila, “Kraj igre” će u “multipleksima” odlučiti budućnost “Osvetnika”. To je njihova četvrta po redu epizoda, koja donosi klimaks ovog serijala započetog 2012 godine, sa ukupnom zaradom od oko 5 milijardi dolara!

Već godinu dana su ojađeni i raspamećeni obožavaoci superherojskih “mutanata” lamentirali, živeći u košmarnom iščekivanju i napetom nagađanju šta će se desiti sa preostalom družinom ”Osvetnika”, koji su u prethodnom filmu “Rat beskraja” bili desetkovani i dovedeni na rub propasti od strane super-zlikovca Tanosa (uloga Džoša Brolina). Sad je stigao trenutak realnosti, hamletovsko “Biti ili ne biti” među “marvelovskim” super-delijama.

“Ovo je bitka za naše živote!” – kaže u filmu “Osvetnici: Kraj igre” legendarni i nesalomivi Kapetan Amerika (“Star Spangled Man with a Plan”), koji se, avaj, u prošlogodišnjem “Ratu beskraja” (čak 2 milijarde prihoda na “boks-ofisima”!) bio rasplakao kao malo dete kad je video da se njegova “Ol star” družina raspada.

“Osvetnicima” pretili istrebljenje. Mogu li oni preživeti ovu kataklizmu? “Marvelov” super-herojski tim se našao na ivici totalnog kolapsa!

Dakle, ko je živ, a ko je mrtav? U “Ratu beskraja”, koji je doneo frapantno finale, pred očima publike su se dezintegrisali Spajdermen, Crni panter, Doktor Strejndž, Gospodar zvezda, kao i pola univerzuma, kojim je zagospodario tiranin Tanos, nakon što je sakupio svemoćne “Kamenove večnosti”. Da li to znači Sumrak holivudskih Titana? Sviće li Crna Zora na “marvelovskom” super-herojskom horizontu?

Ipak, zračak nade se pojavio kade je šef “Osvetnika”, crnputi Nik Fjuri (Semjuel L. Džekson) u “Ratu beskraja” odaslao misteriozni “SOS”. U punom stanju pripravnosti su Kapetan(ica) Marvel (Bri Larson) i Ant-men (Pol Rad). Pomozite, ako Boga znate!

Kapetan(ica) Marvel još nije u “multipleksima” ni završila svoju divovsku borbu sa vanzemalcima (uz dosadašnju zaradu od 1 milijarde dolara), a već je čeka još gigantskija bitka protiv Zla u “Kraju igre”. Ona je naprečac promovisana u novog lidera “Osvetnika”.

Novo doba Matrijarhata stiže i na velike ekrane! Jedna super-žena je postala spasilac super-junaka – Ajron Mena, Kapetana Amerike, Tora, Hulka! Kako to samo emancipovano zvuči u ovoj eri jednakosti polova, sa kojom Holivud računa na još brojniju publiku i još veću zaradu.

U režiji složne braće Ruso, “Kraj igre” predstavlja oproštajni “randevu” publike sa originalnom postavom “Osvetnika”, dajući milionskoj masi sledbenika odgovor na tegobno pitanje: Kako će se oni izvući iz ove velike katastrofe?

Da li će čarobnjak među super-herojima Doktor Strejndž (Benedikt Kamberbač) pronaći spasonosni izlaz između 14 miliona mogućih pravaca budućnosti i “vaskrsnuti” svoje poginule kolege? Ili će Ant-men (Pol Rud) upotrebiti Carstvo kvantuma da putuje kroz prostor i vreme i priskoči u pomoć Kapetanu Marvelu da porazi Tanosa? Oni koji su duboko privrženi “Osvetnicima” neka ponesu maramice, jer će pustiti koju suzu...

“Kraj igre”, ma kako zvučno to u naslovu najavljivao, sigurno neće doneti završetak ratnih igara “Osvetnika”, jer treba “spasiti” još blaga sa blagajni bioskopa. Ovo je već dvadeset drugi super-herojski film proistekao iz “Marvelovog” studija, koji je dosad inkasirao čak 18,5 milijardi dolara zarade!!!

Čak pet od 11 najkomercijalnijih holivudskih filmova u prošloj godini su za junake imali likove koji su potekli sa stranica komičnih stripova “Marvela”. U stripu, isti heroji mogu trajati decenijama, čak i kad umru, jer su konstantno “reciklovani” i ponovo oživljeni u nekoj paralelnoj dimenziji ili spašeni uz pomoć eliksira.

Na velikim ekranima, situacija je nešto drugačija. Glumci stare, ili im ističe ugovor sa studijom, ili njihovi filmski likovi postaju repetitivni i scenaristički istrošeni.

2008. godine, Robert Dauni junior je sa “Ajron Menom” lansirao u zvezdanu orbitu “Marvelove” super-dase. Od tada, on je nastupao u osam “marvelovskih” filmova i već je najavio da će “Kraj igre” biti doslovno njegov kraj igre u ulozi Ajron Mena!

Svoje super-herojske kostime nameravaju da “okače o klin” i Kris Evans (Kapetan Amerika) i Kris Hemsvort (Tor), koji su obelodanili da su ispunili svoje ugovore sa “Marvelovim” studijom. Da li će ova trojica super-junaka nestati, ili će se jednostavno penzionisati, sigurno je neodoljivi mamac koji će privući brojnu znatizeljnu publiku u bioskope.

Film “Kraj igre” predstavlja pivotalni momenat u “Marvelovom” sinematičkom univerzumu. Ali, nema kraja na vidiku! Započinje takozvana “četvrta faza”, koja označava novi početak.

Dolaze “Osvetnici”– Nova Generacija! Predstoji smena garde među marvelovskim super–herojima, po diktatu polne, rasne i etničke diverzifikacije. Kapetan(ica) Marvel je imenovana za novog “bosa”, njena ”desna ruka” biće Crni panter, a njima će se, po planovima “Marvelovog” studija, uskoro pridružiti i prvi azijski i prvi “gej” superheroj! Da li će publika obožavati super–junake koji ne izgledaju kao Kapetan Amerika? To je pitanje “teško” milijarde dolara!

(26. april 2019.)

Četvrto poglavlje

PLANETA ŽENA (NOVI MATRIJARHAT)

“ROKENROL” MAMA

”Riki i Fleš” (“Ricki and the Flash”)

režija Džonatan Demi, glavne uloge: Meril Strip, Mejmi Gamer, Kevin Klajn, Rik Springfild

Meril Strip je jedna i – jedina! Njoj nema ravne. Trostruka dobitnica ”Oskara”, uz rekordnih, čak 19 nominacija za ovu najprestižniju filmsku nagradu. Ona snima film za filmom, nju ”politička nekorektnost” Holivuda prema ženskim glumicama ne pogađa!

Meril Strip je glumica za sva vremena, istinska nasljednica legendarne Ketrin Hepbern. Od debija u "Džuliji" (1977.), njena karijera traje već četiri decenije, u filmovima najrazličitijih žanrova, u kojima je uvek briljantno impersonifikovala likove koji ostaju u dubokom sećanju gledalaca.

Sa svojom maksimalnom prirodnošću i svestranošću, Meril Strip potire granicu između fiktivnog i stvarnog. Kad je gledate na velikom ekranu, imate osećaj da ona zapravo nije Meril Strip, već upravo ta osoba koju tumači.

Premda glumi, tu nema ničega nameštenog: ona je bila i "Ženska francuskog poručnika" (1981.), spisateljica ("Iz Afrike", 1985.), beskućnica ("Korov", 1987.), farmerska domaćica ("Mostovi okruga Madison", 1995.), urednica modnog magazina ("Đavo nosi Pradu", 2006.), kaluđerica ("Sumnja", 2008.), kulinarski ekspert ("Džuli i Džulija", 2009.), "politički (ne)korektna" državica ("Železna leđi", 2011.)...

Ovakva njena perfektna uverljivost u svojoj punoj dimenziji dolazi do izražaja i u filmu "Riki i Fleš", gde 66-godišnja Strip pokazuje da osim što prvoklasno glumi, isto tako i peva! Ove njene muzičke sposobnosti već smo ranije otkrili u filmovima "Razglednice sa ivice" (1990.) i "Mama mia" (2009.), ali sada u delu "Oskarovca" Džonatana Demija ("Kad jaganjci utihnu", 1991.) ona definitivno dokazuje da nije glumica, verovatno bi bila – rok–zvezda!

Meri Luiz Strip je Riki Rendaco, vodeća pevačica lokalne kalifornijske grupe "Fleš", čijeg solo–gitaristu i njenog ljubavnika igra niko drugi nego legendarni australijski roker Rik Springfild! Ona je stara gotovo koliko i sama rok–muzika, talentovana i posvećena, ali joj njena pasija nikad nije donela dovoljno novca, tako da tokom dana radi kao kasirka u prodavnici hrane.

20 godina ranije, Riki se suočila sa teškom odlukom, nekom vrstom "Sofijinog izbora" (1982.) između njenih obaveza kao žene i majke troje dece i strasti za rokenrolom. Ona je izabrala opciju B, ali kad se njena kćerka Džuli (Mejmi Gamer) našla u nevolji, priskače joj u pomoć, probudišvi se iz iluzornog sna o nikad dostignutoj slavi, ponovo uspostavljaću vezu sa svojom dugo napuštenom decom i saosećajnim bivšim mužem Pitom (dopadljiva uloga "Oskarovca" Kevina Klajna). "Rokenrol" mama!

Ovakvom ulogom u porodičnoj drami Meril Strip je napravila puni krug kojeg je započela kao razvedena mlada majka u Bentonovom "Krameru protiv Kramera" (1979.). Zanimljivo, njenu filmsku kćerku igra niko drugi nego njena "rođena krv" Mejmi Gamer, koja je pored svoje mame debitovala još kao 18–mesečna beba u "Žgaravici" Majka Nikolsa (1986.).

U klasičnoj rok–garderobi, sa visokim potpeticama i tesnim kožnim pantalonama, sa gitarom u ruci, koju sama svira, i glasom na kojem bi joj pozavidele mnoge današnje pevačice, još uvek dobrodržeća Meril Strip je pomalo patetični lik vremešne rokerke učinila simpatičnim širokoj publici.

Ko bi rekao da je pre četiri godine bila tvrdokorna Margaret Tačer!?

I u "Rikiju i Flešu", gde je muzika mnogo više od sredstva da se ispuni vreme njegovog trajanja, ona je ponovo postigla ono što joj je postala navika: da svojom performansom uzdigne film na viši nivo.

Kad god Stripova zaplače u nekom filmu, a to se desilo i u "Rikiju i Flešu", članovi američke Akademije filmskih umetnosti i nauka joj daju nominaciju za "Oskara". Da li će se to opet dogoditi i sada, što bi bilo po jubilarni, dvadeseti put?!

U ovom monotonom "blokbasterskom" super–herojskom letu u "multipleksima", "Riki i Fleš" je raritet i toliko potrebno osveženje, gde jedini "specijalni efekti" dolaze iz glumačke radionice Meril Strip.

(18. avgust 2015.)

ISTERIVAČICE BESA

"Isterivači duhova" ("Ghostbusters")

ko–scenarista i reditelj: Pol Fejg, glavne uloge: Melisa Mekarti, Kristen Vig, Kejt Mekinon, Lesli Džons

Zbog svega rđavog što im se dešava, Ameri će izgleda da puknu od – besa! Definitivno su shvatili da je famozni "Američki san" bukvalno ono o čemu samo mogu da sanjaju. Dodatnu frustraciju i ljutnju izaziva i saznanje da na predstojećim predsedničkim izborima treba da izaberu između lošeg i goreg kandidata.

Slučajno ili ne, i holivudski junaci su ovoga leta besni. Supermen i Betmen dolaze u konflikt u "Zori pravde", Kapetan Amerika i Ajron Men vode interni superherojski "Građanski rat", Džejson Born ponovo besni, "Samoubilački odred" je đavolski ljut, intergalaktički zloća Kral iskaljuje svoj bes na posadu "Enterprajza" u sajens–fikšnu "Star Trek Beyond", a ispostavilo se i da Menheten opet terorišu opaki duhovi, čiji bes je generisan od silne negativne energije iznad "Velike jabuke".

Pa, koga onda da pozovete u pomoć u ovo holivudsko "blokbastersko" leto? Pa naravno, isterivače duhova, koji su od 15. jula spremni da u "multipleksima" odgovore na poziv publike.

Pre ravno 32 godine, horor–komedija "Isterivači duhova" je postala instant–klasik, zadržavši se na čelu top liste "boks–ofisa" punih sedam sedmica,

“isterujući” iz džepova gledalaca čak 295 miliona dolara širom sveta i zavredivši dve “oskarovske” nominacije: za originalnu pesmu, koja je postala “evergrin” i vizuelne efekte, koji su zapanjili publiku. U to doba, bila je najgledanija komedija svih vremena, koju su zapravo kreirali dvojica Kanađana sa holivudskom “zelenom kartom” – reditelj Ivan Rajtman i scenarista Den Ejkcrojđ.

“Uvrnuti kvartet” – doktor Piter Venkman (Bil Marej), doktor Rej Stanc (Den Ejkcrojđ), doktor Egon Spengler (Harold Ramis) i Vinston Zedmor (Erni Hadson) su naprećac postali legendarni junaci srebrenih ekrana. Međutim, nakon isto tako uspešnog nastavka koji je usledio 1989. godine, “Isterivači duhova” su otišli u prevremenu penziju i utonuli u nostalgiju!

U aktuelnoj modi “ributa” i “rimejka”, bilo je samo pitanje vremena kada će se Holivud ponovo vratiti ovoj “zlatnoj koki”. U međuvremenu, neke stvari su se promenile. Izložen velikim kritikama zbog nedostaka rasne i polne različitosti na poslednjoj dodeli “Oskara”, Holivud sada nastoji da kroz diverzifikaciju ispolji svoju “političku korektnost”, u stilu Hilari Klinton, koju svesrdno podržava.

Nedavna istraživanja su optužila Holivud za akutni seksizam. Statistički

podaci ukazuju da muški reditelji brojčano nadvisuju svoje ženske kolegice u odnosu 23 prema jedan! Žene predstavljaju samo 30 procenata uloga u holivudskim filmovima i igraju glavnu rolu tek u jednom od pet filmova.

Holivud je konačno zaključio da X i Y hromozomi ultimativno ne određuju kvalitet jednog filma. Tako su se sada pojavile “Isterivačice duhova” od kojih se muškim šovinistima diže – kosa na glavi! Četiri žene, od kojih su tri u 40-tim godinama života, preuzele su uloge holivudskih muških legendi u ovoj paranormalnoj komediji sa kojom svetska prestonica “pokretnih slika” “debelo” računa na ženski pol.

Naime, polovina gledalaca u “multipleksima” su žene, koje postaju sve više finansijski nezavisne, što u mnogome garantuje i uspeh filma na “boks-ofisima”. To su, na primer, ranije dokazale i ženske komedije “Deveruše” (2011.) i “Špijunka” (2015.), u režiji Pola Fejga, koji je sada preuzeo i “Isterivačice duhova”. Produkcioni budžet ovog filma iznosi čak 150 miliona dolara, što je čak pet puta više od originala!

Onaj deo muške publike koji ne želi da vidi žene u glavnim ulogama nisu zapravo ženomrzci, nego su obožavaoci originalnog filma, smatrajući da je “ribut” ove ikonske komedije iz 1980-tih – čisto skrnavljenje. Ono što muški i ženski protagonosti “Isterivača duhova” imaju zajedničko je to što i jedni i drugi potiču iz popularnog šoua “Subotom uveče uživo”. Baš kao nekad Bil Marej i Den Ejkcrojđ, i Kristen Vig, Kejt Mekinon i crnoputa Lesli Džons su svoj talenat iskazale u ovom komičnom tv-programu. Njima se pridružila debeljuškasta Melisa Mekarti, trenutno najkomercijalnija holivudska glumica, koja je specijalista za ženske likove spremne da urade i kažu sve na velikom ekranu.

Premda je u svojoj osnovi “ribut”, Fejgove “Isterivačice duhova” nastoje da deluju kao “ponovni početak” na ženski način. U stvari, ova “poltergejst” komedija je posebna vrsta superherojskog filma.

“Isterivačice duhova” poručuju gledaocima da ne trebate da budete rođeni sa nadprirodnim sposobnostima. Dovoljno je imati samo odvažno srce i želju da uradite nešto dobro. Ove četiri žene su svakidašnji superheroji koji imaju moć da vas zasmeju i isteraju nagomilani bes u vama! Rezultati sa “boks-ofisa” će pokazati koliko su uspele u svojim namerama!

(15. jul 2016.)

PLIMA DIVERZIFIKACIJE

“U Japanu žene ’dolaze’ uvek druge, ili nikad!” – šeretski je pre petnaestak godina u svom filmu poručio popularni, neizlečivo “šagadelični” špijun Ostin Pauers (u impersonifikaciji kanadskog komičara lascivnog vokabulara Majka Majersa). Ne znam da li se, u međuvremenu, na tom planu bitno izmenilo stanje stvari u “zemlji izlazećeg sunca”, izrazito “muškom” društvu, ali su zato u prestonici “pokretnih slika” ovakvi šovinističko–diskriminatorški i aluzivni seksualni komentari sada “strogo zabranjeni”, shodno holivudskoj orijentaciji ka ženskoj emancipaciji, polnoj jednakosti i uvažavanju.

”Politička korektnost” je postala najzvučniji medijski termin 2016. godine. Kako je samo ”kul” biti politički korektan. I sama pomisao na to dovodi one patetične političke analitičare ”CNN”–a u stanje orgazma!

Jedino američki glasači se, avaj, nisu pokazali ”politički korektnim”, jer nisu izabrali za prvog ženskog predsednika nekadašnju Prvu damu, ”šampiona političke korektnosti” Hilari Klinton, već ”politički vrlo nekorektnog” Donalda Trampa, šegrta–političara.

Ispostavilo se, na kraju, da je to bila njegova najveća vrлина, a njena najveća mana! Ne čini li vam se da se ta često isforsirana, hipokritska i agresivno nametnuta ”politička korektnost” pretvorila zapravo u neku vrstu ideološke dogme!? Mnogima se popela na vrh glave!

I žene u Holivudu sada odvažno ”jašu” na visokom talasu ”političke korektnosti”. Kao nikad ranije, ”iz petnih žila” se upiru da postignu potpunu polnu ravnopravnost. Ono što se nekad zvalo feminizam sada je postalo ”politička korektnost”!

Glumice sve glasnije zahtevaju da budu plaćene isto kao i njihove muške kolege, da bude što više ženskih reditelja u Holivudu i još više filmova sa centralnim ženskim ulogama, kako njihove karijere ne bi prestale čim zakorače u 40–te godine života. Samo jedna je privilegovana Meril Strip, koja bez obzira na protok decenija, snima film za filmom i dobija ”oskarovske” nominacije gotovo svake godine.

U svetskoj prestonici “pokretnih slika” rađa se Novi Matrijarhat! Holivud, hteo ili ne, sve jače iskazuje osećaj za ”diverzifikaciju”, jer, ako ništa drugo, polovinu publike u bioskopima čine žene, koje i u materijalnom pogledu sve više postaju svoje “gazde”. U tom svetlu, čak i famozni ”Ratovi zvezda” su postali ”politički korektni”.

U svom ”vanrednom” izdanju, priči pod nazivom ”Odmetnik 1”, koja upravo stiže u ”multiplekse” sa ciljem da postane najkomercijalniji hit godine, glavni lik je jedna devojka – Džin Erso (u tumačenju Felisiti Džons), koja se, time, pridružila Rej (Dejzi Ridli), iz prethodne, sedme epizode ”Buđenje sile”. One su nove, neustrašive heroine koje vladaju galaksijom!

Gde su se izgubili klasični muški junaci ovog serijala – Luk Skajvoker i Han Solo? Oni su, izgleda, postali ”kolateralna šteta” holivudske ”političke korektnosti”!

Minulog leta, svetska prestonica ”pokretnih slika” ”debelo” je računala na ženski pol u rimejku ”Isterivača duhova”. Četiri žene, od kojih su tri u 40–tim godinama života, preuzele su uloge holivudskih muških legendi u ovoj paranormalnoj komediji koja nije u potpunosti ispunila finansijska očekivanja gramzivih producenata. Film je ukupno zaradio ”samo” 229 miliona dolara, što je 66 miliona dolara manje od muškog originala. Njihova ”politička korektnost” se nije dovoljno isplatila!

Bilo kako bilo, shodno holivudskoj težnji ka ”diverzifikaciji”, u poslednje vreme se pojavilo nekoliko ostvarenja sa glavnim ženskim protagonistima

---

koje su se obrele u rezervisanom "muškom" svetu politike.

U prošlogodišnjoj drami "Our Brand is Crisis" "Oskarovka" Sandra Bulok je igrala političkog stratega za izbornu kampanju koja svojom smišljenom "igrom" postavlja predsednike država! "Zar je to moguće? Kako se onda meni omaklo!?" – verovatno se pita začuđena Hilari Klinton, kojoj ni silna propagandna mašinerija, ni Barak Obama, ni "CNN", ni "Nju Jork Tajms" nisu uspeli da pomognu u ostvarenju njenih pustih želja.

Na aktuelnom repertoaru "multipleksa" možete gledati dve moćne vašingtonske žene – rafiniranu Prvu Damu (Natali Portman kao Žaklina Kenedi u filmu "Džeki") i beskrupuloznu lobistkinju (Džesika Čestejn u filmu "Mis Sloun").

Ko su, u stvari, ti profesionalni lobisti? Oni su perfidni, slatkorečivi prevaranti koji vas "demokratski" lažu u oči a da pritom i ne trepnu! To su "eksperti" za "public relations" mahinacije i papreno plaćeni "lajavci" – manipulatori koji ne biraju sredstva da vas, u suštini, uvere da ste slepi i glupi – da ne vidite da je crno, u stvari belo, a belo crno, i da ne shvatate da ono što je dobro zapravo loše, a loše – dobro!

U ovom političkom trileru reditelja Džona Madena, Džesika Čestejn je fascinanta kao "Cold, Crooked Bitch". Ovakav "model" vašingtonske žene izgleda već poznat iz stvarnosti. Da, znam na koga mislite! Nije nimalo teško pogoditi!

Ona je stručnjak da ljude drži u mraku, špijunira, podmićuje i koristi sve i svakoga da postigne svoj cilj. Hladna je poput sante leda, otrovna kao kobra, a ujeda kao barakuda!

Mis Sloun je kraljica u političkom šah–matu. Vašington se nalazi pod njenim nogama! Nikada iznenađena, nespremna, nikad spontana. Kada izgovara dijaloge, Džesika Čestejn deluje kao da čita tekst sa Telepromptera!

Mis Sloun ima nerve od čelika i nesalomljivu volju da pobedi po svaku cenu. Ona je "Iron Lady" koja je nadmašila i samu Margaret Tačer. Superiorna, sarkastična i bezosećajna, ona zrači takvom hladnoćom da ako ste u njenoj blizini bilo bi pametno da nosite bundu!

Njoj nikako ne biste hteli da stanete na put. Ako je sretnete, najbolje je da momentalno "spičite" od nje što dalje i brže, udarajući petama u sopstvenu zadnjicu! Mis Sloun je "One Woman Band", usamljena vučica koja nemilosrdno gazi i preko mrtvih.

Gorka je ironija da sa ovakvim likom Holivud nimalo ne pomaže unapređenju "ženskog pitanja". Mis Sloun je apsolutno antipatičan karakter sa kojim se teško identifikovati. Zar je publika zaista željna da gleda monstrume kao što je makijavelistička Mis Sloun?

Da li sa ovim filmom Holivud želi da podseti da žene uvek moraju da plate

---

za svoju ambiciju? Zapravo, njen lik posredno postavlja pitanje: šta bi žena zapravo danas trebala da bude? Mis Sloun je žena u "Boys Club" – u koja je surovija od muškaraca i ne nosi u sebi ni trunke čovečnosti. Ona nema ni morala, ni humora, ni emocija.

Čak i onda kada se u filmu desi neverovatan obrt u kojem Mis Sloun koristi svoje nemoralne veštine u etičku svrhu, to samo iznova dokazuje muški "kliše" da su žene "prevrtljive", da nikad ne znaju šta zapravo hoće i da im se ne može verovati! Sami prosudite šta je tu "politički (ne)korektno".

(16. decembar 2016.)

SUPER AMAZONKA

"Čudesna žena" ("Wonder Woman")

režija: Peti Dženkins, glavne uloge: Gal Gadot i Kris Pajn

U ovom "muškom" svetu žene zapravo vladaju, zar ne! Supermene i Betmene, sklonite se u stranu! 2.–og juna u "multiplekse" dolazi Čudesna žena. Samo nam je ona sada još trebala! – gundaju šovinisti iz redova "jačeg pola".

Supergerl i Betgerl su samo ženski "derivati" popularnih serijala. Čudesna žena je nešto sasvim drugo. Ona je samosvojna i jedinstvena. Nakon epizodne uloge u prošlogodišnjem istorijskom duelu "Betmen protiv Supermena: Zora pravednika", "WW" je u Holivudu sada osnovala svoju vlastitu superherojsku franšizu, sa ciljem da dobije što više nastavaka. Od rezervnog "trećeg točka" naprećac je postala zamajac "DC Komiksa"!

Ko je, zapravo, ona? Pa, pre princeze Leje, Elen Ripli, Katnis Everdin, Rej ili Furioze, bila je Čudesna žena, najjača od njih svih! Rođena je pre 75 godina u "DC" stripu, od strane kreatora Vilijema Multona Marstona, kao amazonska princeza Dijana Prins na ženskom ostrvu Temiscira. Tokom decenija, ona je postala simbol za polovinu stanovništva i inspiracija za svaku malu devojčicu koja zamišlja sebe kao spasiteljku planete. Čudesna žena je feministička ikona koja se ovoga leta transformisala u holivudsku superherojsku zvezdu. Bilo je već krajnje vreme! – poručuju njene brojne obožavateljke. Betgerl i Supergerl su omiljeni borci protiv zla, ali njihovi likovi su samo eho muških heroja. Čudesna žena je više od toga. Ona je jedinka sama za sebe, sa svojim distinktivnim identitetom. "WW" je vodeća ženska figura u Panteonu stripovsko–holivudskih super–junaka!

Ona poseduje snagu Supermena i taktičnost Betmena. Može da "ispraši tur" svakom muškom superherojskom kolegi! U "DC" univerzumu, gotovo nema tog delije kojeg ne bi nadmašila. A šta bi se tek desilo ako bi se prebacila na rivalski "Marvelovski" tabor?

Spajdi, Ajron Men, Tor... Pft! Oni su za nju samo "Piece of Cake"!

Na nedavno objavljenoj top-listi najmoćnijih super-heroja, Čudesna žena je zauzela prvo mesto, ispred svih muških kolega!!! Ona ne nosi vatreno oružje, jer joj nije ni potrebno. Vitla mačem kao Konan, njeno zlatno laso istine pokorava protivnike, a njene narukvice odbijaju metke kao muve...!

Postati superheroj nije nimalo lako. Za to je potrebno strpljenja, mudrosti i sticaj okolnosti. To je slučaj i sa Čudusnom ženom. Ona je usmerena prema svojoj sudbini nakon susreta sa američkim obaveštajcem Stivom Trevorom

(uloga Krisa Pajna, kapetana Kirka iz "Zvezdanih staza"), čiji avion se srušio blizu njenog idiličnog amazonskog ostrva. Od njega ona saznaje za strahote Prvog svetskog rata i odlučuje da učini dela za opšte dobro. Na svojoj superherojskoj odiseji, Čudesna žena će se obresti na "ničijoj zemlji" između britanskih i nemačkih rovova, otkriti svoje nadprirodne moći i spasiti čovečanstvo od oružja za masovno ubijanje...

U momentu kada Holivud nastoji da iskaže svoju "političku korektnost", Čudesna žena (koja je potencijalno biseksualna!) deluje kao "naručeni lik". Ona je "poster-girl" pokreta za ravnopravnost polova na velikim ekranima. Ženski superheroj u ekskluzivnom muškom rezervatu!

Super-zgodna izraelska glumica i model Gal Gadot je dobila zadatak da kao Čudesna žena zavede i muški deo publike, koji dosad nisu baš iskazali neko posebno ushićenje prema ženskim super-junacima. "Ketvumen" (2004., sa Heli Beri) i "Elektra" (2005., sa Dženifer Garner) su bili finansijski promašaji. U režiji Peti Dženkins (drama "Monstrum, 2003.), "Čudesna žena" mora da učini čudo i na "boks-ofisima" jer će se, u protivnom, u "multipleksima" junačiti samo jedno leto. Sve se, na kraju, ipak meri samo velikim parama!

(2. jun 2017.)

ŽENE UZVRAĆAJU UDARAC

"Bitka polova" ("*Battle of the Sexes*")

reditelji: Valeri Faris i Džonatan Dejton, glavne uloge: Ema Stoun i Stiv Kerel

"Ovo je muški svet, ali on bi bio ništa bez žena ili devojaka!" - pevao je u svojoj antologijskoj muzičkoj numeri legendarni crnački velikan "bluza" Džejms Braun. U poslednje vreme ovo sve glasnije i sve češće poručuje Holivud, sledeći svoju samoproklamovanu "politiku diverzifikacije". Kao nikad pre, u holivudskim filmovima žene su sada dobile prioritet nad muškarcima! Ovih dana, u "sinepleksima" je duga lista ostvarenja u kojima vodeću rolu igraju žene, i kao reditelji i kao glumci: "Kući ponovo", sa Riz Viterspun, "Majka!", sa Dženifer Lorens, "Woodshock", sa Kirsten Dunst, "Viktorija i Abdul", sa Džudi Denč... Narednih sedmica, na repertoar, između ostalih, dolaze i "Wonderstruck" sa Džulijan Mur, "Ja, Tonja", sa Margo Robi, "Meri Šeli", sa El Faning, "Happy Death Day", "Mudbound", "Three Billboards outside Ebbing, Missouri", sa Fransis Mek Dormand, "Molina

igra“, sa Džesikom Čestejn, “Pitch perfect 3“, “Permanent“, “Wonder Wheel“, sa Kejt Vinslet i venecijanski slavodobitnik “Oblik vode“, sa Sali Hokins.

Hollywood se maksimalno angažovao u borbi za ravnopravnost polova. Ali, trezveni posmatrači ukazuju da se iza ove naglašene “političke korektnosti” opet krije samo ono što najviše interesuje holivudske producente: Big Money! Žene su multimilionska publika koja potencijalno donosi milijarde dolara na “boks-ofisima”!

Žene danas definitivno ne žele više da budu tretirane kao “nežniji ili lepši pol” i da ostanu kod kuće. Ne žele da budu džentlmenki nazvane “boljom polovinom”, nego da budu zasebna celina! One prevashodno hoće da budu finansijski ravnopravne, da zarađuju za isti posao isto onoliko kao i muškarcima! Muški šovinisti, koji se nakostreše i na samo pominjanje reči feminizam ili ženska emancipacija, tvrde da u današnjem vremenu muškarcima naizgled dominiraju, ali zato, praktično, žene vladaju! Svet je postao Matrijarhat, što je još 1985. godine nagovestila ohola crna pantera Tina Turner, kao Aunty Entity, u trećoj epizodi “Pobesnelog Maksa” pod nazivom “Iza Palate gromova”.

Bilo kako bilo, sada je u holivudskom filmu nezamislivo i “zabranjeno” čuti reči poput onih koje je Tom Arnold, kao ozlojeđeni “mačo” partner Arnolda Švarcenegera izgovorio u nezaboravnom filmu “Istinite laži” (1994.) Džejsma Kamerona: “Ah, žene! Ne možeš živeti sa njima. Ne možeš ih ni ubiti”! X protiv Y hromozoma! Borba polova je holivudski podžanr koji se, kroz decenije, manifestovao u različitim formama i kontekstima. Laka komedija “Kako ubiti vašu ženu” (1965., sa Džekom Lemonom i Virnom Lizi), opominjuća jezovita “Fatalna privlačnost” (1987., sa Glen Klouz i Majklom

Daglasom), mračni bračni horor “Rat Ruža” (1989., sa Ketlin Turner i Majklom Daglasom), triler o manipulativnoj moći seksa “Disclosure” (1994., sa Demi Mur i izgleda neizbežnim Majklom Daglasom!) su pamtljiva holivudska ostvarenja koja se bave kompleksnim odnosima muškaraca i žena.

Najnoviji prilog na zadatu temu potpisali su, valjda nimalo slučajno, jedan čovek i jedna žena! “Bitka polova” je zajedničko delo reditelja Valeri Faris i Džonatana Dejtona (“Little Miss Sunshine”, 2006.), što je praktičan dokaz holivudskog opredelenja ka jednakosti polova. Ovaj film je snimljen po “istorijskom” dvoboju između Bili Džin King i Bobija Rigsa, koji je doneo seksizam na teniski teren! 20. septembra 1973. godine, oni su na hjustonskom “Astrodomu” pred rekordnih 30 hiljada gledalaca odigrali meč koji se pretvorio u kombinaciju sporta, spektakla i polne jednakosti. Preko 90 miliona ljudi je kraj malih ekrana posmatralo ovaj nesvakidašnji šou u kojem “pobednik uzima sve”!

Bili Džin King je u to doba imala 29. godina i bila je već petostruka šampionka Vimbltona, neprikosnovena vladarka ženskog tenisa. Ona je u sebi nosila i skrivenu tajnu: bila je pritajena lezbejka. Iako udata za muškarca, Kingova je imala ljubavnu vezu sa svojom sekretaricom!

Nju je na teniski duel izazvao 55-godišnji Bobi Rig, nepopravljivi seksista, ostareli vimbltonski šampion, koji nikad nije propuštao priliku da omalovažava ženski tenis. Da dokaže mušku superiornost, on je došao na ideju da, kao teniser koji je prošao svoj zenit, odigra meč protiv Kingove, koja je bila na vrhuncu svoje karijere. Pobedniku pripada nagrada od sto hiljada dolara!

“Sugar Daddy” Rig je ovaj duel propagirao vlastitom “reklamnom porukom”: “muška šovinistička svinja protiv feministkinje dlakavih noga”! Ima onih koji se pitaju da li bi se usudio na ovakav meč da mu je protivnica bila sadašnja šampionka, kao stena čvrsta Serena Vilijams!?

Muškobanjasta Kingova, za koju su zlobnici komentarisali da je patila od “viška muških hormona i testosterona”, shvatila je da je taj meč mnogo više od spektakla, da budućnost i kredibilitet ženskog tenisa visi o koncu. U ovoj legendarnoj teniskoj “Borbi polova” ona je odnela pobjedu i tako ponizila šovinistu Rigsa.

Teniserke danas sa razlogom traže da budu isto plaćene kao i njihove muške kolege. Ali, ako se govori o istinskoj ravnopravnosti onda treba imati na umu i opservaciju srpskog teniskog super-asa Novaka Đokovića da jedan muški “Grend slem” meč može da traje i do pet setova, a ženski maksimalno samo tri! “La La Lend” “oskarovka” Ema Stoun i nominovani “oskarovac” Stiv Kerel, koji su ranije igrali zajedno u romantičnoj komediji “Luda, glupa ljubav” (2011.), dobro su se snašli u ovom filmu bez imalo romantike. “Bitka

polova” se fokusira i na lične bitke Kingove i Rigsa. Ona se borila sa svojom potisnutom seksualnošću, a on sa kockarskim porivom i starom slavom. U “Bitci polova” žene uzvraćaju udarac “bekhendom“ i “forhendom“ u “večnom” ratu protiv muškaraca. Da li će to biti dovoljno interesantno i za mušku publiku, ostaje da se vidi!

(29. septembar 2017.)

BLAŽENI MEĐU ŽENAMA!

Upravo protekla 2017.–ta je u Holivudu ostala upamćena kao godina žena. Celo vreme se u svetskoj prestonici pokretnih slika “vrteo” zapravo samo jedan film, pod nazivom ”Žene uzvraćaju udarac”!

Kao nikad pre, holivudske glumice i rediteljke su podigle svoj glas za ravnopravnost i jednakost, a protiv muškog “seksizma”. One ne žele da budu više samo “nežniji” i “lepši” pol i da igraju sporedne uloge u muškom svetu. Neće više da budu tretirane kao objekat, nego kao subjekat sa velikim “Ja”. Žene žele da budu plaćene isto kao i muškarci i da u holivudskim filmovima dobiju ravnopravan udeo. One hoće da budu novčano samostalne i da pokažu muškarcima ko je, u stvari, “gazda u kući”!

Feminizam se glatko uklopio u pojam “političke korektnosti” kojim je Holivud proklamovao svoj novi kurs polne i rasne diverzifikacije i jednakosti. “Mačo–menima” se od svega toga podiže samo – pritisak!

Famozno seksualno uznemiravanje, u mnogim slučajevima “retroaktivno”, je u Holivudu postalo instrument svojevrstne “ženske inkvizicije” zbog koje mnogi muškarci više ne spavaju mirno nakon “partije seksa”, jer se boje da će ih to (pre)skupo koštati! Svakim danom proširuje se lista optuženih glumaca, producenata i reditelja, koja je na putu da postane duga kao holivudski telefonski imenik! Ko je sledeći na redu!?

Seks je uvek bio najopasnije ali i najefikasnije ”oružje”, pogotovo u Holivudu, koji je od svog postanka prestonica “prvog greha”. Seksualne igre svih vrsta su “sastavni deo” posla holivudskih mogula, zvezda i starleta, zar ne?

Muški “šovoinisti” žale za prošlim vremenima i upozoravaju da dolazi doba kada neće biti moguće ne samo pogledati ženu, nego ni razgovarati sa njom, bez prisustva svedoka!

Bilo kako bilo, žene su 2017. godine izvršile pravu invaziju na velike ekrane. Nikad ranije nije bilo toliko filmova u kojima su vodeće uloge pripale ženama. Pogled na aktuelni repertoar “multipleksa” dovoljno govori: “Molina igra”,

“Ja, Tonja, “Oblik vode” i ”Wonder Wheel” su udarni filmovi holivudske božićne sezone. To je pouzdani nagoveštaj da će žene na sledećoj dodeli “Oskara” voditi glavnu reč. Na svoj 90.–ti rođendan, 4. marta 2018., ostareli holivudski “zlatni momak” će izgleda provesti večer blažen među ženama!

Međutim, čudna je ironija da sa ovakvim filmovima Holivud baš ne doprinosi afirmaciji ženskog uspona. Naime, glavne protagonistkinje ovih dela su likovi sa kojima se čak i ženska publika ne može tako lako poistovetiti i pronaći u njima sebe.

U “Molinoj igri”, naslovna junakinja u tumačenju Džesike Čestejn je “bleferka”, hladnija od muškaraca, koja dokazuje da poker može biti i ženska igra! U semi–biografskom filmu “Ja, Tonja”, Margo Robi otelotvoruje ambicioznu američku olimpijsku klizačicu Tonju Harding koja je 1994. “namestila” povredu svojoj glavnoj rivalci Nensi Kerigan!

U fantazmogoričnom delu “Oblik vode” Sali Hokins igra nemu čistačicu u strogo čuvanoj vladinoj instituciji koja se zaljubljuje u misteriozno monstruozno stvorenje koje drže zarobljeno u rezervoaru sa vodom! U drami “Wonder Wheel” Kejt Vinslet tumači nevernu ženu vlasnika “ringišpila”, koja podleže šarmu zgodnog čuvara plaže.

2017. godina je donela novo doba u Holivudu, kada su žene definitivno stekle prednost. Ili je sve to, ipak, samo trenutni privid? Nešto kao “bečka škola” na holivudski (lažni) način?

U svemu tome, nameće se jedno ključno, zdravorazumsko pitanje: Kad se već Holivud sada ”iz petnih žila” zalaže za žensku jednakost, emancipaciju i

uvažavanje, zašto onda nastavlja da publici nameće kao velike filmske zvezde mahom zgodne, privlačne i seksepilne žene i devojke? Zar one i dalje trebaju da ističu kao "glavne adute" svoje prirodne lepote, poželjnost i telesne draži da bi bile uspešne i slavne, pristajući time da budu Objekat muških želja!? Zašto "starovi" ne bi mogle da budu i žene običnog fizičkog izgleda i svakidašnje pojave, kakvih je zapravo i najviše u stvarnom životu? E, to neće moći! Tu naprasno prestaje holivudska "politička korektnost", jer to nije dobro za "Big Biznis"!

Razlog je jasan: Fizički neupadljive i neatraktivne glumice, koliko god talentovane bile, nemaju dobru prođu na filmskom tržištu. One nisu holivudske "Zlatne koke" u "multipleksima" i ne donose producentima velike profite. Holivudskoj dvoičnosti i protivrečnosti zaista nema kraja!

(1. januar 2018.)

NOVI ŽENSKI POREDAK (ŽENSKA REVOLUCIJA, ILI EVOLUCIJA!?)

Pre ravno pola veka, legendarna hipijevska 1968. godina je donela "Flower Power", a ova feministička 2018. – "Women Power"! Pokreti za ženska prava i jednakost - "Me Too" i "Time Is Up" - su naglavačke (pre)okrenuli redovno stanje stvari u Holivudu i najavili "propast muškog carstva". Stigao je "Novi Ženski Poredak!"

Počela je ženska revolucija, ili evolucija!? Tekuća 2018. ostaće upamćena kao "Nulta godina" u kojoj je "nežniji pol" dobio snagu i zatražio punu ravnopravnost u muško-ženskim odnosima. Ništa više neće biti isto. Nešto kao novi početak! "Dobra, stara muška vremena" su otišla u - nepovrat!

Čak je i famozni "zlatni momak" podlegao agresivnoj agitaciji holivudskih "sufražetkinja". Na svoj 90-ti rođendan, 4. marta, "Oskar" će u "Dolbi teatru" prirediti ekskluzivno "žensko veče". Naime, kao nikad dosad, glavni favoriti za nagrade su dva ženska filma.

Kako je to samo politički korektno od vremešnog "Oskara", koji se pod naletom feminizma "prosvetlio" i uvideo da žene nisu samo "predmet želja"! Bert Lankaster, Klark Gejbl i Džejms Kegni se verovatno prevrću u grobu!

Vodeći pretendent, sa ukupno 13 nominacija, je melodramska fantazija "Oblik vode". U ovom filmu, glavna junakinja je usamljena nema žena koja se zaljubljuje u amfibijsko čovekoliko čudovište iz Amazona, koje je zatočeno u tajnom objektu američke vlade, kojeg bi i Rusi hteli da se dočepaju! Ljubav

ne poznaje granice, a žena ima pravo da voli koga ona hoće! Srodna srca ne mogu da spreče ni frapantne fizičke razlike.

Ko bi pretpostavio da će jedan od najomiljenijih filmova godine (osvajajući venecijanskog "Zlatnog lava") biti nesvakidašnja romansa između neme čistačice i sinematičkog rođaka "Stvorenja iz crne lagune" (1954.)? Za to je "odgovoran" ekstravagantni meksički reditelj i scenarista Giljermo del Toro, čovek koji duboko veruje u čudovišta! On je u Holivudu postao vrhunski specijalista za filmske monstrume sa delima "The Devil's Backbone" (2001.), "Hellboy" (2004. i 2008.), "Pan's Labyrinth" (2006.) i "Pacific Rim" (2013.). Del Torov "Oblik vode" je zapravo oblik Ljubavi! Film je doslovno čudovišan, u isto vreme potresan, bizaran, nežan, smešan i romantičan.

Igrajući svoju rolju bez izgovorene reči, britanska glumica Sali Hokins je pokazala da se najdublje emocije mogu iskazati izrazom lica, otvarajući svoje srce prema torturisanom stvorenju, tiho ispoljavajući saosećanje, hrabrost i Ljubav.

"Oblik vode" je ujedno Del Torova verzija "Leptice i zveri", barokni film o Hladnom ratu, "monster movie" iz 1950-tih, "sajens-fikšn" romansa i špijunski triler, ali je pre svega monumentalna Oda filmskoj umetnosti!

I dok je Del Torovo delo bekstvo u svet fantazije, film "Tri bilborda ispred Ebinga u Misuriju" vraća gledaoce u surovu realnost življenja. Ovo ostvarenje irskog scenariste i reditelja Martina Mekdone je zavredilo sedam nominacija, ali je po svojoj snazi, aktuelnosti i poruci zapravo prvi kandidat za "Oskare"! Frensis Mek Dormand ("Fargo", 1996.) je upravo maestralna u ulozi besne

i beskompromisne majke koja traži pravdu i nagoni indiferentnu policiju da pronađe ubicu i silovatelja njene kćerke.

“Tri bilborda ispred Ebinga u Misuriju” (dobitnik nagrade publike na festivalu u Torontu) je teška drama i mračna komedija koja dotiče i pitanja rasizma, nekompetentnosti policije i naglašava snagu ženske reči “NE” upućene muškarcu.

Neglamurozna Frensis Mek Dormand će sigurno ponovo osvojiti “Oskara” za svoju performansu odlučne, kao stamene i pronicljive majke iz američke radničke klase, koja je nepokolebljiva u nameri da uhvati ubicu. Ženski Džon Vejn! Ona zakupljuje tri bilborda pored puta, pitajući na njima lokalnog šerifa zašto još niko nije uhapšen sedam meseci nakon ubistva njene kćerke?

Ovaj njen akt izaziva domino efekat humanosti i zla, surovosti i nežnosti, tragedije i neočekivanih pomirenja u malom gradu, rastrzanom moralnim dilemama njenih stanovnika.

Ebing je mikro-kosmos savremene Amerike, baš kao što je lik Frensis Mek Dormand otelotvorenje svih paćeničkih majki širom sveta. Ujedno, ona je oličenje žene Novog Doba: nju ne treba niko da brani, niti da pomaže u “muškom” svetu, ona to sama može da uradi i da se bori za svoja prava, vođena čvrstim srcem i saosećajnom dušom!

(9. februar 2018.)

SAVRŠENA KRAĐA

“Oušnovih 8” (“*Ocean’s 8*”)

režija: Gari Ros, glavne uloge: Sandra Bulok, Kejt Blanšet, En Hatavej, Helena Bonem–Karter, Rijana

Žene, oh, žene! Kad njih ne bi bilo, muškarci bi izvršili kolektivno samoubistvo iz – zasede! Jedni kažu: Teško sa njima, ali još teže bez njih! Drugi muškarci sa gorčinom tvrde: Nije toliko ni teško bez njih, koliko je zapravo teško sa njima! Joj, joj!

Bilo kako bilo, u ovom sve emancipovanijem dobu, žene sve više dominiraju i vladaju. Ma, oduvek su to i radile, samo su muškarci, puni sebe, bili slepi i ograničeni da to uvide! Zar nije i Kleopatra “vrtela” oko malog prsta i Julija Cezara i Marka Antonija? Bila je “otrovnija” i od same kobre!

Veteranska pop–zvezda Madona nas je u svom rediteljski nevesto urađenom

filmu “W.E.” (2011.) podsetila na famoznu sagu iz 1930–tih o fatalnoj američkoj “džet set” ljubavnici–“raspuštenici” Volis Simpson. Ona je svojim manipulativnim šarmom toliko bila zaludela tadašnjeg Princa od Velsa Edvarda VIII da je on zbog nje ne samo “izgubio glavu”, nego i tron britanskog kralja i imperatora!

U rezervisanom “muškom” svetu, žene danas mogu da budu sve što hoće i čine sve što žele. U komediji “Klub knjige”, koja je na aktuelnom repertoaru “multipleksa”, četiri žene duboko zašle u pozne godine su ponovo u igri, rasplamsavajući davno ugasle ljubavne strasti. Zvezde filma– Džejn Fonda, Dajan Kiton, Kendis Bergen i Meri Stinberdžen su zajedno valjda starije i od same antičke Grčke, ali im to ni najmanje ne smeta da opet budu seksualno aktivne. Nikad nije kasno da se ljubi strasno!

Zemlja postaje Planeta Žena! U visoko–oktanskom “Autoputu besa” (2015.) imperatorka Furioza i njen tim Amazonki su delile lekcije muškarcima, sa upozorenjem “Žene nisu stvari”! One su gospodari ljudskih života. Žene imaju izuzetnu moć i jedinstvenu sposobnost da daju novi život, ali i da manipulišu i rukovode životima muškaraca, koji su atrofirali u svom intelektualnom razvoju, vođeni primalnim porivima koji se svode, narodski rečeno, na “iće, piće i seks–iće”.

U holivudskim filmovima, koji sve uočljivije iskazuju “političku korektnost” prema tretmanu polova, za žene nema više granica. Sve što muškarci mogu da rade, one mogu još bolje. Žene mogu da budu i “Isterivačice duhova”, i superherojke (“Čudesna žena”), i pokerašice–bleferke (“Molina igra”).

Evo sada, u filmu “Oušnovih 8”, mogu da budu i vrhunske prevarantkinje sa mnoštvom trikova. Zlobnici među muškarcima tvrde da im je to sve i urođeno! “Dijamanti su najbolji prijatelji devojke!” – pevala je Merilin Monro u klasiku Hauarda Hoksa “Gospoda preferiraju plavuše” (1953). Ove feminističke devize drži se i ekipa pljačkašica okupljenih u filmu “Oušnovih 8”.

To je ženski “ribut” popularne trodelne franšize trija Džordž Kluni–Bred Pit–Met Dejmon (“Oušnovih 11”, 2001., “Oušnovih 12”, 2004. i “Oušnovih 13”, 2007.), koja je “rimejk” originala iz 1960. godine, sa Frenkom Sinatrom, Dinom Martinom i Semijem Dejvisom juniorom, koji su sačinjavali famozni “Rat Pack”.

Sve ovo u prvi mah zvuči pomalo zbunjujuće i komplikovano, ali je u suštini prosto, prepoznatljivo i tipično holivudski! Maraton filmske reciklaže i kloniranja se nastavlja i nema mu kraja. Odavde do večnosti!

U nastavku ove lopovske “sapunice” “mozak operacije” je otuđena sestra legendarnog kradljivca Denija Oušna. Krv nije voda! Ona okuplja samo one najbolje, “genijalce” iz lopovsko–prevarantske branše.

Osam vrhunskih profesionalaca, 150 miliona dolara sjajni dijamanti, gala

modna revija u čuvenom njujorškom “Met”-u i savršena pljačka stolecā. To su, ukratko, scenarističke odrednice ovog filma.

“Oušnovih 8” je sastavio elitu “oskarovskih” glumica i slavni pevačica. Holivudski “Dream Team” lopova predvodi Sandra Bulok u ulozi Debi Oušn, kojoj je “desna ruka” i prvi partner u zločinu Lu Miler, u tumačenju Kejt Blanšet. Meta njihove perfektne pljačke je ogrlica izveštačene glumice Dafni Kluger (En Hatavej), u čemu će se pridružiti i modni kreator Rouz (Helena Bonem Karter), vešta “hakerka” Najn Bol (Rijana), draguljarka Amita (Mindi Kejling), prepredena mamica iz suburbije Tami (Sara Polson) i ulični mangup Konstans (u impersonifikaciji Nore Lum–Oukvafine, provokativne komičarke i reperke, koja se proslavila sa svojim ultra vulgarnim muzičkim video–spotovima i hitom “Moja vag”, koja je postala epska himna, pa znate već o čemu!)

Dakle, porodica Oušn i njeni “kompanjoni” ponovo igraju svoju omiljenu igru: “Pametno opelješi i potom zbriši bez tragova”. To se isto sada nada da će sa

ovim filmom kod publike postići i provereni reditelj Gari Ros (“Sibiskvit”, “Plezentvil” i “Igre gladi”), koji je nastojao da njegova ženska verzija “Oušnovih” donese svoj poseban ugođaj i ton, a da istovremeno respektuje stil muškog serijala.

“Oušnovih 8” je akcioni komični krimi–triler koji posebno računa na podršku ženskog gledališta. U stvari, to je vrsta filma koju Holivud iz godine u godinu stalno pravi: “sikvel”, “ribut”, “rimejk” i franšiza u isto vreme.

U skladu sa trendom gromoglasne diverzifikacije, glumice u filmu su i Amerikanke, Afro–Amerikanke, Evropljanke, Azijatkinje i Australijanke. Sve njih je zajedno ujedinila velika krađa. Pa ko još to i dalje romantičarski tvrdi da se sve ne vrti oko novca?

(7. jun 2018.)

DADILJA SA NEBA

“Povratak Meri Popins” (“*Mary Poppins Returns*”)

režija: Rob Maršal, glavne uloge, Emili Blant, Lin–Manuel Miranda, Meril Strip

U najmagičnije doba godine, stigao je najčarobniji mjuzikl 2018. Za “Meri Krismas”, u “multiplekse” je uskočila legendarna Meri Popins! Kako samo prikladno njenom imenu i prezimenu.

Nakon velike pauze od 54 godine, velikodušna engleska dadilja je po drugi put pala sa neba i dolebdela sa svojim letećim i “brbljivim” kišobranom. Ona je ciklični fenomen koji se uvek vraća kad se porodica Benks nađe u nevolji, skočivši iz edvardijanskog vremena, 1910–tih, u eru Velike ekonomske depresije, 1930–tih.

U dugom odsustvu Meri Popins, publika je privremeno pronašla utešni surogat u jednoj drugoj dobročiniteljskoj britanskoj guvernanti magičnih moći – “Dadilji Mek Fi” (dva dela–2005. i 2010.), u kreaciji “Oskarovke” Eme Tomson.

Ima nešto misteriozno oko te Meri. Prošle su decenije, ali ona nije ostarela nijednog sekunda. Meri Popins je poput Džejmsa Bonda – lik koji je večno mlad. Protok vremena važi samo za obične smrtnike.

Promenila se samo glumica. Umesto nezaboravne Džuli Endruz, kojoj je to bila debitantska uloga, u kožu Meri Popins se sada savršeno uvukla jedna

druga britanska glumica – sveprisutna i svestrana Emili Blant (“Đavo nosi Pradu”, “Sikario”, “Na rubu vremena”, “Mirno mesto”) koja u Holivudu snima filmove i menja žanrove kao Meri Popins svoje šesire.

“Povratak Meri Popins” je nastavak “Diznjevog” klasika iz 1964. godine, u režiji Roberta Stivenzona, koji je svojim pesmama koje brzo ulaze u uši (“Superkalifradžilistikekspalidoušes” i “Čim Čim Čiri”) i pamtljivim scenama u pastelnim bojama koje su bile “miks” animacije i žive akcije osvojio srca milionske publike i pet “Oskara”. Adaptiran prema romanu o perfektnoj dobročiniteljskoj dadilji, iz pera britanske spisateljice australijskog porekla Pamele Lindon Travers, ovaj šarmantni i duhoviti mjuzikl koji je doneo magiju na srebrne ekrane je postao krunski dragulj studija Volta Diznija. I sama pomisao na nastavak izgledala je ne samo apsurdna, nego kao skrnavljenje i kriminalni akt protiv originalnog artizma.

Međutim, sve je dozvoljeno, posebno u gramzivom Holivudu, ako to donosi veliku zaradu. Takođe, kulni lik raspevane dadilje je reinkarnisan u adekvatnom momentu kada svetska prestonica “pokretnih slika” svojom “političkom korektnošću” svesrdno nastoji da dokaže da su žene sve ravnopravnije, pa makar to bilo samo na filmu. Dokazanom majstoru mjuzikla Robu Maršalu (“oskarovski” “Čikago”, “U šumu”), je poveren zadatak da od ikonskog lika Meri Popins opet napravi lukrativnu “zlatnu koku” za novu generaciju.

I tako, enigmatična i užtogljena guvernanta velikog srca se vratila u London, posle 24 godine, da pomogne odraslom Majklu Benksu (Ben Višou), sada ocu troje dece, da se izvuče iz finansijskih dugova i spasi svoju porodicu i kuću. Meri Popins deluje kao oličenje Nade koja je sišla sa Neba.

Metaforično značenje ima i drugi glavni lik – Džek (multitalentovani brodvejski superstar Lin-Manuel Miranda), koji pali i gasi ulične lampe u Londonu. On je čovek koji unosi svetlost u ovaj film, pridružujući se Meri Popins i Benksovoj familiji u njihovim avanturama, popraćenim pevanjem i igranjem.

U jednoj sceni, epizodnu rolu je opevala i odigrala neprolazna 69-godišnja legenda Meril Strip, kao Merina ekscentrična rođaka Tpsi. Momente nostalgije u ovom nastavku budi i pojavljivanje 91-godišnjeg Dika Van Dajka, koji je u originalu igrao ulogu dimnjačara Berta.

“Povratak Meri Popins” je romantično ljubavno pismo Londonu. Bez preterivanja specijalnim efektima, ovaj film donosi mnogo neviniju i svetliju vrstu magije od one opasnije i mračnije, koju smo u poslednjih 15-tak godina videli u serijalima “Hari Poter”, “Gospodar prstenova”, “Hobiti” ili “Fantastične zveri”.

2013. godine, Holivud je snimio idealističnu filmsku priču “Spašavanje gospodina Benksa”, u kojoj namćorasta autorka P. L. Travers (uloga Eme

Tomson) odlazi u Holivud na poziv Volta Diznija (Tom Henks), koji je, ulažući veliki trud i strpljenje, nekako uspeo da je nagovori da mu dozvoli da na ekranu oživi njenu famoznu junakinju.

Da li je volšebna Meri Popins zaista trebala da se vrati, premda to u ovom Maršalovom delu izgledalo kao da je ona zapravo u sporednoj ulozi!? Oni koji su je sa ushićenjem sada dočekali u bioskopima tvrde da ljudi trebaju ovakav film i magični momenat u kojem se spasenje pojavljuje iz nebesa.

Međutim, tu ima potencijalno jedan veliki problem. Meri Popins je poznata figura za stariju publiku, ali je potpuno strana za novu generaciju, koja je odrasla gledajući na velikim ekranima sasvim drugačije vrste junaka: kostimirane i maskirane super-heroje, mutante i zombije. Za mnoge od njih, “Povratak Meri Popins” može da bude prevaziđena vrsta filma, holivudski anahronizam iz prohujalih doba, sa vodećim likom koji deluje naivno i smešno u ovom vulgarizovanom modernom vremenu, u kojem su i deca zaboravila na nevinost i čistotu.

Odajući “omaž” svom originalu, ovo Maršalovo delo sadrži u sebi protivrečnosti. To je film koji teži da iskaže počast i poštovanje prema svom uzoru, a da istovremeno kreira nešto savim novo i originalno, u čemu samo delimično uspeva. “Povratak Meri Popins” priziva prošlost, a zanemaruje sadašnjost, u isto vreme je spektakularan, ali i pomalo dosadan, sa jakom dozom nostalgije, ali sa iznenađujuće niskim nivoom imaginacije. Kao ostvarenje koje slavi zadovoljstvo gledanja stvari iz nove perspektive, ono je

---

efikasno jedino kada se vraća na poznato tlo.

Prikazujući oporu realnost življenja kroz ružičastu optiku, sa pesmama poput “Pod londonskim nebom” i “Nema gde da se ide osim gore”, film poručuje publici da vidi lepšu budućnost, ali u tom smislu ne nudi mnogo razloga za to. Kao bekstvo od stvarnosti, “Povratak Meri Popins” donosi sintetički optimizam, nije neiskren, ali je zato izgubio dodir sa vremenom.

Da li će se posle ovog isforsiranog povratka Meri Popins vratiti bar još jednom? To prvenstveno zavisi od njenog učinka na “boks–ofisima” za vreme tekućih severno–američkih božićnih praznika, koje je kao stvoreno za ovakav mjuzikl.

(21. decembar 2018.)

ZVEZDA JE ROĐENA!

“Kapetan Marvel” (*“Captain Marvel”*)

režija: Ana Boden i Rajan Flek, glavne uloge: Bri Larson, Semjuel L. Džekson, Džud Lou

Žestoka kampanja za polnu jednakost u Holivudu je dosegla superherojske visine! 8. marta, u “marvelovskom” filmskom univerzumu, koji se konstantno širi, biće ispisana istorijska stranica u borbi za ženska prava. Slučajno ili ne, na Međunarodni dan žena u “multiplekse” dolazi “Kapetan Marvel”, prvi ženski superherojski film.

Kapetan Amerika je dobio svog ženskog pandana. U Njujorku se pojavio novi, ženski šerif! Zar je to moguće?

Ipak, revnosne feministkinje nisu zadovoljne, jer ovaj ženski lik nosi, ironično, muško ime! Shodno tome, da li bi po zahtevima “političke korektnosti” ime junakinje trebalo da se promeni u “Kapetanica Marvel” (“Captainess Marvel”)!?

Takođe, “bode oči” i činjenica da je ženskom reditelju (Ana Boden) ovog “ženskog” filma priključen i muški kolega (Rajan Flek). Za “cepidlake”, to je samo još jedna refleksija stereotipa da holivudski producenti nemaju puno poverenja u ženske autore!

Bilo kako bilo, desilo se čudo! Posle punih 11 godina i 20 filmova, iz studija “Marvel” je konačno proistekao jedan superherojski film u kojem je žena naslovna junakinja. “Kapetan Marvel” je u Holivudu dobila licencu da “pilotira” vlastitom filmskom franšizom. Ona je “Marvelova” zakasnela

reakcija na “Čudesnu ženu” iz “Di Si Komiksa”, koja je pre dve godine postala senzacija godine, zaradivši 820 miliona dolara na svetskim “boks–ofisima”. U holivudskoj galaksiji “pokretnih slika” već godinama se vodi bespoštedna borba za superherojsku supremaciju između dva suprotstavljena rivala i studija – “Marvela” (“Dizni”) i “Di Si Komiksa” (“Vornor Bros”). Oni su formirali i svoje “Ol star” ekipe – “Osvetnike” (koji su dosad zaradili blizu 5 milijardi dolara!) i “Ligu pravедnika”. Sada su na velikim ekranima započeli i ženski duel između “Kapetana Marvela” i “Čudesne žene”, računajući prevashodno na entuzijazam ženske publike, čiji džepovi, shodno finansijskoj emancipaciji, su sve dublji.

Spajdermen. Ajron Men. Ant–men. Kapetan Amerika. Hulk. Tor. Volverin. Dedpul. Doktor Strejndž. Crni Panter. Ovom “marvelovskom” ekskluzivnom svetu muških super–herojskih delija pridružila se, napokon, i Kapetan Marvel. Nju je na globalnu pozornicu izbacila rastuća plima diverzifikacije i inkluzivnosti, novousvojene lukave strategije Holivuda. Svojom “političkom korektnošću” svetska prestonica “pokretnih slika” nastoji zapravo da proširi polnu, rasnu i etničku strukturu i bazu publike da bi time još više povećala svoje profite!

Politika i biznis su uvek bili usko spojeni, pogotovo u Holivudu. Za to je najupečatljiviji dokaz i prošlogodišnji prvi crnački superherojski film “Crni panter”, kojim je Holivud izvršio invaziju i na afrički kontinent, sa ukupnom zaradom od 1,3 milijarde dolara, uz 3 osvojena “Oskara”.

Slična putanja uspeha se sada očekuje i od marvelozne žene – “Kapetana Marvela”, u otelotvorenju plavokose “oskarovke” Bri Larson. Izgleda da je “Oskar” postao merilo i uslov za superherojske uloge, što potvrđuju i Hali

---

Beri (kao Oluja) i Dženifer Lorens (kao Mistik), u mutantskom serijalu “Iks men”.

Ko je, zapravo, Kapetan Marvel, čija “olimpijska“ deviza je “Više, brže, dalje”. Ona je rođena pre skoro pola veka u komičnom stripu “Marvela”. Poput njenih kolega – Spajdermena, Ajron Mena, Kapetana Amerike, Crne udovice, Oka Sokolovog i Doktora Strejndža, i ona je super–građanka “Velike jabuke”.

Skladno karakterističnom superherojskom “biografskom” sinopsisu, i “Kapetan Marvel” je mutant–polutan (polu–ljudska osoba, polu–vanzemaljca), sa “umetničkim” imenom i alternativnim egom. Prvobitno, ona je bila pukovnik Kerol Denvers, pilot američkog ratnog vazduhoplovstva i NASA–e. Nakon jednog skoro fatalnog udesa, njoj je ubrizgan DNK vanzemaljca Mar–Vela (koji je u filmu pretvoren u hibridni ženski lik pod imenom Dr. Vendi Louson, u tumačenju Anet Bening), što joj je spasilo život i dalo novo ime i nadprirodne sposobnosti – supersnagu, nepovredivost, moć da leti i absorbuje energiju. Tokom decenija, u svom prepoznatljivom “radnom” tesnom, plavo–crvenom kostimu, odvažna, samouverena i naprasita Kapetan Marvel je postala feministička ikona sa armijom sledbenica pod imenom “Carol Corps”. U svom filmskom debiju, koji je smešten u period 1990–tih, ona se odaziva na poziv svog šefa, crnputog lidera S.H.I.E.L.D.–a Nika Fjurija (digitalno podmlađeni Semjuel L. Džekson), u momentu kada rat između vanzemaljskih vrsta započne na Zemlji. Došao je čas da Kapetan Marvel pokaže ko je ona i šta ume... Nova superherojska legenda je stvorena!

Kapetan Marvel će ove godine biti veoma zaposlena u spašavanju sveta. Već 26. aprila, pridružiće se “Osvetnicima” (“Endgame”) u njihovim nastavljenim ratnim igrama. Završetak “Rata beskraja” je doneo traumatične scene u kojima su se omiljeni superheroji Spajdermen, Crni Panter, Doktor Strejndž i Gospodar zvezda dezintegrisali pred očima milionskih obožavalaca.

Ali, ne treba da brinete! Pojavio se tračak nade kada je Nik Fjuri poslao SOS – misteriozni signal za pomoć. Ko će da pritekne da spase “Osvetnike” od destrukcije furioznog super–zlikovca Tanosa? Pa, naravno, niko drugi nego Kapetan Marvel, koja je dosad bila sakrivena u superherojskom carstvu. Ona je (pred)određena da postane novi vođa ekipe “Osvetnika” i bude okosnica takozvane četvrte faze u “marvelovskom” sinematičkom ciklusu, ili bolje rečeno – cirkusu!?

Živimo u eri superherojskih mutanata na velikim ekranima. Kostimirani i maskirani borci za pravdu (koji u svojim dobročiniteljskim misijama usput razaraju i sve što im stane na put!) su prevazišli matične okvire komičnih stripova i kolektivno se preselili u Holivud.

Oni dominiraju svakim kutkom globalne pop–(sub)kulture. Holivud je

---

kolonizovao snove gledalaca, od Severne i Južne Amerike, preko Evrope, Afrike, Azije sve do Australije.

U svemu tome, ultimativno se postavlja jedno ključno zdravorazumsko pitanje: Da li me briga za sve te “marvelozne” zavrzlake, koje su medijski izdignute na nivo planetarne atrakcije i senzacije?

Kratko i jasno rečeno, na učtivom engleskom: “I couldn’t care less!” (ili onako po naški: “Ma, zaboje me đoka!”). Upakovani kao produkt zabave, superherojski mutantski serijali su postali najperfidnije sredstvo za “ispiranje mozgova” publike, koju, izgleda nastoje da pretvore u umno hendikepirane mutante!

(8. mart 2019.)

Peto poglavlje

POLITIKA I LAŽI (SVI PREDSEDNIKOVI LJUDI)

KAD NARODU "PUKNE FILM"

U utorak, 8. novembra 2016. godine u Americi se desila svojevrsna politička revolucija. Narodu je definitivno "pukao film" i izabrao Donalda Dž. Trampa za predsednika SAD. Bio je to politički zemljotres razornih dimenzija, koji je iz temelja uzdrmao Vašington i razrušio okoštali i korumpirani sistem. Bivša zvezda "rijaliti" šoua je priredio tv-publici širom sveta predstavu za dugo pamćenje. Tu niko nije mogao ostati ravnodušan. Izborna noć je protekla u stilu najnapetijeg trilera, po holivudskom skriptu, sa junakom koji je oličenje borbe pojedinca-autsajdera protiv sistema. Političar-"šegrt" naspram protežiranog vašingtonskog veterana iz dinastije Klinton. Sam protiv svih! Uprkos svemu i svačemu, svim tim podvalama, etiketiranjima, optužbama, provokacijama, fabrikovanim prognozama i medijskim zastrašivanjima, ozloglašeni "politički nekorektni" Di Džej Ti je postao 45.-ti predsednik Amerike. Šta na to sad kažu svi ti vodeći analitičari koji su jednoglasno predviđali da će on u svetu politike trajati samo par meseci?

Donald Tramp trijumfalno ide u Belu kuću! On je savremena inkarnacija idealističnog junaka (u tumačenju Džejmsa Stjuarta) koji se bori protiv korumpiranog sistema u nezaboravnom filmu Frenka Kapre "Mr. Smit ide u Vašington" (1939.). Americi više nisu potrebni oni silni holivudski nadprirodni, marvelovski super-heroji. Sada su dobili pravog, od krvi i mesa! O Donaldu Trampu, ekspertu za upotrebu društvenih medija, koji je ljudima vratio veru da je u Americi sve moguće, će u godinama koje slede sigurno biti snimljeno dosta filmova i objavljeno puno knjiga. On je ispisao jednu od najuzbudljivijih stranica istorije američke politike i prepravio mnoga njena pravila.

Svoj "američki san" u stvarnosti sada živi Trampova supruga, Slovenka Melanija Knavs iz Sevnice, Titova pionirka iz nekadašnje (raz)bratske Jugoslavije. Ona je bivši foto-model i manekenka, koja je zvanično postala Prva Dama Amerike!

Kontroverzan i nepredvidljiv, što je izraz njegove neposrednosti, Donald Tramp je uspešni biznismen i multi-milijarder koji je naprečac postao populist i lider američke radničke klase, čije ogorčenje i razočarenje u neefikasni i inertni vladajući politički establišment je kanalisao u snažni krik-slogan "Učinimo Ameriku opet velikom!" On je tokom duge, žestoke i žučne predsedničke kampanje bio medijski označen i kao rasista, ksenofob, muški šovinista koji ne ceni žene ali ih zato seksualno uznemirava i iskorištava. Ipak, za njega se opredelila polovina glasačkog tela Amerike, preko 59 miliona ljudi! Da li to znači da su svi oni isto tako rasisti, ksenofobi i seksualni zlostavljači? Donald Tramp je pobedio i široko favorizovanu Hilari Klinton, i Vašington, i Pentagon, i Vol Strit, i korporacijske medije, predvođene "CNN"-om, koji je ubitačnim ispiranjem mozgova gledalaca sam sebe prikovao na žurnalistički "stub srama". Onaj voditelj Don Lemon, koji je bio udarna igla anti-trampovske propagande, na kojoj bi i sam Gebels bio zavidan, verovatno je sada doslovno kao limun požuteo, od muke i besa! Zapravo, sve to je samo proizvelo kontra-efekat: stalna propagandna baraža da je Tramp nekvalifikovan i nepodoban za predsednika, samo mu je pomogla, jer su birači osetili da tu nešto "smrdi". Ono što se odavno znalo, i konačno se potvrdilo: "CNN" je najveća fabrika laži, tortura za mozak i zdrav razum. Samo onaj koji je sado-mazohista uživa da gleda program ovog samoproklamovanog "svetskog lidera novosti"! U svojoj 70-godini, Donald Tramp je postao najstariji izabrani američki predsednik. Ipak, njemu nimalo ne nedostaje žara i energije, što će mu itekako biti potrebno kako bi ostvario sve ono što je u izbornoj kampanji obećavao, da radi za narod i sledi njegovu volju. Takođe, on je prvi predsednik

SAD koji nikad ranije nije bio ni na kakvoj političkoj dužnosti i poziciji. To je, pokazalo se, bila njegova pobjednička karta! Većina američkih glasača je izgubila veru u političku elitu, čiji favorit je bila Hilari Klinton, koja je dinosaurus okoštalog i rigidnog establišmenta, uvek privilegovana i zaštićena, uprkos brojnim aferama. Milionske mase iz trampovog političkog pokreta sada glasno uzvikuju: "Lock 'er Up"!

Ona je u protekle tri decenije manipulativno zavaravala sve one za koje se na rečima tako brzo i lako zauzimala, pogotovo Afro–Amerikance, koje i dalje gotovo svakodnevno ubijaju samo zato što su crnci. Takva demagoška i hipokriška politika, započeta sa predsedničkim mužem–kaubojem Bilom iz Male Stene, donela je samo nesreću i kaos na Balkanu, a sada i na Bliskom Istoku, sa još uvek nesagledivim posledicama. Gorko satirični film "Bulvort", scenariste, reditelja i glumca Vorena Bitija je još 1998. godine razotkrio i žigosao korumpirani politički proces u Americi, sa glavnim likom– demokratskim senatorom koji u mnogome podseća na "crooked" Hilari Klinton, iza koje stoje najmoćniji lobiji.

Senzacionalno katapultiranje Trampa u najviše vašingtonske krugove ima sličnosti sa još jednom holivudskom fikcijom koja imitira život. Naime, u filmu "Kandidat" (1972.), za čiji scenario je Džeremi Lerner nagrađen "Oskarom", Robert Redford tumači advokata–idealistu koji se naprečac uključuje u izbornu trku za senatora nasuprot mnogo iskusnijeg protivkandidata, otelotvorenja političkog establišmenta. Uprkos svim negativnim prognozama, on trijumfuje, ali se u trenucima euforije sa zaprepaštenjem pita: "Šta sada da radim!?"

Donald Tramp nije nimalo izgledao zaprepašteno posle pobjede na predsedničkim izborima. Znači li to da on tačno zna šta treba da (u)radi kao novi šef Bele kuće? Da li će Tramp slediti stope njegovog famoznog republikanskog prethodnika Ronalda Regana, 40.–og predsednika SAD (1980.–1988.), koji je takođe bio doživeo sličnu metamorfozu. Naime, Regan je od glumca "B" kategorije postao jedan od najznačajnijih predsednika u istoriji Amerike, koji je odneo pobjedu u "Hadnom ratu" sa Sovjetskim Savezom. Od holivudskog epizodiste transformisao se u glavnog vašingtonskog protagonistu, za dugo pamćenje!

Istorijski trijumf Trampa vraća imidž Americi kao vodećoj zemlji demokratije i slobode. Samo tu je, izgleda, moguće da se desi ono što je već postalo najveće i politički događaj decenije. Američki narod ovoga puta nije naseo na još jednu prevaru. Uprkos svom tom konstantnom medijskom "brejnvušingu" kojem su izloženi, Amerikanci su pokazali da nisu nimalo glupi i uspavani, kako je to u svetu često rasprostranjeno mišljenje.

Rada li se sa Trampom jedna nova, drugačija Amerika? Da li će on uspeti da

zaista promeni sistem? Da li će se trampizam, kao domino efekat, proširiti i na druge zemlje? Na ova pitanja, vreme će dati odgovore.

U Ujedinjenom Kraljevstvu se ranije dogodio "Bregzit". Političari širom sveta strepe, jer narodu je počeo da puca film, ne želi da više živi u programiranom "Matriksu"!

(11. novembar 2016.)

ODLAZAK OBMANE

Došao je momenat da se kaže "Goodbye" i "Hello"! 20. januara, u Vašingtonu sledi primopredaja dužnosti. Dosadašnjem predsedniku SAD Baraku Obami, nakon osam godina boravka u Beloj kući, istekao je "lease". "Landlord", to jeste američki narod, predaće ključeve novom Prvom stanaru Donaldu Trampu, bar za naredne četiri godine. Rapidno ostareli Obama je otišao u prošlost, a narcisoidnom političaru–šegrtu Trampu, inače najstarijem novoizabranom predsedniku SAD (70 godina) pripada budućnost!

Odlazak Obame popraćen je u korporacijskim, "mejnstrim" medijima, predvođenim "CNN"–om, usko povezanim sa političkim establišmentom, sa izlevima ushićenja o njegovom "visokom rejtingu, političkoj zaostavštini i dostignućima". To i ne treba da čudi, jer po diktatu "političke korektnosti" nije dozvoljeno kritikovati Obamu, zato što je on, iako predsednik SAD, "neprivilegovana vizuelna manjina"!

Ali, srećom, (još uvek) postoji i druga strana gledišta i brojne činjenice koje govore mnogo realnije od hvalospeva. Uostalom, ljudi sve manje veruju tom "CNN"-u, kojeg je i dolazeći predsednik Donald Tramp bez uvijanja nazvao "Fake News Organization", što je u stvari učitiv izraz za "Najveću Fabriku Laži". Kada je 4. novembra 2008. godine suvonjavi Barak Obama, tada 47.-godišnji demokratski senator iz Ilinoisa, kao prvi crnac izabran za 44.-og predsednika SAD, bio je to događaj istorijskih proporcija. Nakon 220 godina otkako je izabran prvi američki predsednik Džordž Vašington, jedan Afro-Amerikanac je ušao u Belu kuću kao njen Šef, a ne kao poslužitelj! Je li to moguće!!! Ima onih koji cinično pitaju da li će za to opet trebati čekati narednih 220 godina!? Američki crnci su prešli dugačak i izuzetno tegoban put od Kunta Kinte do Baraka Obame, od robovskih lanaca do Ovalne sobe. Crnac rogobatnog imena iz neprivilogovanog društvenog sloja, čiji porodični koreni su iz Kenije, postao je lider samozvanog "Slobodnog sveta"!

Bila je to kao reklamna poruka da je Amerika još uvek obećana zemlja, u kojoj je moguće ostvariti famozni "American dream", bez obzira na boju kože i klasno poreklo. Najavljujući kurs promena, elokventni Obama, obrazovan na Harvardu, je osvojio glasove velikog broja beličke populacije, koja je dobrim delom glasala za njega iz protesta protiv dotadašnjeg republikanskog predsednika, izrazito nepopularnog teksaškog kauboja Džordža Vokera Buša koji mu je zapravo "prokrčio" put do Bele kuće i širom otvorio vrata vlasti. Kada je Obama zvanično inaugurisan za predsednika SAD, ljudi su plakali od radosti. Osam godina kasnije, to prvobitno stanje oduševljenja je zamenjeno sa rezignacijom i nevericom! Dosta je onih koji se sada osećaju praznim, razočaranim, prevarenim i obmanjenim.

Objektivno gledano, Barak Obama je izneverio očekivanja mnogih Amerikanaca i ljudi širom sveta! Njegov zvučni izborni moto "Vreme za promene" se u međuvremenu izgubio negde u gomili neispunjenih obećanja. Umesto najavljenih promena, u suštini je sve ostalo "Same Old, Same Old"! Pusta demagogija!

Obama je mnogo i lepo govorio, a u stvari malo uradio! Puno priče, a malo akcije i rezultata. Sve što je to tako pametno kazao, završilo je kao "blowing in the wind", što bi rekao njegov nobelovski kolega i "stihoklepac", legendarni Bob Dilan. Obamine poruke nade ostale su uglavnom nematerijalizovane i dobile su gorki ukus prevare. Majstor praznih priča! Praćen medijskom pompom, predsednik Obama je više delovao kao politički "rok-star". On je postao savršeni produkt medijskog političkog marketinga: uvek "politički korektan" i taktičan, šampion ljudskih prava! Obama je uzdignut do nivoa kultne ličnosti, čije reči su citirane kao da su sva mudrost, dobrotu i pravdu ovog sveta! Izbegavao je da stvari nazove pravim imenom, pa je koristio

nedorečene termine poput "radikalizovana osoba" ili "nedokumentovani pojedinac". Narodu je, na kraju, to dojadilo!

Jedino na koga je otvoreno sručio "drvlje i kamenje" su bili Rusi, koji su i za vreme Obamine vladavine ostali "dežurni krivci za sve". Ali, zar nije ta optužba da su Putin i ruski "hakeri" uticali na ishod predsedničkih izbora u Americi zapravo svojevrsno priznanje slabosti i nemoći Obamine administracije na sopstvenom tlu?

Obama je u izbornoj kampanji aktivno agitovao za Hilari Klinton, ali joj to nije pomoglo, nego upravo odmoglo! Gde se izgubio taj njegov navodni visoki politički "rejting" među glasačima?

U predizborima Demokratske stranke Obama je stao uz Hilari Klinton da bi zaustavili "levi populizam" Bernija Sendersa, koji je zapravo imao najveće šanse za pobedu na predsedničkim izborima. Nezadovoljstvo mnogih Amerikanaca dovelo je do porasta "desnog populizma" i, ultimativno, do predsedničkog mandata Republikanaca Donalda Trampa.

Svakog čoveka, a pogotovo predsednika "najmoćnije zemlje na svetu", definišu njegova dela, a ne (prazne) reči! Oni koji staju u odbranu da Obama nije sam mogao promeniti sistem, imaju pogrešan pristup. Pa, Obama je došao na vlast upravo sa porukom da će ga promeniti, a u stvari je i sam (p)ostao deo tog okoštalog političkog sistema i korumpirane elite koja smatra da narod postoji zbog njih. Znači li to možda da je on svesno obmanuo Amerikance? Istog dana kada se u Americi desio jedan od brojnih terorističkih napada, Obama je sa suprugom Mišel strasno plesao tango u Buenos Airesu, u predsedničkoj poseti Argentini! Za vreme njegovog predsednikovanja, rasna segregacija u SAD je pojačana. Crncima se ništa nije promenilo na bolje. I dalje ih svakodnevno ubijaju na ulicama Amerike, i od strane predstavnika zakona, samo zato što su crnci! Veliki procenat crnačke populacije je nazaposlen, ili je u zatvoru.

Jaz između bogatih i siromašnih u SAD se još drastičnije povećao, baš kao i trilionski dolarski dug prema Kini, jednoj od američkih glavnih ekonomskih i ideoloških suparnika na svetskoj sceni. Obama je 2009. godine spasio od propasti "Vol Strit" sa 700 milijardi dolara iz državne kase. "Socijalizam" na Obamin način! On je "izvadio" super-bogate uzimajući novac od naroda! Za sve malverzacije nezajažljivih bankarskih ajkula ceh je platila mala raja, takozvani "Mejn Strit". Kakva hipokrizija! Oči široko otvara činjenica da je investiciona firma "Goldman Saks", jedan od glavnih zamešatelja finansijskog kolapsa veka, bila najveći privatni donator Obamine predsedničke kampanje, na šta je ukazao i provokativni levičar-populista Majkl Mur u svom ironičnom dokumentarnom filmu "Kapitalizam: ljubavna priča" (2009.). "Obamacare", famozni model zdravstvene zaštite, ma koliko delovao human

---

i pravičan, pokazao se neefikasnim i preskupim pa će sa dolaskom Trampove administracije biti ukinut. Obama još nije bio pošteno ni zagrejao predsedničku fotelju, a 2009. godine mu je dodeljena Nobelova nagrada za mir! Za koje zasluge? E, to je teško objasniti i još teže shvatiti nepristrasnom posmatraču! Bio je to krunski dokaz da je Nobelova nagrada, poput holivudskog "Oskara", definitivno profanisana i rezultat zakulisnih političkih igara, a ne stvarnih vrednosti i zasluga.

Obamin "doprinos miru" na međunarodnom planu je, najblaže rečeno, kontradiktoran. Svet je danas postao nesigurnije mesto nego što je to bio pre osam godina! Uprkos njegovim obećanjima i verbalnim zalaganjima, u Afganistanu i dalje traje konflikt, američke vojne snage su i dalje "de fakto" prisutne u Iraku, u kojem vlada haos. To je podeljena zemlja, koja sada postoji samo kao geografski pojam, baš kao i Libija, utonula u bezvlašće, posle američkog bombardovanja u cilju pomaganja pobunjenicima u svrgavanju postojećeg režima. Isto je pokušano i u Siriji, ali bez uspeha, zbog odlučnog i oštrog ruskog protivljenja.

To sve je posledično dovelo do opšteg meteža i uspona ISIS-a, koji je svojim terorističkim akcijama postao globalna pretnja. Uporedo, nastala je nezapamćena migrantska kriza, koja je kao munja prvo pogodila Evropu, sa još nesagledivim konzekvencama. Celi svet se preokrenuo naglavačke!

Obama je likvidirao Osamu Bin Ladena, ali se zato pojavio ISIS. U tom smislu, u svojoj izbornoj kamanji Donald Tramp je otišao tako daleko da je Baraka Obamu označio kao "tvorca ISIS-a"!

U napadima američkih bespilotnih letelica stradali su i brojni civili, smatrani kao "kolateralna šteta". Za vreme Obaminog mandata iz SAD je deportovano 2,5 miliona ljudi, premda je u tom pogledu sva povika bila usmerena na Donalda Trampa, koji nije ni bio na vlasti!

Uz pomoć najsavremenije tehnologije, američke obaveštajne i bezbednosne agencije revnosno su špijunirale sve i svakoga, u ime državne sigurnosti! (što je obelodanio anatemisani Edvard Snouden, portretisan u prošlogodišnjem istoimenom filmu Olivera Stouna), čime je onaj toliko naglašavani zapadni pojam "individualne slobode" postao najobičnija besmislica!

Suprotno Obaminim najavama, ni zloglasni Gvantanamo Bej još nije zatvoren. Istina, Obama je skinuo embargo prema Kubi, ali ne zbog patnji siromašnih Kubanaca, "željnih ljudskih prava i demokratije", nego zbog golih američkih interesa, očekujući da će posle odlaska Kastrovih sa političke scene Kuba opet postati ono što je nekad bila: najjeftinije i najprivlačnije mesto za biznis i prvoklasnu zabavu Amerikanaca. Sećate li se izvrsnog Kopolinog filma-nastavka "Kum 2" (1974.)? Bilo kako bilo, američke škole, ulice, bolnice i razne institucije će uskoro nositi ime Baraka Obame. I Holivud priprema

---

filmsku romansu, u stilu "Kad je Barak sreo Mišel", koja je svojevremeno bila uvrštena među "100 najseksipilnijih žena sveta"!!!

Odlazak Obame predstavlja zapravo odlazak Obmane. On je bio talac sistema koji ga je uzdigao do predsedničkih visina i žrtva vlastite slatkorečive retorike i neispunjenih očekivanja.

(20. januar 2017.)

"TEGLEĆI KONJ"

"LBDŽ" ("LBJ")

režija: Rob Rajner, glavne uloge: Vudi Harelson, Dženifer Džejson Li, Ričard Dženkins, Džefri Donovan, Majkl Stal-David

Životna mudrost opominje da ženama i oružju ne treba verovati. Ima i onih koji se sa tim ne slažu u celosti, jer smatraju da su na ovoj listi nepravedno izostavljene tri grupe: prodavci polovnih automobila, advokati i – političari! Čast izuzecima (koji samo potvrđuju istinu!), političari nikad nisu bili na nižoj ceni nego sad. Oni uživaju vlast, ali ne i respekt naroda, kojima obećavaju "šarene laže". Poverenje u političare širom sveta je na istorijskom minimumu. Svi su ih već "pročitali", kao školarac-početnik bukvar: što političari kažu, to, ni trepnuvši, (s)lažu! Laganje je za njih najuobičajenija profesionalna deformacija. Njihova deviza je: pošto ne može nikako drugačije, onda opet može samo nepošteno! Onaj ko zna više, bolje, glasnije i ubedljivije da laže taj zaslužuje da bude lider!

"Mother, Should I Trust the Government? No Fuc..ing Way!" – ujedno pita i odgovara legendarni Rodžer Voters u svom multikompleksnom i multimedijском spektaklu "Zid", baziranom na istoimenom antologijskom duplom albumu ("The Wall", 1979.) kultne britanske grupe "Pink Flojd", koji je za milionske obožavaoce svojevrsna Biblija rok-muzike. To je remek-delo kakvo se danas više ne pravi!

"Control the narrative, rule the world!" Onaj ko kontroliše i nametne drugima svoju priču kao (lažnu) univerzalnu istinu, taj vlada svetom! Ovim rečima je beskompromisni i harizmatični Rodžer Voters razotkrio demagošku političku doktrinu zapadne demokratije koja se, shodno "političkoj korektnosti", od prejašnjeg zvučnog "Slobodnog sveta" sada (samo)prozvala "Međunarodnom zajednicom"!

”Sve je u redu, samo nastavite da konzumirate. Verujte nam!”– ironično izvrgava poruzi vladajući establišment Rodžer Voters u svom visoko–konceptualnom ”Zidu”. Deluje paradoksalno ali i zastrašujuće da su čelnici mnogih zemalja političari kojima njihovi narodi zapravo ne veruju.

Ko su, u stvari, političari? Bez uvijanja rečeno, to su beskrupulozni trgovci lažima i okoreli manipulatori koji gledaju, ali ne vide, slušaju, ali ne čuju, pričaju, ali ne komuniciraju, pametuju, ali se zapravo glupiraju! Sve češće, oni su izloženi podsmejavanju i podrugivanju od strane naroda i deluju kao klovnovi na javnoj pozornici političke (tragi)komedije.

”Kompjuteri su glupi. Oni znaju samo ono što im se kaže!” – veli u Kronenbergovom antologijskom hororu ”Muva” (1986.) ambiciozni naučnik Set Brandl (Džef Goldblum), koji želi da postane prvi insekt–političar! Cinici zajedljivo primećuju da među njima danas ima mnogo majmuna, medveda, konja, zmija... Za njih rade njihovi savetodavci koji im serviraju šta treba da putem ”telepromptera” kažu, to jeste da obećavaju brda laži koje narodne mase, avaj, više ne žele da slušaju! Njima je dozlogrdila sva ta besramna farsična tirada!

Nije ni čudo što se svet danas zasitio profesionalnih političara ”od karijere”. Umesto njih, pojavila se nova vrsta. Anti–establišmentski pokret je postavio zvezdu ”rijaliti šoua” Donalda Trampa za predsednika Amerike, dok je komičar Bepe Grilo sa svojim pokretom ”Pet zvezda” postao ključni faktor na italijanskoj političkoj sceni.

Urnebesni Edi Marfi je još 1992. godine u satiričnoj komediji ”Ugledni gospodin” reditelja Džonatana Lina demistifikovao taj korumpirani visoki svet politike u ulozi prevejanog prevaranta koji je uvideo da je vašingtonska politička scena jedino prirodno mesto za njega, da bi potom bio izabran za člana američkog Kongresa!

Putevi politike su često čudni i nepredvidljivi. To je na svojoj koži lično osetio i Lindon Bejns Džonson (1908–1973), koji je ”višom silom” postao 36.–ti američki predsednik, po onoj narodnoj: dok jednom ne smrkne, drugom ne svane.

Atentat na predsednika Džona Kenedija u Dalasu, 22. novembra 1963. godine, označio je Džonsonov izlazak iz duboke senke. Smrt DŽFK–a je donela političko rođenje LBDŽ–a! ”Nije da sam manje voleo Cezara, ali ja više volim Rim!”– citira u filmu brutusovske reči prepredeni LBDŽ, nekadašnji južnjački dečak sa farme, koji se sticajem okolnosti domogao najmoćnije pozicije u vodećoj svetskoj sili.

DŽFK je bio harizmatični lider iz čuvene ”aristokratske” porodice, u kojeg su bile uprte sve oči, dok je LBDŽ bio samo bezlični vice–administrator, ”kauboj” sa teksaškog ranča (na kojem je i umro, u 64–oj godini života, od

srčanog udara) koji se naprečac obreo u Ovalnoj sobi Bele kuće. ”Kad bih mogao da hodam po reci Potomak, ljudi bi samo rekli: Džonson ne zna da pliva!”–ovako on u filmu ”LBDŽ” komentariše vlastitu neprivlačnost za široke mase.

Lindon Džonson je bio tip čoveka koji je na cesti života nastojao da uvek bude za volanom, a ne na mestu saputnika! On je u Vašingtonu prešao celi put: od kongresmena (1937.), preko senatora (1948.), do potpredsednika (1960.) i predsednika (1963–1968.)! Bio je tvrdokorni političar iz ”stare garde”. Borio se za narod, ali nije baš slušao njegov glas, iako je, paradoksalno, 1964. godine pobedio na predsedničkim izborima protiv republikanskog izazivača Barija Goldvotera sa čak 61 procentom osvojenih glasova, (što je oko 15 miliona glasova), najvećom razlikom u američkoj izbornoj istoriji!

Lindon Džonson je politička figura fascinantnih kontradikcija. On je 1964. godine potpisao istorijski Zakon o građanskim pravima premda je na početku svoje karijere žučno govorio protiv njihove legislacije! Džonson je proklamovao ”bezuslovni rat” protiv siromaštva u Americi u isto vreme kada je eskalirao rat protiv komunizma u Vijetnamu.

Mnogi vašingtonski istoričari su ga svrstali među 10 najboljih američkih predsednika, premda je u narodu bio vrlo nepopularan, pogotovo u drugom delu svog mandata.

Bio je poznat po svojoj vulgarnosti, ali je bio jedan od najdelotvornijih političara svog doba. On je bio Demokrata, koji je svojim predsednikovanjem, praktično, doveo na vlast potom ozloglašenog Republikanca Ričarda Niksona! Gurao je celu zemlju napred, ali je zato na političkom planu izgubio američki Jug, odakle je potekao. Kontroverze i protivrečnosti su deo njegove političke karijere i zaostavštine.

Holivud voli da snima filmove o američkim predsednicima. Beskompromisni ”teoretičar zavere” Oliver Stoun je režirao ”DŽFK” (1991.), ”Nikson” (1995.) i ”W” (2008.), u kojima je imao ”petlju” da ukaže na gorke i tragične elemente u priči o glavnim protagonistima, koja nije bila prikazana kao ”Put heroja”.

To je, međutim, staza kojom se sa svojim delom ”LBDŽ” otisnuo Rob Rajner, čija rasna drama ”Duhovi Misisipija” (1996.) je bila zapravo njegovo poslednje ostvarenje koje je imalo ”zube”. On je dokazani majstor ”mejnstrim” zabave (”Princeza nevesta”, 1987., ”Kad je Hari sreo Sali”, 1989.) i posvećeni holivudski liberalni aktivista, ”odgovoran” za bajkovitog ”Američkog predsednika” (1995.), patriotsku romantičnu komediju u kojoj je šef Bele kuće prikazan kao zgodan, duhovit, odlučan, iskren i pošten. Zar stvarno takav postoji!? – pitaju se u čudu američki glasači.

Rajnerov film je jedan u nizu ostvarenja (”Selma”, 2014., ”Džeki”, 2016., ”Do kraja”, 2016. i ”Maršal”, 2017.) koja su se u poslednje vreme zaredom

pojavi na velikim i malim ekranima, sa kojima Holivud pokušava da, nakon 50 godina, izmeni javni imidž LBDŽ-a i humanizira njegov lik. Ovo je doba njegovog novog "otkrića"!

Decenijama, Lindon Džonson je bio uglavnom poznat kao kruti, antipatični predsednik koji je rasplamsao rat u Vijetnamu, bez kraja i bez pobeđe na vidiku, uz velike američke žrtve, što je dovelo do gneva u narodu, posebno među mladim i intelektualnim i liberalnim slojevima društva, iza kojih je stala i štampa. Rajner u svom delu to potpuno zapostavlja(!), nastojeći da idealizuje svog junaka kao giganta i legendu američke političke scene, stavljajući u fokus Džonsona isključivo kao čoveka koji pokušava da ispiše istoriju kao šampion ljudskih prava. Kad se dublje sagleda, on je zapravo postavio kamen-temeljac potonje "političke korektnosti", donoseći famozni Zakon o građanskim pravima a potom i Zakon o glasačkim pravima (1965.), kojima je zabranjena rasna diskriminacija i uspostavljena legalna ravnopravnost svih američkih građana-birača u izbornom procesu.

Za Rajnera je EL BI DŽEJ čovek čiji celokupni život i delo je teško u

jednom komadu sumirati, tako da svoj film, sa mnoštvom "flešbekova", sužava na period od 1959. do 1964. godine, dakle izostavljajući ono što ga je oborilo sa vlasti – eskalaciju vijetnamskog rata, kojeg je "nasledio" od svojih predsedničkih prethodnika – Dvajta Ajzenhauera i Džona Fidžeralda Kenedija, vatrenih zagovornika takozvane "Teorije domina".

Ironično, premda je Džonson svojim zalaganjem označio prekretnicu u regulisanju građanskih prava i raznim socijalnim programima poveo rat protiv siromaštva Americi, stvari se nisu bitno promenile u društvu. Stalni nemiri i pobune u crnačkim getima su sve više zabrinjavale Ameriku. Sa druge strane, talas nezadovoljstva i žestokih protesta je preplavio ulice "obećane zemlje" zbog intenziviranog vojnog angažmana u Vijetnamu, praćenim propagandnom "rednek" retorikom da će "Slobodni svet pokoriti komunizam uz pomoć Boga i američkih Marinaca", koju je efektno izvrkao ruglu genijalni Stenli Kjubrik u svom furioznom delu "Bojevi metak" (1987.).

U takvom socijalnom "džumbusu", Lindon Džonson je našao jedino rešenje u tome da odustane od daljeg predsednikovanja, ne htejući da se ponovo kandiduje na tu funkciju. Narodu je laknulo, još ne znajući šta ga tek čeka – da će ga na tom mestu zameniti budući osramoćeni i ražalovani republikanski predsednik Ričard Nikson.

Rajnerov "LBDŽ" deluje kao politički tv-film starog tipa, konvencionalno urađen, bez dramatskog i emocionalnog uzbuđenja, koji teži ka sentimentalnosti i "hepiendu". Ovo neartističko ostvarenje se najviše oslanja na impresivnu glumačku kreaciju Vudija Harelsona u ulozi Lindona Bejnsa Džonsona, kojeg su pre izvrsno otelotvorili i Džejms Kromvel (u tv-filmu "RFK", 2002.), Brajan Krenston (u tv-filmu "Do kraja") i Tom Vilkinson (u "Selmi").

Ričard Dženkins, kao segregacionističko-rasistički senator i Džonsonov mentor Ričard Rasel, je u filmu takođe ostvario zapaženu ulogu.

Uprkos preteranoj holivudskoj prostetici i "toni" mejk-apa na licu, Harelson fizički ne liči baš mnogo na Džonsona, niti uspeva da pogodi njegov niski govorni ton. Ali, zato on upečatljivo dočarava njegov karakter – kojotsku lukavost, zamešateljki duh, nabusitost, neuljudnost, neumoljivost, tupost ali i oštrost, makijavelističku upornost i istrajnost pri postizanju zacrtanog cilja u vašingtonskim zakulisnim političkim igrama.

On je fizički impozantni, ljudski Tornado grubosti, zadrnosti, opscenosti, koji vojnički izdaje naredjenja svom osoblju, "laje" na njih, zalupljuje telefonsku slušalicu, diktira političku strategiju svom štabu sedeći na klozetskoj šolji, psuje, uznemirava, obamanjuje, nagovara, zlostavlja ili šarmira svoje sagovornike u zavisnosti od situacije i potrebe. LBDŽ je bio Džon Vejn u Beloj kući, a njegova Kalamiti Džejn, kao "prva dama Amerike", je bila supruga sa kljunastim nosom Lejdi Berd (Dženifer Džejson Li).

U jednoj sceni filma, Džonson čak i preti podređenom saradniku da će ga kastrirati, a u drugoj se hvata rukama oko svojih genitalija dok plastično pokazuje da njegov krojač treba da sašije komotnije pantalone, metaforično i bukvalno sugerišući da on ima "velika jaja"!

Na momente duhoviti scenario Džoa Hartstona nastoji da u vremenskom trajanju od stotinjak minuta "uhvati" suštinu LBDŽ –a, koncentrišući se samo na one godine kada je od Lidera većine u Senatu postao potpredsednik, a zatim i Predsednik SAD. Ovaj film daje ljudski pečat jednom od najmanje glamuroznih američkih predsednika, koji je bio sušta suprotnost pompeznom DŽFK–u, kojeg je je krasilo oratorstvo i šarm.

"Otrovna" relacija sa klanom Kenedijevih, posebno sa Robertom Kenedijem (Majkl Stal–David), zauzima veliki deo priče ovog filma, što je scenaristi Hartstonu dalo šansu da dublje "zakopa" u karaktere Lindona i Bobija, kao načina istraživanja kako različite personalnosti utiču na političku scenu i zbivanja u Americi.

"Kenedijevi ne govore južnjački, a južnjaci ne govore kenedijevskim jezikom. Ja sam jedini koji tečno govori oba jezika!" – veli u filmu Džonson, koji se među Demokratama nametnuo kao jedino pravo rešenje nakon ubistva Džona Kenedija (uloga Džefrija Donovana). Rajner portretiše Džonsona kao vrhunskog majstora za pravljenje političkih "dilova" koji je naciju uspeo da održi zajedno nakon šokantne smrti Džona Kenedija.

U početku, nije imao visoko mišljenje o DŽFK–u, svom partijskom protivniku za predsedničku nominaciju, koju je izgubio, metaforično ga opisujući kao "paradnog konja koji neće napustiti štalu kad treba da se ore njiva"! Po takvoj logici stvari, LBDŽ je sebe smatrao "teglećim konjem" koji je uvek odrađivao svoj teški posao!

Poput simplifikovanog staromodnog bokferskog filma, "LBDŽ" prikazuje bitke i zacementirane rane čoveka koji je na političkoj areni ostvario mnoge trijumfe. Jedino što filmu esencijalno nedostaje je njegov konačni politički poraz!

(10. novembar 2017.)

"GUZONJIN SIN"

"Čapakvidik" ("*Chappaquiddick*")

režija: Džon Kjurana, glavne uloge: Džejson Klark, Kejt Mara, Brus Dern

Vlast je – slast! Ona donosi moć, privilegije, finansijsku korist i nedodirljivost! To je Sila iznad zakona. Vekovna praksa pokazuje da, bez obzira na društveno–politički sistem, oni koji su na vlasti su oslobođeni (bilo kakve) odgovornosti. Za sve njihove počinjene greške narod je taj koji uvek plaća račune!

Političari na vlasti poseduju trajni "Diplomatski imunitet"! Odsustvo iole ozbiljnijeg mehanizma preispitivanja autoriteta i odgovornosti za počinjena dela prisutno je i u socijalizmu i u kapitalizmu.

Kakva je suštinska razlika između ova dva suprotstavljena sistema? Pa, kapitalizam se može ukratko opisati rečima koje sam video na natpisu u jednoj bosanskoj kafani: "Zabranjeno je sjediti 'nako"! Sa druge strane, socijalizam, kakvog ga ja pamtim u bivšoj Jugoslaviji, se može slikovito prikazati rečima rok zvezde Marka Knoflera iz poznate pesme britanske grupe "Dire Straits": "Money for nothing, and chicks for free"!

Ako su izbori navodno regulativa vlasti u zapadnoj demokratiji, to u suštini bitno ne menja stvari. Naime, izborni proces se pretvorio u farsu, jer glasači su često prisiljeni da biraju između lošeg i još lošijeg! Prave alternative zapravo nema. Narodski rečeno: "Sjaši Kurta, da uzjaše Murta!"

Sve je to dovelo do apatičnosti i averzije glasača, koji više ne žele da učestvuju u takvoj šaradi. Ako izlaznost na izbore dostigne preko 60% glasačkog tela, to se smatra veoma dobrim odzivom.

Ako i izgube na izborima, to glavne vlastodršce baš puno ne zabrinjava. Dobiće "masno" plaćenu poziciju savetnika u nekoj velikoj korporaciji ili moćnoj instituciji i organizaciji za koje su odradili posao dok su bili na vlasti. U bivšoj SFRJ, oni retki opozvani visoki državni i partijski funkcioneri su svoju kaznu "odležali" u vlastitim vilama na moru!

Većina ljudi danas i ne obraća puno pažnje na izbore, jer su prezauzeti i iscrpljeni preživljavanjem, radeći dva različita posla dnevno, pokušavajući da nekako sastave "kraj sa krajem", od jednog do drugog meseca. Stalno skaču cene hrane, robe i usluga, a njihov kvalitet i kvantitet konstantno opada. U bogatoj zemlji za kakvu se Kanada smatra, čak 4,8 miliona ljudi (ili 13,9% stanovništva) živi u siromaštvu! 1% najbogatijih zarađuje čak 10 puta više od prosečnog Kanadana!

Prema poslednjim statističkim podacima, ukupni dug kanadskih domaćinstava je dostigao vrtoglavu cifru od 1,8 triliona dolara!!! Prosečni dug kanadskog

---

domaćinstva iznosi 144,600 dolara, dok jedan Kanađanin prosečno duguje 22.800 dolara (ne uključujući hipoteku). Drugim rečima, Kanađanin u proseku duguje 1,70 dolara na svaki dolar koji zaradi!

Velika apstinencija glasača dovela je do toga da je zapadna demokratija “de fakto” postala vladavina manjine, jer pobjednička partija obično uživa poverenje tek oko jedne trećine glasača koji su izašli na izbore. “Politički nekorektni” komentatori tvrde da oni koji su na vlasti u stvari i ne vladaju za dobrobit glasača, koje više polarizuju nego što ih ujedinjuju, već za korist bogatih sponzora i moćnih lobija koji ih finansijski podržavaju u izbornim kampanjama i koji putem medija koje kontrolišu upravljaju javnim mnijenjem. Vlade sve više postaju demagoški i otuđeni centri moći, koji, ironično i paradoksalno, praktično ne slušaju i ne mare mnogo za narod od kojeg su izabrani i tu postavljeni! To se zove “demokratski sindrom”!

Notorni cinici ukazuju da tajna efikasnosti i opstanka sistema demokratskog kapitalizma se krije u tome što vlastodršci smatraju da su oni izabrani pastiri dok zbunjeni, zaplašeni i zaglupljeni narod, kao poslušne ovce, olako prihvata što im se odozgo nalaže za njihovo “dobro” i sve ono što se protivi zdravom razumu!

Kao što su u nekadašnjoj komunističko–socijalističkoj Jugoslaviji političari po sopstveno mišljenje išli u Centralni Komitet, tako i današnji zapadni političari prvo “konsultuju” (sve)moćne korporacije i super–bogate, koji im “sugerišu” zadate instrukcije i direktive. To je sve, navodno, za narodni boljitak!!!

Dok je osiromašeni i obezglavljeni narod, izložen sve rapidnijoj getoizaciji, prisiljen da kupuje na rasprodajama u radnjama kod “Sale”–ta i “Solde”, političari su organizovali njegovu veliku rasprodaju, premda se na rečima tako vatreno za njega zalažu. Ko preživi opustošenje nestajuće srednje klase kao i drastične klimatske promene, koje su zapravo postale glavni problem čovečanstva, biće poslat za nagradu (ili kaznu!) da kao jeftina radna snaga kolonizuje Mars, novi Eldorado za bogataše i velike korporacije.

“Teško je biti slobodan kada si kupljen i prodat na tržištu!”– razotkrio je ovom rečenicom robovlasničku crtu kapitalističkog sistema “Kapetan Amerika” Piter Fonda još davne 1968. godine u antologijskom buntovničko–hipijevskom filmu “Goli u sedlu”, u kojem je sa svojim pajtašem Denisom Hoperom na super–motociklima “prašio” američkim drumovima sa “džointom” u ustima. 17. oktobra 2018. godine, marihuana, odnosno “politički korektno” nazvana “kanabis” (jer ime marihuana navodno nosi rasističke korene!) biće zvanično legalizovana u Kanadi! Cela zemlja biće pretvorena u pozornicu velikog eksperimenta, sa Kanađanima kao pokusnim kunićima. Just in Canada!

Sin čuvenog Pjera Trudoa, kanadski predsednik vlade Džastin Trudo će u svojoj političkoj “zaostavštini” kao “vrhunsko dostignuće” upisati

---

legalizaciju kanabisa, još jedne potencijalne adikacije koja truje i ubija ljude. ”Justinijan od Kanabisa!”

Njega zajedljivi cinici smatraju vodećim manekenom “političke korektnosti”, koji puno priča, ali zapravo malo kaže. Kad se Džastin Trudo pojavi na televiziji, preporučljivo je momentalno promeniti tv–kanal ili otići na toalet, da beskorisno ne traćite vreme!

Oštri kritičari ukazuju da za sve njegove brojne političke greške i afere on uvek i iznova ima spasonosni izlaz u patetičnom izvinjavanju javnosti!!! Kad bi se neki “obični smrtnik” isto tako izvinjavao za ista takva dela sve su šanse da bi završio u “prinudnom vremenskom smeštaju” o trošku poreskih obveznika.

Nadležni organi pozivaju narod da pri konzumiranju kanabisa budu odgovorni!!! “Smoke responsibly!” Kakva besmislica! Pa, ljudi valjda puše marihuanu upravo zato da bi pobjegli od sve turobnije realnosti i odgovornosti. Iako oponenti upozoravaju na sveukupne devastirajuće posledice konzumiranja kanabisa po društvo, pogotovo među mladim, u godinama koje slede, legalizacija je od vlasti licemerno objašnjena kao potez da se “zaštiti javno zdravlje i sigurnost!!!” Pravi razlog: da se time popuni deficitarni državni budžet i ujedno privoli indiferentna mlada generacija da konačno počne da (u većem broju) izađe na izbore i glasa za vladajuć u (Liberalnu) partiju. (Na federalnim izborima 2015. godine izašlo je 57% glasačke populacije od 18 do 34 godine).

Sarkastični posmatrači šeretski tvrde da će ti glasači biti toliko “naduvani” i “high” da neće uopšte ni primetiti kada je dan izbora! Ma, nema veze, što je više među narodom “napušenih” i “ispranih” glava, lakše je njima manipulirati i vladati.

Trezveni analitičari ukazuju da se zapadna demokratija od “Izabrane diktature manjine” sve više transformiše u Plutokratiju, vladavinu bogatih, koji su “rođeni da budu na vlasti”. Ovakav sistem je simbioza visoke politike i “Big Money” koja donosi Moć. To je super–ekskluzivni, zatvoreni klub: Rich. Protected. Privileged. Connected. Ako imaš velike pare, onda imaš i vlast! Kenedijevi, Bušovi, Klintonovi, Trudoovi, su politička elita sa “debelim vezama”, čije generacije se smenjuju na vlasti. Uz izdašnu podršku moćnih i super–bogatih krugova kojima pripadaju, oni su svojevrstni “demokratski izabrani imperatori”, Bogom dani da vladaju!

Mnogi se sada sa gnušanjem pitaju kako je moguće da predsednik Amerike, “najdemokratskije” zemlje na planeti, bude Donald Tramp, koji je i pored svih tih silnih skandala i afera, u prvoj godini svog mandata, naprosto nedodirljiv. Odgovor je vrlo jednostavan: pa, on je upravo model lidera po meri ovog doba i oličenje ovog vremena u kojem su se svi vrednosni kriterijumi drastično

srozali, a moralna načela alarmantno erodirala.

Svojim najblaže rečeno kontroverznim postupcima, razumljivim valjda samo njemu, on je otuđio od sebe veliki deo inicijalnih pristalica. Tramp predsednikuje svojim “tviterovanjem“, pretvorivši Belu kuću u svoju privatnu korporaciju, nepotistički postavivši članove najuže porodice za službene savetnike. On, izgleda, može da radi šta hoće, njemu niko ništa ne može, jer je dovoljno moćan i bogat! Famosna zapadna “Vladavina Zakona“ se zapravo odnosi samo na “sitnu raju“!

Stara izreka, ne bez razloga, upozorava: Sila Boga ne moli! To bi mogao da bude i podnaslov filma “Čapakvidik” koji, u suštini, prikazuje šta donosi vlast bez limita i moć bez preispitivanja. To je priča o privilegovanom čoveku koji je bio iznad zakona, ali ispod svih moralnih i etičkih načela. Posle filmova “DŽFK“ (1991.) reditelja Olivera Stouna, “Bobi“ (2006.) Emilija Esteveza i “Džeki“ (2016.) Pabla Larena, ovo je još jedan holivudski prilog o opsesiji publike i javnosti sa najglamuroznijom američkom porodicom.

Edvard Kenedi, zvani Ted, je bio “doživotni senator” iz Masačusetsa, punih 47 godina, od 1962. do 2009. On je čovek koji je trebao postati američki predsednik, a nije, zbog svoje nepromišljenosti, arogantnosti i kukavičluka. Dobio je nadimak “Lav od Senata”, zbog svoje stamene “demokratske principijelnosti”, ali je u jednom periodu, kada mu je bilo “gusto”, bio “miš“ od čoveka, koji se zavukao u rupu kao malo dete da ga familija sakrije i spase!

Ted Kenedi, da upotrebim svima razumljivi narodski rečnik mog starog sarajevskog jarana, doktora “Novog primitivizma” Neleta Karajlića (alias Nenada Jankovića), iz istoimene nezaboravne pesme “Zabranjenog pušenja”, je bio “Guzonjin sin”! Njih nije bilo samo u socijalizmu, nego ih ima, itekako, i u demokratiji. Ted je mislio da mu je u životu dozvoljeno da uradi šta hoće, bez ikakvih posledica, jer ako nešto slučajno zapne, tu je uvek svemoćni veliki tata da prikrije i zataška nedela.

On potiče iz neokrunjene američke “kraljevske kuće” Kenedijevih, visokostatusne, bogate porodice i veoma uticajne političke dinastije. Za razliku od britanskih Vindzora, Kenedijevi su skorojevićka “Homo novus aristokratija”, ili američki nazvano – “New Money”.

Otac dinastije i njen utemeljivač je bio Džozef Patrik Kenedi, beskrupulozni irski imigrant koji je voleo vlast, novac, ženske i viski, na čijem krijumčarenju se u vreme Prohibicije, kažu, i obogatio. Postao je naprečac biznismen, bankar i investitor, jer to mnogo lepše i elegantnije zvuči nego krijumčar, pa potom političar, pa čak i američki ambasador u Ujedinjenom kraljevstvu, u prvim godinama Drugog svetskog rata. Sad mi je jasno zašto je Vinston Čerčil tako voleo da pije viski. Imao je, izgleda, dobrog snabdevača!

Džozef Kenedi je imao četiri sina. Najstariji među njima, Džozef junior je poginuo kao ratni heroj 1944. godine, u eksploziji bombardera iznad Safolka. Džon F. Kenedi, najšarmantniji američki predsednik, je ubijen u Dalasu 1963. godine. Njegov mlađi brat, vrhovni tužilac a potom senator Robert (Bobi), najbriljantniji među Kenedijevima, je takođe postao žrtva atentata 1968. godine u Los Anđelesu, u momentu kada mu je bio popločan put da postane predsednik SAD.

Teško breme moćnog Kenedijevog klana je tako palo na nejaka pleća najmlađeg i jedinog živog sina, Teda (1931.–2009.). Unutar porodice, on nikad nije uživao respekt svoga oca, ali je u javnosti bio okružen velikom pažnjom, prvenstveno zbog zasluga njegove starije braće. U 31.–oj godini života postao je senator i bio je smatran vrlo ozbiljnim kandidatom da nastavi porodičnu predsedničku tradiciju.

Ali, kako to obično biva u životu, a posebno kada je reč o “ukletoj” porodici Kenedijevih, u kojoj se tragedije dešavaju na redovnoj osnovi, kroz generacije (što neki zlobno tumače kao “kaznu za ranije počinjene grehove”), jedan fatalni događaj je promenio sve! 18. jula 1969. godine, Ted Kenedi (impresivna rola Australijanca Džejsona Klarka) je na ostrvu Čapakvidik, u piktoresknoj Novoj Engleskoj, na obali Atlantskog okeana, imao kobni sastanak sa svojom političkom sudbinom. Ovo malo mesto rogozatnog naziva proizvelo je ogromni negativni impakt na prominentnog čoveka zvučnog imena i visokog profila.

Bio je to dan kad se utopila demokratija u Americi. Ovaj tragični skandal koji je potresao javnost, izmenio je tok američke političke istorije i ostao nerazrešena misterija do danas.

Nakon jedne zabave, vozeći kasno noću, izvesno u pijanom stanju, Ted Kenedi je sa autom sleteo u jezercu sa neosvetljenog mosta, koji nije imao zaštitinu ogradu. Auto se prevrnulo i počelo da tone, ali Ted je uspeo da ispliva, dok je njegova saputnica, 28-godišnja Meri Džo Kopekni (Kejt Mara) ostala zaglavljena unutar auta i posle četiri sata agonije, udavila se u nadošloj vodi. Spora i stravična i smrt!

On nije pokušao da je spasi, pobegao je, niti je koga pozvao u pomoć, niti je prijavio nesreću sve do sledećeg jutra, nakon punih deset časova, kada je pronađeno telo Kopeknijeve. U međuvremenu, Ted je imao “radni” doručak sa svojim najbližim prijateljima i savetnicima koji su hitno pokrenuli akciju njegovog “spašavanja”.

Paralizovani tiranijski patrijarh Džozef Kenedi (koga upečatljivo otelotvoruje Brus Dern u invalidskim kolicima sa “zabavljenim” izrazom večnog razočarenja na njegovom licu) uspeva da progundā jednu reč koja zvuči kao naredba: Alibi! Tim za “kontrolu štete”, predvođen ministrom odbrane Robertom MakNamarom (uloga Klensija Brauna), izvršio je pritisak na lokalne vlasti da priкриju ključne detalje, istovremeno manipulišući medije sa namerom da ne bi napravili veliki skandal. U prilog im je išla i činjenica da se sve to dešavalo u predvečerje spuštanja američkih astronauta na Mesec, čime je javnost bila preokupirana.

Zataškavanje je bilo groteskno. Prvobitno, njihov plan je bio da Kenedi nije

vozio auto, zatim da je vozio, ali da je zadobio potres mozga što ga je sprečilo da prijavi nesreću. Kad su shvatili da je bilo drugih očevidaca da Ted nije uopšte delovao dezorjentisan, donešena je, konačno, zvanična verzija da je Ted bio u šoku.

Ovaj član američke elite je, na kraju, okrivljen za napuštanje mesta nesreće i za to mu je izrečena suspendovana kazna od dva meseca (!!!), umesto da dobije zatvorsku kaznu za kriminalni nehat, što bi verovatno sledilo svakoga drugoga iz nižih društvenih slojeva, takozvanog “običnog Džoa”. Bogatima i moćnima se uvek gleda kroz prste!

Nakon gledanja ovog filma, možda ćete napustiti Čapakvidik sa čudnim osećajem nedoumice. Naravno, nikad nije bilo u pitanju da li je Tedovo ponašanje bilo pogrešno, nego koliko bi trebalo da ga mrzite? Ako bi ste imali na raspolaganju momentalan i direktan pristup najmoćnijoj mreži političkih “nameštača”, šta bi vi uradili u takvoj situaciji?

Američko-australijski reditelj Džon Kjurran (avanturistička drama “Tragovi”, 2013.), koji je snimio film po scenariju Tejlora Alena i Endrjua Logana, zauzima neutralan stav, ne upuštajući se u senzacionalizam. Ako želite nešto više od ovog dela, bićete razočarani kao gladna lisica u napuštenom kokošinju!

Kao dramatisacija događaja od pre 50 godina, sa tehnikom “flešbekova”, “Čapakvidik” nije haranga protiv Kenedija, nego više deluje kao moguća rekonstrukcija onoga što se desilo. Istražujući kontroverzno poglavlje u američkoj političkoj istoriji, koje je “sahranilo” Tedove predsedničke ambicije, film sugeriše gledaocima ono što se verovatno dogodilo: bila je to nesreća izazvana konzumiranjem alkohola, sa paničnim čovekom koji se nadao da će se iz svega toga nekako izvući. Ispostavilo se da je tako, naposletku, i bilo! Eminentni političar u fatalnoj automobilskoj nesreći sa mladom ženom koja nije bila njegova supruga. Ovakav okvirni sinopsis bi verovatno izgledao sasvim drugačije u rediteljskim rukama jednog Olivera Stouna.

Tokom godina, pojavile su se brojne “teorije zavere”: da je to sve “namestila” Niksonova CIA, kako bi diskreditovala Teda kao potencijalnog kandidata za predsedničke izbore 1972. godine, ili da je čak Ted namerno ubio ljubavnicu Kopeknijevu da bi je učutkao. Meri Džo Kopekni je danas od ženskog pokreta “Me Too” označena kao “prva originalna žrtva”. U Kjurranovoj verziji, može se naslutiti mogući flert između nje i oženjenog Kenedija, ali u filmu nema nikakve konkretne radnje sa seksualnim nabojem.

Meri Džo je bila zgodna plavuša, pouzdana i agilna bivša sekretarica Roberta Kenedija, koju je Ted nastojao da angažuje u njegovoj nameravanoj predsedničkoj kampanji. Kada je na videlo izbio skandal u Čapakvidiku, na žalost najmanje se pričalo o njenoj smrti, o tragično izgubljenom životu mlade,

sposobne žene, koja je samo “kolateralna šteta”, “sitna raja” i “nikogovička”, a najviše o Tedovim upropaštenim šansama da postane budući predsednik SAD, jer je već bio viđen kao u prvi u redu za ulazak u Belu kuću. Tamni oblak sa Čapakvidika pratio je Teda Kenedija sve do njegove smrti, u 77. –oj godini života.

Kjuranovo delo korača oštrom i tankom ivicom, izazivajući konfliktni efekat: da li da osećate odvratnost prema privilegovanom i razmaženom Tedu, kukavici sa razbijenim moralnim kompasom, za kojim je njegova porodica čistila počinjena (ne)delo, ili, pak, možda simpatiju za konfuznog čoveka koji je ostavljen da nosi pretešku zaostavštinu njegove slavne braće?. Kao “miks” špekulacija i činjenica, ovaj stominutni film je studija karaktera koja se fokusira na Tedovu kompleksnu ličnost.

On je portretisan kao nezreo, neiskren, arogantan, rastrzan krivicom, zebnjom i nesigurnošću i razapet u svom izboru između onog što je dobro da učini kao čovek i onoga što je najbolje za njegovu političku reputaciju i karijeru. Ted je postao žrtva privilegovanosti porodičnog klana u kojem se rodio, uhvaćen u klopku vlastitih ambicija i očekivanja njegovog diktatorskog oca, svestan da će uvek ostati u stalnoj senci slavne braće, Džona i Boba.

Baš je lepo što je je tokom decenija Ted izrastao u bolju osobu. Bio je “čvrsti stub američkog liberalizma”, kome su glasači Masačusetsa sedam puta ukazali poverenje, čime je postao senator sa najdužim mandatom u američkoj političkoj istoriji. Ali, još je mnogo tužnije i žalosnije što je Meri Džo Kopekni naprasno prekraćen život i šansa da potpuno iskaže sebe kao politička aktivistkinja, žena i majka.

“Čapakvidik” nije jedini ovogodišnji holivudski film o propalim predsedničkim ambicijama. Na jesen, na repertoar “multipleksa” dolazi i “Favorit” (“The Front Runner”), o “ aferi za nezaborav” – seks skandalu koji je “oborio” vodećeg predsedničkog kandidata Gerija Harta (u tumačenju Hjuja Džekmana, “Iks–menovskog” mutanta “Volverina”). Ovo delo talentovanog kanadsko–holivudskog autora Džejsona Rajtmana (“Džuno”, 2007., “U vazduhu”, 2009.) je zamišljeno kao biografska drama i sarkastični politički triler koji opisuje Hartov munjeviti uspon i još brži pad.

On je bio vrlo popularni, harizmatični senator iz Kolorada, koji je postao vodeći kandidat za predsedničku nominaciju Demokratske partije, 1988. godine, i po mnogim prognozama na pravom koloseku da postane 41.–vi predsednik SAD. Ali, njegova zahuktala izborna kampanja je naprečac iskočila iz šina kada su se u štampi pojavili brojni natpisi o njegovim vanbračnim vezama, što je uništilo Hartovu političku karijeru i olakšalo Republikancu Džordžu Herbertu Vokeru Bušu, bivšem direktoru CIA–e, da postane šef Bele kuće. Muškarci nikad da se opamete. Uvek gube glavu zbog žena!

“Favorit” je film o privatnim porocima i javnim vrlinama političara, o ulozi tabloidske “žute štampe” i uticaju medija na javno mnjenje, koji postavlja pitanje: gde prestaje ta zamagljena linija razgraničenja između javnog i privatnog života?

“O tempora, o mores!” Ova Ciceronova izreka odjekuje jače nego ikada. Kako su se vremena radikalno moralno promenila! Ono zbog čega je zlo–srećni Geri Hart politički “skliznuo”, danas izgleda gotovo smešno. Na to se više i ne obraća neka posebna pažnja, niti izaziva dublje posledice, počev od Klintonovih famoznih predsedničkih “oralnih brifinga” u Beloj kući sa stažistkinjom Monikom Levinski pa do Trampovih “bliskih susreta” sa porno–zvezdama i starletama.

Da li se Holivud sprema da snimi još jedan film o neizabranim predsednicima. Tu bi vodeći kandidat mogla da bude Hilari Klinton, koja se u svojoj knjizi zapitala “Šta se desilo?” Pa, odgovor je jasan i kratak: desio joj se – Donald Tramp!

(13. april 2018.)

“DOKA OD POROKA”

“Čovek iz senke” (“Vice”)

reditelj i scenarista: Adam Mekej, glavne uloge: Kristijan Bejl, Ejmi Adams, Stiv Kerel, Sem Rokvel

Holivud je i visoku politiku spustio na nivo zabave! Vašingtonska politička scena, ma koliko na momente izgledala groteskno tragična, može da bude i ozbiljno komična! To publici poručuje lucidni scenarista i reditelj Adam Mekej, koji je u svom provokativnom filmu “Čovek iz senke” portretisao kontroverznog (i ozloglašnog) 46.–og potpredsednika SAD Dika Čejnija.

U razmaku od dve godine, ovo je već četvrto delo (nakon “LBDŽ”–a, “Čapakvidika” i “Favorita”) o eminentnim američkim političkim figurama predsedničkih ambicija i formata. Svi holivudski predsednikovi ljudi! To je pouzdani nagoveštaj da se sve brže približava izborna 2020. godina.

Lindon Bejns Džonson je bio potpredsednik koji je, igrom sudbine, potom postao i američki predsednik. Edvard Kenedi i Geri Hart su bili ugledni senatori koji su svojom krivicom ostali bez očekivane predsedničke funkcije. Dik Čejni je “poseban slučaj”: on je formalno bio potpredsednik, ali je “de

---

fakto” bio Šef Bele kuće za vreme vladavine Džordža Vokera Buša. Čovek iz senke koji je zasenio svog lidera.

Sam naziv Mekejevog filma na engleskom jeziku ima dvostruko značenje, sugerirajući da je vice–predsednik Dik bio “Đoka – od Poroka”. On je bio veoma podložan piću, novcu i vlasti, u ”najboljoj republikanskoj tradiciji”, kako bi to populacija “redneka” ponosno prokomentarisala, sa sarkastičnom tvrdnjom da ”poroci zapravo zbližavaju ljude, a vrline ih samo razdvajaju”! Uzimajući posredno kao metu sadašnjeg kontradiktornog republikanskog predsednika Donalda Trampa, “Čovek iz senke” služi i kao podsećanje i upozorenje liberalnog Holivuda narodnim masama: Sledeće godine dobro pazite za koga glasate. Za demokratskog kandidata svakako, a za republikanca – nikako!

Iako na zadnjem sedištu (prvobitni naslov ovog filma je bio “Backseat”), Dik Čejni je bio čvrsto za volanom, a predsednik Džordž V. Buš njegov povremeni saputnik! On je bio lukavi Uzurpator, siva Eminencija, vešti kontrolor iza scene i Gospodar vašingtonskih marioneta, koji je tiho i makijavelistički povlačio sve konce. ”President Imposter”!

Mračna strana Sile je bila na njegovoj strani. Ne samo zbog njegovog teškog disanja, Dik Čejni je bio Dart Vejder Bele kuće! Ali, ne samo to. Ako je verovati Mekejevom tezi, Čejni je zapravo bio Imperator Palpatajn!

Kako snimiti film o nepopularnom bivšem američkom potpredsedniku, koji je do krajnosti polarizovao javnost i nepopravljivo oblikovao Ameriku, pa i celi svet, na početku 21 veka? On je delovao kao dosadni birokrata i sve (loše!) što je uradio ne bi bilo dostojno da se o njemu napravi jedan visokobudžetski igrani film sa holivudskim zvezdama – dobitnicima ”Oskara” ili nominovanim za ovu nagradu.

Po zamisli Adama Mekeja, priča o Diku Čejniju je predstavljena u obliku apsurdne crne komedije koja skače iz žanra u žanr, začinjena referencama pop–kulture i lažnim šekspirijanskim dijalogom. “Čovek iz senke” je britki prikaz notorno tajanstvenog čoveka, koji razlaže slojeve Čejnijeve enigmatične ličnosti za američku priču koja je istovremeno smešna i užasavajuća. Mekej upozorava: čuvajte se tihog čoveka! On ne ujeda, ali je opasniji od dobermana i bul–terijera!

“Hvala Satani što mi je dao inspiraciju da odigram ovu ulogu!”– izjavio je velški kameleonski glumac Kristijan Bejl (“Oskar” u filmu “Bokser”, 2010.) primajući nedavno “Zlatnog globusa” za najbolju mušku rolu, dodeljenog za njegovu maestralnu impersonifikaciju Dika Čejnija u filmu “Čovek iz senke”. Uz pomoć “mejk–apa”, promenivši vlastiti markantni fizički izgled do neprepoznatljivosti (udebljao se skoro 20 kilograma!), Bejl je u svojoj performansi koristio jedan suptilni trik: kroz “dartvejderovsko” disanje,

---

stenjanje i brektanje, on igra bivšeg potpredsednika kao čoveka koji je truo iznutra, podriven srčanim manama i (ne)moralnim kompromisima koje je pravio da bi opstao na vlasti.

Ovaj izuzetno talentovani glumac–metodista prosto uživa u prilici da sebe izmeni u službi uloge. Dokazujući još jednom da je nenadmašni artista transformacije (“Mašinista”, 2004., “Ja nisam tamo”, 2007., “Američka prevara”, 2013.), Kristijan Bejl je toliko uvučen u ovaj lik da ako prethodno ne znate da je on u ovom filmu, teško biste brzo raspoznali da tumači Čejnija! Njegova fizička sličnost sa likom kojeg igra se može meriti jedino sa njegovom vernom kopijom Čejnovih manira. On izgleda, govori, diše i hoda kao Čejni. On je Dik Čejni!

Autor filma Adam Mekej je istraživao Čejniju psihi skoro 20 godina, još kao pisac za popularni sarkastični tv–šou “Subotom uveče uživo”. U “Čoveku iz senke” on je još dublje “zaronio” u Dikov um, prateći njegov postepeni uspon do vlasti i ogromni impakt na američku politiku, uz visoki stepen prepedenosti i (samo)kontrole koju je ispoljio dok je bio u Beloj kući. Čejni nije bio “Dickhead”, ali ga je zato “boleo đoka” za sve te silne nesreće i tragedije koje su njegove akcije globalno prouzrokovale.

Prosto je zapanjujuće videti kako se njegova priča paralelno poklapa sa pričom Amerike u poslednjih pedesetak godina i kako je on uvek bio prisutan u tim ključnim momentima kroz istoriju. Urađen u prepoznatljivom Mekejevom frentičnom rediteljskom stilu, “Čovek iz senke” je otrežnjavajući testament o Čejniju uticaju na odluke Bele kuće, čije posledice i sada nastavljaju da pogubno pogađaju ne samo Ameriku, nego i celu planetu! Bilo bi dobro da to nije bilo tako relevantno, jer bi danas svi živeli bar malo opuštenije.

Ričard Brus Čejni, zvani Dik, rođen u Nebraski 1941. godine, a odrastao u Vajomingu, je bio vašingtonski “čovek za sva vremena” i “dežurna figura” republikanske predsedničke administracije. Nalazio se u mehanizmu vlasti i američke politike “od pamtiveka”. Služio je pod predsednicima Ričardom Niksonom, Džeraldom Fordom, Džordžom Herbertom Vokerom Bušom i, naravno, njegovim sinom, gde je zapravo bio iznad, a ne ispod Buša juniora. Ostao je zapisan kao najmoćniji potpredsednik (2000.–2008.) u američkoj istoriji. Njegova saga je opominjuće svedočanstvo o američkoj prošlosti, koja se neizbežno reflektuje u sadašnjosti, sa odrazom i u budućnosti!

“Čovek iz senke” je satirična optužnica političara i biznismena Čejnija, predstavljajući ga kao bezobzirno ambicioznog, prepedenog oportunistu, tajnovitog, povučenog i porodičnog čoveka, čije najveće preimućstvo je njegova neograničena sposobnost da iskoristi svaku situaciju kako bi maksimizirao vlastitu akumulaciju moći i novca. Premda ga u filmu liberalni reditelj Mekej očigledno prikazuje iz svog pristrasnog ugla, on je uzeo

zanimljivi pristup u “dešifrovanju” Čejnijeve ličnosti: on nije tvrdokorni “linijaš“, konzervativni “jastreb“, već više pragmatični čovek koji je žudeo za vlašću i novcem, shvativši da je najbolji put da to postigne – kroz Republikansku partiju!

Ovo je Mekej dramatisovao u jednoj ključnoj sceni filma, kada na početku karijere mladi Čejni naivno pita svog mentora u političkom cinizmu i oportunističkom Donaldu Ramsfeldu (uloga Stiva Kerela): “U šta mi (republikanci) verujemo?” Kao odgovor, koji sve objašnjava bez ijedne reči, Ramsfeld mu se samo manijakalno nasmejavao u lice, sa nemom, ali jasnom porukom: O čemu ti to pričaš!? Bio je to momenat “prosvetljenja” za Čejniju, koji je brzo “prokužio” da postoji zapravo samo jedna “ideologija”, izražena sa: “In Almighty Dollar We Trust!”, što je postala njegova deviza–vodilja kroz koridore politike i biznisa.

Mekejev slojeviti filmski portret Čejnija počinje krajem 1950–tih, kada je Dik stvarno bio “đoka”: pijanica, propalica, “party animal” i besciljni hohštapler, koji je napustio elitni koledž “Jel”. Dika je “otreznila” i dovela u red njegova “diktatorska” zaručnica Lin (izvršna rola Ejmi Adams), koja mu je, tipično ženski hladno, “uručila” ultimatum i zapretila “crvenim kartonom” ukoliko se on ne presabere i ne dozove pameti.

“Druga dama Amerike” Lin je prikazana kao figura u stilu Ledi Makbet – ona je kalkulativna žena velikih ambicija, koja je instruisala i manipulirala svog muža, prepoznavši u njemu sve potencijale koje on nije još otkrio (pre svega talenat za beskrupulozne intrige i mahinacije i žudnju za vlašću), i gurnula ga u pravcu istorije. Ona je bila odana Diku, ali je bila još posvećenija njegovoj političkoj karijeri!

“Železna leđi” Lin je bila Dikov čvrsti oslonac i tihi partner u javnosti, ali je imala puno toga da mu kaže (to jeste: naredi!) iza zatvorenih vrata. Privatni poroci i javne vrline! U jednoj maštovitoj sekvenci filma, oni na šekspirijanskom vokabularu(!) debatuju kakav politički kurs Čejni treba da uzme kako bi Vašington “stavio pod noge”.

Kada ga je Donald Ramsfeld (potonji sekretar za odbranu u administraciji Džordža Vokera Buša) kao štice stavi pod svoje okrilje, 1960–tih, naslućujući u njemu srodnu dušu (ili zapravo njen nedostatak!), on je gradualno napredovao kroz redove vlade, učeći (i nadograđujući!) sve vrste političkih trikova. Ramsfeld mu, poput Majkla Korleonea iz mafijaškog serijala “Kum”, ukazuje na mudrost “da svoje prijatelje drži blisko, a neprijatelje još bliže!” On Čejniju otkriva tajne političkog uspeha: “Budi lojalan i radi što ti se kaže!” Protokom godina, famozni Dik je unapredio svoje političke veštine koje je maksimalno (zlo)upotrebljavao u realizaciji svojih ciljeva. Mekej otkriva u svom filmu da je Čejni postao ekspert u “čitanju” ljudi, kojima je govorio

upravo samo ono što su oni mislili da žele! Na primer, Čejni je “pročitao” Džordža Buša juniora kao frustriranog, nedoraslog sina koji žudi da impresionira svog strogog i nezadovoljnog oca, i potom ga je izmanipulisao da 2003. godine izvrši invaziju na Irak, kako bi definitivno završio posao koji je 1991. godine sa “Pustinjskom olujom” započeo Džordž Buš stariji.

Film se završava Čejnijevim neposrednim obraćanjem publici(!), u kojem prekora sve one kritičare za implicitni sud, negirajući da je on uradio išta loše i braneći se tvrdnjom da je bio njegov (tobožnji) zadatak da zaštiti Ameriku od nasilja i zločinaca! Izvinjenje, međutim, ne pruža ni autor Adam Mekej, koji žigoše Čejnija i celu tu strukturu vlasti koju je on godinama manipulirao i uzurpirao, poručujući publici: Pobesneta vlast je opasna zver! Pri tome, Mekej koristi isti onaj “vrtoglavi” rediteljski stil, narativnu strukturu i estetsku drskost i bes protiv sistema, koje je upotrebio u njegovom ranijem filmu “Velika oplada”, o finansijskom kolapsu “Vol strita” iz 2008. godine (što mu je donelo “Oskara” za najbolji adaptirani scenario, 2016.). Ova dva dela deluju zapravo povezano, kao optužujuća “duologija” o američkom političko–finansijskom establišmentu, sa oštrim, (crno)humornim pristupom u opisu stanja u kojem korupcija ne samo da postoji, nego cveta u najvišim nivoima američkog biznisa i politike, i malo šta oko toga može da se učini i promeni!

Po Mekejevom viđenju i tumačenju stvari, Čejni se beskrupulozno uspinjao kroz sistem, zadobijajući sve više vlasti i moći i naposljetku je postao “senkoviti predsednik”, povlačeći konce administracije Džordža Vokera Buša prema svom nahođenju, što je često praktično značilo obezbeđivanje novih

---

profita i kontrole nafte i zaštite drugih interesa velikog biznisa, uključujući i Čejniju vlastitu kompaniju “Halibarton”.

Ipak, to ne znači da je film kompletno lišen empatije prema Diku Čejniju, ili da ga prezentuje prosto kao zlobnu karikaturu, “a la” “Mis Pigi” Madlen Olbrajt. On je humanizovan prevashodno kroz odnos sa svojom lezbejskom kćerkom Mari (Alison Pil), koju veoma voli i zaštićuje (krv nije voda!), premda politička partija koju on zastupa stalno nastoji da demonizuje “gej” zajednicu i ograniči njihova građanska prava. Čejni je dihotomična figura, čovek koji voli svoju ženu i decu ali i koji naređuje brutalnosti u ime odbrane “američkog načina života”!

“Čovek iz senke” (8 nominacija za “Oskare”, u glavnim kategorijama) vešto balansira između drame i komedije, istorije i satire, sramote i neverice, izazivajući kod gledalaca u isto vreme prigušeni smeh, šok, ljutnju i nespokoj da je jedan takav čovek, sklon ratu, torturi i pohlepi, godinama bio u vrhu vlasti i vodio Ameriku. To je konsistentno fascinantni i gorko–zabavni prikaz mehanizma vlasti, u kojem najgori ljudski impulsi služe kao pokretačko gorivo. Mekejevo delo može da služi kao potresni podsetnik kako se korumpirana ideologija političara nije promenila već decenijama i kako je ona osoba koje je smatrana da je na vlasti u stvari samo pion drugih moćnih faktora iz pozadine.

Adam Mekej se luckasto poigrava sa očekivanjima publike: na početku filma informiše gledaoce da je to “istinita priča”, a potom razjašnjava da je “istinita koliko god je to moguće”, s obzirom da niko stvarno ne zna ništa o Diku Čejniju. On je bio misteriozni čovek sa velikim tajnama! U tom smislu, “Čovek iz senke” je slobodna interpretacija i umetnička demistifikacija naslovnog junaka, sa kojom će se najmanje složiti sam Dik Čejni, kojem je autor Mekej “posvetio” ovaj film sa dubokim cinizmom.

Mekej je dokazani majstor da ozbiljne stvari prikazuje na smešan način. Njegov “Čovek iz senke” je nesvakidašnja politička biografija, zabavna ali ujedno i jezovita hronika Čejnijevog političkog manevrisanja i uspona do zvezdanih visina: od Ramsfeldovog asistenta–pripravka, preko izabranog člana Kongresa, šefa kabineta predsednika Džeralda Forda, sekretara za odbranu Džordža Buša starijeg, do potpredsednika SAD koji je zaposeo predsedničku fotelju. U ironičnom, polu–dokumentarnom maniru koji podseća na dela Majkla Mura, Mekej je majstorski iscrtao skicu za portret “zlog genija” koji je svojim odlukama izazvao ogromno nasilje dok je izvrđavao krivicu za to.

Prezentujući ga kao političku “ajkulu” koji prepređeno planira svoj put prema Beloj kući, Mekej u filmu prikazuje Čejnijevo grabljenje komande u kritičnim momentima nakon terorističkog napada na “kule blizakinje” Svetskog

---

trgovačkog centra” u Njujorku , 11. septembra 2001. godine. U “Ratnoj sobi”, on, ne trepnuvši, izdaje preko telefona naredjenja sa predsedničkim autoritetom, dok oni koji se nalaze oko njega zbunjeno pilje u šoku! Čejni je odlučivao da li treba lansirati projekte, dok je predsednik Džordž V. Buš čitao učenicima osnovne škole priču o kozama! Kako samo simbolično!

Džordž Buš mlađi je već godinama “topovska hrana” komičara i laka meta za ismejavanje. Mekej ga prikazuje kao Čejnijevog “pajtaša”–pijanicu još iz mladalačkih dana, koji je neadekvatan za (predsedničku) ulogu za koju njegov otac misli da po porodičnom poreklu i rođenju ima pravo!

Prošlogodišnji “Oskarovac” Sem Rokvel (“Tri bilborda izvan Ebinga u Misuriju”) igra Buša juniora kao “veličanstvenog morona”, sa onim karakterističnim praznim pogledom koji izražava nedostatak inteligencije, što je bio zaštitni znak i pečat njegove administracije. Mekej ukazuje da je on bio više nego voljan da prihvati Čejnjev predlog da potpredsednik preuzme kontrolu nad “komplikovanim i dosadnim resorima” kao što su spoljna politika, budžetska pitanja i obaveštajna služba, tako da bi Džordž junior mogao da se fokusira na mnogo važnije stvari, kao što je izvođenje ceremonijalnog početnog udarca na sportskim manifestacijama!

Dik Čejni je bio ključni čovek u Beloj kući koji je popločao put za alternativne činjenice, “izmislio” oružje za masovnu destrukciju, čime je svesno manipulirao američki narod kako bi dobio podršku za invaziju zemlje koja nije imala nikakve veze sa “9/11”.

Sa prikrivenom doktrinom “Blood for Oil”, dijabolični Dik Čejni je, uz svesrdnu saradnju britanskog predsednika vlade, vampirskog Tonija Blera, napao Irak u potrazi za “oružjem za masovno ubijanje” koje, avaj, ni do dan–danas nije pronađeno! Pri tome, cela zemlja je bila opustošena i gurnuta u anarhiju, iz koje se još nije izvukla, i počinjena su mnoga zlodela, ali su glavni zamešatelji ovog haosa ostali nedodirljivi. Po kriterijima “političke (ne)korektnosti” izgleda da su danas samo Srbi “podobni i kvalifikovani” da budu ratni zločinci!

Čejni je do krajnosti eksploatirao takozvanu “Unitarnu izvršnu teoriju” da postigne svoje ciljeve preko Buša juniora. To je interpretacija ustavnog prava po kojem, u stvari, da što god predsednik Amerike uradi, ne može biti pogrešno. Predsednik ne može da prekrši zakon i shodno tome može da učini šta mu je po volji, bez rizika da bude kažnjen. On ima imunitet i može da “pomiluje” samog sebe! Ovo je još jedna savremena paralela sa sadašnjim predsednikom Amerike, koji izgleda uvek nalazi izlazni put za sve te silne afere koje se tokom njegovog mandata neprestano pojavljuju.

Adam Mekej svojim originalnim rediteljskim postupkom stavlja gledaoce u poziciju učesnika, kao jednog od likova ovog dvočasovnog dela, koje u sebi

---

sadrži momente leta u fantaziju, kontrastne tonove, metaforičnu upotrebu slika riba i hijena, lažni kraj u sredini filma, tekstove na ekranu, govore direktno u oko kamere, arhivske materijale američkih ratova u Iraku i Kambodži, scene iz tv-šoua “Američki idol” i “Preživeli” koje se sučeljavaju sa snimcima mučenja i bombardovanja, te ”skokovitu” hronologiju “fleš bekova” i čudni narativni stil u kojem je pripovedač obični čovek, američki radnik Kurt (Džesi Plemons), čija tesna veza sa Čejnijem je otkrivena tek pred kraj. Publika ne gleda ovaj film, nego je deo njega!

“Čovek iz senke” je onespokojavajuća priča koja širom otvara oči kako je zapravo lako zlim ljudima da se infiltriraju u redove vlade i da podrede sistem vlasti svom “programu i cilju rada”. Namera ovog filma je da zadobije i podstakne pažnju mahom indiferentne mase da počne da preispituje i sebe i njihove vođe, da uporedi fakte o onome u šta veruje i šta im je rečeno nasuprot onome šta je zaista istina i šta zna o tome? Vreme je za redovnu ”mentalnu” gimnastiku!

(25. januar 2019.)

Šesto poglavlje

U ČELJUSTIMA “BLOKBASTERA”

“PROBUŠENI DOLAR”

Pedeset nijansi sive” (*Fifty Shades of Grey*)

režija: Sem Tejlor–Džonson, glavne uloge: Dakota Džonson i Džejmi Dornan

Nasilje i seks prodaju milione ulaznica u ”multipleksima”! Ukorenjena u bazičnim ljudskim porivima, to je roba koja uvek ima odličnu prođu na tržištu. Holivud i kapitalizam perfektno znaju kako da primarne, animalne instinkte pretvore u lukrativni biznis.

U svemu postoji neka tajna veza! Ono što su kečap i kobasice u industriji hrane, to su nasilje i seks u industriji ”pokretnih slika”. Baš kao što su se sada korporacije ”Hajnc” i ”Kraft” spojile zbog još većih profita, u tom cilju je i Holivud ujedinio nasilje i seks.

”Pedeset nijansi sive” je hibridni produkt seksualnog nasilja, koji je utemeljio filmski pravac kojeg će mnogi producenti slediti u godinama koje dolaze. Sa basnoslovnim zaradom od preko 570 miliona dolara širom sveta, ovo ostvarenje je postalo više od filma. To je globalni fenomen koji je već obeležio 2015. godinu, izazvavši brojne žučne polemike, vatrene komentare, čak i pozive na bojkot gledanja filma.

Snimljen prema bestselleru E.L. Džejms, ”Pedeset nijansi sive” je zamišljen kao prvi deo filmske trilogije u kojoj se mlada, devičanska devojka Anastazija (Dakota Džonson), vođena naivnom znatiželjom i romantičnom žudnjom, otiskuje na put samo–otkrovenja i fizičkog (uz)buđenja, pod ”patronatstvom” manipulativnog i mazohističkog bogatog biznismena Greja (Džejmi Dornan), koji je pretvara u pokorni objekat njegovih patoloških perverzija i seksualnih poniženja.

Od čestite do ”moralno posrnule” devojke. Ovakav sinopsis neodoljivo me asocira na alegorijsku pesmu grupe ”Zabranjeno pušenje” o tome ”Kako je Velika Britanija postala probušeni dolar” (1987.).

”Neću te dodirnuti dok ne dobijem od tebe pismeno odobrenje!”–reći će Mr. Grej nevinoj Anastaziji, kojoj će, nakon njenog pristanka, kazati: ”Dobro došla u moj svet!” i za ”dobrodošlicu” je isprašiti po turu. To se zove ženska jednakost i emancipacija!

Sa restriktivnom bioskopskom klasifikacijom ”R” to je moderna bajka o perverznom Pigmalionu i lakovernoj princezi u staklenom tornju, kojom je Holivud redefinisao pojam romantičnog filma za ”večernji sastanak”.

”Pedeset nijansi sive” ostaće upamćen i po tome što je to prvi super–”blokaster” kojeg su napravile četiri žene: novelistkinja E.L. Džejms, scenaristkinja Keli Marsel, rediteljka Sem Tejlor–Džonson i vodeća glumica Dakota Džonson, kćerka Melani Grifit (”Nešto divlje”,1986.) i Dona Džonsona (”Poroci Majamija”). Nakon ovog filma, Holivud će sa mnogo više respekta prihvatati žensku tačku gledišta, makar ona bila i iskrivljena!

Premda ”Pedeset nijansi sive” nosi u svom konceptu reference iz Bertolučijevog ”Poslednjeg tanga u Parizu” (1972.), ”Devet i po sedmica” (1986.) Adrijana Lina ili ”Američkog psiha” (2000.) Meri Haron, ovaj film po svom socio–kulturološkom impaktu podseća na ”Zgodnu ženu” reditelja Gerija Maršala. Sa Džulijom Roberts i Ričardom Girom u glavnim ulogama, to je delo koje je 1990. godine postavilo rekord na ”boks–ofisima” za jednu romantičnu komediju, sa prihodom od 432 miliona dolara!

Sociolozi su docnije ukazali da je ovaj film, sa neizbežnim srećnim završtekom, mnogim mladim devojkama dao pogrešnu impresiju o prostituciji, zamenjujući njenu brutalnu i eksploatatorsku prirodu sa lažnim sjajem i romansom.

U tom smislu, trezvenije glave upozoravaju da se slično sada dešava i sa filmom ”Pedeset nijansi sive”, koji će mnoge mlade žene ubediti da zlostavljanje može biti ”romantično”, a mlade muškarce da žene duboko u sebi vole da budu kontrolisane i ponižavane. Upakovan kao glamurizovana ljubavna priča, ”Pedeset nijansi sive” manipulativno propoveda ponižavanje, degradaciju i emocionalno i fizičko zlostavljanje žena. Feministkinje ”pucaju” od besa! Seksualno nasilje nije nimalo romantično niti je prihvatljivo, ali je zato u Holivudu, koji je naprasno zanemario svoju ”političku korektnost”, vrlo profitabilno. Nastavak sledi!

(20. mart 2015.)

IZ RUSIJE SA LJUBAVLJU

”Snouden” (“*Snowden*”)

reditelj i koscenarista: Oliver Stoun, glavne uloge: Džozef Gordon–Levit, Šejlin Vudli, Nikolas Kejdž

Posle duže pauze, vodeći holivudski stručnjak za teorije zavere se vratio u ”multiplekse”! Njegovi ”politički nekorektni” filmovi su priklešteni u čeljustima ”blokastera”, često u nemilosti publike i na crnoj listi američke vlade.

Trostruki ”Oskarovac” Oliver Stoun se u filmu ”Snouden” ponovo našao na domaćem terenu, žigošući prljave rabote američke vlade, što je njegova uska specijalnost.

Ko je, zapravo, Edvard Snouden, naslovni junak novog Stounovog dela? Patriota ili izdajnik? Borac za istinu ili prebegli špijun? Heroj ili zloća? Odgovori na ova pitanja zavise od suprotne tačke gledišta.

2013. godine, ovaj bivši kompjuterski programer i službenik CIA–e je najuticajnijim svetskim medijima obelodanio protivustavne i nezakonite aktivnosti Nacionalne Bezbednosne Agencije, koja je najsavremenijom digitalnom tehnologijom i softverom rutinski špijunirala stotine miliona ljudi, narušavajući njihovu privatnost, bez opravdanog razloga. Svojim ”duvanjem u pištaljku” Snouden je navukao na sebe bes američkih vlasti, pa je spas i privremeno utočište kao begunac sada našao u Rusiji, na ”strogo poverljivoj” lokaciji, odakle putem ”skajpa” komunicira sa svetom. Ovakvu vrstu filma u Holivudu jedino može da napravi kontroverzni i odvažni

Oliver Stoun. Onaj ko želi da ispriča storiju o Snoudenu, mora da bude spreman da gledaocima kaže da je Agencija američke vlade prekršila zakon. Petlju za to ima samo Oliver Stoun, koji je proteklih decenija snimio brojne filmove (“Vod smrti”, “DŽFK,” “Nikson”, “Rođen 4. jula”, “Vol Strit”) u kojima je izneo “prljavi veš” američkog političkog i vojnog establišmenta i velikog biznisa.

Naravno, vrlo je problematično koliko sve to zaista ima odjeka među uspavanom masom koja je, izložena kolektivnom sistematskom “brejnvošingu”, postala inertna i neosetljiva na ovakve “teške” teme, i koja je, zastrašena i izmanipulisana, spremna da žrtvuje građanske slobode u ime navodne bezbednosti. Za najveći deo javnosti, razvod “Brandeline” je “udarna vest” godine!

Adiktivnom upotrebom svojih “smart phona”, koji ih zapravo samo još više zatupljaju, milijarde ljudi i ne shvataju na šta su time dobrovoljno pristali. Digitalna tehnologija je postala perfektno manipulativno oruđe elektronskog doba, kojom se vrši indoktrinacija, zaglupljivanje i kontrola naroda. Jednim udarcem—tri muve!

Edvard Snouden (u upečatljivom tumačenju Džozefa Gordona—Levita) je savršeni kandidat za film Olivera Stouna o korumpiranoj vladi i junaku koji rizikuje sve da otkrije istinu. On je, uz Džulijana Asanža, postao najpoznatiji svetski azilant i politički izbeglica sa etiketom: “Američki državni neprijatelj broj jedan”! Struktuisan kao špijunski triler sa mnogo “flešbekova”, Stounov 130 minutni film deluje i kao biografska dokumentarna drama o mladom čoveku koji je, stavljajući na kocku svoj život i karijeru, svoj patriotizam iskazao stajući u odbranu svetih američkih ideala slobode i istine. “Politički korektni” Holivud ne želi da sa “Snoudenom” podigne veliku prašinu u javnosti, pa se film obreo na repertoaru u rano jesenjoj “mrtvoj sezoni”, a ne u decembarskom “oskarovskom” periodu, gde bi mu zbog serioznosti i važnosti teme bilo mesto. To nije puno pokolebalo Olivera Stouna koji je, kao i obično, bez dlake na jeziku govorio o svom delu na nedavno završenom Međunarodnom festivalu u Torontu:

“Ja sam javna ličnost i već dugo vremena, još od 1970—tih, otvoreno kažem šta mislim. Ne morate da delite isto mišljenje sa političarima da bi bili patriote. Oni misle da ljudi preferiraju bezbednost umesto slobode. Mnogi Amerikanci ne haju oko njihovih prava i sloboda, oni su zadovoljni sa bezbednošću. Međutim, meni je stalo do slobode. Ne želim da živim kao rob. Ideja tiranije mi je odvratna! Ljudi ne be smeli da se prate i nadziru”.

Svet treba više Edvarda Snoudena i više ovakvih filmova kao što je ovaj Stounov, koji služi i kao upozoravajuća i opominjuća priča o (zlo)upotrebi digitalne tehnologije. Ona može da bude i dobra i loša. Može da momentalno poveže ljude širom planete, učini život lagodnijim i da pruži informacije i znanje. Ali, isto tako, može da se pretvori u špijunske “Oči na nebu”: da služi kao sredstvo globalnog nadziranja i praćenja, čime pojam individualne slobode postaje čista iluzija. Orvelovski Veliki brat vas stalno posmatra i kontroliše, a niste toga ni svesni!

(23. septembar 2016.)

”Rađanje jedne nacije” (“*The Birth of a Nation*”)

reditelj, scenarista i glavni glumac: Nejt Parker, ostale uloge: Armi Hamer, Ejdža Naomi King, Penelopi–En Miler

Ovo je čudo neviđeno! U “multipleksima” se konačno pojavio jedan film koji, verovali ili ne, ima bliske veze sa sve gorčom realnošću. “Rađanje jedne nacije” crnačkog autora Nejta Parkera podiže znak “Stop” holivudskom stupidnom ”blokbasterskom” eskapizmu. To je frapantno ostvarenje, posle čijeg gledanja ćete ostati zabezegnuti. Premda se radnja Parkerovog filma odigrava pre ravno 185 godina, ova istorijska drama itekako je relevantna i u sadašnjem vremenu u Americi, gde crnce i dalje svakodnevno ubijaju iz prostog razloga samo zato što su crnci! Ovo delo poručuje da je “sezona lova” na crnce neprekidno otvorena već više od dva veka. Ni odlazeći crnački predsednik SAD Barak Obama nije ni tu ništa promenio, premda je pre osam godina došao na vlast sa gromoglasnim motom “Vreme za promene”!

Hollywood i Vašington već decenijama sinhronizovano “duvaju u istu sviralu”! Svetska prestonica “pokretnih slika” besomučno ispira mozgove masa svojim eskapističkim produktima, kojima odvraća gledaocima pažnju od opore svakidašnjice. Sa druge strane, uprkos sve jačoj eskalaciji rasnih tenzija i nasilja i sve dubljoj socijalnoj nejednakosti, zvanični Vašington uverava Amerikance da je sve “OK” u “zemlji slobodnih i hrabrih”. Predsednički “status kvo” kandidat Demokratske stranke Hilari Klinton, koja je brza na rečima a spora na delima, hipokritski poručuje da crncima “nikad nije bilo bolje u Americi nego sada!” U koordiniranoj akciji, propagandna mašina “CNN”–a, koja nagoni na spontano povraćanje, grozničavo upozorava i zastrašuje Amerikance da republikanski kandidat Donald Tramp nije podoban za predsednika. Ma kakav bio, ovaj kontroverzni biznismen–multimilijarder i političar–autsajder koji obećava da će “Ameriku opet učiniti velikom”, stvorio je za kratko vreme čitav jedan masovni pokret sledbenika, kojima je dojadila inertnost i neproduktivna “politička korektnost” okoštalog vašingtonskog establišmenta.

Film je medijum koji ima moć da reflektuje stvarnost, što uspeva i Parkerovo “Rađanje jedne nacije”. Naslov ovog dela je ironično pozajmljen od antologijskog ostvarenja legendarnog američkog filmskog autora–pionira Dejvida V. Grifita. On je pre 101 godinu u Holivudu snimio “Rađanje jedne nacije”, koji je prvobitno bio ocenjen kao “epohalan film”. Čak je i tadašnji američki predsednik Vudro Vilson, koji je po profesiji bio istoričar,

izjavio reči ushićenja o filmu: “Kao da je istorija pisana svetlošću munja”! Međutim, “Rađanje jedne nacije” se vrlo brzo pretvorilo u Grifitov filmski abortus. Zbog rasističkih predrasuda o crncima, koji su prikazani kao zveri, a pripadnici Kju Kluks Klana kao heroji, mnogi napredni ugledni građani su zahtevali zabranu prikazivanja filma.

Epska tema Grifitovog dela je bila posvećena poreklu rasa, a sasvim jasno je bilo da je “nacija” koja se rađa u njegovoj filmskoj epopeji isključivo “Bela Amerika”. Sada je došao trenutak da Nejt Parker prikaže “Rađanje jedne nacije” iz crnačke perspektive. Ovo delo, koje se našlo u fokusu interesovanja zbog svoje eksplozivnosti, je plod njegove pasije i upornosti. Naime, Parkeru je trebalo sedam godina da prikupi 10 miliona dolara za snimanje filma, u kojem se pojavljuje u četvorostrukoj ulozi–kao producent, reditelj, scenarista i glavni glumac.

Njegovo 120–minutno “Rađanje jedne nacije” donosi uznemirujući portret “Crne Amerike”, u bukvalnom i metaforičnom smislu. To je, u svojoj osnovi, biografski film o Netu Tarneru, crncu–robu na plantažama pamuka u Virdžiniji i baptističkom propovedniku koji je Bibliju zamenio sekirom. Kada je uvideo da ga njegov vlasnik perfidno iskorištava da svojim propovedima zapravo ispira mozgove i suzbija gnev ostalih robova, izloženih velikim patnjama i brutalnostima, Tarner se od spiritualnog vođe pretvorio u lidera pobune. Crnački Spartak! On je 1831. godine poveo ustanak, u kojem je sekirama i noževima bilo ubijeno 60 robovlasnika i članova njihovih porodica. U osveti koja je usledila, nemilosrdno je iskasapljeno 200 crnih robova. To je bila najkrvavija pobuna robova u američkoj istoriji. Parkerov film nije remek–

delo ali na izuzetno potresni način govori o temi koja je u Americi i dalje nezavršena priča. “Black lives matters”! U kulturnom ostvarenju “Uradi pravu stvar” (1989.), vodećeg crnačkog autora Spajka Lija, postavljena je ključna dilema oko načina borbe za prava crnaca u Americi: da li samo iskazivati pasivni otpor, kojeg je zagovarao čuveni lider Martin Luter King, ili na nasilje odgovoriti nasiljem, za šta se zalagao crnački revolucionar Malkolm Iks. U filmu “Rađanje jedne nacije” izgleda da se Nejt Parker priklonio ovom drugom, radikalnijem pristupu. Biće zanimljivo pratiti da li će “Oskar” biti naklonjen i Parkerovom provokativnom delu, kao što je to pre tri godine bio prema super–realističnom crnačkom ostvarenju “12 godina ropstva”, kojem je pripala nagrada za najbolji film godine.

(21. oktobar 2016.)

HOLIVUDSKI “FER PLEJ”

Za holivudske producente, praktično postoje dva godišnja doba: letnja i praznična sezona! To su periodi kada Holivud u “multipleksima” plasira svoje najskuplje i najizvikanije “blokbasterske” produkte, od kojih se očekuje da na “boks–ofisima” obrnu milijarde dolara.

Ovi filmovi su “veći od života”, ispunjuju vaše oči, zaglušuju vaše uši i uglavnom zatupljuju vaše moždane vijuge, ako je išta od njih preostalo nakon besomučne tirade sistematskog “brejnvošinga”. Srećom, između njih se “progura” i po koje misaono i seriozno delo, što vraća nadu da je film kao medijum i sredstvo umetničkog izražavanja a ne samo pukog pravljenja para. Decembarska “Praznična sezona” se u Holivudu pre jasno zvala Božićna sezona. Ali, vremena su se drastično promenila, kao što i sami možete da primetite oko sebe. I Holivud je, silom prilika, postao “politički korektan”, iskazujući sluh za novonastalu realnost i raznolikost publike, nastojeći da maksimalno bude transparentan, da nekoga slučajno ne uvredi zbog nečega. Fer–plej na holivudski način! Sve u ime Njegovog Veličanstva Dolara. Ipak, ovo mi nije jasno: kako se nešto može okarakterisati “prazničnom sezonom” bez svog pravog imena i kada, povrh toga, mnogi te “praznike” i ne obeležavaju!? Diverzifikacija je postala magična reč u svetskoj prestonici “pokretnih slika”. Holivud sve pažljivije odmerava i balansira u svojim filmovima procenat glumaca različite boje kože, etničkog porekla, polne pripadnosti, seksualne orijentacije i “alternativnog” načina življenja, što se ocrtava i na repertoaru aktuelne praznične sezone. Inkluzivnost bez limita!

A šta će tek biti kad 26. februara iduće godine stigne 89.–ta dodela “Oskara”. Da li će to biti nešto kao “Parada ponosa” mutanta!? To je danas u velikoj modi: biti drugačiji po svaku cenu! Inače, kad hodam gradom sve više uviđam da mi taj pojam “vizuelne manjine” postaje sve više zamagljen. Gledam okolo, i čini mi se da takozvana “većina” rapidno postaje zapravo manjina! Ovaj termin “političke korektnosti” me nekako podseća na “nacionalni ključ” nekadašnje nam “bratske” Jugoslavije svih naroda i narodnosti. Svi znamo kako se to gorko završilo! Uostalom, zar nije ta isforsirana i izveštačena “politička korektnost” ultimativno koštala Hilari Klinton predsedničkog mandata? Narodu je naprosto dozlogrdilo da im bude nametnuto da uvek budu učtivi i fini i onda kada imaju sve razloge da budu besni i da ne mogu da pravim imenom nazovu stvari a da pri tome ne budu automatski okarakterisani kao “rasisti, bigoti, ksenofobi i seksisti”. Decembar je obično mesec kada holivudski studiji prikazuju i svoje filmove–kandidate za “Oskare”, kako bi ostali u svežem sećanju vremešnih članova Akademije, čiji zadnji rok za glasanje je 13. januar 2017. Dosadašnja praksa pokazuje da je oko 60% dela nominovanih za famozne nagrade Američke akademije filmskih umetnosti i nauka prikazano upravo u zadnja dva meseca godine. Evo jednog “politički korektnog”, mešovitog izbora od pet “oskarovsko–blokbasterskih” filmova ove bezimene praznične sezone, za koje njihovi producenti poručuju publici da ih “obavezno moraju pogledati”! Bilo bi fer i “politički korektno” da tome dodaju i ovo: “Satisfaction guaranteed or Money back”!

---

9. decembar: **“Lion”**

Ponesite sa sobom maramice da obrišete suze! Ova dirljiva drama je bazirana na istinitoj životnoj sagi o petogodišnjem indijskom dečaku Saruu, koji se igrom slučaja našao u vozu koji ga je odveo hiljade kilometara daleko od kuće. Usvojen od jednog australijskog para (uloge Dejvida Venhama i Nikol Kidman), odrasli Saru (u tumačenju Deva Patela) uz pomoć “Google Eartha” pokušava da pronađe svoju izgubljenu familiju. Iskusni lovac na “Oskare”, prevejani producent Harvi Vajnstin prognozira da će njegov “Lav” biti nominovan za čak devet nagrada američke filmske Akademije!

16. decembar: **“Rogue One: A Star Wars Story”**

Filmskim “Ratovima zvezda”, kojima nikad kraja, pridružio se i “Odmetnik1”! Ovosezonski dodatak jednoj od najčuvenijih i najkomercijalnijih holivudskih franšiza vodi nas u galaktičko vreme između završnog dela “prikvel” trilogije i prvog filma “Nova nada” (1977.). Shodno holivudskoj diverzifikaciji, centralna heroina je sitni kriminalac, mlada i neustrašiva devojka Džin Erso (Britanka Felisiti Džons), koja predvodi grupu boraca Pobunjeničke alijanse u nameri da ukradu plan Imperijske “Zvezde smrti”, oružja za masovnu destrukciju u svemiru. Jedno je sigurno: “boks-ofisi” će ponovo biti “rastureni”!

21. decembar: **“Assassin’s Creed”**

Video-igra na filmu! Nesumnjivo, događaj sezone za adolescente svih uzasta. To je sinematička adaptacija popularne video-igre sa Majklom Fasbenderom u roli kriminalca i izgubljene duše, koji otkriva da potiče od loze ubica, još iz doba španske Svete inkvizicije. Oni su branioci slobodne volje, naspram rivalskoj grupi Templara koji žele da “unaprede” čovečanstvo uz pomoć kontrole i tehnologije. Nešto mi je ova priča poznata iz svakodnevnog života.

21. decembar: **“Passengers”**

“Sajens fikšn” u kojem se popularni “Čuvar Galaksije” Kris Prat i sveprisutna “Oskarovka” Dženifer Lorens suočavaju sa košmarnom realnošću da narednih 90 godina nemaju ni sa kim drugim da komuniciraju, osim jedno sa drugim! Njih dvoje su putnici u svemirskom brodu sa pet hiljada ljudi, koji su se otisnuli na 120 godina dugačku odiseju prema udaljenom svetu. Oni svi utonu u duboki san, osim Prata i Lorensove, koji se greškom mnogo ranije bude iz hibernacije. Da je umesto Džej Lou (Dženifer Lorens) u filmu, na primer, “asstonishing” Džej Lo (Dženifer Lopez), Kris Prat bi sigurno imao dovoljno stimulacije da razbije dosadu. Naravno, ni mlada i talentovana Lorensova nije bez draži, istovremeno dokazujući da se, za razliku od Lopezove, u karijeri ne mora napredovati samo sa – zanosnom zadnjicom!

---

25. decembar: **“La La Land”**

Kad uskoro počne sezona dodele nagrada, ovo je film koji se će se verovatno često spominjati. “La La Lend” je gorko-slatki mjuzikl u kojem Ema Stoun i Kanadanin Rajan Gosling, kao moderni Džin Keli i Debi Rejnolds, pevaju, igraju i zaljubljeno gledaju jedno drugom u oči, dok slede svoje artistske snove. Ovo delo je dobilo nagradu publike na minulom Međunarodnom festivalu u Torontu, što je, po tradiciji, i velika preporuka za “Oskare”. To je vrsta filma kakvog Holivud obožava!

(9. decembar 2016.)

GRAD SANJARA

“La La Lend” (“La La Land”)

scenario i režija: Dejmižen Šazel, glavne uloge: Ema Stoun i Rajan Gosling

Punih 15 godina nakon “oskarovskog” “Čikaga”, mjuzikl se u Holivudu ponovo vratio na velika vrata! “Grad zvezda...” – dremljivim glasom peva Kanadanin Rajan Gosling, koji se sa Velikog Belog Severa obreo u anđeoskom “La La Lendu”. Ovo bajkovito ostvarenje talentovanog autora Dejmižena Šazela je ljubavno pismo Holivudu, koji ga je nagradio sa rekordnih 14 nominacija za “Oskara”. 26. februara, u najbleštavijoj noći godine, svetska prestonica “pokretnih slika” prirediće vatromet u svoju počast. Dobrodošli u La La Lend, mesto neizlečivih sanjara, kako bar tvrdi sam Dejmižen Šazel! Ako pobedi, on će postati najmlađi dobitnik “Oskara” za režiju. 32.–godišnji Šazel je nova velika nada Holivuda, koji je pre dve godine na sebe skrenuo pažnju sa furioznom i krvavom muzičko-bubnjarskom dramom “Whiplash”, nagrađenom sa tri “Oskara”. “La La Lend” je drugačija vrsta filma. To je raritet koji je izrastao u fenomen sezone. Nesvakidašnje Šazelovo delo, koje je pripremao punih šest godina, je miljenik i publike (200 miliona dolara zarade na “boks-ofisima”) i kritike, sa kombinacijom starog i novog, pozajmljenog i inventivnog. Mali film koji je postao veliki! “La La Lend” deluje kao staromodni mjuzikl smešten u sadašnje vreme. Ovo ostvarenje je netipični produkt holivudskog eskapizma, fantazija posebnog kova. U njemu nema specijalnih efekata, ni stripovskih superheroja sa zadatkom da spasi planetu od “bed gajsa”. Šazelov film je topla priča o sanjarima, za sve sanjare ovoga sveta!

One skeptike koji smatraju da je sve ovo samo još jedna vešta holivudska prevara i obmana, reditelj Šazel u ovom filmu poziva da, bar za dva časa, potisnu u stranu svoj cinizam i sarkazam, da se opuste i prepuste najčistijim emocijama i maštarenju. Da li je to, ipak, previše što on očekuje? Osnovu ovoga dela čine ljubav, nade, čežnje, strast i naša spremnost na samoodricanje, u cilju da ispunimo naše snove i ambicije. Šazel poručuje da je to ono što nas definiše kao ljudska bića, pokušavajući da najveći dar koji se zove Život ne proćerdamo svojom pasivnošću i olakom prepuštanju porocima. Bekstvo od stvarnosti u “La La Lendu” se ogleda u tome što prkosi ovom hipokritskom vremenu podela i isključivosti, podozrenja i nepoverenja, suprotstavljajući se zlu i demagoškoj retorici svojom iskrenošću i nevinošću. Bezazlen i lepršav, to je film koji ujedinjuje publiku, a ne razdvaja, sa svojom univerzalnošću i dubokom emocionalnošću, prepoznatljivom svakome. U aktuelnom mračnom dobu Amerike, Šazelovo ostvarenje deluje kao zračak svetlosti i unificirajući elemenat, što je, izgleda, tajna njegovog iznenadnog velikog uspeha.

Zabavan, neodoljivo šarmantan, nostalgičan i lak za oči i uši, “La La Lend” je i romansa i priča o šou biznisu, smeštena u sneni losanđeloski “tehnikolor” ambijent. Ema Stoun igra nadobudnu glumicu koja se grčevito bori da se probije iz anonimnosti, a Rajan Gosling tumači idealističnog džez pijanistu u “gradu zvezda i anđela”, koji je pun talentovanih i ambicioznih ljudi koji

nastoje da ostvare svoje snove. To je tip film kakvog Holivud voli da gleda o sebi (i nagrađuje)! Šazel na nepopravljivo romantični način prikazuje famozni “El Ej”, kojeg ni njegovi stanovnici ne bi, valjda, prepoznali! “La La Lend” je sušta suprotnost mnogim filmovima koji razotkrivaju mračno naličje Holivuda, od Vajlderovog “Bulevara sumraka” (1950.) do Kronenbergovih “Mapa do zvezda” (2014.), u kojima apsolutno nema ničega ružičastog! Scenarista i reditelj Šazel je očevidno inspiraciju nostalgično našao u antologijskom Kelijevom mjuziklu “Pevajmo na kiši” (1952.) i “Šerburškim kišobranima” (1964.) francuskog sineaste Žaka Demija.

“La La Lend” veliča magiju i snagu filma kao najpopularnijeg stvaralačkog medijuma i poručuje da su Ljubav, Nada, Kreativnost i Pasija najvažnije stvari koje ispunjuju i ujedinjuju naše duše i srca, bez obzira na rasu, naciju, religiju, pol i seksualnu opredeljenost. Ovaj film nije remek–delo, ali je zato jedna od ovogodišnjih “oskarovskih” perjanica “političke korektnosti”.

(10. februar 2017.)

KAKO JE LEPO BITI GLUP!

Period duge zimske hibernacije je, valjda, napokon prošao! Istina, u Otavi je sneg još uvek skoro do kolena, ali se zato u “La La Lendu” nose suknjice i šortsevi visoko iznad kolena.

Proleće u ovim severnim krajevima još nije pošteno ni stiglo, a po holivudskom kalendaru leto je već počelo. Verovali ili ne, na pragu je letnja “blokbusterska” sezona reciklaže i kloniranja!

Došlo je opet doba da se prave velike pare u “multipleksima”, što je najomiljeniji “hobi” alavih holivudskih producenata. Turobnu “oskarovsku” “Mesečinu” prekriće zvezdana prašina. Privežite se, polećemo! Pripremite “džambo” pakovanje kokica, gumenih bombona i gaziranih napitaka. Napregnite oči i uši, a mozak isključite. Opustite se i podvrgnite se još jednoj terapiji holivudskog “brejnvošinga”. U naredna četiri meseca na velikim ekranima trajaće festival preterivanja svih vrsta, sa “CGI” filmovima “većim od života”. Biće to dugo, bučno i besno super–leto u trodimenzionalnom formatu, od Međunarodnog praznika rada do severno–američkog “Lejbur dej” vikenda. Holivudska “udarnička radna proslava” čiji ultimativni cilj je da “opelješi” džepove publike!

Ovoga leta, u modi su ljuti i bezobrazni likovi, kojima je dojadilo da budu dobri i pristojni, koji nemaju dlake na jeziku i ne mare za “političku

---

korektnost”, u stilu Donalda Trampa. Ako ste pomislili da veličina nije važna, grdno se varate. Holivud i ovog leta poručuje da je “Što veće, to bolje”! Produkcioni troškovi grandioznih “blokbastera” premašuju budžete mnogih zemalja “trećeg sveta”. Računica holivudskih studija je jednostavna: uloži puno novca, da bi zaradio mnogo više! To se proteklih leta pokazalo veoma profitabilnim, pa zašto onda menjati pobedničku strategiju?

“Mejdzorsi” čine sve da svojim produktima zadovolje očekivanja i zahteve gledalaca.

Publika voli da gleda ono što poznaje i Holivud im to svesrdno pruža. Kad jedan film postane hit, zašto ga opet ne snimiti? Kloniranje je postalo rutinska praksa pohlepnih “filmadžija” sa Beverli Hilsa.

Dakle, sledi još jedna sezona reciklaže lukrativnih franšiza pod nazivom “Već viđeno”!

Na repertoaru severno-američkih bioskopa stiže vreme eskapizma, super-heroja, specijalnih efekata, bučne akcije i vulgarnih komedija. Sledi još jedna parada “sikvela”, “prikvela”, “rimejka” i “ributa”.

Plastična hirurgija je postala standardna praksa u svetskoj prestonici “pokretnih slika”. Sve staro, upakovano u novu ambalažu! Stara imena sa novim licima, stari filmovi sa novim izgledom.

Ono što su “botoks” injekcije za ostarele filmske zvezde, to je kompjuterski inženjering za stare filmske hitove. Zašto izmišljati nešto novo, kad publika voli podgrijana omiljena jela i razvlačenje iste žvake!?

Gedalačke mase će ponovo biti podvrgnute ekskluzivnom holivudskom tretmanu “ispiranja mozgov” i zaglupljivanja. I ono malo preostalih moždanih vijuga gledalaca će biti zatupljeno, ali ko za to još mari!? Zapravo, to je sve samo za dobrobit publike, kojoj Holivud poručuje: Kako je samo lepo biti glup! Legendarni Bora Čorba nam je još to davno sarkastično ukazao u svojoj vizionarskoj pesmi. Što manje znaš i razmišljaš, sve ti je ravno do mora! Gutaj šta ti se servira i nemoj ništa da te nervira!

Uostalom, ima onih koji nalaze utehu u tome da je bolje biti glup nego ružan, jer se manje primećuje! Glupost nije tako upadljiva na prvi pogled!

Sadašnja uska sprema digitalne tehnologije i Interneta (koji naročito ima pogubni uticaj na umove mlade generacije) realizuje strateški cilj Novog svetskog poretka da što više zavede i zaglupi mase, da ih stalno drži pod kontrolom i da kolonizuje i one preostale delove Zemlje koji još nisu pretvoreni u ogromni “šoping centar” i bastione “političke korektnosti”.

Biti glup je sve više prednost, a ne mana, u ovom svetu u kojem nas mediji uveravaju da su demokratske države sa Severa mahom “najsrećnije zemlje na planeti”!!! Tako, barem, tvrdi “Svetski izveštaj o sreći”, koji izgleda ima poseban sistem merenja Fortune. Valjda je to po logici da ako se novcem ne

---

može kupiti sreća, onda se bar može iznajmiti na određeno vreme!

Srećne države nesrećnih ljudi. Kakve su to samo čudne tvorevine? I sreća je danas izgubila sve kriterijume, zar ne!?

Bilo kako bilo, evo jednog izbora od pet filmova sa dolazećeg repertoara, u kojem će publika svakog datog petka u “multipleksima” potražiti svoju sreću u holivudskom “smeću”:

5. maj: “**Guardians of the Galaxy vol. 2**”

Posle pune tri godine pauze, furiozni “Čuvari galaksije” se vraćaju na velike ekrane da opet spasu celi univerzum i usput opelješe džepove publike! Ove “Marvelovske” super-protuve su banda sebičnjaka – skitnice, propalice, bitange i siledžije koji naprečac postaju dobročinitelji i super-heroji. “Čuvare galaksije” sačinjava bizarni kvintet kultura koji su u Holivudu osnovali novu lukrativnu franšizu: Gospodar Zvezda (Kris Prat), Gamora (Zoe Saldana), Draks Razbijač (Dejv Bautista), rakunska Raketa (Bredli Kuper) i hodajuće čovekoliko drvo Grut (Vin Dizel). Reditelj Džejms Gan je uklopio međuzvezdanu akciju, uvrnuti humor i klasične pop-melodije u potencijalno najveći “blokbasterski” hit 2017. godine!

19. maj: **Alien: Covenant**

Film kojeg svakako treba pogledati! Nakon randevua sa bogovima u “Prometeju” (2012.), ser Ridli Skot se otisnuo na novo inter-galaktičko putovanje, ovoga puta u svemirskom brodu zvanom “Kovenant”. I ovaj sajens-fikšn sadrži u sebi “DNK” “Osmog putnika” (“Alien”, 1979.) i predstavlja zapravo njegov drugi pred-nastavak. Nešto kao “sikvel” “prikvela”! Ovo je osmi film serijala sa grozomornim ksenomorfičnim monstrumom, koji je započeo sa Elen Ripli (Sigorni Viver), a nastavio sa androidom Dejvidom (Majkl Fasbender), koji je i glavni lik “Kovenanta”. Očekujte još jedan kosmički teror u imaginaciji vizionara Ridlija Skota.

26. maj: **Pirates of the Caribbean: Dead Men Tell No Tales**

Za ekscentričnog kapetana Vrapca i njegovu piratsku družinu ostalo je izgleda još blaga da se opljačka sa “boks-ofisa”! Posle 14 godina i četiri filma, “Pirati sa Kariba” ponovo “haraju” olujnim morima. Naravno, predvodi ih opet Džek Sperou, pijani kapetan sa kolutajućim očima, koji je harizmatičnom Džoniju Depu doneo svetsku slavu i čak “oskarovsku” nominaciju. On je postao zaštitni znak ovog serijala kao neodoljivi šarlatan i luckasti razmetljivac, preobražen u nevoljnog heroja sa imidžom “Stounsovog” “hodajućeg mrtvaca” Kita Ričardsa. Sperouvov zakleti neprijatelj u petom delu “Karijskih pirata”, pod nazivom “Mrtva usta ne govore”, je kapetan Salazar, u tumačenju “Oskarovca”

Havijera Bardema, specijaliste za likove super-zlih "bed gajsa" ("Nema zemlje za starce" i "Skyfall"). Ovaj film je ujedno avantura, akcija, komedija i horor!

2. jun: **Wonder Woman**

Super-heroji su dosad bili uglavnom holivudski "muški klub". Ali, vremena se menjaju! Sa sve jačim talasom polne diverzifikacije, i žene su dobile priliku da se pridruže ovom ekskluzivnom krugu. Nakon Supergerle, Ketvumen i Elektre, sada je na red došla i Čudesna Žena, koja je posle pojavljivanja u filmu "Betmen protiv Supermena: Zora pravednika" pokrenula vlastitu super-herojsku holivudsku franšizu. Na 75-godišnjicu njenog debija u "DC" stripu, Čudesna Žena je zakoračila u "multiplekse" u svom crveno-zlatno-plavom kostimu. Izraelska glumica i model Gal Gadot impersonifikuje super-zgodnu i super-jaku Čudesnu Ženu – princezu Dijanu, koju je na ostrvu naseljenom Amazonkama otkrio američki pilot Stiv Trevor (Kris Pajn). Da li će Čudesna Žena postati i holivudsko "otkriće godine"?

28. jul: **The Dark Tower**

Za divno čudo, ovo je film koji nije ni nastavak, ni franšiza, ali zato ima sve ambicije da to postane, ako dobije adekvatnu finansijsku podršku publike u bioskopima. "Crni toranj" je adaptacija istoimenog književnog serijala famoznog Stivena Kinga. Ova holivudska ekranizacija je miks fantastije,

vesterna, horora i naučne fantastike. To je priča o dečaku Džejku (Tom Tejlor) koji se obreo u umirućoj zemlji "Srednjeg sveta" gde se pridružuje Revolverašu (crnoputi Idris Elba) u potrazi za "Crnim tornjem", koji postoji na ivici vremena i prostora i koji je ključan za spas kraljevstva od propasti. Njih pokušava da zaustavi podli čarobnjak zvani "Čovek u crnom", kojeg igra "Oskarovac" Metju Mekonahi.

(7. april 2017.)

MAJMUNI (N)DSU LJUDI!

"Rat za planetu majmuna" ("War for the Planet of the Apes")

režija: Met Rivs, glavne uloge: Endi Serkis, Vudi Harelson

E, majmune jedan! Koliko puta ste čuli ili izgovorili u ljutnji ove reči upućene nekome ko se ponašao kao "moron"? Verovatno vrlo često. To je "omiljena" pogrda, skoro kao vrsta "poštalice". Ali, došla su neka nova vremena. Pazite šta govorite. U ovo doba isforsirane "političke korektnosti" i majmuni imaju svoja "ljudska" prava! Šalu na stranu, oni koji kroz ciničnu optiku posmatraju svet pitaju se glasno: Jesmo li ljudi ili majmuni? Pogledajte samo šta se danas dešava na planeti, pa zaključak donesite sami. Ko je sada tu čovek, a ko je majmun!? "Majmunska posla" na sve strane!

Aktuelnim zemaljskim ljudsko-majmunskim odnosima bavi se i "Rat za planetu majmuna". Ovaj film je završni deo "ributovane" trilogije "Planeta majmuna" koja Darwinovu teoriju evolucije postavlja naglavačke, sugerišući pitanje: Da li je čovek zaista postao od majmuna, ili je majmun potekao od čoveka?! "Manijaci. Sve ste upropastili. Prokleti bili!" – besno je kazao Čarlton Heston kao dezorjentisani astronaut u završnoj sceni antologijskog originala iz 1968. godine, kada je ugledao ruiniranu njujoršku Statuu slobode do pola utonulu u more. U ovom filmu Frenklina Šafnera, snimljenom po vizionarskom romanu Pjera Bulea, čovečanstvo je samo sebe uništilo i napravilo put majmunima da postanu gospodari ljudskog zoo-vrta!

"Planeta majmuna" je "sajens fikšn" trilogija koja indirektno ukazuje i na savremena sociološka-politička zbivanja. Ovaj serijal donosi majmunsku verziju o poreklu vrsta, kojoj daje pečat revizionističkog mita.

"Rat za planetu majmuna" je prevashodno veliki letnji holivudski "CGI" blokbuster. Nakon gledanja ovog dela možda ćete izdati svoju vrstu, promeniti

stranu i početi da navijate za majmune. Ova planeta zaslužuje novi početak i bolje gospodare!

2011. godine, u "Rađanju planete majmuna", jedna beba-šimpanza se u frankenštajnskom naučnom eksperimentu transformisala u super-inteligentno stvorenje i vođu pobune protiv tiranije ljudske rase. Cezar, majmunski imperator, je poveo svoju vrstu u opšteplanetarni sukob koji je eskalirao u "Zori planete majmuna" (2014.) i sada doživeo svoju kulminaciju u "Ratu za planetu majmuna". Ova super-komercijalna franšiza je ujedno i upozoravajuća saga o tome šta se dešava kada se čovečanstvo okrene protiv Prirode i ostalih stvorenja na Matici Zemlji.

Kada je Endi Serkis, šampion "motion-capture" glume još od trilogije "Gospodar prstenova", počeo da igra lik Cezara, on je bio, u osnovi, tinejdžerski buntovnik, mladi majmunski Če Gevara. Dva filma posle, Cezar je odrastao i sazeo u porodičnog čoveka i lidera društva evoluiranih, hiper-inteligentnih majmuna. U tom smislu, ovo je za Serkisa, koji je zaslužio specijalnog "Oskara", postalo svojevrсно "Majmunstvo", nešto kao primatska verzija nezaboravnog "Dečastva" Ričarda Linklejtera (2014).

"Rat za planetu majmuna", u režiji Meta Rivsa, je pozornica sučeljavanja dva snažna karaktera i dve jake volje – šimpanze Cezara u snegovitim Sijerama i pukovnika Mekeloga (uloga Vudija Harelsona), misterioznog i okrutnog vojnika, vođe specijalnih jedinica, koji mrzi majmune i smatra da čini pravu stvar što nastoji da sačuva planetu sa ljudskom hijerarhijom.

Za Cezara, ovaj sveopšti, odsudni rat se pretvara u osvetničku misiju. Rivsovo delo počinje kao veliki ratni film a potom dobija izgled vesterna tipa Istvudovog "Odmetnika Džozija Velsa" (1976.). Pukovnik Mekelog

deluje kao psihopata, koji se bori za opstanak ljudske vrste, baš kao što se i Cezar bori za preživljavanje majmuna. Očekujte jednog gubitnika, ali, zato, nijednog pobjednika!

(14. jul 2017.)

MRAČNA STRANA IDILE

"Predgrađe" (*"Suburbicon"*)

ko-scenarista i reditelj: Džordž Kluni, glavne uloge: Mat Dejmon i Džulijan Mur

Holivudski "šminker" i holivudski "jeretici" su opet udružili glumačko-scenarističko-rediteljsko-producentske snage. Već po peti put! Nakon filmova "O, brate gde si" (2000.), "Nepodnošljiva okrutnost" (2003.), "Spaliti nakon čitanja" (2008.) i "Zdravo, Cezare" (2016.), Džordž Kluni i braća Itan i Džoel Koen sada zajedno potpisuju i "Predgrađe", crnu komediju koja otkriva mračnu stranu "američkog sna".

To je "luda" kombinacija: Kluni i braća Koen. Premda su svi "oskarovci", oni su dijametralno drugačiji. Prvi je "politički korektni" dežurni holivudski "poster-boj", od koga se očekuje da pravi "blokbastere". Drugi su "politički nekorektni" notorni holivudski odmetnici, koji vole da snimaju cinične autorske filmove. Ali, suprotnosti se, kažu, privlače! Glamur i oporost mogu da koračaju zajedno!

Još od politički angažovanog dela "Laku noć i srećno" (2005.) Džordž Kluni nastoji da se iskaže kao reditelj serioznih filmova, sledeći tako stope nekadašnjeg holivudskog "zlatnog momka" Roberta Redforda, koji je postao zaštitnik "nezavisne američke produkcije". I lepe glave imaju šta pametno da kažu, zar ne!?

Za razliku od prethodnih zajedničkih ostvarenja, u "Predgrađu" je Džordž Kluni preuzeo komandnu palicu od Koenovih. On ovoga puta ne glumi, ali je zato ujedno i ko-producent, i reditelj, i ko-scenarista filma. Temelj ovoga dela čini originalni sinopsis braće Koen još od pre 15 godina, kojeg je Kluni doradio, dajući mu i aktuelnu političku notu.

"Predgrađe" je gorka komedija, u kojoj zapravo ima samo par prilika za smejanje. Počinje kao porodični "Dizni" film, a završava kao ošamućujuće, košmarno iskustvo. To je film o preljubi, izdajstvu i osveti, divlje zabavan i

smrtonosno nasilan!

Kućica u cveću i trava oko nje. U ovoj idili suburbije, oličenju "američkog sna" sa kraja 1950-tih, živi porodica Gardner – otac (Mat Dejmon), majka (Džulijan Mur) i sin (Noa Džupe). Ali, kako to već biva, sve je to samo privid. Ispod blistave spoljašnosti, kriju se mračne sile ljudskog bivstvovanja.

Kada provala u kuću Gardnerovih završi ubistvom majke, raj se pretvara u pakao, sa spiralom nasilja koja se ne može zaustaviti. Ukratko, ko je gledao nezaboravni "Fargo" (1996.) naći će u "Predgrađu" mnogo prepoznatljivih segmenata. To je, u osnovi, film o posrnulim likovima koji, kako im i priliči, donose loše odluke...

U ovom satiričnom trileru baziranom na najboljim koenovskim tradicijama, sve se vrti oko prokletih Para i "svetog trojstva poriva" američkog načina života – Pohlepe, Požude i Prevarare. Na ovaj klasični koenovski scenarijski motiv, Kluni je "nakalemio" i rasni elemenat, koji je većito prisutan i aktuelan, kako u ajzenhauersko doba iz 1950-tih, tako i sada u ovoj sumanutoj trampovskoj eri.

Džordž Kluni poručuje svojim filmom da se u Americi rasne predrasude nisu bitno promenile, ni iskorenile: za sve što se loše dešava u "obećanoj zemlji", uvek su krivi samo crnci. Oni su dežurne "zloće" i žrtve!

(26. oktobar 2017.)

CELULOID PROTIV ČIPA

Film je nesumnjivo najpopularniji medijum modernog doba. Još od kraja 1890-tih vizuelni artisti su upotrebljavali pokretne slike da kreiraju zadivljujuća dela koja govore univerzalnim jezikom, razumljivim na svim meridijanima i paralelama.

Filmovi su nas u proteklih 120 godina inspirisali, uzbuđivali, pomogli nam da oblikujemo i delimo naše snove i iskustva. Ta magična iluzija filma je rezultat prostog kretanja slika, otisnutim na celuloиду, kroz projektor brzinom od 24 slike u sekundi.

Komunikacija i izražavanje čine esencijalne elemente ljudskog bivstvovanja, koji su našli svoju refleksiju na filmu. Pa, koliko je film istinit?

To je samo obojena svetlost na ekranu! Iluzija pokretnih slika ujedno kreira i iluziju emocija.

Film je umetnost manipulacije pokretnim slikama. To je prevashodno komunikacijski medijum kojim se razmenjuju ideje između ljudskih bića. Zbilja i fantazija prožimaju se kroz filmove kao fundamentalno tkivo.

Očevi kinematografije, braća Ogist i Luj Lumijer su film doživljavali kao sliku stvarnosti, a Žorž Melijes kao odraz naše imaginacije i snova. Njima se sada, nošena vetrom "političke korektnosti", pridružila i "majka kinematografije", francuska pionirska sineastkinja Alis Gi-Blaše (1873–1968).

"Lights, camera, action, cut!" Fotohemijski film je dugo vremena bio ekskluzivni format za snimanje, projekciju i skladištenje pokretnih slika. Međutim, sa prelaskom iz analognog u digitalno doba, stvari se brzo menjaju. Kuda zapravo ide film? Sve te godine divnih iluzija brzinom od 24 slike u sekundi odlaze u prošlost! U zadnjoj deceniji, digitalna tehnologija sve više preuzima mesto celuloidnog filma kao "zlatnog formata".

(R)evoluciju je započeo još 1998. godine danski autor Tomas Vinterberg sa svojim delom "Festen" ("Proslava"). Ovaj filmski eksperiment snimljen na ručnoj digitalnoj video kameri dobio je nagradu Žirija na kanskom festivalu. 2009. godine, "Milioner iz blata" ("Slumdog Millionaire") reditelja Denija Bojla je postao prvi digitalno snimljeni film koji je nagrađen "Oskarima". Digitalna tehnologija je u mnogome pojeftinila i pojednostavila pravljenje filmova i demokratizovala njihovo snimanje, dajući šansu mladim i talentovanim sineastama, koji su imali minimalne budžete.

Da li je ovo kraj filma, onakvog kakav je nastao kao izum 19. veka? Ili je to samo nova reinvenција ovog medijuma, kao što je pre bila pojava zvučnog i kolor filma?

"Film je mrtav! Dugo živeo Film!" – ovo je "politički korektni" uzvik podanika celuloidno-digitalne imperije pokretnih slika.

Film se našao na istorijskoj prekretnici. Celuloid protiv čipa, obojena svetlost naspram piksela, 24 slike u sekundi nasuprot nizu nula i jedinica!

Čemu se prikloniti? Gde smo sada? Ovo pitanje postavljaju mnogi filmski stvaraoci.

Holivud je polarizovan!

Za neke eminentne autore, poput Martina Skorsezea i Kristofera Nolana, digitalna tehnologija pretila da oduzme filmu kao medijumu artizam, humanost i magiju, koju je imao u celuloidnom formatu.

Digitalna tehnologija potiskuje umetnost na račun instant–egzaktnosti. Prelazak sa fotohemijskog na digitalni format za njih deluje kao kad zamenite uljane boje sa drvenim bojicama!

Za druge stvaraoce, na čelu sa ocem digitalnog filma Džordžom Lukasom i vizionarem Džemsom Kameronom, digitalna tehnologija označava novu eru filma, koja otvara pripovedačko–produkcione mogućnosti koje se pre nisu mogle ni zamisliti. Dolazi novo doba, u kojem je uz pomoć kompjuterskog ”softvera” na filmu doslovno sve moguće!

Mnogi upozoravaju da će to, posebno kod mlađe generacije gledalaca, stvoriti iskrivljenu sliku stvarnosti. Sve ono što je nerearno, za njih će biti čista zbilja! Tehnološke promene uzročno–posledično utiču i na idejno–estetski koncept filmskih ostvarenja. Spektakl sve agresivnije odguruje umetnost, specijalni vizuelni efekti potiskuju misaonu priču.

Holivud se okrenuo super–herojskim ”CGI” ”blokbasterima” koji publici sugerišu da su mutanti i ”kiborzi” spasonosna nova faza u evoluciji ljudske rase!

Uostalom, zar vam se ne čini da već živimo u vremenu virtuelne stvarnosti, u

svojevrsnom ”matriksu”, surogatu za realnost? Suštinska dilema je: Šta ako virtuelna stvarnost nije smišljena radi zabave, nego kao zatvor u kojem bi ljudi bili zarobljeni, a da toga nisu ni svesni!?

(1. decembar 2017.)

VELIČINA NIJE VAŽNA!

”Smanjivanje” (*”Downsizing”*)

koscenarista i reditelj: Aleksander Pejn, glavne uloge: Met Dejmon, Kristen Vig, Kristof Volc, Hong Čau

Britanska kraljevska kuća je zabrinuta! Ma, šta kažete? Pa zar je dotle došlo u ovom svetu da aristokratija ne može više na miru da uživa u vlastitoj dokolici? Uh, šta to njih muči? Je li možda prokišnjava krov Bakingemske palate, ili, ne daj Bože, jedva sastavljaju kraj sa krajem!?

Ne, hvala Henriju VIII, neprevaziđenom glavoseči i otimaču, i njegovoj kćerki Elizabeti I, ”piratskoj kraljici”, koji su još pre 500 godina obogatili englesku krunu za sva vremena! Ispostavilo se da su njihova prinčevska veličanstva, deda Čarls i tata Vilijam, izrazili duboku bojazan zbog prenaseljenosti planete. Kako lepo od njih što vode računa o svetskim problemima! Na Zemlji sada živi 7,5 milijardi ljudi, a naučnici upozoravaju da ona može maksimalno da podnese između 9 do 10 milijardi ljudi.

Večni prestolonaslednik Čarls i prva rezerva za kraljevski tron Vilijam pozivaju na kontrolu populacije i na planiranje familije. To se dešava u momentu kada princ Vilijam očekuje i treće dete u svojoj porodici! Licemerstvo dostojno valjda jedino članova kraljevske porodice koja može sebi da dopusti sve što hoće.

Ali, Vindzori ne trebaju da brinu, mogu se mirno vratiti svom svakodnevnom besposličarenju! Rešenje za planetarnu prenaseljenost je pronašao američki sineasta Aleksander Pejn u svom delu ”Smanjivanje”. Ovaj film sadrži holivudsku ”politički najkorektniju” ideju godine.

Naime, ne treba desetkovati svetsko stanovništvo ubačenim smrtonosnim virusom ili ograničenim nuklearnim ratom, kako su neki u strahu pomislili. Po Pejnovom epohalnom i bezbolnom konceptu, sve ljude treba smanjiti na visinu od 5 inča (odnosno 12,5 cm), čime bi akutni globalni ekološki i drugi vitalni socijalni problemi trebalo da budu rešeni i čovečanstvo bi izbeglo svoj

---

Sudnji dan.

Ali, ovaj, šta će se onda desiti sa sistemom zapadnog kapitalizma u kojem po nezajajljivoj ekonomskoj logici sve mora da stalno raste a ne da se smanjuje, jer je to motor koji pokreće potrošačko društvo kao ultimativnog modela življenja!?

Tema smanjivanja ljudi obrađivana je i ranije u različitim žanrovskim ostvarenjima. “Neverovatni čovek koji se smanjuje” reditelja Džeka Arnolda je 1957. godine postao “sajens–fikšn” klasik, da bi 1981. Džoel Šumaher snimio crnu komediju “Neverovatnu ženu koja se smanjuje”. 1966. godine Ričard Flajšer je režirao “Fantastično putovanje” o medicinskom timu, redukovanom na mikroskopsku veličinu, ubačenom u ljudsko telo. Kod publike, najveći odjek je imala porodična komična fantazija “Draga, smanjio sam decu” (1989.), reditelja Džoa Džonstona

Aleksander Pejn je jedan od vodećih savremenih američkih filmskih autora, koga upoređuju sa legendarnim Bilijem Vajlderom i Prestonom Sterdžisom. On spada u uski krug retkih privilegovanih nezavisnih stvaraoca koji se svojim talentom i dosadašnjim radom izborio da sa holivudskim parama pravi filmove koji su po svom stilu i estetici anti–holivudski! On ne snima “blokbastere”, ali je od bavljenja ovim poslom dosad ipak stekao lično bogatstvo od 25 miliona dolara. Isplati se biti drugačiji!

Od njegovog debija sa “Građankom Rut” (1996.), preko “Izbora” (1999.), “O Šmitu” (2002.), “Stranputica” (2004.), “Potomaka” (2011.) pa do “Nebraske” (2013.), on je stekao reputaciju poetičnog posmatrača (o)tužne Amerike, sa filmskim opusom ispunjenim oporim humorom, tihom tragedijom i belim muškim junacima u kojima jedva da ima i trunke herojskih vrlina. Dosad je dvaput nagrađen “Oskarom” za adaptirani scenario – u filmovima “Stranputice” i “Potomci”, a tri puta je bio nominovan u kategoriji za najboljeg reditelja.

Sa balansiranim odnosom komedije i melanholije, iskrenosti i sarkazma, Pejnovi filmovi donose njegov prepoznatljivi crnohumorni portret savremene Amerike u kojima su zaobilaznice važnije od same destinacije. Poreklom sa Srednjeg Zapada, iz Nebraske, koji se smatraju pasivnim američkim krajevima, on voli da pravi dela o običnim ljudima u neatraktivnim mestima koji se rvaju sa turobnom svakodnevnicom njihovih malih života.

Ironično, „Smanjivanje” je ostvarenje o „malim ljudima” gargantuanske dužine od 135 minuta, na koji je on utrošio svoj dosad najveći produkcionu budžet – 68 miliona dolara. Nakon što je „Nebraska” bila prvi film u kojem Pejn nije učestvovao u pisanju scenarija, „Smanjivanje” je prvo njegovo delo za koje je napisao originalni scenario, u saradnji sa Džimom Tejlorom, sa kojim je podelio svog prvog „Oskara”.

Sa „Smanjivanjem” Aleksander Pejn je napravio film o doslovno fizički malim ljudima, prema kojima i patuljci izgledaju kao džinovi! On se našao u vodama koje je još pre 290 godina pronašao Džonatan Svift u svojim „Guliverovim putovanjima”.

Sedmi po redu Pejnov igrani film je „sajens–fikšn” satira o ljudima koji pristaju da se smanje da bi živeli „na veliko”. „Smanjivanje” zapravo sadrži tri filma u jednom, tri usko povezane priče ujedinjene u elaborisanju sjajne ideje koja se u samoj svojoj realizaciji nekako zagubila.

Zamišljen kao veliki film o malim ljudima, „Smanjivanje” nije ispunilo obećanja i očekivanja. Svodeći svoju odličnu zamisao na veličinu svojih likova, Pejnov prvi izlet u fantaziju pretvorio se u neprijatno iskustvo za njega.

U prvom delu, koji je najupečatljiviji, glavni junak Pol Safranek (uloga Meta Dejmona), svakidašnji čovek iz Omahe koji sa svojom ženom Odri (Kristen Vig) obitava u učmaloj dovoljnosti srednje klase, odlučuje, nakon pažljivog procenjivanja stvari, da se podvrigne procesu smanjivanja. Ima smisla u tome da su norveški naučnici usavršili tu medicinsku proceduru jer, na kraju krajeva, njihove skandinavske komšije Šveđani su svetu dali „Ikeu” – nameštaj u malim pakovanjima, dok su Danci kreirali „Lego” – male modele svačega!

Smanjujući se na veličinu od 12–tak centimetara omogućava im da žive u izobilju, jer se njihovo bogatstvo enormno povećalo, istovremeno ostavljajući minimalni ekološki impakt na planeti. Radikalno smanjenje dimenzija ljudi doprinosi rešavanju problema prenaseljenosti, kao i zaštiti životne sredine zbog drastično redukovane količine otpada kojim čovečanstvo zagađuje maticu Zemlju.

Pejnovi likovi, shodno njegovom „bodljikavom” sarkazmu, odlučuju da postanu minijatura verzija ne zbog sudbine planete, nego prevashodno zbog samih sebe! „I, Me & Myself!” To je sebična životna filozofija kojom se „reže grana na kojoj sedimo.” Ljudi uvek ostaju (ne)ljudi!

Oni se naprečac pretvaraju u multi–milijonere koji raskošno žive u mini–svetu adekvatno nazvanom „Zemlja dokolice”, svojevrsnoj kući lutaka za novosmanjene, veličine jednog brodskog kontejnera. To je utopistička Liliputanija čiji arhitekta i osnivač je Aleksander Pejn.

U drugom delu, koji se transformiše u komičnu dramu, Pol otkriva sve skrivene zamke novootkrivene Idile. Kako to već biva u modernom braku, supruga ga je ostavila na cedilu i „švorc”, pa on usamljen nalazi društvo u srpskom šverceru i „plejboju” Dušanu Mirkoviću (uloga dvostrukog „Oskarovca” Austrijanca Kristofa Volca), koji ga uvlači u njegov potkrovni dom poroka i bučnih žurki. Ako ništa, za divno čudo, za utehu je da jedan Srbin nije u holivudskom filmu prikazan kao zločinac!

Pol upoznaje i Ngok Lan Tran (Hong Čau), vjetnamsku disidentkinju koja je po kazni smanjena, da bi se potom u tv–kutiji prokrijumčarila u Ameriku. Za razliku od Dušana, koji je našao načina da se bogati jer je „prokužio” da postoji unosno tržište za luksuzne stvari u njihovoj maloj zajednici, Ngok Lan, koja je izgubila nogu prilikom bekstva iz Vjetnama, je dobra Samarićanka koja radi kao čistačica i živi u u kompleksu stračara izvan kupole „Dokolice”, prenaseljenim siromašnim „obojenim” ljudima. Biti mali i siromašan uvek ide nekako zajedno, zar ne?

Ova dva lika otelotvoravaju Đavola i Anđela na Polovim nejakim ramenima. On biva uhvaćen između Dušanovih „crnotržišnih” šema i snova Ngok Lan. Od te tačke u filmu, cela priča mogla bi da se dešava bilo gde u svetu, u Omahi ili u Omsku. Ne treba da bežite u Liliputaniju i da postanete mini–čovek. Ljudska priroda se ne menja. Veličina nije važna! Ljudske naravi i čudi ostaju iste, bez obzira da li ste visoki 12 cm ili dva metra!

Treći deo, koji je najslabiji segment cele priče, vodi Pola u Norvešku, u originalnu koloniju malih, gde susreće svog kreatora–naučnika koji je izumio tehnologiju smanjivanja....

Ovo je delo koje indirektno govori o društvenoj savesti, ekonomskoj depresiji, a pre svega o pohlepi, koja postoji valjda otkako je sveta i poroka. Po prirodi

---

mizantrop, Aleksander Pejn je u svom najboljem izdanju kada se bavi manama i slabostima potrošačkog društva koje stavlja materijalne ciljeve i vrednosti ispred duhovnih, i gde ljudi troše sebe da bi stekli materijalna dobra ne birajući pri tome sredstva da bi u tome uspeali.

U skladu sa njegovim liberalnim političkim moralizmom, koncept ekologije je u „Smanjivanju” okarakterisan kao politika belih i privilegovanih, sa naglašenom rasnom čistoćom, ekonomskom segragacijom i izolacionizmom. Ovo ostvarenje u sebi nosi kontra–efekat: zamišljeno je kao fantazija koja treba da „pročisti” ljude od ovakvih fantazija kao što je smanjivanje ljudske veličine. Iznoseći u filmu svoju ideju, Pejn zapravo žigoše samu predstavu o smanjivanju jer ona uzaludno troši sredstva i napore i naprosto kopira svet onakav kakav je sad. Umesto toga, treba izmeniti postojeći iskvareni sistem i iz društva odstraniti sve akutne boljke i nedostatke.

„Smanjivanje” je Pejnov najambiciozniji i najkonceptualniji film dosad, u kojem se on iskazao kao kreator, ali je zato podbacio kao izvršilac. Velika ideja na papiru izgubila se u prevodu na filmsku traku. Početni deo filma je puno obećavao, ali je potom postepeno sve više upadao u ambis razočarenja. U izuzetno uspešnoj karijeri, ovo je njegov prvi promašaj sa kojim je okrnjio svoju visoku reputaciju. Sa „Smanjivanjem” Aleksander Pejn je smanjio i svoju autorsku veličinu!

(22. decembar 2017.)

CRNO JE NOVO BELO!

“Zelena knjiga” (“*Green Book*”)

koscenarista i reditelj: Piter Fareli,

glavne uloge: Vigo Mortensen i Maheršala Ali

Famozni “mali ćelavi Amerikanac sa spuštenim mačem u rukama” je decenijama bio “momak od zlata”. Pre tri godine, optužen za rasne predrasude, dobio je “epitet” da je “beo kao Sneško Belić”. Sada, postao je mrk kao Crni Panter. Srpskim jezikom rečeno, “umetničko” ime “Oskara” je – Uglješa! Šalu na stranu, na svoj 91.–vi rođendan, nagrade Američke akademije filmskih umetnosti i nauka su doživele drastičnu transformaciju. Reformisana Akademija, osvežena novim članovima, najavljuje: Pažnja, dolaze ”Oskari – Nova generacija”! Po prvi puta, Holivud je pokazao da istinski priznaje i ceni

---

“Black Power”, poručujući publici da je crno – novo belo!

Ovaj februar je postao mesec “Crne mačke”. Zvezda je zaista rođena! “Crni Panter”(“od glave do pete” crnački film) je postao prvi superherojski film koji je kandidat za “Oskare”, sa čak 7 nominacija. Ovo delo kojim je Holivud izvršio ekspanziju i na afričko tržište, je prošle godine izraslo u globalni kulturološki fenomen i “mega–blokbuster” sa basnoslovnom zaradom od 1,3 milijardi dolara širom sveta. Da li će za ovu priliku biti izliven specijalni “Oskar” napravljen od vibranijuma?

34 godine nakon romantične drame “Iz Afrike” (petostruki dobitnik “Oskara”) reditelja Sidnija Polaka, sa belim junacima (Meril Strip i Robert Redford), Holivud se ponovo vratio “crnom” kontinentu. “Wakanda Forever”!

Među kandidatima za ovogodišnje “Oskare” se nalazi i film “Crni Klansmen”, koji na žestoki način govori o beloj supremaciji. Ova rasna drama iz 1970–tih, o crnačkom policajcu koji se ubacio u redove ozloglašnog “Kju Kluks Klana” zavredila je 6 nominacija. Nakon tri decenije pravljenja snažnih socijalno angažovanih filmova, eminentni crnački autor Spajk Li je za ovo delo nominovan za najbolju režiju i adaptirani scenario. Da li je došlo vreme da on konačno osvoji “Oskara”, što je svakako (još ranije!) zaslužio?

Februar je u Severnoj Americi “Black History Month”. Nove stranice “oskarovske” istorije mogla bi da ispiše još jedna drama o zlostavljanju i nehumanom tretmanu crnaca – “Ako bi ulica Bil mogla da govori” (3 nominacije), u kojoj je u roli odvažne i brižne majke po prvi put kandidovana Regina King, ujedno i vodeća favoritkinja za nagradu za najbolju sporednu žensku ulogu.

Njoj bi trebalo da se na pobjedničkom podijumu pridruži crnački kolega Maheršala Ali (prvi Musliman koji je, pre dve godine, osvojio “Oskara”, u filmu “Mesečina”), koji je već viđen kao sigurni pobjednik u kategoriji za najbolju mušku sporednu ulogu, u filmu “Zelena knjiga”.

Crno je u Holivudu u “visokoj modi”! Sve ovo ne bi bilo moguće da, nakon “tsunamija” kritika i nezadovoljstva crnačkih autora i glumaca, ispoljenih posebno u društvenim medijima (#OscarsSoWhite#), Akademija filmskih umetnosti i nauka nije bila prisiljena da izvrši korenite promene. U protekle tri godine, primljen je veliki broj novih članova iz redova takozvanih “vizuelnih manjina” i žena, čime je izmenjena struktura Akademije (koja sada ima 7,900 aktivnih glasača), u kojoj su pre dominirali stariji beli muškarci. Shodno tome, “Oskar” sve smeonije iskazuje svoj preko noći pronađeni sluh za “političku korektnost”, diverzifikaciju i inkluzivnost, koji su postali tri temeljna stuba nove politike Akademije.

Kolektivna grižnja savesti bele liberalne Amerike zbog rasističkog tretmana domaće crnačke populacije sve uočljivije nalazi svoju refleksiju u Holivudu.

U poslednjih šest-sedam godina snimljeno je dosta filmova na uvek aktuelnu temu međurasnih odnosa, koji su osvojili i pregršt “Oskara” i “Zlatnih globusa”: “Posluga” (2011.), “12 godina ropstva” (2013), “Mesečina” (2016.), “Ograde” (2016.), “Get Out” (2017.)...

Cela ideja je, u holivudskom stilu, vrlo pojednostavljena: dodeljivanjem nagrada ovim filmovima preko noći će se sprati krivica i dobiti oprost za počinjena stoletna nedela i nepravde prema crncima. Stvarno!???

U ovakav koncept se uklapa i “Zelena knjiga”, koja je nakon osvojenja tri “Zlatna globusa” (za najbolju komediju, scenario i sporednu mušku ulogu), jedan od najozbiljnijih kandidata i za predstojeće “Oskare” (5 nominacija), 24. februara ove godine u holivudskom “Dolbi teatru”. Ovaj film sadrži u sebi puno paradoksa i u stvari samo još više rasplamsava rasne predrasude, umesto da ih gasi.

Ozbiljna tema kao što su međurasni odnosi u Americi predstavljena je u obliku komedije, koja opet donosi stereotipove o “belom spasiocu” i “magičnom crncu”, sledeći tezu po kojoj “da bi bili pihvaćeni i priznati u svetu belaca, crnci moraju da pokažu da su superiorniji od njih”. Vrhunac holivudske hipokrizije izražen je kroz “oskarovsku” nominaciju belog protagoniste (Vigo Mortensen) u kategoriji za glavnu mušku ulogu, a crnog glumca (Maheršala Ali) za sporednu rolu. Da se, ipak, zna gde je kome mesto!

“Zelena knjiga” donosi tipični lakonski holivudski pristup ovom gorućem društvenom problemu sa sugestijom da će odnosi između individualaca zalečiti viševjekovne nacionalne rane rasizma. To je “road movie” i “bromansa” sa

---

dve snažne glumačke performanse i idealističnom porukom o prevazilaženju predrasuda, koja će odjekivati tokom tekućih dvomesečnih holivudskih svetkovina. Nakon toga, izgleda sve će (opet) biti- po starom!

Reditelj Piter Farel (komedija “Glup i gluplji”, 1994.) je napisao scenario zajedno sa Brajanom Karijem i Nikom Valelongom (koji igra i manju ulogu u filmu), na osnovu životne priče njegovog oca (koji je docnije postao glumac u popularnoj mafijaškoj tv-seriji “Sopranos”). Film sebe najavljuje da je “inspirisan” neobičnim odnosom između virtuoznog crnačkog džez pijaniste Dona Širlija (Maheršala Ali) i izbacivača iz noćnih klubova Tonija Lipa (Vigo Mortensen), iz italijanskog kvarta Bronksa, koji, silom prilika, postaje njegov vozač i telohranitelj. To je crno-beli duet po holivudskoj meri!

Njih dvojica su se 1962. godine zajedno otisnuli na koncertnu turneju od Menhetna do američkog segregacijskog Juga. Suočeni sa opasnostima rasizma, ali i sa neočekivanom čovečnošću i humorom, oni su prisiljeni da ostave na stranu međusobne razlike na ovom putu koji će ih približiti i združiti ...

Boja kože nije važna! Crno-bele tipke Širilijevo klavira su simbol moralne arhitekture Fareljevog filma koji poručuje da ne treba gubiti Nadu. U ovim vremenima podela ne treba ljude suditi po njihovim razlikama, već treba tražiti ono što nam je svima zajedničko, a toga ima puno. Mi svi želimo ljubav, sreću i da budemo jednako tretirani. To je, za početak, više nego dovoljno!

Ovaj film deluje kao “obrnuta” verzija nezaboravnog “oskarovskog” dela “Vozeći gospođicu Dejzi” (1989.), reditelja Brusa Beresforda, sa harizmatičnim glumačkim tandemom Džesika Tandi-Morgan Friman.

Ne, “Zelena knjiga” nije fundamentalistička literatura, ako ste slučajno u prvi mah tako pomislili. To je, zapravo, bio vodič za crnce kroz belu Ameriku. Ova knjiga, koja je od 1937. do 1966. godine doživela 22 izdanja, sadržavala je praktična uputstva za crnačku populaciju, uz detaljan spisak i opis mesta gde mogu jesti i prenoćiti, a da ne budu uznemiravani ili napadnuti.

“Zelena knjiga” oličava dekade velikog bola i diskriminacije i američku istoriju srama. Zato je, ultimativno, Fareljev film, koliko god bio dobronameran, u svom pristupu “plitak”, shodno holivudskoj tendenciji da razvodnjava realnost u delima koji se bave rasizmom.

“Zelena knjiga” markira cestu koja vodi kroz rasizam, sa dva stereotipna karaktera. Ovo ostvarenje uzima ime jedne od važnih knjiga-svedočanstava u američkoj istoriji, koja je, zapravo, bila rezultat bele supremacije, i pretvara je u međurasnu “buddy” komediju!

Film je prevashodno fokusiran na lik belog junaka, brbljivog i sirovog Tonija, koji ne krije da je rasista, ali je u celini, znate, “regularan tip!” On postaje Donovan vodič, kao i za publiku u “multipleksima”, učeći da bude manje rasista

---

u druženju sa “egzotičnim”, sofisticiranim crncem, koji iako u početku izgleda pomalo odbojno, postaje simpatičan nakon što je prebijen u nekoliko navrata! Izgleda da šarmantnom Vigu Mortensenu uloge šofera donose uspeh. Naime, on je u izvrsnom krimi-trileru “Zakletva” (2007.), kanadskog reditelja Dejvida Kronenberga, takođe bio nominovan za “Oskara” za ulogu vozača-prikrivenog agenta FSB-a koji se infiltrirao u krugove ruske mafije u Londonu. Paradoksalno, Fareljevo ostvarenje nikada i ne spominje tu famoznu “Zelenu knjigu”! Gledajući film čija radnja je smeštena u period od pre pet i po decenija, dakle pre masovnog crnačkog pokreta za građanska prava, predvođenog legendarnim Martinom Luterom Kingom, ovo delo kod mlađe generacije američkih gledalaca bele kože može da stvori iluziju da je problem rasizma sada rešen i da su te 1960-te bile “prohujala vremena”. Na žalost, nije se puno bitno promenilo. Nasilje nad crncima, njihovo maltretiranje i omaložavanje je i dalje tužna i bolna realnost američkog društva, kojoj izgleda nema kraja. “Ebanovina i slonovača žive u savršenoj harmoniji, jedno pored drugog, na mojoj klavijaturi, oh, Bože, zašto ne možemo i mi?!”

Ovaj refren iz antologijske pop-ode Pola Makartnija i Stivija Vondera iz 1980-tih zvuči kao “večno” pitanje bez pravog odgovora!

(15. februar 2019.)

PONOS DUGINIH BOJA

“Roketmen” (“Rocketman”)

režija: Dekster Flečer, glavne uloge: Teron Egerton, Ričard Meden

“Napravljen u Engleskoj”, on je “Fantastični kapetan” i “Čarobnjak flipera”. Poručivao je “Doviđenja cesto od žutih cigli”, tvrdio da je “Subotnje večer stvoreno za tuču” i apelovao “Nemojte pucati u mene, ja sam samo pijanista”. Žalio se da je “Prazno nebo”, gde je ipak dodirnuo zvezde kao “Čovek raketa”. Pevao je “Tužne pesme”, “Krokodilski rok”, uzvikivao “Ja želim ljubav”, molio “Nemoj slomiti moje srce” i pitao “Da li osećaš moju ljubav večeras?” On je “Ludak preko reke”, “Sićušni plesač”, krhak kao “Sveća na vetru”, koji uprkos svemu na kraju glasno saopštava “Ja još uvek stojim!”

Da, verovatno ste po nazivu pesama prepoznali o kome je reč. Pa, naravno, to je niko drugi nego famozni Elton Džon, multi-talentovani pevač, kompozitor, zabavljač i klavirista.

U svetu šou–biznisa on traje već punih pet decenija, ostavljajući neizbrisivi trag u pop–muzici, sa preko 30 studijskih albuma (i još čerdesetak drugih!), prodatih u preko 200 miliona primeraka, osvojivši pri tome pet “Gremija” – muzičkih “Oskara”. Održao je bezbroj rasprodatih koncerata u najvećim i najčuvanijim dvoranama širom sveta, bio je prisutan i na filmu (rok opera “Tomi”, 1975. i “Kralj lavova”, 1994., gde je dobio “Oskara” za originalnu pesmu), kao i u pozorištu (brodvejski mjuzikl “Bil Eliot”, 2008.). Kratko rečeno, Elton Džon je unikatan i – neponovljiv!

Zastava duginih boja ponosno se vijori na jarbolu “politički korektnog” Holivuda, naprasno sklonom diverzifikaciji i inkluzivnosti, jer to, pre svega, donosi dodatne profite! Procenjuje se da ”LGBT” populacija čini 4,5% stanovništva SAD, sa kupovnom moći od oko 917 milijardi dolara!!! Nije onda ni čudo što je ”LGBT” zajednica sve prisutnija u “mejnstrim” produkciji. Filmovi poput “Deca su u redu” (2010.), “Igra imitacije” (2014.), “Kerol” (2015.), “Danska devojka”(2015.), “Zovi me tvojim imenom”(2017.) su dobili “oskarovski” publicitet i potvrdili da ovakva vrsta holivudskih ostvarenja nisu više samo retkost, nego sve više postaju redovna pojava.

U svetskoj prestonici “pokretnih slika” ništa tako ne uspeva kao kopiranje uspeha! U vremenskom okviru od samo šest meseci, na repertoaru “multipleksa” pojavila su se dva tematski slična filma o britanskim “gej” rok–pop zvezdama. Nakon nedavnog trijumfa “Boemske rapsodije” o pevaču grupe “Kvin” Frediju Merkjuriju (4 osvojena “Oskara”, uključujući i za glavnu ulogu egipatsko–američkom glumcu Remiju Maliku), sada je na red došao “Roketmen”, biografski film o raskalašnom seru Eltonu Džonu.

Ima puno srodnosti između ova dva ostvarenja o ličnostima “većim od života”, rok ikonama i super–starovima, rođenim u razmaku od manje od jedne godine. Režirao ih je isti autor– Dekster Flečer, sa dobrim delom istom filmskom ekipom, a čak dele i jedan zajednički lik! To je Džon Rid (kojeg je Ejdan Gilen igrao u “Boemskoj rapsodiji”, a Ričard Meden u “Roketmenu”), koji je, u različitom vremenskom periodu, bio menadžer grupe “Kvin” i Eltona Džona, a takođe i njegov dugogodišnji ljubavnik.

Naravno, evidentne su i razlike. Dok je “Boemska rapsodija” posedovala dramatsku i tragičnu notu u priči o rano preminulom (od SIDE) Frediju Merkjuriju, “Roketmen” više deluje kao dremljiva muzička fantazija i bajkovita saga o Eltonu Džonu, prerano očelavljenom, omalenom i bucmastom “čudu od deteta” poteklom iz engleske radničke klase koji je potom postao blještavi idol milionske publike.

“Kako da jedan debeli momak, koji dolazi niotkuda, može da postane pevač?” – pita se u filmu mlađani Redžinald Kenet Dvajt, budući Elton Džon. Pa, tako što prvo mora da “ubije” osobu kakva je rođena, da bi postao osoba

kakva želi da bude!

Kao jedan od lidera muzičke “Britanske invazije”, sa kraja 1960–tih, on je “raketirao” sebe u u orbitu svetske popularnosti nakon debitantskog koncerta u losanđeloskom klubu “Trubadur”, avgusta 1970. godine. Bio je to momenat kada je iskompleksirani i nesigurni Redžinald Kenet Dvajt nepovratno postao Elton Herkules Džon, luckasti, ekstravagantni i ekscentrični šoumen, blistava zvezda ”ponosa duginih boja” koja nikad ne zalazi na horizontu planetarne slave.

Sklon svakoj vrsti preterivanja, njegov zaštitni artistski znak su bile “platformske” cipele, raskošni kostimi najluđih boja i velike naočare najčudnovatijih oblika. Super–starovima je dopušteno da budu i čine sve što hoće, jer upravo to je ono što ih u očima publike čini uzbudljivim i jedinstvenim!

Flečerov film je proslava Eltonove muzike, usredsređujući se na početne godine njegove karijere i meteorski uspon sa hitom “Čovek raketa” (1972.). Ali, ovo delo je istovremeno i necenzurisana, na momente psihodelična saga o čoveku javnih poroka, čiji turbulentni životni stil je sažet u motu: “Pijem, pušim, drogiram se, čini mi se popravljam se!”

Seks, droga, alkohol, rokenrol, depresija i slava ostavili su dubokog traga na

---

telu i duši ovog "ludaka" i čudaka koji je i sam priznao da mu nije jasno kako je uprkos svemu uspeo da ostane živ! 72-godišnji Elton Džon je neuništiv i večan poput "Kralja zombija" i "Živog mrtvaca" Kita Ričardsa, legendarnog gitariste "Rolingstounsa".

Velški glumac Teron Egerton upečatljivo otelotvoruje Eltona Džona, pridružujući se dugoj listi glumaca koji su na filmu postali i pevačke zvezde: Gari Bizi kao Badi Holi ("Priča o Badiju Holiju", 1978.) Sisi Spejsik kao Loreta Lin ("Rudareva kćerka", 1980.), Gari Oldman kao panker Sid Višes ("Sid i Nensi", 1986.), Val Kilmer kao Džim Morison ("Dors", 1991.), Džejmi Foks kao Rej Čarls ("Rej", 2004.), Hoakin Feniks kao Džoni Keš ("Hod po ivici", 2005.) ...

Egerton ne samo da liči na Eltona Džona i ponaša se kao on, nego čak sam i peva njegove pesme, za razliku od Remija Malika u ulozi Fredija Merkurija u "Boemskoj rapsodiji". "Roketmen" je globalni hit koji je Eltona Džona katapultirao na vrh, a to možda isto sada važi i za njegovovog filmskog dvojnika, 29-godišnjeg Terona Egertona!

(31. maj 2019.)

Sedmo poglavlje

INTERSTELARNO

DAN STUPIDNOSTI

"Dan nezavisnosti: Nova pretnja" (*"Independence Day: Resurgence"*)

režija: Roland Emerih, glavne uloge: Džesi Ušer, Bil Pulman, Džef Goldblum, Džud Hirš, Vivika Foks

Hej, Holivude, je li nas to zezaš? Samo nam je to još trebalo! Nakon 20 godina, poraženi, zli i ljigavi vanzemaljci su se osvetnički vratili na Zemlju da uzvrate udarac, a hrabri Ameri jedva čekaju da ponovo odbrane "slobodni svet" od propasti! Oh, zar opet? Ima li iko u Holivudu da smisli nešto originalno i drugačije? E, to bi zaista bilo "politički korektno"!

Bilo kako bilo, 24.-og juna u "multipleksima" je osvanuo "Dan nezavisnosti: Nova pretnja" koji se pretvorio u Dan stupidnosti! To je spektakularno glupi nastavak lukrativnog patriotskog "sajens-fikšn" filma iz 1996. godine, koji će populaciji "redneka" sasvim sigurno uveličati predstojeći najveći američki praznik.

Odgovornost za sve to snosi megalomanski producentsko-scenarističko-rediteljski tandem Roland Emerih i Din Devlin, holivudski eksperti za filmske hibride specijalnih efekata, naučne fantastike i aktuelne američke politike. Oni su u protekle dve decenije postali "pljaškaši" bioskopskih blagajni sa svojim "blokbasterskim" digitalnim eskapadama. "Zvezdana kapija" (1994.), "Dan nezavisnosti" (1996.) i "Godzila" (1998.) su njihovi super-komercijalni produkti sa sličnim pričama na zadatu temu o Amerikancima – dežurnim spasiocima sveta, donosiocima demokratije i ljudskih prava i centurionima Novog svetskog poretka (koji je, avaj, počeo da se raspada!), koje su nam poznate i iz stvarnog života. Posle bogate žetve dolara na "boks-ofisima" (preko 800 miliona dolara prihoda 1996. godine) uvek se znalo da će se vanzemaljci kad-tad ponovo vratiti na "Dan nezavisnosti" da daju kompenzaciju i šansu Amerima da bar na velikom ekranu dobiju sve one izgubljene bitke koje im se u stvarnosti dešavaju u poslednje vreme. U "Novoj pretnji" odzvanja eho

originala od pre dve decenije u kojem je američki predsednik–vojni pilot Vitmor sokolio svoje zemljake sa patriotsko–motivatorskim rečima: "Mi nećemo tiho utonuti u mrak. Nećemo nestati bez borbe. Mi ćemo preživeti. Danas slavimo naš Dan nezavisnosti!"

U međuvremenu, "Alijeni" su imali 20 godina da se pripreme za novi obračun, ali i Ameri! Koristeći zaplenjenu tehnologiju vanzemaljaca, Zemljani, predvođeni, naravno, Amerikancima, su razvili široki odbranbeni sistem da zaštite Planetu. Ali, ni to nije dovoljno da se suprotstave tehnološkoj superiornosti vanzemaljaca, pa će sve pasti na pleća nekoliko pronicljivih i odvažnih Amera da vrate svet sa ivice provalije i nestanka. "Danas je Četvrti jul. Hajde da im priredimo vatromet!" – veli u filmu novi "sveamerički" junak Dilan Hiler (Džesi Ušer).

On sledi stope svog pokojnog oca–pilota Stivena Hilera (Vil Smit), koji je zajedno sa kompjuterskim "magom" Dejvidom Levinsonom (Džef Goldblum) i američkim predsednikom Vitmorom (Bil Pulman) pre dve decenije odigrao ključnu rolu u spasavanju sveta od vanzemaljskih invazionista.

Pokazalo se da su i Golblum i Pulman još živi! Ko bi to rekao? Oni se pojavljuju u novoj epizodi "Dana nezavisnosti, ali je, zato, izostao famozni Vil Smit, zaštitni znak filma. Ovaj crnputi glumac je sa "Danom nezavisnosti" postao velika holivudska zvezda sa nadimkom "Mr. Četvrti jul", ali će sada neko drugi umesto njega morati da grize cigaru i udara pesnicom vanzemaljce u lice! Ispostavilo se da je Smit odlučio da ipak ne učestvuje u "Novoj pretnji" jer je nakon debakla sa filmom "Posle Zemlje"(2013.), u kojem je igrao

sa svojim sinom Džejdanom, odustao od još jednog sličnog "sajens–fikšna" koji u sebi sadrži priču o ocu i sinu. "Dan nezavisnosti: Nova pretnja" dokazuje da su digitalna tehnologija i specijalni vizuelni efekti i dalje glavna "narativna" sredstva Holivuda. Poslednje Emerihovo delo je još jedan tipični "popkorn" film katastrofe potpuno oslonjen na "CGI" softver. Holivudsko ispiranje mozgova gledalaca se nastavlja u nedogled!

(24. jun 2016.)

POBUNA U SVEMIRU

"Zvezdane staze: Sa one strane" ("Star Trek Beyond")

režija: Džastin Lin, glavne uloge: Kris Pajn, Zahari Kvinto, Idris Elba, Simon Peg, Anton Jelcin, Zoe Saldana

U holivudskoj "sajens–fikšn" mitologiji postoje "Ratovi zvezda" i "Zvezdane staze"! Jeste li spremni da se otisnete na inter–galaktičko putovanje brzinom "vorpa"? 22. jula posada "Enterprajza" čeka u "multipleksima" da vas povede "Zvezdanim stazama", do one strane univerzuma!

Ko bi to rekao? Prošlo je već ravno pet decenija otkako su se kapetan Kirk, Mr. Spok, Dr. Mek Koj, Skoti, Čekov, Sulu, Uhura i ostala družina odvažno uputili do najudaljenijih "ćoškova" kosmosa. Sve je startovalo 8.–mog septembra 1966. godine na kanalu "NBC"–a, sa planiranom petogodišnjom misijom posade "Enterprajza", koja se, evo, potom produžila čak 50 godina! Svemir: krajnja granica. U to nemo i beskrajno prostranstvo "odjedrio" je "Enterprajz", komandni svemirski brod "Ujedinjene federacije planeta", koji je započeo uzbudljive avanture vasijskih istraživanja. Svet se nalazi u 23.–em veku, ali je "zvezdani datum" 1513.1.

Kapetan Džejms T. Kirk i njegova multiplanetarna, multietnička, multirasna i multipolna ekipa odvažno je krenula u pohode kosmosu, sa nimalo prijatnim "bliskim susretima treće vrste" sa Klingoncima i Romulcima. Oni su bili pioniri vasijske "političke korektnosti", u doba kad taj termin još nije ni bio ušao u "modu"!

Među članovima posade se nalaze i Vulkanac sa čudnim ušima (Mr. Spok), vragolasti Škot (Skoti), pa čak i jedan Rus (Čekov), šef za navigaciju i bezbednost(!), što je delovalo kao prekor ovozemaljskom Hladnom ratu 1960–tih.

Pola veka kasnije, "Zvezdane staze" su izrasle u multi-bilionski kulturni fenomen sa multi-milionskom armijom sledbenika. Danas, "Trekies" su jedina grupa obožavalaca čije ime se nalazi u "Oksfordskom engleskom rečniku"!

"Zvezdane staze" su ustanovile čitav jedan pokret koji je postao način života. Dosad je snimljeno čak šest tv-šoua sa ukupno 725 epizoda i 13 igranih filmova! "Zvezdane staze" su prokrčile put do holivudskog trona svojom originalnom idejom koja je bila kombinacija nauke, fantastije i zabave.

Pre nego što je čovek kročio na Mesec, ljudi su u "Zvezdanim stazama" otišli tamo gde se pre niko nije usudio, u potrazi za novim svetovima i vanzemaljskim civilizacijama. Sve je startovalo sa tv-serijom čiji prvobitni koncept je bio da bude vestern u vasioni, nešto kao "Osvajanje inter-galaktičkog Divljeg zapada".

Međutim, zahvaljujući njihovom vizionarskom tvorcu Džinu Rodenberiju, "Zvezdane staze" su se transformisale u najuticajniji "sajens-fikšn" model inter-galaktičkog konglomerata, koji je neka vrsta kosmičkih "Guliverovih putovanja", noseći u sebi socijalni, politički pa čak i filozofski komentar, prerušen u uzbudljivu avanturu.

Nakon smrti idejnog tvorca Džina Rodenberija 1991. godine, "Zvezdane

staze" je progutala "crna rupa", pretvorivši se u komercijalnu "sapunsku operu", redukovanu na nivo dosadne, neinventivne "reciklaže". Ovaj serijal je preporodio trenutno vodeći holivudski "čarobnjak" Dž. Dž. Abrams. Sa dva "ributovana" dela ("Zvezdane staze", 2009. i "Zvezdane staze: Prema tami", 2013.), on je ubrizgao posustaloj franšizi spasonosnu "koktel" injekciju inteligencije, akcije, saspensa, avanture, humora i specijalnih efekata.

Balans između Rodenberijevog etosa i pop-zabave sada nastoji da uspostavi i novi kormilar "Zvezdanih staza" reditelj Džastin Lin, koji se afirmisao sa četiri visoko-oktanska filma iz serijala "Brzi i furiozni". Njegove "Zvezdane staze: Sa one strane" odaju počast 50-godišnjoj tradiciji, ali istovremeno donose i sveži pristup legendarnom materijalu. Film poseduju "vorpovsku" akciju, ali pruža gledaocima i dosta smeha, za šta je zadužen duhoviti inženjer Skot, u tumačenju Simona Pega, koji je ujedno i koscenarista filma.

Treća epizoda "ributovane" svemirske opere donosi snažne inter-galaktičke političke tenzije i vodi posadu "Enterprajza" do samih granica neistraženog. Kapetan Kirk (Kris Pajn), Mr. Spok (Zahari Kvinto) i družina se u najnovijoj avanturi našla "nasukana" na udaljenoj, neprijateljskoj planeti. Tu je suočena sa ogromnom srdžbom "alijenskog" super-zloće Krala (crnoputi Idris Elba), beskrupuloznim vođom nove inteligentne rase u univerzumu "Zvezdanih staza".

Ovo je "Kanov gnev" (1982.) na politički način. Pobuna protiv globalizacije u svemiru! Kral duboko mrzi inter-galaktičku Federaciju i sve što ona predstavlja. On veruje u nezavisnost i za to se bori do kraja, svim silama. Izgleda da čak i u širokim kosmičkim prostranstvima nisu svi srećni sa onima koji sebe zovu "dobrim momcima"!

"Zvezdane staze: Sa one strane" je prvi film nakon prošlogodišnje smrti Leonarda Nimoja, koji je bio zaštitni znak ovog serijala. Pre mesec dana, glumac ruskog porekla Anton Jelcin, koji je igrao lik mladog Čekova, tragično je nastradao u bizarnoj nesreći. Sve to baca senku žalosti na proslavu "zlatnog jubileja" "Zvezdanih staza". Bilo kako bilo, Spokov tradicionalni "vulkanski" pozdrav ostaje putokaz nepokolebljivim "trekijevcima": "Live Long and Prosper" "Živi dugo i uspešno"!

(21. jul 2016.)

KOSMIČKI TEROR

”Osmi putnik: Kovenant” (*”Alien: Covenant”*)

režija: Ridley Scott, glavne uloge: Majkl Fassbender, Katerin Voterson, Džejms Franko

U neizmernim kosmičkim prostranstvima, mi nismo sami, ni jedini, niti smo to ikada bili!

Procenjuje se da postoji najmanje sto milijardi galaksija u univerzumu, sa milijardu triliona zvezda i čak 10 milijardi triliona planeta!!! Od ovih brojki hvata vas vrtoglavica, a možda i jeza. Samo u našoj matičnoj Galaksiji, Mlečnom putu, se nalazi između 200 do 400 milijardi zvezda i najmanje 100 milijardi planeta.

Tvrditi da je ljudska rasa jedina inteligentna organska životna forma u vaskolikom svemiru i da je Zemlja jedina planeta na kojoj se razvio život protivi se zdravom razumu. To je, jednostavno rečeno, čista besmislica!

Sve donedavno, oni koji su tvrdili da vanzemaljci postoje, smatrani su lunaticima, čak i “javnim neprijateljima”. To je najbolje na svojoj koži osetio i legendarni švajcarski autor Erih fon Deniken, zagovornik teze o postojanju takozvanih “Ancient Aliens”, koji je decenijama trn u oku “mejstrim” arheolozima, istoričarima, naučnicima, antropolozima i tajnim vladinim službama, koji su ga okarakterisali kao “uglađenog prevaranta i hohštaplera”. Kao “pionir ekstraterestrijalizma”, on je 1968. godine u svojoj antologijskoj knjizi “Božanske kočije” (koja je na srpskom jeziku imala naziv “Sećanja na budućnost”), izneo da se u mnogim antičkim rukopisima, predanjima, crtežima i artefaktima mogu naći brojni dokazi o vanzemalcima, koji su u svojim “letećim tanjirima i vatrenim diskovima” hiljadama godina ranije posećivali Zemlju!

Fon Deniken je, nimalo “politički korektno”, javno hrabro poručio da zvanična, akademska istorija laže i postavio ključno “heretičko” pitanje: ”Da li je Bog bio astronaut?!” Odlučno odbacivši opšteprihvaćeno Darwinovo učenje o evoluciji vrsta, on je u svojoj “odmetničkoj” teoriji o postanku čoveka odvažno sugerisao da je ljudska rasa proizvod genetičkog inženjeringa od strane tehnološki i intelektualno daleko superiornije vrste vanzemaljaca! Protokom vremena, Erih fon Deniken je stekao milionsku armiju sledbenika i istomišljenika, takozvanih “ufologa”, koji danas slobodno i glasno formulišu egzistencijalističko– filozofska pitanja koja nas sve tište: Ko smo, u stvari, mi, odakle potičemo, zašto smo ovde, kuda idemo? Ko su naši stvoritelji, majka Priroda ili vanzemaljski Inženjeri?

Da li smo deca zvezda, kojima ćemo se neminovno vratiti? Ili, da li nam možda ističe vreme na ovoj planeti, jer smo se pokazali kao neuspešni eksperimenat i nismo iskoristili datu šansu da se kao inteligentna civilizacija razvijemo dalje od primalnih životinjskih instikata? Da li nas očekuje “Sudnji dan”, poput onog od pre 65 miliona godina, kada su krvoločni dinosaurusi, tadašnja dominantna vrsta, zbrisani sa lica Zemlje? Da li je to bila volja vanzemaljskih Bogova, koja sledi i nas?

Bilo kako bilo, vanzemaljci postoje! To je danas javno priznata planetarana “tajna”. Dokazi za to su svuda oko nas, koji nude obećanje Istine i zahtevaju da preispitamo sve što su nas jednostrano (i pogrešno!) vekovima učili.

Holivud, koji uvek deluje u tesnoj sprezi sa američkim političko–vojnim establišmentom, je otišao korak dalje i sada bučno poručuje masama: ”Vanzemaljci (ponovo) dolaze!” Naime, poslednjih godina je upadljivo sve veći broj naučno–fantastičnih filmova (i tv–serija) na zadatu temu”: “Prometej” (2012.), “Interstelarno” (2014.), “Dan nezavisnosti 2: Nova pretnja” (2016.), “Dolazak” (2016.)... To je za “ufologe” krunski dokaz da se najšira javnost postepeno i sistematski priprema od strane vladinih organizacija i institucija za neminovni momenat kada će to biti definitivno obelodanjeno.

Ono što su Vašington, Pentagon, CIA, FBI i NASA dekadama krili od naroda, sa demagoškim obrazloženjem da bi sprečili masovnu paniku i devastirajuću kulturološki impakt, u vrlo skoro vreme postaće realnost življenja. Vanzemaljska budućnost je upravo pred našim očima!

Svoj novi doprinos aktuelnom holivudskom "ekstraterestrijalnom" angažmanu sada ponovo pruža ser Ridli Skot. A ko bi drugi!? "Osmi putnik" dolazi po – osmi put. Sledi filmski događaj vanzemaljskih proporcija!

19. maja u "multiplekse" brzinom svetlosti doleće "Alien: Kovenant". Ovo nije samo još jedan letnji holivudski "blokbaster", nego delo koje će publiku potaknuti da, bar za dva časa, isključe njihove zaglupljujuće "smart phone" i, za promenu, uključe zardale mozgove!

Nakon randevua sa bogovima u "Prometeju", ser Ridli Skot se otisnuo na novo inter–galaktičko putovanje, ovoga puta u svemirskom brodu zvanom "Kovenant". I ovaj sajens–fikšn sadrži u sebi "DNK" "majke svih filmova" – "Osmog putnika" ("Alien", 1979.) i predstavlja zapravo njegov drugi pred–nastavak. Nešto kao "sikvel" "prikvela". To samo Holivud može da izmisli!

Ovo je osmi film serijala sa grozomornim ksenomorfičnim monstroom, u dizajnu H.R. Gajgera, koji je započeo u "Nostromu" sa Elen Ripli (Sigorni Viver), a nastavio sa androidom Dejvidom (Majkl Fasbender), koji je i jedan od glavnih likova "Kovenanta". Zasnovan na priči Dena O'Banona i Ronalda Šuseta, kosmički teror u imaginaciji vizionara Ridlija Skota se u proteklih 38 godina pretvorio u lukrativnu filmsku franšizu, kojoj su svoj pečat udahnuli i drugi reditelji–Džejms Kameron, Dejvid Finčer i Žan–Pjer Žene. "Osmi putnik 2" (1986.), "Osmi putnik 3" (1992.), "Osmi putnik–Vaskrsnuće" (1997.), "Osmi putnik protiv Predatora" (2004.) "Osmi putnik protiv Predatora–Rekvijem" (2007.) i "Prometej" (2012.) su bile prejašnje epizode koje su vodile ka najnovijem izdanju serijala.

Sa poslednjim poglavljem njegove franšize u dubokom svemiru, ser Ridli Skot nastavlja da zastrašuje gledaoce, koje nagoni na spontano povraćanje sa onom ljigavom kreaturom u obliku falusa koja se probija iz ljudske utrobe. Verovatno najgnusnije stvorenje u celokupnoj istoriji filma! Međutim, "Osmi putnik: Kovenant" nije samo puki horor–fest od kojeg vas podilaze žmarci.

Njegova centralna misterija je cerebralna zagonetka, baveći se egzistencijalističkim temama Postanka, korenima čoveka i aspektima ljudske prirode. Pored užasa, akcije i crnog humora kojeg donosi, ovaj film postavlja pitanja o Životu i njegovim počecima i šta se dešava posle njega, u zagrobnom životu, ako on postoji. Filozofija i zabava zajedno!

Događaji u "Kovenantu" započinju deceniju kasnije nakon "Prometeja" i 20 godina pre Riplijevog prvog "bliskog susreta treće vrste" sa zastrašujućim vanzemalcima. Ovaj film predstavlja "povratak u budućnost" i čini koridor koji ultimativno vodi ka zatvaranju celog kruga i svom originalu iz 1979. godine. Ridli Skot već radi na nastavku "Kovenanta", koji će biti zadnja karika u njegovom zadivljujućem horor–univerzumu. Prethodna poseta "alijenskom" ciklusu desila u "Prometeju", koji se završio tako što je sluđeni

"šef misije" android Dejvid i doslovno izgubio svoju glavu i završio u vreći koju je iz svemirskog broda iznela glavna junakinja Elizabet Šou (Numi Repejs).

Ovoga puta, grupa svemirskih kolonista, predvođena kapetanom Bransonom ("vaskrsnuti" Džejms Franko), se obrela na brodu "Kovenant", nazvanom po kovčegu koji je, po starom predanju, sadržavao dve kamene ploče na kojima su bile ispisane Deset zapovesti. Na svojoj dugoj odiseji, oni dobivaju "SOS" signal i otiskuju se na udaljenu planetu nastanjenu misterioznim Inženjerima, bledolikom, muskuloznom humanoidnim rasom, koje pamtimo iz "Prometeja".

Kako to već biva u ovom serijalu, stvari počinju da se nekontrolisano odvijaju brzim tempom i članovi posade, nesvesni opasnosti, postaju žrtve gledaocima znanih kreatura–parazita, koje napadaju tako što se prvo zakače za lica svojih "domaćina"...

Ovaj film nosi u sebi elemente horora i trilera iz "Osmog putnika" ali i misaonu dubinu "Prometeja", dajući delimične odgovore na neka od brojnih "večnih pitanja": Šta su ta užasna jaja? Ko i zašto bi mogao da stvori tako grozno biće–oružje?

Izvršni Majkl Fasbender se u "Kovenantu" pojavljuje u dvostrukoj ulozi androida Dejvida i Voltera, koji imaju različite "personalnosti". Dejvid je stariji sintetički model, prototip programiran sa određenim ljudskim osobinama kao što su taština i ambicija, što je na kraju izazvalo "kuršlus" u njegovom "mozgu". Volter je nova, unapređena verzija, bez ljudskih karakteristika i emocija, nešto kao kibernetički Mr. Spok.

Katerin Vosterston, u ulozi eksperta za "terafikaciju" drugih planeta, nastavlja u "Kovenantu" niz jakih ženskih likova u Skotovim filmovima. Čak i njena kratka frizura neodoljivo podseća na Elen Ripli iz originala, koja je pre skoro 4 decenije u Holivudu započela borbu za "političku korektnost", to jeste jednakost polova u holivudskim filmovima. "Kovenant" je svojevrsni mikrokosmos, ogledalo ljudske rase prikazane kroz posadu kolonista. Sa svojim sofisticiranim vizuelnim pristupom "sajens–fikšnu", Ridli Skot promišljeno govori o stanju ljudske rase, o našoj psihi, opsesnutosti svemirom, našim nastojanjima, kao i strahovima da nešto što je strano raste u nama i izaziva jezu i tihu paranoju. Njegovi filmovi ("oskarovski" "Gladijator", 2000.) ne stare. Sa protokom godina oni su samo bolji!

(26. maj 2017.)

INTER-GALAKTIČKE "ŽACE"

"Valerijan i grad od hiljadu planeta" (*"Valerian and the City of a Thousand Planets"*)

režija: Lik Beson, glavne uloge: Dejn De Han i Kara Delevinj

Jeste li raspoloženi za filmsku ekstravaganciju najviše klase! Ovakvo nešto još niste videli na velikim ekranima ovoga leta. Holivud sa pariskim "šmekom!" "Valerijan i grad od hiljadu planeta" je "retka vrsta" u "multipleksima", nesvakidašnji događaj sezone.

Ovaj neonski "sajens fikšn" je "miks" holivudskog komercijalizma i francuskog artizma. To nije samo puki letnji spektakl vizulnih efekata, nego visoko stilizovana fantazija iz autorske radionice proslavljenog parisko-holivudskog vizionara Lika Besona. Ovo delo ima i svojevrsnu edukativnu funkciju za publiku naviknutu na ogoljenu holivudsku estetiku.

"Valerijan i grad od hiljadu planeta" sadrži Besonov prepoznatljivi sofisticirani sineastički "DNK". Njegov vizuelni artizam, koji pleni suptilnošću i originalnošću, čini gotovo svaku "pokretnu sliku" umetničkom, koju bi želeli da uokvirite! On je dostojni naslednik legendarnog Žorža Melijesa, "oca" filmske umetnosti i pionira specijalnih efekata.

Lik Beson unosi svoj osobeni, inteligentni pristup holivudskom "blokbasterskom" filmu. On izdašno koristi kompjuterski inženjering, ali ti vizuelni efekti proizlaze spontano iz same priče i akcije njenih likova, nisu samo svrha samim sebi!

Beson je imaginativni filmski stilista najrafiniranijeg kova, koji je prvu put zadivio sa svojim "Velikim plavetnilom" (1988.), otkrivajući publici podvodni svet koji deluje nadrealno u svojoj punoj stvarnosti. Njegova ostvarenja su "super-šik", sa očaravajućom vizuelnošću koja je često čudesni spoj modne fotografije i komičnih stripova. Ovaj ekstravagantni francuski reditelj, scenarista i producent je od početka svoje karijere iskazivao težnju da postane međunarodni autor, odnosno da stigne u Holivud, gde svi putevi svetske slave i priznanja vode. Besonova famozna "Nikita" (1990), ultra-violentna saga o mladoj hedonističkoj devojci koja je od francuske tajne službe prisiljena da postane ubica, doživela je svoj holivudski "rimejk" u filmu "Tačka bez povratka" (1993.) Džona Bedema. Besonov holivudski debi usledio je 1994. sa odličnim "Profesionalcem" (1994.), nesvakidašnjom sagom o čudnom odnosu između ubice "po narudžbi" (harizmatični Žan Reno) i otuđene devojčice (prva uloga potonje "Oskarovke" Natali Portman).

Futuristička priča iz 23. veka po nazivom "Peti elemenat" (1997.) bila je protkana humorom i fantazijom, koja je ponovo ukazala na Besonovo autorsko opredelenje za jakim ženskim likom (u tumačenju Mile Jovović). I u njegovom najnovijem ostvarenju "Valerijan i grad od hiljadu planeta", spasilac sveta je jedna mlada žena! Njeno ime je Lorelajn (uloga britanskog top-modela Kare Delevinj), koja je partnerka Valerijanu (Dejn De Han) u duetu svemirskih "žaca". Ovaj film predstavlja realizaciju Besonovih dečaćkih snova, kroz holivudsku ekranizaciju "Valerijana i Lorelajn", njegovog omiljenog komičnog stripa, francuskog pisca Pjera Kristena. To je besonovska "svemirska opera" o dva inter-galaktička agenta koja u specijalnoj misiji putuju do fantazmogoričnog metropolisa zvanog Alfa, gde destruktivne mračne snage prete da unište samu srž celog Univerzuma. Njegov simbol je upravo Alfa, futuristički Vavilon, dom za hiljadu vanzemaljskih vrsta, koje miroljubivo ko-egzistiraju na jednom mestu. Na zapadu grada žive humanoidi, roboti su locirani na istočnoj strani, metanski vanzemaljci su na severu, a akvatični Marsovcu na jugu. Oni su svi međusobno različiti, ali zajedno deluju u korist većeg Dobra. Premda su Valerijan i Lorelajn, kao tandem super-agenata koji rešavaju kosmičku misteriju, vodeći likovi, glavna

zvezda ovoga filma se ipak nalazi u samom njegovom naslovu. To je Alfa, divni i bleštavi grad, koji je besonovska verzija "Međunarodne svemirske stanice" u 28. veku! Gradeći zadivljujućim pokretnim slikama futuristički inter-galaktički metropolis sa visokim cilindričnim zgradama i vazдушnim kupolama, Beson je iskazao svu svoju raskošnu imaginaciju filmskog vizionara. U ovo ispolitizovano vreme, "Valerijan i grad od hiljadu planeta" nosi u sebi skrivenu, aktuelnu poruku sa svojom "politički korektnom" idejom o Diverzifikaciji koja je anti-teza trampovskoj Isključivosti. Američki predsednik Donald Tramp je svojim protivrečnim postupcima "isključio" i udaljio od sebe mnoge prvobitne simpatizere. U Vašingtonu se stvari zaista sporo i teško menjaju!

(21. jul 2017.)

DO POSLEDNJE "KINTE"

"Ratovi zvezda: Poslednji džedaj" (*"Star Wars: The Last Jedi"*)

scenario i režija: Rajan Džonson, glavne uloge: Mark Hamil, Dejzi Ridli, Keri Fišer

Među-stelarne ratne igre mogu da počnu! Pripremite se za epski događaj inter-galaktičkih dimenzija. Nakon pauze od dve godine, nastavljaju se "Ratovi zvezda", koji prete da poremete balans Sile u Univerzumu. Na čijoj ste vi strani: svetloj ili mračnoj?

15. decembra, u "multiplekse" dolazi "Poslednji Džedaj"! I sama pomisao na to ostavlja multi-milionsku publiku bez daha. Za armiju obožavalaca Lukasove svemirske "sapunske opere" ovo je najbolji božićni poklon Holivuda. Pred "boks-ofisima" vlada neviđena gužva, nešto kao "Black Friday" i "Boxing Day" u isto vreme.

Studio "Dizni" će voditi "Ratove zvezda" sve do zadnje "kinte" iz vaših džepova! Uostalom, zar nije i sama Amerika postala najbogatija i najmoćnija zemlja zahvaljujući ratovima za "slobodu, demokratiju i ljudska prava"?

Najkomercijalniji serijal u istoriji "pokretnih slika" postaće još profitabilniji. Prethodna epizoda, pod nazivom "Buđenje sile", je zaradila preko 2 milijarde dolara širom sveta, a od "Poslednjeg Džedaja" se očekuje da premaši tu rekordnu cifru i postane "super-blast" godine!

Taj veoma zahtevni zadatak je poveren nadolazećem scenaristi i reditelju

Rajanu Džonsonu, koji se, po sopstvenom priznanju, kao dečak igrao sa akcionim figurama Luka Skajvokera, Hana Soloa i Darta Vejdera. Ali, za njega nema više "fun and games", nego samo "real stuff"! On je u osmoj epizodi "Ratova zvezda" preuzeo komandni most od dokazanog preporoditelja Dž. Dž. Abramsa, istinskog sledbenika i naslednika Džordža Lukasa i Stivena Spilberga.

Dž. Dž. Abrams je već ponovo odabran da bude reditelj devete epizode, koja stiže kroz dve godine, a Rajan Džonson planira da snimi separatnu trilogiju "Ratova zvezda", kojima, izgleda, nikad kraja!

Izgubljen i nađen! Ovo bi mogao biti alternativni naslov "Poslednjeg Džedaja". Naime, napokon je stiglo vreme za priču o samom Luku Skajvokeru, najfamoznijem originalnom heroju "Ratova zvezda", koji se u međuvremenu nekako potpuno zagubio.

Gledaoci će napokon saznati gde je on bio "zaturen" poslednje tri dekade, šta je radio i zašto je siguran u to da Džedajima mora doći kraj. Bilo je već krajnje vreme! – poručuje i tumač Lukovog lika, 66.-godišnji Mark Hamil, koji je postao najčuveniji holivudski "Lost and Found"! Jedna uloga za celu karijeru!

Mnogi su očekivali da će se to dogoditi već ranije, u sedmom delu "Ratova zvezda", kada je Džefri Džekob Abrams nastavio sagu o Luku, njegovoj sestri Princezi Lei i svemirskom avanturisti-junaku Hanu Solou, više od tri decenije nakon što smo ih zadnji put gledali u "Povratku Džedaja" (1983). Ali, publika je bila izmanipulisana, jer je Luka Skajvokera videla samo u zadnjih 58 sekundi "Buđenja sile", kada ga je na visoko uzdignutom proplanku usamljenog ostrva na udaljenoj planeti Ek-Tu otkrila njegova predodređena naslednica Rej (Dejzi Ridli), držeći u ruci njegov davno izgubljeni legendarni džedajski "lajtsejber".

Bio je to, u stvari, tipični holivudski mamac i svojevrsna reklamna najava za ono što će uslediti u ovoj drugoj epizodi treće trilogije "Ratova zvezda". Zvuči malo komplikovano za jednu kosmičku "sapunicu", zar ne?

Dakle, "Nebeski šetač" Luk se vratio! Ali, on je samo senka od heroja poznatog širom svemirskih prostranstava. On nije više onaj isti Luk, ne samo zbog protoka godina. Gde se izgubio taj nekadašnji energični dečak sa farme sa planete Tatuin, koji je izrastao u neustrašivog pilota–borca protiv intergalaktičke tiranije?

On je postao slomljen i razočaran čovek koji živi u samo–nametnutom izgnanstvu. Osamljen, začauren i povučen u sebe, Luk želi da ostane zauvek izgubljen. Nekad je bio simbol nade i optimizma, ali je sada samo ugašena baklja svetlosti u dubini Tame.

On se može sakriti, ali ne može pobeći od samog sebe! Luk smatra da su njegove odluke i dela donele na kraju samo destrukciju i rat. On je "poslednji džedajski Mohikanac" koji je izgubio veru u Džedaje, za koje smatra da treba da nestanu. Ostavši bez svog proverenog prijatelja Hana Soloa, Luk je pustinjač koji je svestan da nije pametno sam lutati dugo beskrajinim galaktičkim prostorima, jer Mrak može lako da te proguta.

Rej, siročić koji je postalo nova džedajska uzdanica i spasilac inter–stelarne slobode, pokušava da Luka ponovo uvuče u borbu. Ona zna da Luk nije kukavica, da on ne sedi na tom ostrvu na kraju svemira zato što je zastrašen. Međutim, Luk joj ne priređuje nimalo topao doček, kao što je on nekad primio od svog mentora Obi–Van Kenobija u prvoj epizodi "Ratova zvezda", pod nazivom "Nova nada" (1977)...

"Poslednji Džedaj" zapravo sledi scenarijski model "Imperije uzvraća udarac" (1980.) u kojoj mladi, nadobudni Džedaj nalazi starog majstora veštine, a Pokret Otpora protiv vasijske represije biva slomljen od strane Prvog Poretka. Jedina bitna razlika je u tome što ženska osoba postaje sada novi junak vasijske, u koju je "brzinom svetlosti" stigla "politička korektnost". U skladu sa holivudskom politikom diverzifikacije i polne jednakosti, feminizam je dobio inter–galaktičke proporcije! Mark Hamil se vratio kao Luk Skajvoker, ali je zato zauvek otišla Keri Fišer kao Princeza Lea! Njoj je "Povratak Džedaja" bio poslednji nastup pre njene iznenadne smrti, neposredno nakon završetka snimanja filma u decembru 2016. godine. Za protekle četiri decenije, "Ratovi zvezda" su se izdigli na nivo svojevrsne "sci–fi" religije koja ima brojne sledbenike. Ko voli klasičnu holivudsku šaradu o večitoj borbi "gud gajsa" protiv "bed gajsa" ovde je došao na svoje! "Ratovi zvezda" uvek počinju sa "Jednom tako davno", ali nikad ne završavaju sa "Srećno zauvek". U njima mora biti konflikta, trauma, ožiljaka koji ne zarastaju, jer bez svega toga nema drame koja privlači publiku. Ovaj

---

serijal, koncipiran kao svemirski vestern, donosi dualizam svetlosti i tame, dobra i zla, nade i beznađa, lagodnih i teških vremena.

"Poslednji Džedaj" poručuje publici da mračne sile ne vladaju sada samo planetom Zemljom, nego isto tako i međuzvezdanim prostranstvima. Ovo je doba Tame!

(15. decembar 2017.)

LUNARNA RAPSODIJA

"Prvi čovek na Mesecu" ("First Man")

režija: Dejmižen Šazel, glavne uloge: Rajan Gosling, Kler Foj

Famozni "Hladni rat" između SAD i SSSR–a je trajao punih 45 godina. Izazvao je krize, uneo napetosti, proizveo neizvesnosti, doneo tenzije, ali ipak nije doveo do direktnog vojnog sukoba, niti uzrokovao "Sudnji dan" čovečanstva.

"Hladni rat" (1945–1990) je bio kao – brat! Ovo sa nostalgičnim uzdahom konstatuju "politički nekorektni" komentatori koji tvrde da su to bila "dobra, stara hladnoratovska vremena", u poređenju sa ovim današnjim sumanutim i nekontrolisanim "mondijalističkim" dobom "Novog svetskog poretka", koji je doneo sveopštu planetarnu nestabilnost.

Naime, postojale su dve suprotstavljene super–sile, dva antagonistička vojna pakta, dve oprečne ideologije, dva dijametralno drugačija društveno–politička sistema, dva različita načina i vrednosna poimanja života. U takvoj atmosferi međusobnog podozrenja i straha bila je uspostavljena ravnoteža snaga i taj balans je zapravo držao celi svet u relativnom miru.

Kada je američki predsednik Ronald Regan, bivši drugorazredni holivudski glumac, "nasamario" poslednjeg sovjetskog lidera Mihaila Gorbačeva, sa belegom na glavi kao znakom zloslutnog predskazanja, za dobar deo čovečanstva su stigli "crni dani". Pad Berlinskog zida 1989. godine nije samo označio pad komunizma, nego i kraj dotadašnjeg svetskog poretka, bezbednosnog sistema i kakvog–takvog socijalnog mira.

Sa "demontranjem" SSSR–a nestalo je planetarne ravnoteže snaga. "Raspojasani" "Novi svetski poredak", predvođen Amerikom, je agresivno preuzeo samostalnu kontrolu nad planetom, sa nametnutim i izmišljenim ratovima pod izgovorom "širenja i zaštite demokratije, slobode i ljudskih

prava”. Rasturene su mnoge države, a stvorene su nove – fantomske, često i uz veliko prolivanje ljudske krvi, sa devizom “Razdeli pa vladaj!”

“Globalizam”, što je zapravo učtivi termin za “Novi kolonijalizam”, sa ekonomskom “doktrinom” sveopšteg grabeža i manipulativnom ideologijom “političke korektnosti”, proklamovao je pohlepu bez granica kao zamajac progresa čovečanstva!

Rezultat svega toga je da bogati danas postaju sve imućniji, a siromašniji sve bedniji, tradicionalne moralne vrednosti su iščezle, a celi svet je postao uzavreli kotao i sve više se pretvara u mesto gde lunatici vladaju mentalnom institucijom. Stvarno, koja ludnica!

Paradoksalno, u ovoj digitalno–elektronskoj eri, svemirska istraživanja, posebno sa ljudskom posadom, su postala ograničena, jer manjka interesa da se investira u projekte koji neće brzo vratiti “oplođeni” uloženi novac.

Hladni rat (1945–1990) je doneo trku u naoružanju, pa potom i trku u svemiru, koji se pretvorio u dramatičnu pozornicu odmeravanja snaga dva bloka za svetski prestiž. U tom pogledu, “Hladni rat” je bio “Zlatno doba” jer je, ironično, doveo do najvećih dostignuća u ljudskoj istoriji!

Svemirska trka, koja je poslužila kao arena za propagandno veličanje vrlina ili žigosanje mana jednog ili drugog političkog sistema – komunizma, odnosno kapitalizma, je trajala oko dve decenije. Započela je 4. oktobra 1957. godine kada je SSSR lansirao u Zemljinu orbitu prvi veštački satelit “Sputnjik 1”. U toj veoma skupoj i rizičnoj trci, sa rudimentarnom tehnologijom, Rusi su ubedljivo povelili pošto je Juri Jagarin, u “Vostoku 1”, postao prvi čovek koji se u otisnuo u orbitu oko Zemlje, 12. aprila 1961. Dve godine kasnije, Valentina Tereškova je postala prva žena u svemiru, kao poruka SSSR–a kapitalističkom Zapadu da su u komunizmu žene ravnopravne sa muškarcima!

Ipak, nakon početne ruske dominacije, odlučna runda u ovom ideološko–političko–tehnološkom svemirskom maratonu pripala je Amerikancima sa misijom “Apolo 11”. Uz svesrdnu pomoć oko 1500 dovedenih nacističkih naučnika i inženjera (Operacija “Spajalica” – “Paperclip”), predvođenih SS–ovcem Vernerom fon Braunom, Amerikanci su porazili Ruse u svemiru. Neosuđeni nemački ratni zločinci iz Drugog svetskog rata su “Jenkije” odveli na Mesec!

20. jula 1969. godine, astronaut Nil Armstrong (zajedno sa Bazom Oldrinom) se sa lunarnim modulom “Orao” spustio na Mesec i potom prvi kročio na njegovu površinu izgovorivši reči za sva vremena: “Ovo je mali korak za čoveka, ali veliki skok za čovečanstvo!”

“Homo sapiensi” (“mudri ljudi”) su prešli desetine hiljada godina dugačak mukotrpan put od pećinskog čoveka– neandertalca do mesečevog šetača! Kao najinteligentnija bića na ovoj planeti (zašto se onda tako često ponašaju

stupidno?), ljudi su postali jedina vrsta koja se ikad otisnula van Zemlje.

1975. godine, zajednička sovjetsko–američka misija “Sojuz–Apolo” je donela “detant u kosmosu” i kraj svemirske trke, sa rukovanjem rivalskih astronauta, dokazujući da kad hoćemo, bez obzira na naciju i ideologiju, možemo da budemo i delujemo kao ljudi, a ne kao “majmuni”!

Mesec je oduvek bio predmet ljudskih aspiracija i izvor artističkih inspiracija. 1801. godine, genijalni Ludvig Van Betoven je komponovao sonatu za klavir broj 14, koja je sa svojom izuzetnom emocionalnom snagom postala “evergrin” klasične muzike, ostavši zauvek zapamćena kao “Mesečeva sonata”. “Mesečina” (1890.) francuskog kompozitora Kloda Debisija je neprolazno klavirsko delo. Češki kompozitor Antonin Dvoržak je uvećao svoju operu “Rusalka” (1900.) sa predivnom ljubavnom arijom – “Pesma mesecu”. Legendarni Frenk Sinatra je 1960–tih pevao “Fly Me to the Moon”, svetski hit kompozitora Barta Hauarda.

Još uvek omadžijan “Mesečinom” crnačkog reditelja Berija Dženkinsa, koja je na prošlogodišnjoj skandaloznoj “oskarovskoj” ceremoniji prekrila njegov “La La Lend”, naknadno mu oduzimajući pobjedu za najbolji film, Dejmižen Šazel je sada režirao grandioznu lunarnu rapsodiju pod nazivom “Prvi čovek na Mesecu”, posvećenu Nilu Armstrongu.

To je posle remek–dela Stenlija Kjubrika “2001: Odiseja u svemiru” (1968.), opčinjavajuće “Gravitacije” (2013.) meksičkog reditelja Alfonsa Kuarona i fascinantnog “Interstelarnog” (2014.) Kristofera Nolana sigurno najupečatljiviji film ikad snimljen o ljudskim avanturama u kosmičkim prostranstvima.

Takođe, “Prvi čovek na Mesecu” se pridružuje maloj grupi dela – “Put u svemir” (1983.) Filipa Kaufmana i “Apolo 13” (1995.), Rona Hauarda, koji prikazuju stvarnu istoriju kosmičkih letova. Autentičnije od ovih ostvarenja može biti samo iskustvo doživljeno na licu mesta–u svemiru!

Po svom stilu daleko udaljen, kao Zemlja od Meseca, od Šazelovih ranijih filmova – bubnjarske drame “Ritam ludila” (2014.) i romantičarskog mjuzikla “La La Lend” (2016.), “Prvi čovek na Mesecu” deluje impresivno u svojoj epskoj razmeri ali istovremeno i duboko intimistički kao portret “Mesečevog šetača” Nila Armstronga (1930–2012.). Baziran na autorizovanoj biografiji autora Džejmsa Hansena, koju je “oskarovac” Džoš Singer (“Pod lupom”) “pretočio” na filmsko platno, pokrivajući ključni period od 1961. do 1969. godine, to je spektakularna 135 minutna kosmička odiseja, ali ujedno i porodična drama, koja sledi latinsku poslovicu “Per aspera ad astra” – Kroz trnje do zvezda. Šazelova lucidna saga o velikom trijumfu je protkana i bolnim tragedijama.

Ovo delo prikazuje delikatni odnos između čoveka i čovečanstva, malih koraka i velikih skokova, ambicije i straha, tuge i istrajnosti, oca i majke, muža i žene, Zemlje i Meseca i ultimativno – između ljudskog bića i astronauta. Povučena u sebe, izuzetno skroman, izbegavajući da bude u centru pažnje, taj čovek – Nil Armstrong, nije bio ikonski astronaut kakvog bi svet očekivao da bude u dobu kada slava često nadilazi sama dostignuća.

Sa očima koje su bile više uperene na tragedije iz bliske prošlosti nego na breme istorije za koju se spremao da ponese na svojim leđima, on nikad nije zurio u Mesec dok je na američkom Srednjem zapadu odrastao kao dečak. Nil “Čvrstoruki” je posedovao čvrstu volju, poput čelika, ali je emocionalno bio veoma uzdržan i “zatvoren”. “Krtak” na jeziku, bio je tih i nimalo rečit u kazivanju velikih pozdrava i malih oprostaja.

Šta bi Armstrong rekao na kritike i kontroverze oko ovog filma da nije pokazao postavljanje američke zastave na površinu Meseca (što će ga verovatno koštati da ne postane “blokbuster”)? Verovatno bi samo slegnuo ramenima! Astronauti su često bili lakonski likovi na veliki ekranima, poput Džima Lovela (uloga Toma Henksa) u “Apolu 13”, ili Dejva Boumana (Kir Dulea) u “2001: Odiseja u svemiru”.

33–godišnji holivudski “vunderkind” Dejmijen Šazel, inače najmlađi dobitnik “Oskara” za režiju, je u “Ritmu ludila” žigosao torturu zlostavljanja, a u “La La Lendu” je umetničku čistotu suprotstavio komercijalizmu. U “Prvom čoveku na Mesecu” on se “uvukao” u dušu Nila Armstronga, portretišući ga ne samo kao nepokolebljivog probnog pilota i astronauta–pionira, nego i kao ožalošćenog oca koji je izgubio svoju dvogodišnju kćerku, umrlu od raka.

Rajan Gosling, kanadski glumac sa holivudskom radnom vizom, izvanredno

---

otelotvorava Armstrongovu kompleksnost koja je u sebi nosila široki spektar ličnosti: nevoljnog heroja koji je uvek uspevao da sačuva hladnu glavu u slučajevima katastrofa; inženjera–naučnika, sklonog perfekciji, opsednutog naukom i matematikom, koji je više bio zainteresovan za brojeve nego za romanticizam Meseca; nehajnog oca koji je zbog svojih ambicija zapostavio suprugu i porodicu koje je veoma voleo; stamenog čoveka–astronauta od velikog integriteta koga su zahvatale sumnje, ali koji je posedovao tihu rešenost i odvažnost da prebrodi sve prepreke u kosmosu i na zemlji.

Odličnu ulogu je odigrala i Kler Foj, kao Armstrongova stoička i brižna supruga Dženet, koja je jednom od šefova NASA–e bez ustezanja kazala: “Vi ste grupa dečaka koja pravi modele od ‘balza’ drveća. Vi nemate ništa pod kontrolom!”

Oslanjajući se mnogo više na efekte kamere (izvrсна fotografija Linusa Sandgrena) nego na kompjuterski generisane slike, Šazel u svom filmu stavlja gledaoce u astronautsku kabinu zajedno sa Armstrongom. Upotrebom ručnih kamera koje se “tresu”, on kreira atmosferu napetosti u skućenom prostoru svemirske “limene kutije”, dočaravajući nesvakidašnji osećaj prilikom lansiranja rakete “Saturn V”, koja se propinje kroz nebo.

Postepeno pojačavanje tempa filma, kao odbrojavanje do lansiranja, deluje vrlo promišljeno. Šazel u svom delu, čije boje su prigušene, preferira krupne planove na uštrb panoramskih vidika. U finalnoj četvrtini, kada Armstrong gleda na Mesec kroz prozor svog modula, film se prebacuje sa 35 mm na 70mm IMAX format da bi replikovao taj momenat zapanjenja koji je on doživeo.

Za jednu kosmičku sekvencu u filmu, koja počinje očaravajuće a završava užasavajuće, kompozitor muzike Džastin Hurvic je napisao kratki valcer u štrausovskom stilu, odajući tako počast Kjubrikovoj veličansvenoj upotrebi svovremenskog “Na lepom plavom Dunavu” u “2001: Odiseja u svemiru”.

“Prvi čovek na Mesecu” je, bez sumnje, film o sve–američkom heroju, ali on ne služi pukoj patriotskoj svrsi. Šazel i Singer u svojoj sagi stavljaju u prvi plan heroizam, koji se nalazi u svojstvu celog čovečanstva, a ne unutar određenih geografskih granica. Kao oda jednom od najmonumentalnijih momenata u istoriji ljudske rase, “Prvi čovek” je u svom kontekstu priča o podvigu koji prevazilazi nacionalni trijumf, koji nije pripadao samo Americi, nego celom svetu.

“Za čovečanstvo!”– rekao je i sam Armstrong o “velikom skoku”. Mi smo svi, pre svega, deca Univerzuma, a ne ovog ili onog ideološko–političkog sistema!

Kad su Armstrong a zatim i Oldrin pre 50 godina kročili na površinu Meseca bio je to događaj koji je zauvek promenio ljudske aspiracije. To je bio

---

najsvetliji trenutak čovečanstva i inspirativno svedočanstvo šta je ono sve sposobno da konstruktivno uradi. Gde se to sve poslednjih decenija zagubilo? Slanje ljudi na Mesec je koštalo mnogo života američkih astronauta, a američke poreske obveznike 24 milijarde dolara (skoro 100 milijardi u današnjoj vrednosti!). U jednoj sekvenci filma o rastućem protivljenju američkoj svemirskoj misiji, Šazel ubacuje protestnu pesmu “Whitey on the Moon”, poete–pevača Džila Skota–Herona, koji se sa indignacijom pitao zašto se taj silni novac preusmeruje i troši u druge svrhe umesto na mnoge porodice koje žive u siromaštvu? (Pre)skupa je cena pravljenja Istorije!

Nije mali broj pristalica “teorije sumnje” koji tvrde da se američki astronauti zapravo nikad nisu ni spustili na Mesec! Po njima, sve je to bila samo nameštena velika predstava Vašingtona i Pentagona, režirana po ugledu na najspektakularnije holivudske produkcije, sa osnovnim ciljem da se Sovjetski Savez što dublje uvuče u svemirsku trku koja je koštala “papreno”, kako bi se ekonomski iscrpeo i doveo do bankrotstva.

Kao i sam njegov glavni protagonist, i Šazelov film se propinje u nebo. To je delo koje se nameće kao kandidat za 91.–ve “Oskare”.

(27. oktobar 2018.)

Osmo poglavlje

SEVERNI HOLIVUD

(NE)SLOŽNI TANDEM

”Dobar žaca, loš žaca 2” (*Bon Cop Bad Cop 2*)

režija: Alen Derošer, glavne uloge: Patrik Uar i Kolm Feore

Smeh je, kažu, zarazan! Premda žive na dalekom, hladnom Severu gde zima traje, po evropskim merilima, praktično devet meseci, i Kanađani umeju da se smeju, zar ne?

To barem potvrđuje i lista najgledanijih kanadskih filmova na čijem čelu se već decenijama nalaze upravo – komedije!

Pune 24 godine, primat najkomercijalnijeg kanadskog filma (sa ukupnom zaradom od 11,2 miliona dolara) držala je lascivna “tinejdžerska” komedija o jadima i dogodovštinama seksom opsednutih srednjoškolaca pod nazivom “Kod Porkija” (“Porky’s”, 1982.), scenariste i reditelja Boba Klarka. U ovom “lakom komadu” (koji deluje kao podžanrovski model i prauzor holivudskom

super-lukrativnom četvorodelnom serijalu "Američka Pita", 1999., 2001., 2003. i 2012.) na sebe je skrenula pažnju publike provokativna i seksepilna Kim Katral, koja je posle stekla svetsku slavu kao "fatalna plavuša" Samanta Džons u tv-seriji i filmu "Seks i grad".

Na tronu najkomercijalnijih kanadskih filmskih junaka "uspaljene pubertetlije" su potom zamenile antagonističke "žace"!

"The cops sont de retour"! Dobar žaca i loš žaca su ponovo stigli u bioskope, nakon punih 11 godina. Dakle, momci su se vratili! Doduše, primetno ostareli i osedeli, ali još uvek u dobroj formi. To je (ne)složni tandem koji, uprkos svemu, zajedno uspešno obavlja policijske zadatke! Jedan je Anglo iz Ontarija, a drugi je Franko iz Kvebeka. Oni su nevoljna "braća po bedžu" koje je spojila policijska dužnost. Njih dvojica su kao led i vatra, "vole" se kao pas i mačka, narodski rečeno oni su kao "rogovi u vreći". Govore "frangle", uglavnom "reže" jedan na drugog, ali posao ih ujedinjuje. Služba je ipak važnija od svega!

2006. godine, "Dobar žaca, loš žaca" je bio hit "No.1" u Kanadi i osvajač "Džinija" – ovdašnjih "Oskara" za najbolji film. Ova policijska akciona komedija postala je najkomercijalniji kanadski film svih vremena, sa zaradom od 12,5 miliona dolara. Najveći deo prihoda je ostvaren u Kvebeku, a samo 1,3 miliona dolara u anglofonskom delu Kanade.

Bilo kako bilo, ove žace su postale senzacija, model kanadskog filma koji se na "boks-ofisima" uspešno nosio sa holivudskim ostvarenjima. Kad jedan ovdašnji film zaradi preko 10 miliona dolara, to je "blokbaster" po kanadskim standardima!

"Dobar žaca, loš žaca" je bio prvi kompletno dvojezični kanadski film, snimljen na "frangleu". Većinu scena predstavljala je mešavina dijaloga na

engleskom i francuskom, sa naizmeničnim titlovanim prevodima i likovima koji se brzo prebacuju sa jednog na drugi jezik. U tom smislu, bilo je to "politički korektno" delo na koje bi sigurno bio ponosan otac zvaničnog bilingvizma u Kanadi, legendarni i kontroverzni nekadašnji dugogodišnji predsednik vlade Pjer Trudo. "Allons-y Canada, Go"!

"Dobar žaca, loš žaca" je kanadska verzija holivudskog "Smrtonosnog oružja", sa Denijem Gloverom i Melom Gibsonom u ulozi dueta policajaca oprečnih karaktera. Jedan član tima je anglofon iz Toronta, Martin Vord (Kolm Feore), policajac "OPP" – a, tih i staložen, "dobar žaca" koji u vršenju svoje dužnosti predano sledi pravila službe. Drugi "igrač" ovog nesvakidašnjeg tandema je frankofon iz Montreala, David Bušar (Patrik Uar), detektiv "Surete de Quebec", agresivan i eksplozivan, "loš žaca" koji voli da zanemaruje propise i kroji ih prema svom nahođenju.

Taj čudni tim policajaca je prisiljen da radi zajedno i prevaziđe međusobne profesionalne i kulturološke razlike, netrpeljivosti i predrasude. Ironično, upravo te različitosti između njih im i pomažu da svoj zadatak obave efikasno! Ovaj zabavni film reditelja Erika Kanuela je u sebi sadržavao i mnogo ozbiljnije socio-kulturološko-političke konotacije, indirektno poručujući publici da uprkos različitom govoru, tradiciji i temperamentu, anglofonska i frankofonska populacija mogu produktivno delovati i harmonično koegzistirati u Kanadi. Diverzifikacija i pluralizam čine čvrsti temelj prosperiteta u zemlji "javorovog lista".

Dosta je bilo referendumu o suverenosti Kvebeka! "Dobar žaca, loš žaca" je svojom univerzalnošću ujedinio dve razdvojene "usamljene duše", bar na određeno vreme. Hokej i novac nisu jedine stvari koje spajaju Anglofone i Frankofone!

I nastavak ovog filma, po duhovitom scenariju ko-zvezde Patrika Uara, je komični policijski triler sa prepoznatljivim stilom i konceptom miksovanih kultura i jezika, prijemčiv najširoj kanadskoj publici. Ovoga puta, Martin Vord, koji je u "mini-prelaznom roku" prešao u redove federalnog "RCMP" – a, i njegov kvebečki kolega David Bušar zajednički istražuju i otkrivaju lanac kradljivaca automobila koji je povezan sa teroristima u Sjedinjenim Američkim Državama. Sve je OK, Ameriko, ne brini, Kanađani su tu!

Umesto Anglo/Franko podela, humor sada dolazi prevashodno iz kanadsko/američkih razlika, između Trudoovske Kanade i Trampovske Amerike. Jedina mana u tome je što, po mnogima, Kanada sve više postaje amerikanizovana i što te različitosti postaju sve manje primetnije.

Takođe, i Kanada se unutar sebe rapidno transformiše, sa drastičnom promenom demografsko-etničke slike, zbog čega će u vrlo dogledno vreme taj "večiti spor" između frankofonske katoličke i anglofonske "WASP" (White Anglo

Katerin Vinik i Bojan Ž. Bosiljčić

Saxon Protestant) Kanade postati prevaziđena stvar iz prohujalih doba. Dolaze neka nova vremena!

Na to sve je tako vizionarski ukazao proslavljeni montrealški autor Deni Arkan u svom "oskarovskom" ostvarenju "Invazije varvara" (2003.). Baš me intrigira kako bi izgledao eventualni "Dobar žaca, loš žaca 3"? Joj, Kanada!?

Drugi deo "Dobrog i lošeg žace", u režiji Alena Derošera, je čudo neviđeno. To je kanadski film sa holivudskim pečatom. Na produkciju ovog dela je utrošeno čak 10 miliona dolara, što je za ovdašnje

pojmove basnoslovna suma, sa kojom se moglo snimiti pet kanadskih igranih filmova!

Severni Holivud sve više jača! Ne samo filmska, nego i njegova tv-produkcija, čija glavna perjanica je sada istorijska drama "Vikinzi", koja je po svom "rejtingu" svrstana među deset najpopularnijih tv-serija na svetu i višestruko nagrađena "Emija" – tv "Oskarima. Sa velikim godišnjim budžetom od preko 50 miliona dolara, "Vikinzi" su nastali u kanadsko-irskoj koprodukciji, u kojoj vodeću žensku ulogu igra zadivljujuća Katerin Vinik iz Toronta (rođeno ime: Katerina Ana Vinitska), ukrajinskog porekla, kao kraljica Lagerta, legendarna figura u istoriji Vikinga.

"Dobar žaca, loš žaca 2" se prikazuje na čak 200 velikih ekrana u "multipleksima" širom Kanade, što se inače vrlo retko dešava kada je u pitanju domaći film. Isto tako, ovo ostvarenje je svojevrsni raritet za kanadsku kinematografiju, u kojoj su šanse da jedno ovdašnje ostvarenje dobije svoj nastavak, što je uobičajena holivudska praksa, ravne osvajanju famoznog hokejaškog "Stenli kupa" od strane dokazanih gubitnika "Otava Senatorsa". Čuda se ipak događaju, zar ne?

(12. maj 2017.)

TRIJUMF I PROKLETSTVO NOVCA

"Propast američkog carstva" (*"La chute de l'empire americain"*)

scenarij i režija: Deni Arkan, glavne uloge: Aleksandr Landri, Maripjer Moren, Remi Žirar

Pre trideset i dve godine je započeo "Pad američkog carstva", koje se sedamnaest leta docnije još dublje strmoglavilo u ambis sa "Invazijama varvara", što je neminovno sada dovelo i do definitivne "Propasti američkog carstva"!

Tako, barem, najavljuje u svom najnovijem proročanskom delu čuveni kvebečki "filmski Nostradamus" Deni Arkan. Pa, bilo je već krajnje vreme, makar se to samo desilo u "multipleksima", primećuju zlobnici.

I u svojoj 76-oj godini, Deni Arkan itekako ima šta promišljeno i relevantno da kaže, baš kao i uvek. Ovo je "Povratak Otpisanog", koji sa poslednjim ostvarenjem već konkuriše za kanadski film godine! Sa "Propašću američkog carstva" on namerava da (opet) osvoji celi svet!

Kad čovek zađe u pozne godine, mimo svoje volje postaje svojevrsni "zidar": ima kamen u bubregu, pesak u mokraći, vodu u kolenima, cement u crevima, visak među nogama i kreč(anu) u glavi! Šalu na stranu, ovo svakako ne važi za vrlo agilnog i visprenog autora Denija Arkana, kojem osma decenija života nije nimalo razlog da pređe u "zidarsku" profesiju.

On je u ovdašnjoj filmskoj industriji jedan – i jedini! Deni Arkan je bio prvi koji je kanadsku kinematografiju stavio na filmsku mapu sveta. Dok se njegov isto tako slavni kolega i savremenik Dejvid Kronenberg iz Toronta u svojim delima bavio odnosom biologije i tehnologije, ovaj montrealški autor je istraživao ljudsku prirodu i njenu korumpiranu socijalnu dimenziju. Kroz njegov pronicljivi prikaz stanja svesti kvebečkog miljea, istovremeno se ogleda celokupno severno-američko društvo, pa i ostale zemlje "zapadne demokratije".

U karijeri koja se proteže već šest decenija, Deni Arkan je prešao dugačak i izazovan put od idealističnog "buntovnika sa razlogom" do visokoumnog ciničnog komentatora društveno-političkih zbivanja. Po akademskom obrazovanju istoričar, on je po filmskoj vokaciji "lumijerovac" koji u svojim ostvarenjima često na polu-dokumentaristički način prikazuje i analizira aktuelne društvene fenomene.

Njegovi filmovi su plod imaginacije, ali istovremeno su socijalni komentari duboko ukorenjeni u stvarnosti. "Moj 'mentor' je Šekspir. Ja dajem ogledalo prirodi!" – kaže o svom autorskom postupku Deni Arkan.

Zapitan od "politički korektnih" čistunaca zašto su u "Propasti američkog carstva" kriminalci – crnci, on je bez ustezanja rekao, ne bojeći se da bude okarakterisan kao "rasista", da je to životna realnost, da ono što prikazuje je istina!

Za svoja dela, on je dobio brojna najprestižnija priznanja. Na kanskom festivalu, osvojio je nagradu FIPRESCI ("Pad američkog carstva", 1986.), specijalnu nagradu žirija ("Isus iz Montreala", 1989.), nagradu za scenario ("Invazije varvara", 2003.). Dvostruki je dobitnik najviših francuskih filmskih nagrada – "Cezara" i šestostruki osvajač "Džinija" – kanadskih "Oskara". Tri puta nominovan za holivudskog "Oskara", Deni Arkan je jedini kanadski sineasta koji je dosad osvojio ovu nagradu za najbolji strani dugometražni igrani film ("Invazije varvara").

Nakon prestanka dugogodišnje plodotvorne saradnje sa legendarnim kvebečkim producentom Rožoom Frapijeom, on pravi filmove u "kućnoj radionici" sa svojom suprugom Deniz Rober. "Deni&Deniz" je najslavniji tandem frankofonske kanadske filmske industrije. Snimanje filmova je za njih porodični biznis, u kojem Deni piše i režira, a Deniz, kako to i priliči emancipovanoj ženi, rukovodi finansijama i produkcijom. Da se zna ko je, zapravo, "šef" u kući!

"Politički nekorektni" Arkan u svojim lucidnim i minucioznim filmovima, koji u sebi nose molijerovski pečat, ne šteti nikoga! Ukazujući na nepopravljivu kvarljivost ljudskog karaktera sklonom pohlepi, pohoti i hedonizmu i žigošući brojne mane, dekadentnost, korumpiranost i uskogrudost sistema,

meta njegovih poput žaoke oštih dela su političari, birokratija, sindikati, crkva, gangsteri, akademska inteligencija, zdravstvo... (Na medicinski tretman kod specijaliste kanadski pacijenti prosečno čekaju čak 21 sedmicu: u međuvremenu, samo vam Bog može pomoći! Dobiti lekara opšte prakse je još teža, "nemoguća misija". Autor ove knjige već 23 godine bezuspešno pokušava da nađe svog porodičnog doktora!).

Moć i prokletstvo novca je idejna osnova Arkanovog poslednjeg filma. Ovo ostvarenje nije direktan nastavak njegovih prethodnika – "Pada američkog carstva" i "Invazija varvara", koji su bili portret intelektualnog krema društva, montrealških univerzitetskih profesora koji su 1980-tih i 1990-tih "lagodno živeli uzimajući mrvice sa američke trpeze", kako je to Deni Arkan lično ironično objasnio.

Vremena se, međutim, vidno menjaju. Glavni junak "Propasti američkog carstva" je takođe visoki intelektualac, 35-godišnji Pjer Pol Dau (uloga

Aleksandra Landrija). On je samac, doktorant filozofije na renomiranom "Mek Gil"-u u Montrealu.

Ali, avaj, od "filozofiranja" se ne živi! Bilo bi mu bolje da je doktorirao na univerzitetu Života. On je suviše inteligentan i obrazovan. Takvi nisu više potrebni!

Pjer Pol je primoran da radi kao kurir u servisu za dostavljanje pošiljki, jer mu to, ironično, donosi veću zaradu. Igrom slučaja, dok je isporučivao jedan paket u pseudo "butiku" za žensku odeću, on prisustvuje oružanoj pljački koja se završava krvavo, sa dva mrtva tela. Pritom, on pronalazi dve vreće sa velikom količinom novčanica. "Lova do krova"! Pred njim se nameće moralna dilema: Da li da "odmagli" sa tim silnim "prljavim" novcem ili ne...? Da li da ga spiska na luksuzne "devojke za pratnju" (novootkrivena Maripjer Moren) i druga ekstravagantna zadovoljstva ili da ga upotrebi korisnije za veće Dobro?

Šta bi vi u takvoj situaciji učinili? – to je "pitanje od deset miliona dolara" koje u svom filmu Deni Arkan indirektno upućuje publici, sugerišući da novac daju u dobrotvorne svrhe, onima kojima je najpotrebniji – beskućnicima! Kao istinski humanista, on poziva ljude da pokažu svoju čovečnost, koja se iz dana u dan sve više gubi.

Na letnjem repertoaru "multipleksa" ovaj inteligentni film, pun iskričavih dijaloga, deluje kao delfin okružen jatom "blokbasterskih" ajkula u okeanu holivudskog "brejvošinga".

"Propast američkog carstva" je crnohumorni krimi-triler koji sadrži prepoznatljivi zajedljivi, duhoviti i sarkastični sineastički stil Denija Arkana koji, kao i obično, ne gubi vreme da se obruši na truli društveni sistem.

Ovaj film predstavlja delimični raskid sa njegovim prethodnim delima koja su se u većoj meri bavili humanističko-filozofskim pitanjima. U "Propasti američkog carstva" Arkan se vratio žanru kriminalističkog filma, kojeg je istražio u delima "Režan Padovani" (1973.) i "Džina" (1975.). To nije remek-delo poput "Invazija varvara", ali je svakako ostvarenje kojeg Deni Arkan sa ponosom može da doda u svoj impresivni autorski opus.

Prvobitni radni naslov "Propasti američkog carstva" je bio "Trijumf novca", što dovoljno govori samo za sebe. Inspirisan istinitim događajem iz 2010. godine, o kojem je Arkan pročitao u novinama, dublji sociološki koreni ovog dela su svima prepoznatljivi. Novac je danas, valjda više nego ikad pre, postao jedino merilo za sve, a moralna trulež je metastazirala i zašla u sve pore društva.

Cinici ukazuju da, u suštini, postoje dve vrste ljudi: oni kojima je stalo do novca i oni kojima je JEDINO stalo do novca! Pohlepa je definitivno postala pokretačka poluga savremenog čovečanstva.

... "Siromašni čovek želi da postane bogat,

Bogataš želi da bude kralj,

A kralj nije zadovoljan dok ne zavlada svima"...

Sećate li se ovog refrena iz antologijske pesme "Pustara" ("Badlands") neprolaznog "rokerja" Brusa Springstina, "portparola" američke radničke klase? Moć novca danas pokreće celi svet. To vidimo i u međunarodnim odnosima i svugde oko nas. Finansijske malverzacije su postale sve sofisticiranije. Ima sve više načina da bogati još dublje napune svoje džepove.

Oni koji su bogati, imaju ne samo veliki novac nego i političku moć, predsednici su država i predsednici vlada, a potom to isto postaju i njihovi najbliži članovi porodice. Meritokratija se gubi pred navalom plutokratije!

Jaz između bogatih i siromašnih se sve više produbljava, a srednja klasa sve brže nestaje. Najbogatije 62 osobe na svetu poseduju bogatstvo jednako polovini globalne populacije, odnosno 3,5 milijardi ljudi!

Na "Forbsovoj" listi 1.810 milijardera u svetu nalazi se najviše Amerikanaca, čak njih 540, dok je "samo" 33 Kanađana. Multinacionalne kompanije i bogata elita "igraju prema drugačijim pravilima" u odnosu na sve ostale, veštini izbegavanjem da plate porez koji je neophodan da bi društvo funkcionisalo na pravednijim osnovama.

Procenjuje se da u Kanadi velike korporacije i ostali super-bogati raznoraznim mahinacijama (korišćenjem zakonskih "rupa", koje su u, stvari, i napravljene za njih) godišnje izbegnu da plate čak 100 milijardi dolara poreza!!!! Niko još dosad nije stisnuo "petlju" da to promeni. Bogati su, jednostavno,

---

nedodirljivi!

Karteli i korporacije sa Zapada masovno prebacuju svoje proizvodne pogone u one zemlje, mahom Dalekoistočne, gde najminimalnije plaćaju radnu snagu. Međutim, zapadni političari, kojima se inače pene usta deleći lekcije o zaštiti ljudskih prava, potpuno su nemi oko ovakvog beskrupuloznog iskorištavanja ljudi koji za “košpice” rade i po 12 časova dnevno, često u vrlo nehumanim uslovima. To se zove moderni robovlasnički sistem!

Zar ne bi bilo ”politički korektno” da se svi oni koji se toliko upinju za ”političku korektnost” sada glasno zalažu i za ugroženu većinu, to jeste siromašne i osiromašene!? Ali, to izgleda nije dobro za biznis! Po hipokritskom tumačenju ”političke korektnosti” izgleda da su i super–bogati ”ranjiva manjina” koja treba da bude zaštićena!!!

”Moja dužnost kao umetnika je da opišem vreme u kojem živim. Kvebek je direktno pogođen dugom agonijom susednog američkog giganta. To je od fundamentalnog značaja za nas. Čak i u najudaljenijim uglovima naše planete, mi smo svi subjekti Američkog carstva.

Ta imperija umire i njeno raspadanje nas brutalno dotiče. Oni koji sve svoje nade polažu u odlazak Trampa zaboravljaju da je posle Kaligule došao Neron i tri veka tinjajuće dezintegracije.

Mi živimo komforno u Kanadi pod kišobranom ‘Paks Amerikane’, ali moralna trulež Imperije počinje da nas inficira. Sveprisutnost i svemoćnost novca je jedan od simptoma. Da li ćemo naći dovoljno jake antibiotike da se borimo protiv ove gangrene?” – pita se Deni Arkan u svojoj izjavi kojom podrobnije objašnjava idejne poruke ”Propasti američkog carstva”.

Kad pasivna većina nemo ćuti, dešavaju se najgore stvari. Nešto ”debelo” nije u redu sa ovim društvom u kojem je medijski ”događaj godine” bilo venčanje britanskog princa Harija, petog u redu za tron, sa drugorazrednom glumicom. Velika predstava bogatih za zabavu siromašnih.

Svet je utonuo u neizlečivu dekadenciju i inertnost. Toga je posebno svestan Deni Arkan, mudrac među sineastama.

PROBUDITE SE USPAVANE GLAVE, SKINITE PAUČINU SA OČIJU I PROVERITE ŠTA VAM SE DEŠAVA!

(21. jun 2018.)

BIOGRAFIJA PISCA:

Bojan (Živko) Bosiljčić (1957.), publicista, novinar i filmski kritičar.

Osnovnu školu, gimnaziju i studije žurnalistike, na Fakultetu političkih nauka, završio u Sarajevu (1979.).

Bavi se novinarstvom od 1976. godine. Karijeru je započeo na “Sarajevu 202”, a potom nastavio na Drugom programu Radio–Sarajeva, u kulturnoj emisiji “Primus”, u okviru koje je nastala popularna “Top lista nadrealista”.

Od sredine 1980–tih, pa do izbijanja građanskog rata u Bosni i Hercegovini, 1992. godine, pisao je filmske kritike i eseje u sarajevskim dnevnim listovima i magazinima: “Večernje novine”, “Svijet”, “Una”, “Naši dani”, “Film” i “Nedjelja”. Od 1980. do 1990. godine obavljao je poslove odnosa sa javnošću u filmskoj kući “Forum” Sarajevo, koja je, između ostalih, proizvela i dva čuvena filma reditelja Emira Kusturice: “Otac na službenom putu” (1985.) i “Dom za vešanje” (1989.). Od juna 1994. do septembra 1995. godine živio je u Subotici, gde je bio zaposlen na Radiju “YU–ECO” i bio ko–inicijator i ko–selektor Programa proslave 100–godišnjice filma, pod nazivom “Sanjati otvorenih očiju – prvih sto godina” (u saradnji sa Skupštinom grada Subotica i “Subotica–filmom”).

Od septembra 1995. godine živi u Kanadi. Kao slobodni novinar piše za kanadsko–srpske novine i elektronske medije.

Član je redakcije “Novina” – Toronto, najvećeg lista srpske dijasporu u Kanadi. Objavio je devet knjiga sa filmskom tematikom: “Plakat bosansko–hercegovačkog filma” (ko–autor, Sarajevo, 1988.), “Oskar je kriv za sve” (Subotica, 1995.), “Severno od Holivuda” (Beograd, 1997.), “Bulevar sumraka” (Beograd, 1999.), “Dok javori njišu grane” (Beograd, 2002.), “Ti divni sanjari” (Beograd, 2011.), “Moderna vremena” (Beograd, 2012.), “Sjaj u očima” (Subotica, 2023.) i “Velika iluzija” (Subotica, 2023.).

Njegove knjige su promovisane na beogradskom FEST–u, Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu, Festivalu evropskog filma na Paliću i Salonu knjige srpskih autora u Torontu. Knjiga “Ti divni sanjari”, o 30 godina postojanja najviših kanadskih godišnjih filmskih nagrada “Džini” (“The Genie Awards”), jedina je sa takvom tematikom u celom svetu i naišla je na veliki medijski odjek u Kanadi i Srbiji.

Bio je inicijator i ko–selektor dve retrospektive jugoslovenske (srpske) kinematografije u Kanadi: “Novi balkanski film” (“*New Balkan Cinema*”), održane u Otavi i Montrealu, u organizaciji Kanadskog filmskog instituta, uz saradnju Jugoslovenskog instituta za film (1997.) i “Jugoslovenski crni talas: Biće skoro propast sveta” (“*Yugoslavian Black Wave: The End Of The World Is Coming*”), održane u Otavi, Vankuveru i Torontu, u organizaciji Kanadskog filmskog instituta, Pacifičke kinoteke i Kinoteke Ontario, uz saradnju Jugoslovenske kinoteke (2001).

Član je Međunarodne federacije filmskih kritičara i novinara (FIPRESCI).

Bio je član Međunarodnog žirija na 19. Festivalu Evropskog filma na Paliću, 2012. godine.

SADRŽAJ:

Preludijum za knjigu (Piščeva uvertira): BELOSVETSKA PODVALA (DRŽ'TE LOPOVE!) 5

Prvo poglavlje – BEZ DLAKE NA JEZIKU (BEZ "UVIJANJA", MOLIM!): 11
- "Politička korektnost" je oblik totalitarne kontrole 11
- Skupa cena rata 18

Drugo poglavlje – HOLIVUDSKA ŠARADA: 21
- Bizarna komedija 21
- Velika opklada 24
- Izduvani baloni 26
- Mesečina nad "La La Lendom" 29
- Lakrdijaška noć 32
- Velike male laži (Novo ledeno doba) 35
- Starac i žene 38
- "Oskari" po "ključu" 41

Treće poglavlje – (SUPER)HEROJI SU ZAMORNII!: 44
- Baš je "kul" biti loš! 44
- Apokalipsa S.A.D. 46
- Groteskna petorka 49
- "Ol star" šou 51
- Zov Afrike 53
- Sudar Titana 56
- Perfektni idiot 59
- Super-mini kavaljer 62
- Gospodar riba 64
- Smena garde 67

Četvrto poglavlje – PLANETA ŽENA (NOVI MATRIJARHAT): 71
- "Rokenrol" mama 71
- Isterivačice besa 73
- Plima diverzifikacije 76
- Super Amazonka 79
- Žene uzvraćaju udarac 81
- Blaženi među ženama! 84
- Novi ženski poredak (Ženska revolucija, ili evolucija!?) 86

- Savršena krađa 88
- Dadilja sa neba 91
- Zvezda je rođena! 94

Peto poglavlje

- POLITIKA I LAŽI (SVI PREDSEDNIKOVI LJUDI): 98
- Kad narodu "pukne film" 98
- Odlazak Obmane 101
- "Tegleći konj" 105
- "Guzonjin sin" 111
- "Đoka od Poroka" 119

Šesto poglavlje – U ČELJUSTIMA "BLOKBASTERA": 127

- "Probušeni dolar" 127
- Iz Rusije sa ljubavlju 129
- Crna Amerika 132
- Holivudski "fer plej" 134
- Grad sanjara 137
- Kako je lepo biti glup! 139
- Majmuni (ni)su ljudi! 143
- Mračna strana idile 145
- Celuloid protiv čipa 147
- Veličina nije važna! 149
- Crno je novo belo! 153
- Ponos duginih boja 157

Sedmo poglavlje – INTERSTELARNO: 161

- Dan stupidnosti 161
- Pobuna u svemiru 163
- Kosmički teror 166
- Inter-galaktičke "žace" 170
- Do poslednje "kinte" 172
- Lunarna rapsodija 175

Osmo poglavlje – SEVERNI HOLIVUD: 181

- (Ne)složni tandem 181
- Trijumf i prokletstvo novca 185

Biografija pisca 191

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

821.163.41-32

БОСИЉЧИЋ, Бојан, 1957-

Velika iluzija : (zablude „političke korektnosti“) / Bojan Ž. Bosiljčić. - Subotica, : Wizart, 2023 (Subotica : Printex). - 193. str. : fotogr. ; 24 cm

Tiraž 150. - Str. 191: Biografija pisca.

ISBN 978-86-88209-19-9

COBISS.SR-ID 117726473

